



RADU NOR

REÎNTOARCEREA PĂIANJENULUI

Radu Nor

**Reîntoarcerea
păianjenului**

Roman

Colecția SFINX Nr. 3

Editura MILITARĂ
1971

Preludiu cu coșmar și moarte

Noaptea năvălea pe aripi de huhurez, colora obiectele în albastru, în vânăț. Tic-tacul ceasornicului fragmenta tăcerea în porțiuni minuscule, făcând-o stranie, amenințătoare. Și zgomotul străzii murea, înăbușit de beznă.

Fata îndura chinuri de iad. Se zvârcolea, chircindu-se cu genunchii la piept sau destinzându-se ca un arc. Părul lung, castaniu, îi cădea pe chipul răvășit, biciuia umerii goi. Gemete surde, alternând cu țipete de sălbăticiune, îi scăpau printre buzele arse.

Mâini nevăzute o gătuiau, plăsmuiri apocaliptice se perindau prin fața ochilor ei lărgiți de spaimă. Măști hidoase, guri rânjite, colți ascuțiți veneau tot mai aproape! O lumină sângerie se revărsa de pretutindeni, ca și când pereții, podeaua, tavanul ar fi fost mistuiți de flăcări; un vuiet asurzitor îi sfredelea timpanele.

Zadarnic se chinuia să țină închise pleoapele, să-și astupe urechile; viziunile stăruiau și se înmulțeau. Reuși să coboare din pat și făcu, într-o goană bezmetică, înconjurul odăii. Un scaun se răsturnă. Un vas cu flori veștede căzu și se făcu țandări. Se lovi, se tăie la picior fără să simtă. Nu simți nici că o părăsesc puterile, până când, vlăguită, se prăbuși. Trupul răstignit pe covor arăta ca o cruce mare, albă. Fața devenise o mască de ceară și doar pieptul, în ridicări și coborâri spasmodice, trăda pulsul vieții. Epuizarea aduse somnul, iar acesta, în sfârșit, o destindere.

Ora unsprezece! Țârâitul strident al telefonului o smulse din somnul letargic. Se trezi și se înfioră, bănuind o reîntoarcere în lumea coșmarurilor. Apoi un gând se înfiripă timid, dăruindu-i un licăr de speranță.

Se târî până la aparat, lipi receptorul de obraz.

— Sorin?

Din glasul tern, de robot, de la celălalt capăt al firului răzbea satisfacția de a putea dezamăgi.

— Nu, nu-i Sorin!

Recunoscu vocea omului căruia îi datora calvarul acestei nopți și al celor anterioare. Amuți, incapabilă să mai rostească o singură silabă. Interlocutorul însă nu așteptă o replică.

— Cum te simți, Liza? Ești liniștită, senină? Poți dormi adânc, fără să visezi, sau să visezi numai lucruri plăcute?

Răspunse ironiei crude printr-un hohot de plâns. Bărbatul o întrebă cu falsă compătimire:

— Lacrimi? Vai, copila mea. La ce-s bune lacrimile?

— Nu mai suport...

Renunță la joc și deveni brutal.

— Așa! Așa te vreau! Nimeni nu poate suporta. Ca să scapi, faci tot ce ți se cere!

— Nu pot!

— Atunci, cu bine!

— Stați! Vă rog...

— Îmi pare rău! Cunoști principiul meu: ajută-mă și te ajut!

— Ceea ce vrei, e imposibil!

— Te înșeli! E foarte ușor, copilărește de ușor. Iar răsplata... Un simplu „da” și supărările vor dispărea ca prin minune. Iadul se va preface în rai.

— Nu vreau! Nu vreau paradisuri mincinoase! Vreau să se termine... să se termine...

— Se va termina în clipa în care-mi fâgăduiești...

— Asta nu! Orice... Orice, în afară de asta! Cereți-mi altceva!

Râsul lui ustura ca șfichiul biciului.

— Ce altceva, Liza! Ce poți tu să-mi oferi? Pe tine? Trupul tău? Nu mi-ar fi displicut, cândva! Dar nici atunci n-aș fi renunțat la interesele mele în schimbul unei nopți de dragoste. M-aș fi încăpățânat să le obțin pe amândouă. Să nu ne pierdem vremea. Te mai întreb o dată: primești?

— Nu! Nu! Nu!

— E ultimul tău cuvânt?

Receptorul îi scăpă Lizei din mână. Rămase suspendat, pendulând deasupra parchetului. Mai auzi ca prin vis:

— Ai să te căiești! Ai să te târăști în genunchi!

Ceea ce spunea era adevărat. O știa, și de aceea se simțea îndemnată să strige că nu se mai opune. Era gata să-și dea consimțământul dar ceva, o forță izvorâtă din străfundurile conștiinței, o împiedica. Își înfipse dinții în buză, adânc. Un declic urmat de sunetul continuu, monoton, anunță întreruperea convorbirii.

Afară cădea acum o ploaie caldă de vară, și o boare umedă pătrundea prin geamul deschis. Ridică de pe covor capotul subțire și se înfășură în el, înfrigurată. Reclama luminoasă de pe fațada clădirii de peste drum proiecta pe peretele din fund forme geometrice verzi, albastre, portocalii. Succesiunea ritmică a culorilor avu asupra ei o putere hipnotică. Nu reuși să-și desprindă privirile, în ciuda faptului că pâlpăirile prefigurau un nou lanț de coșmaruri.

Lucrurile din jur începură să-și piardă iar contururile împrumutând forme bizare, contorsionate. Din ungherele întunecoase își făcură apariția cortegiile de monștri, întovărășite de șuvoaie purpurii. Arsura din piept, senzația de sufocare reveniră și sirenele sfredeleau din nou urechile, dureros.

Paharul din care încercă să bea îi scăpă din mână și se sparse. Căută ușurare sub ropotul picăturilor de ploaie, aplecându-se mult peste pervaz. Nălucile cu degetele lor osoase o traseră înapoi, spre mijlocul camerei, ca să încingă în jurul ei o horă îndrăcită. Încercările ei neîndemânatică de a scăpa din încercuire dădură greș. Diavolii, vrăjitoarele o copleșeau, dănțuind, chiuind și strâmbându-se înspăimântător. Căzu, se ridică, căzu din nou și izbuti să ajungă la marginea patului. Alaiul, destrămat pentru o clipă, se regrupă fulgerător asaltând-o iar și iar.

Îngenuncheată, își îngropă obrazul în pernă, cu mâinile împreunate la ceafă. Nici așa viziunile demențiale nu conteneau. Dimpotrivă, se înmulțeau ca lighioanele ce adulmecă prada.

Adineauri, doborită de oboseală, scăpase pentru un timp de asaltul fantomelor. Să doarmă, să doarmă adânc! Doar după scutul somnului se putea adăposti.

În sertarul noptierei era un tub cu tablete albe. Uitase de ele. Acum își aminti și ezitând, așteptându-se la împotriviri, începu să scotocească febril printre mărunțișuri. Descoperi tubul, îl strânse în pumn. Decisă să-l păstreze cu orice preț.

Nu încercară să i-l smulgă. Dimpotrivă! Auzi voci stranii, ademenitoare, îndemnând-o:

— Ia, Liza, nu te sfii! E bine așa! Vei avea liniștea pe care o cauți.

Scoase capacul și lăsă să alunece în palmă o tabletă.

— Ia-o fără teamă! Ia-o!

Simți gustul neplăcut al medicamentului.

— Încă una, Liza! Încă una și încă una. Pe toate să le iei! Pe toate!

Docilă, se supuse. Încetul cu încetul tubul se goli. Înghiți câte trei-patru tablete deodată. Avu puterea să se ridice și să-și umple un alt pahar cu apă, fără ca plăsmuirile s-o stânjenească. Încă trei... încă patru... Tubul se rostogoli pe covor.

Liza netezi pernele răvășite și se culcă. Liniștea făgăduită o învăluia ca o plapumă de puf bună și moale. Coșmarurile se risipiră, culorile stridente păliră, vuietul se stinse. Obiectele își recăpătară formele firești. Bătăile inimii, respirația se potoliră. Fata închise ochii. Un val de căldură îi cuprinse trupul, gonind fiorul de gheață. De undeva, de departe, veneau gingașe acorduri de harpă.

În zare, pe culmea unui deal, apăru o grădină fermecătoare cu flori, cu pomi încărcăți de rod, cu izvoare limpezi. Drumul spre ea era lung, dar drept și fără obstacole.

Liza porni, cu pas ușor, către poarta de argint a minunatei grădini.

Anchetă la o sinucidere

Coman se culcase târziu. Lucra în orele libere la un studiu despre

activitatea agenților secreți în epoca domniei fanarioților și o făcea cu pasiune. Îl începuse în urmă cu zece ani când i se încredințase conducerea uneia dintre secțiile de documentare ale Securității, deoarece umbla mult prin biblioteci și pe la Arhivele Statului și se distra descifrând hârtoage îngălbenite.

În după-amiaza aceea se încăpătânase să termine capitolul privitor la perioada celei de a doua domnii a lui Constantin Ipsilanti și întârziase la masa de scris până în jurul orei unu. Băuse câteva cafele, fumase un pachet de „Carpați” fără filtru și era convins că-l așteaptă o noapte albă: în ultima vreme dormea puțin și prost.

La cincizeci de ani locotenent-colonelul arăta mult mai în vârstă fiindcă se îngrășase și fiindcă albise la tâmple. Avea fața rotundă, posacă, sprâncenele groase reunite la rădăcina nasului, și colțurile gurii trase în jos.

E drept că uneori aparențele înșală, dar și cu cea mai mare îngăduință. Coman nu putea fi considerat un om agreabil. Cei din anturajul său susțineau că nu știe să râdă și că împarte câte un zâmbet din an în paști. De aceea, dar poate și din alte motive, nu avea prieteni și trăia într-o izolare cu care părea să se împace destul de bine.

Se culcase așadar în jurul orei unu, cu nervozitatea caracteristică celor ce suferă de insomnie, cu acea teamă de a sta ceasuri întregi cu ochii deschiși, de a-ți asculte propria respirație, de a-ți număra bătăile inimii. Pe la trei îl furase somnul, un somn agitat, chinuit, cu dese treziri. La șase, soneria îl făcuse să sară din pat, buimac, cu ochii cirpiți și cu gura năclăită. Cineva înfipsea, degetul în buton și apăsa fără întrerupere.

Așa cum era, în pijama și în picioarele goale, se grăbi să deschidă.

De partea cealaltă a ușii stătea doamna Pretoreanu, vecina de apartament. Purta un capot galben-portocaliu și-și înfășurase părul negru, proaspăt vopsit și pus pe moațe, într-un batic înflorat. Era o persoană scundă, rotunjoară, cu o bărbie triplă; vorbea gâfâit și umbla legănat, cu pași mărunți, nesiguri. Când se enerva, transpira și-și pierdea răsuflarea.

Din șuiierăturile ce-i ieșeau din gâtleej nu pricepeai mare lucru. O rugă să înceteze să sune și să încerce să fie mai explicită.

„Domnule Coman”, „îngrozitor” și „Liza” erau singurele cuvinte pe care le putu desluși, și pe acestea cu dificultate. Faptul că-l apucase de mână și că-l trăgea după ea putea însemna că se întâmplase ceva ieșit din comun.

Îl făcu semne repetate să se liniștească – dacă i-ar fi vorbit tot nu l-ar fi înțeles – și se duse să-și ia halatul și papucii. Când se întoarse, doamna Pretoreanu cu obrazii bucălați lucind de sudoare. Îl aștepta sughițând în pragul apartamentului ei.

Înăuntru toate ușile stăteau larg deschise, cea a dormitorului, cea a

sufrageriei și cea a camerei pe care o dădea cu chirie. Intr-acolo arăta insistent degetul ei scurt și roz.

Coman pătrunse în odaia cu mobilă veche de culoare închisă și cu covoare oltenești, scăldată în lumina aurie a dimineții de august. Îl izbi dezordinea, scaunul răsturnat, cioburile, garoafele veștede risipite pe podea, receptorul atârând în gol. Apoi privirile i se opriră asupra patului, pe care o tânără zăcea nemișcată. Îi distinsе ovalul feței încadrat de bucle castanii, pielea albă ca laptele. Surâsul buzelor ușor întredeschise, pleoapele cu gene lungi coborâte, te îndemneau s-o crezi dormind profund și liniștit. Capotul subțire, vaporos, lăsa dezvelit gâtul suplu și sâni mici, rotunzi, la fel de imobili ca trăsăturile feței.

Se apropie cu un sentiment de pudoare și atinse brațul rece ca marmura. Deși convins de zădărnicia a ceea ce făcea, cuprinse încheietura mâinii. Nici cea mai slabă zvâcnire. Brațul recăzu greu pe cearșaf. Viața părăsise trupul de câteva ceasuri. Dădu să așterne pătura peste cadavru, dar când să acopere capul, se opri fără să vrea.

Îl izbise asemănarea. Fruntea bombată, pomeții ușor proeminenți, gura, bărbia, culoarea părului... erau ale Alinei. Arătase la fel, în dimineața aceea... Căută să izgonească amintirile, ducând până la capăt gestul evlavios. Dar chipul, acum ascuns privirii, îl atrăgea cu o forță irezistibilă, de magnet. Nu se putu abține să nu-l mai contemple o dată.

Ca în filme, timpul făcu un salt înapoi. Retrăia intens, cu o neașteptată putere evocatoare, scena de-acum douăzeci și șapte de ani. Durerea atenuată de scurgerea vremii dar nestinsă încă revenea copleșitoare și bărbatului cărunt și posomorit i se umeziră ochii. Bruschețea cu care acoperi pentru a doua oară chipul era aproape o împietate.

Doamna Pretoreanu stătea pe coridor, așteptând verdictul. Ținea mâinile adunate la piept și tremura. La întrebarea ei mută, răspunse: „nimic de făcut” și o urmări pornind ca o corabie greu încercată de furtună, spre dormitor.

Reveni în camera moartei. Cu toate că amintirile stăruiau, se dezmetici și-și impuse o comportare demnă de un ofițer în slujba justiției. Chemă la telefon Inspectoratul de miliție, dădu informațiile cuvenite și făgădui să aștepte sosirea comisiei.

Își aprinse o țigară pe jumătate scuturată, descoperită buzunarul halatului, apoi examinează încăperea cu un ochi de profesionist. Dezordinea se putea datora unei încăierări, dar pentru răsturnarea unui scaun, pentru spargerea unui pahar, a unei vase cu flori, existau și alte cauze. De pildă un acces de furie! Victima primește o veste care o scoate din sărite. Receptorul îi scapă din mână, nervii o iau razna. Se apucă să lovească în tot ce-i iese în cale. Aici, firește, temperamentul își spune cuvântul. Altfel se comportă, în aceeași

situație, un coleric, altfel un apatic. Încercă să-și amintească pasajul respectiv din cursul de psihologie criminalistică, dar trebuie să renunțe. „Memoria”, își spuse, „nu mai funcționează ca în tinerețe”. Se ocupă apoi de tubul de medicamente de pe covor. Îngenunche și citi, fără să-l atingă, eticheta. Era un preparat care, într-o doză mare, putea provoca paralizia mușchiului cardiac.

O sinucidere! Ca și Alina, această fată... Slăbiciune? Incapacitate de a te lua la trântă cu viața? Alina nu fusese lașă! Dimpotrivă!

Își trecu palma peste obraji. Ceasul arăta șase și jumătate. Până la sosirea miliției mai avea vreme să se bărbiească și să se îmbrace. Părăsi camera, o încuie, și se înapoie în propriul său apartament.

Un sfert de oră mai târziu – la poarta blocului tocmai opriseră două mașini – Coman în uniformă și cu servieta sub braț intră pentru a doua oară în odaia sinucigașei. Căpitanul Mărcuș și ajutoarele sale împreună cu medicul legist îl găsiră lângă fereastră, cu spatele la cadavru.

Mărcuș era ceea ce se cheamă un băiat simpatic, despre care nu se știa exact dacă-și făcuse din deviza sa „n-am probleme” un mod de viață sau dacă, dimpotrivă, felul său de a trăi generase această deviză. Coman, care colaborase cu el în câteva rânduri, îl considera superficial.

Echipa se puse pe treabă într-un ritm și cu o siguranță care vădeau rutină; blitz-ul fotografului, un locotenent făcu „inventarul”, iar doctorul Șulea, după ce supuse trupul unui examen riguros, se apucă să completeze certificatul de deces.

Căpitanul Mărcuș își trase un scaun lângă masă și declarând că „nu sunt probleme”, se pregăti să întocmească procesul verbal. Lucrurile erau într-adevăr cât se poate de limpezi. Fata se otrăvise și, ținând seama de vârsta ei, mai mult ca sigur din pricina unei decepții sentimentale.

După ce puse în capul filei ziua și ora, își aminti că nu cunoștea încă datele personale ale decedatei. Îl întrebă pe Coman:

— Îi știți cumva numele, tovarășe locotenent-colonel? Ați cunoscut-o?

— Nu! Presupun că s-a mutat de curând la noi în bloc. Doamna Pretoreanu – gazda ei – spunea, paremi-se, că o chema Liza. Ea vă poate da amănunte. Dar să n-o aduceți aici, că-i tare emotivă.

Se mutară în sufragerie.

După vreo zece minute, locotenentul o introduse pe doamna Pretoreanu, ținând-o de braț cu o prudență exagerată, ca și când s-ar fi temut să nu se spargă. Proprietăreasa purta acum o rochie neagră, închisă la gât, împodobită cu un șirag de perle. Se liniștise întrucâtva sau cel puțin așa părea, datorită stratului gros de pudră. Ținutei de doliu îi adăugase o minusculă batistă dantelată, având rolul unic de a

fi răsuclă între degete.

Mărcuș o ajută să se așeze și fu răsplătit cu o grațioasă înclinare a capului.

— Doamnă Pretoreanu, v-am invitat deoarece avem nevoie de câteva informații. Sunteți amabilă să ne spuneți cum se numea chiriașa dumneavoastră?

— Li... Liza... Vi... Vicol! gâfâi femeia, căreia, cu toată amabilitatea căpitanului și cu tot zâmbetul lui agreabil, emoția paralizantă îi revenise. Abia putu s-o înțeleagă.

— Vă rog, fiți calmă! Relaxați-vă! Două-trei răspunsuri și vă puteți retrage. Ce vârstă avea Liza Vicol?

— Două... douăzeci și... și... și...

— În sfârșit! Unde lucra? Știți unde lucra?

— La Co... Co... Cooperativa...

Evident, Mărcuș nu era de invidiat și Coman se întreba dacă n-ar fi fost mai expeditiv să se fi recurs la actele decedatei. I-o sugeră, recomandându-i inversarea procedurii, adică interogarea doamnei Pretoreanu după consultarea documentelor.

Căpitanul nu avu nimic de obiectat; din amabilitate sau poate fiindcă se grăbea, Coman se duse să aducă poșeta. În camera Lizei Vicol rămăsese doar medicul, care-și punea tocmai iscălitura pe certificatul de deces. Pe măsuta de sub oglindă, lângă o pereche de ochelari de soare, se afla o geantă albă cu monograma „L.V.” O luă și, în drum spre sufragerie, îi examinează superficial conținutul: e legătură de chei, o agendă un ruj de buze, o pudrieră... Într-o despărțitură, alături de buletin, găsi o legitimație legată în pânză albastră.

O deschise într-o doară, nici măcar din curiozitate, și avu o surpriză formidabilă. Se opri, chibzui puțin, apoi o lăsă să alunece în buzunarul vestonului.

Mărcuș notase de-acum în procesul verbal, potrivit declarației doamnei Pretoreanu, „dactilografă la cooperativa *Întreținerea*”. Frunzări buletinul de identitate, extrase datele personale ale decedatei, privi în fugă fotografia și-l trânti lângă celelalte obiecte din poșeta răsturnată.

Veni și doctorul Șulea cu certificatul de deces. Căpitanul îl citi, dădu satisfacut din cap și-l anexă cu o agrafă la procesul verbal. Coman se uită la ceas.

— Cred că de mine nu mai aveți nevoie! Mă duc și eu la slujbă.

Coborî scările împreună cu medicul legist. La poartă îi spuse:

— Doctore, aș vrea să te rog ceva: după autopsie, dă-mi un telefon și comunică-mi rezultatul. Mă interesează.

Tot ce s-a petrecut în dimineața aceea mi-a rămas întipărit în memorie cu acuratețea unei imagini fotografice. N-am uitat nimic, niciun amănunt, din momentul în care, întors de la Reșița, am deschis ușa modestei noastre locuințe. În antreu, lângă cele două cârlige bătute în zid care țineau loc de cuier, atârna un calendar. Am privit fila neruptă – purta data de 19 august 1944 – ca să mă conving că nu lipsisem într-adevăr decât patru zile.

Ne căsătorisem în urmă cu trei ani. Încă nu împlinisem douăzeci, iar Alina abia trecuse de optsprezece. Fusese o dragoste fulgerătoare, care însă nu se mistuise ca un foc de paie, ci devenise mai adâncă, mai solidă, în pofida încercărilor la care o supuneau vremurile grele.

Se angajase vânzătoare, ca să avem din ce trăi; modesta sumă pe care o primeam de la mama abia ajungea pentru taxele și cursurile de la Facultatea de drept.

Prin ea am cunoscut câțiva tineri cu inimi clocotitoare și cu idealuri mărețe. M-au făcut să le împărtășesc crezul și după ce s-au convins că o merit, m-au primit și pe mine în U.T.C. Ceea ce aveam de făcut era altceva decât îmi imaginasem. Nici pomeneală să particip la acțiuni temerare, să arunc în aer depozite de muniții sau să provoc deraieri de trenuri, Distribuiam manifeste, lipeam fluturași și uneori eram trimis în provincie cu câte un plic.

Convins că și Alina îndeplinește misiuni la fel de nepericuloase, eram destul de liniștit. Evitam, și unul și celălalt, să discutăm despre această activitate a noastră, și din spirit de disciplină dar și pentru că la o vârstă ca aceea pe care o aveam, conspirația e un joc nemaipomenit de atrăgător și de romantic.

În cele două luni dinaintea eliberării ne vedeam rar. Vacanța de vară îmi îngăduia mai multe deplasări în țară iar ea, atunci când mă aflam în București, se întorcea acasă noaptea târziu. De aceea fiecare minut, fiecă secundă petrecută laolaltă ni se părea un basm fermecător, în care cămăruța noastră sărăcăcioasă devenea palatul din Verona al legendarilor Romeo și Julieta...

Am sosit în gară la cinci și jumătate dimineața; până să ajung în mahalaua noastră, cu tramvaiul și apoi pe jos, mi-a trebuit mai bine de un ceas. Pe drum mă rugam fierbinte Fortunei să mă ajute s-o mai găsesc acasă. Deschizând ușa am răsuflet ușurat: servieta ei veche cu pielea scorojită era agățată în cui! Am intrat tiptil. În vârful picioarelor. Geamurile erau acoperite cu hârtie de camuflaj, dar din antreu năvălea lumina soarelui.

I-am zărit doar părul pe fondul imaculat ai pernei. Chipul se confunda cu ea. I-am ghicit, sub pânda albă, forma trupului. M-am apropiat ca să-i surprind respirația. N-o auzeam, deși în liniștea odăii ar fi trebuit s-o aud. M-am aplecat și i-am atins fruntea cu buzele. Era rece. I-am șoptit numele, nădăjduind că se va trezi. Am scuturat-o

mereu mai tare, mai deznădăjduit și i-am strigat numele. Nici atunci nu s-a trezit. Îngrozit, i-am dat drumul. A căzut înapoi pe pernă, nefiresc de rigidă.

Nu știu ce s-a întâmplat pe urmă. Când mi-am venit în fire, lângă mine se aflau niște vecine și doctorul Zalman, care mă îndemna să miros ceva înțepător dintr-o sticlută.

Au refuzat să răspundă la întrebările mele. Doctorul repeta într-una: „Da, da, tinere, o grea lovitură. Trebuie să fim tari, mai tari ca piatra”. Vecinele plângeau încet și mă mângâiau așa cum mângâi un copil care și-a zdrelit genunchiul.

Abia după înmormântare mi s-a spus adevărul. Alina își pusese capăt zilelor cu o substanță toxică. De ce? Timp de douăzeci și șapte de ani n-am aflat răspunsul la această întrebare... poate fiindcă mi-a fost teamă să-l aflu.

„Perseverare diabolicum”

Retrăise momentele tragice morți a soției sale. Încă sub impresia amintirilor, Coman omise să răspundă la salutul santinelei. În loc să urce la el, la etajul trei, o luă spre biroul colonelului Tomescu.

Acesta sosise mai devreme, înaintea secretarei, și se cufundase în lectura unor rapoarte. Coman bătu scurt și intră. Bărbatul înalt și oacheș din spatele mesei de lucru îl primi destul de mirat.

— Ce-i cu tine, Radule, la ora asta?

Nerăbdător să-și descarce inima, renunță la introducere și intră de-a dreptul în subiect.

— Tovarășe colonel, permiteți să raportez. Astănoapte, într-un apartament vecin cu al meu, s-a otrăvit o fată de douăzeci și ceva de ani...

Tomescu reacționează destul de blazat.

— Nu mai spune! Copiii ăștia ar trebui bătuți la poponeață, ca să le iasă gărgăunii din cap. Din amor?

— Nu știu, tovarășe colonel.

— Atunci?... Făcu o pauză și reveni cu tonul schimbat: ia stai nițel... presupun că ai venit să mi-o spui în particular fiindcă te-a impresionat, și nu ca pe o chestiune de serviciu?

— Am înștiințat miliția! Căpitanul Mărcuș era pe terminate când plecam de-acasă.

— Stai, Comane! Stai! Pe de o parte, mă iei cu „permiteți să raportez”, ca și când ar fi vorba de o problemă de serviciu. Pe de altă parte, cunoscând competențele, știi că sinuciderile sunt de resortul miliției și procedezi, foarte corect, ca atare. Acum, lămurește-mă te rog: ce vrei în fond de la mine?

— Permiteți-mi să vă raportez. Moartea fetei ar putea să ne

intereseze și pe noi. Lucra la Institutul special de cercetări nr. 022.

Scoase legitimația cu scoarțe albastre și o puse pe masă. Tomescu o întoarse pe o parte și pe alta, privi lung fotografia.

— Liza Vicol!... Chiar așa arăta?

— Vie n-am văzut-o! Doar... după aceea.

Îngălbeni, se clătină, și trebui să se sprijine de spătarul unui scaun.

— Ce-i cu tine, Radule? Ți-e rău?

Își căuta batista. Fruntea i se acoperise de o sudoare rece.

— N-am nimic! O amețeală. Sunt cam nedormit.

I se arătă un fotoliu.

— Așează-te!... „Liza Vicol”, mai citi o dată colonelul numele trecut pe carnet, „secretară dactilografă la Institutul 022”. Zici că sinuciderea are legătură cu cercetările secrete pe care cei de-acolo le execută pentru armată?

— N-am afirmat asta! se apără Coman. Mă gândeam doar că n-ar stoica să obținem câteva informații. Mărcuș, mai mult ca sigur, a trecut în procesul verbal.. „motive de ordin sentimental”.

— Oricum, e bine că a scris așa. De ce ai oprit legitimația?

— Am luat-o... am luat-o din poșetă, fiindcă... până la urmă o găseau și tot nouă ne-o trimiteau. Așa a ajuns la dumneavoastră mai repede.

Deși locotenent-colonelul vorbea pe tonul cel mai serios din lume, fără vreo intenție de a glumi sau poate de aceea, Tomescu începu să râdă.

— Bine, Radule! Îți mulțumesc! O să ne ocupăm de treaba asta. O să verificăm.

Ar fi trebuit să se ridice, să salute reglementar și să părăsească încăperea, dar nu se clinti.

Colonelul care umbla de-acum din nou la dosarul cu rapoarte, încreți fruntea.

— Mai dorești ceva?

— Da... adică... Tovarășe colonel, nu s-ar putea să-mi încredințați mie acest caz?

— Ție? Lui Tomescu nu-i venea să creadă. Se comporta ca cineva pe care-l înșală auzul. Ție? Păi, tu n-ai mai făcut meserie... iartă-mă, vreau să spun, n-ai mai făcut cercetări cam de multă vreme. De când ești la documentare?

— S-au împlinit zece ani.

— Ei vezi? Zece ani! Câte nu s-au schimbat în zece ani? Metodele, tehnica, fără să mai vorbim de mentalitate. Nu-ți fac vreo vină... dar n-aveai cum să ții pasul. Te'nțeleg, te-a impresionat moartea fetei, dar ascultă-mă pe mine și lasă-te păgubaș.

Nici nu-i trecu prin minte să cedeze.

— V-aș ruga, totuși, tovarășe colonel... Până una, alta. Este vorba

de o simplă informare.

— De ce te încapățânezi? La vârsta noastră nu-ți mai arde de schimbări. Rămâi unde ești de folos și lasă pe seama altora niște treburi, pe care ai toate șansele să le încurci.

Poate că altul s-ar fi simțit jignit, nu însă și Coman. Deveni doar mai insistent.

— Vă rog respectuos să-mi încredințați cazul. După aceea mă întorc la... hârtoagele mele.

— Nu ține, Radule!

— Vă rog, totuși, respectuos...

— Comane, noi doi am fost colegi de școală, amici. Ascultă-mi sfatul și renunță.

— Dacă ai avea puțină bunăvoință, Tomescule...

— Catâr ai fost catâr ai rămas! Ia zii, cum scap eu de tine?

— Lăsându-mă să stabilesc cauza sinuciderii Lizei Vicol.

Repetările acestea ca ale unei plăci de patefon stricate, îl făcură pe Tomescu să se ia cu mâinile de cap.

— M-ai făcut praf! Bine a zis cine a zis: „*perseverare diabolicum*”. Fie, Ioane! Ocupă-te de cazul ăsta. Dar te avertizez că n-o să-ți fie ușor. Altfel se lucrează acum decât erai tu obișnuit. Dacă te împotmolești, vii de îndată la mine să te consulți.

Coman se săltă în fotoliu, dar nu se învrednici încă să se ridice. Ochii de sub sprâncenele sale stufoase păreau să studieze zugrăveala peretelui.

Colonelul se aplecă mult înainte și întreabă patern:

— Mai ai ceva pe suflet, Radule?

— Nu... adică... vreau să-ți mulțumesc, Tomescule. Și după o pauză: permiteți să mă retrag, tovarășe colonel?

Tomescu zâmbi și când îl văzu în sfârșit sculându-se și făcând un stânga'mprejur anacronic, se lăsă extenuat pe spătarul scaunului și răsă de-a binelea.

Strict secret

Undeva la capătul Bucureștiului părăsiră șoseaua națională, angajându-se pe o bandă de asfalt îngustă, mărginită de plop. Șoferul trecu nepăsător pe lângă indicatoarele rutiere care interziceau circulația publică pe acest drum, dar rula foarte încet. Ajunseră la o barieră vopsită în roșu și alb, păzită de doi ostași. Din gheretă ieși un ofițer tânăr într-o uniformă nou-nouță. Cu pistol la șold, care cercetă bănuitor interiorul mașinii.

Coman purta un costum bleumarin la două rânduri, demodat dar bine întreținut și călcat cu grijă. Primul nasture al cămășii, cel de la gât, stătea deschis fiindcă gulerul devenise prea strimt și fiindcă

zăpușeala din mașină aproape că-l sufocase. Se chinuia acum să-l încheie și să-și potrivească nodul cravatei verzi cu dungi albe. Avea obrajii congestionați și broboane de sudoare pe frunte. Ofițerul studie îndelung legitimația și ordinul de serviciu înainte de a încuviința ridicarea barierei.

Clădirile din beton și sticlă ale institutului erau răspândite într-o pădurice de tei și aleile șerpuiiau pe sub coroanele foșnitoare. Radu Coman simți mângâierea unei adieri nespus de plăcută și jinduia să parcurgă restul drumului pe jos. Când să i-o spună șoferului, acesta tocmai frâna, căci ajunseră la corpul A, cel care adăpostea birourile conducerii.

Din nou i se controlară actele și fu condus la etajul întâi, la cabinetul directorului.

Verescu, înștiințat telefonic, îl aștepta și secretara îl introduse imediat. Găsindu-se față în față cu celebrul savant, Coman constată dezamăgit că-și făcuse despre el o imagine fundamental greșită. Avea peste un metru nouăzeci înălțime, toracele impresionant, două brațe mușchiuloase și părul argintiu, tuns scurt. Simți o oarecare invidie, recunoscând că deși număra cu vreo zece ani mai mult, o comparație era net în favoarea profesorului.

Fu poftit să șadă și, spre marea lui bucurie, secretara aduse apă de la gheață, dulceață și cafea.

— Serviți, vă rog, îl îmbie Verescu, afară e o căldură care te seacă.

— Aaaa! Acum mi-e mai bine, spuse, după ce dădu paharul pe gât. Știți, eu suport greu temperaturile ridicate și mă cam feresc de ele. Uneori, însă, n-ai încotro.

— Așa el îl aprobă Verescu. N-ai încotro. Ei, și-acum să venim la scopul vizitei dumneavoastră, tovarășe locotenent-colonel.

Coman cumpăni: să intre de-a dreptul în subiect sau să se familiarizeze în prealabil cu ambianța institutului? Se decise pentru a doua variantă.

— Știu că lucrările de-aici, de la dumneavoastră, au un caracter strict secret, începu el. Mă interesează, așa, *grosomodo*, cum procedați ca să vă feriți de... indiscreții.

Naivitatea întrebării îl surprinse pe Verescu și îi smulse un zâmbet.

— Greu de rezumat, în câteva cuvinte. Există un plan de măsuri, începând cu controlul riguros al vizitatorilor, de care v-ați putut convinge, și până la sisteme de alarmă electronice.

— La altceva mă refer, se corectă Coman. Să presupunem că un salariat al institutului a fost recrutat de agentul unei puteri străine. Are el, teoretic vorbind, posibilitatea să-i furnizeze informații de însemnătate majoră?

— Depinde de salariat! În general se lucrează pe subasambluri foarte reduse, atât la proiectare cât și la execuție. Cei ce cunosc toate

elementele de construcție, modul de funcționare și performanțele unei instalații concepute de noi se numără pe degete. Asta nu înseamnă că unul sau altul dintre subasambluri n-ar putea tenta pe un spion.

Coman își notă ceva în carnetul său nou-nouț, mai mult ca să se afle în treabă.

— Firește, nu putem vorbi despre o securitate absolută, ținut să adauge Verescu, atâta timp cât lucrăm cu *oameni* și nu cu *roboți*. Securitatea absolută este o himeră! Și să vă spun încă ceva: mai mult decât pe toate mijloacele tehnice, ne bazuim pe factorul moral, pe cinstea, pe devotamentul, pe patriotismul colaboratorilor noștri. Îi selectăm cu mare grijă, îi verificăm îndelung. Vă asigur că din acest punct de vedere stăm mai bine ca multe instituții similare din alte părți. Până acum nu s-a întâmplat nimic.

Argumentul nu-l convinsese pe Coman. Își reluă ideea:

— Deci, teoretic, eventualitatea rămâne în picioare. Lăsând la o parte cadrele de conducere, a căror probitate n-o pun la îndoială, mai rămân destui care ar putea constitui ținta unor agenți informatori.

Discuția prea generală, lipsită de finalitate și tendința prost disimulată a vizitatorului de a-și masca intențiile, sfârșiră prin a-l enerva pe Verescu.

— Tovarășe locotenent-colonel, spuse el cu o neașteptată bruschețe, deoarece sunt extrem de ocupat, aș prefera să-mi comunicați *acum* ce vă aduce la mine.

Dar parcă s-ar fi adresat discobolului de bronz de pe birou, câștigat în tinerețe la o întrecere sportivă! Cu calmul său imperturbabil, Coman continua să-și vadă de-ale lui. Scoase pachetul de „Carpați” fără filtru, își aprinse una și întrebă pe același ton tărăgănat:

— Să luăm cazul unei seeretare-dactilografe. Ea bate la mașină tot soiul de documente, rapoarte și așa mai departe. Vrând-nevrând, intră în posesia unor date secrete, care, pentru o officină de spionaj...

Savantul, care bătea darabana pe cristalul biroului, accelerează ritmul.

— Ca ofițer de securitate, cunoașteți fără îndoială regimul special al lucrărilor de dactilografieri într-un institut ca al nostru. Exemplarele și indigourile numerotate pagină cu pagină, parafate, trecute în registre... Și apoi... cum vă imaginați că cineva care n-are o pregătire de specialitate ar putea reproduce, din memorie, conținutul unor rapoarte tehnice?

— Există aparate fotografice de dimensiuni minuscule, replică locotenent-colonelul în șoaptă, ca și când ar fi dezvăluit o taină capitală.

Văzând că n-o scoate la capăt cu musafirul, Verescu se resemnă. După-amiaza era iremediabil pierdută, așa că nu-i mai păsa de nimic.

Coman își epuizase întrebările. Se gândea la suferințele sale, la efectul înșelător al apei reci, la căldura care îi uscăse gâtul și făcea

să izbucnească din toți porii torente de lavă. Ghemuit, cu capul între umeri, își trecea batista pe sub gulerul cămășii peste ceafa udă. Profesorul, în loc să se uite în altă parte, îi urmărea gesturile stângace cu o indiscreție sadică.

Tăcură amândoi vreo cinci minute; Coman nu îndrăznea să ceară un al doilea pahar cu apă, iar profesorul, ca să se răzbune, nu i-l oferea. Se desfășura între ei un fel de duel mut, pe care urma să-l piardă cel ce avea să deschidă primul gura. Savantul ieși biruitor, dar nu-i fu dat să: se bucure de victorie. Cuvintele ofițerului de securitate căzură ca o lovitură de trăsnet;

— A murit Liza Vicol! S-a sinucis noaptea trecută!

Reacția directorului îi întrecu așteptările. Acesta sări în sus, se dezechilibra, ca apoi să se prăbușească aidoma unui copac doborât de furtună. Pielea bronzată deveni cenușie și trăsăturile se crispară, îmbătrânindu-l.

Coman încercă pentru un moment o satisfacție meschină, dar se debarasă de ea, rușinat. Verescu întreabă, cu vaga speranță de a fi înțeles greșit:

— Liza Vicol? Dactilografa?

— Da!

După un timp își redobândi într-o oarecare măsură stăpânirea de sine; tonul său trăda însă o participare mult mai intensă decât ar fi fost firesc.

— Se cunosc... motivele?

Deduse că pentru Verescu, Liza reprezentase mai mult decât o salariată oarecare.

— Nu, nu se cunosc încă. Pentru asta am venit!

Directorul deveni rezervat, făcând mari eforturi să se controleze.

— Dacă vă pot fi de folos... deși, aflând abia acum despre această nenorocire...

— Unde lucra? întreabă ofițerul, și interlocutorul său se învioră.

— În secția condusă de academicianul Beldeanu. Realizatorul „Cupolei”.

— Realizatorul cui?

— Al noului sistem de apărare antiaeriană. L-a botezat „Cupola”.

— Îmi puteți da câteva indicații generale?

— Desigur! Cercetările teoretice de bază n-au constituit niciodată un secret. Ele au fost date publicității acum câțiva ani, când Beldeanu a izbutit mai întâi să pună în evidență și apoi să reproducă în laborator radiația ypsilon.

Coman se văzu în situația neplăcută de a-și recunoaște lacunele în acest domeniu special al fizicii:

— Nu vă supărați, radiațiile ypsilon ce sunt?

— Presupun că vă interesează efectele, spuse Verescu bucuros de

această nouă turnură a conversației. Particula ypsilon, sub influența unor puternice câmpuri magnetice, are capacitatea de a „concentra” moleculele de aer, de a crea, ca să mă exprim cât mai simplu, aer ultradens, impenetrabil.

Încă nu se dumirise,

— Cum adică? Dacă trimitem acești „ypsiloni” în atmosferă, prin ea nu mai pot cădea picăturile de ploaie?

— Cam așa! recunosc savantul, deși nu se gândise niciodată la utilizarea radiațiilor în chip de umbrelă. Imaginați-vă un sistem de generatoare ypsilon amplasate în jurul frontierelor. Radiațiile dirijate în sus sub un unghi relativ mic se întâlnesc într-un punct central, după ce au țesut deasupra teritoriului țării o cupolă protectoare. În orice zonă ar pătrunde, avioanele inamice o pot survola, dar proiectilele – bombe, rachetele – nu sunt capabile să străpungă cuirasa. Ele se izbesc de stratul de aer supradens și explodează în atmosferă, fără să provoace pagube.

— Uluitor! exclamă locotenent-colonelul. De-a dreptul genial! Și care e stadiul cercetărilor?

— Generatorul e aproape pus la punct pentru a intra în producție de serie. Concomitent se lucrează la definitivarea sistemului de apărare teritorială, cu toate elementele sale componente, de la stâlpii de susținere și până la instalația automată de declanșare, un creier electronic la care sunt conectate radare.

Se familiarizase, în linii mari, cu partea tehnică și reflectă la atracția irezistibilă, pe care o asemenea secție ar putea-o exercita asupra vânătorilor de secrete militare.

— Tocmai acolo lucra! conchise cu năduf și vru să știe dacă în ziua premergătoare morții, Liza fusese la serviciu.

Verescu răspunse fără să mai stea pe gânduri.

— Nu! Era în concediu! A plecat în urmă cu vreo două săptămâni.

Coman se miră că șeful unei instituții cu sute de angajați cunoaște atât de precis plecările la odihnă ale dactilografelor.

Simțind că făcuse o gafă, directorul retractă:

— Așa cred, cel puțin. Dacă doriți să aflați data precisă, putem întreba la Serviciul personal.

Coman era extenuat. Renunțase la tamponarea frunții și folosea acum batista în chip de evantai. Spuse „nu-i nevoie” și adăugă imediat:

— Ce-mi puteți povesti despre fată?

Verescu, redevenit prudent avu un răspuns evaziv:

— Mare lucru nu știu! O dactilografă bună, conștiincioasă, punctuală. Era utecistă. Ce să vă mai spun?

Deși fără prea mari speranțe, ofițerul de securitate insistă, deoarece îi stătea în fire:

— Știți cumva, întâmplător, cu cine avea relații în cadrul institutului? Sau... cu ce se ocupa și cu cine ieșea în timpul liber?

Savantul își încleștă buzele și respiră adânc, ca pentru a căpăta forța de a rezista. Deveni inabordabil.

— Îmi pretindeți prea mult, tovarășe locotenent-colonel! Nu-mi stă în caracter să mă ocup de viața particulară a subalternilor mei. Pentru alte informații, adresați-vă Serviciului personal. Acum iertați-mă, dar la șapte am ședință de colegiu la minister.

Coman se ridică greoi și vârî batista jilavă în buzunar.

— Vă mulțumesc, tovarășe profesor, și iertați-mă pentru deranj. V-aș ruga să nu se afle despre moartea fetei. E mai bine să păstrăm deocamdată tăcerea. Colegii o știu în concediu, așa că...

— Bine, cum doriți! Cu ce vă mai pot fi de folos?

— Aș veni într-o zi să arunc o privire în secția aceea, „Cupola”, să schimb două-trei vorbe cu oamenii.

Verescu consimți, cu toate că nemulțumirea îi stătea scrisă pe frunte. Îi întinse vizitatorului mâna, concedindu-l. Coman tot nu se decidea să iasă.

— V-aș mai ruga ceva...

Profesorul ridică ochii la cer, implorându-i ajutorul.

— V-aș ruga să spuneți secretarei dumneavoastră să-mi mai aducă un pahar cu apă.

Bătrânul doctor Zalman

Când am părăsit institutul, trecuse de șapte. Aerul era mai puțin fierbinte, dar asfaltul și zidurile se încinseseră atât de tare, încât iradiau căldură ca sobele de teracotă. Pe Știrbey Vodă, în spatele Cișmigiului, i-am spus șoferului să oprească și, coborând scările, am luat-o pe jos de-a curmezișul parcului.

Îmi adusesem aminte de doctorul Zalman. De când nu mai lucra, își petrecea după-amiezile în această grădină, în compania altor singuratici de o vârstă cu el. Mi-o povestise în urmă cu câteva luni, când îl întâlnisem întâmplător pe stradă.

Cu toate că mă grăbeam, încetineam din când în când pașii, prelungind plăcerea mersului sub acoperișul de frunze, de-a lungul peluzelor și a straturilor de flori. Mă amuzau și figurile oamenilor, atât de diferite, dar având acum, aici, același aer destins.

Ca în orice altă zi, în rondo-ul pensionarilor se adunaseră „înțelepții cetății”. Își disputau interminabilele lor partide de șah, citeau fără să scape un rând „Informația Bucureștiului”, puneau țara la cale sau pur și simplu moșăiau. Tabloul avea ceva emoționant și înduioșător. Îmi evoca propria mea solitudine și ziua – din păcate nu prea îndepărtată – când aveam să mă alătur lor, venind în Cișmigiu la

ore fixe, ca la serviciu.

M-a zărit de la distanță, s-a ridicat de pe banca de piatră și a fluturat ziarul. Era pirpiriu, cu spinarea încovoiată, cu genunchii îndoiți și purta același costum alb. De modă veche, aceeași pălărie de paie, gălbejită. M-am grăbit către el; când am ajuns, și-a scos pălăria, reverențios.

— Să trăiești, doctore i-am răspuns la salut. Bine, sănătos?

A dat din cap, mândru de a fi mai păstrat ceva din aspectul său de odinioară și a spus în dulcele său grai moldovenesc:

— M-ai recunoscut? Se vede treaba că nu m-am schimbat chiar atât de mult. Ce mai faci, domnule Coman? Cum o mai duci?

— Mulțumesc, doctore! Tocmai chibzuiam că destul de curând voi fi și eu aici, printre dumneavoastră.

A răs cu un glas surprinzător de tânăr.

— Ce spui? Matala ești încă în floarea vârstei și ai cel puțin jumătate de viață înainte. Te-ai însurat?

— Nu!

— ȚȚȚȚ! și-a țuguia el buzele. Mare păcat! Omul singur e ca și ologul: umblă șontâc-șontâc într-un singur picior.

— Dumneavoastră știți cel mai bine de ce n-am făcut-o!

— Așa-i! Dar să știi, oricât de mare ar fi o nenorocire, viața merge înainte, nu se oprește în loc.

N-am zis nimic. Stăteam cu gura încleștată și mă gândeam la Alina. M-a înțeles și a tăcut și el.

— Nici până azi nu știu de ce ne-a părăsit! am revenit într-un târziu.

— Poate că-i mai bine!

— Ce vreți să spuneți?

— Nimic, nimic! Prostii de-ale mele, de bătrân ramolit.

— Nu-i adevărat! V-ați gândit la ceva. Știți ceva și n-ați vrut...

Mi-a strâns brațul între degetele sale descărnate.

— Astâmpără-te, omule! N-am ce să-ți spun. Și-a făcut seama fata, și, oricum, nicio putere din lume n-ar mai fi putut-o învia.

— Acum vorbești-mi deschis, domnule doctor. Incertitudinea...

— Lasă-mă. Te rog lasă-mă! Am uitat. După atâta vreme am și eu dreptul să uit.

— N-ați uitat nimic, sunt sigur! Deși au trecut douăzeci și șapte de ani. Douăzeci și șapte de ani în care m-am prefăcut doar că doresc să cunosc adevărul. În realitate mă feream de el, îl ocoleam. Din lașitate! Acum însă, am suficientă tărie să-l aflu. Avea pe altcineva, nu-i așa?

Bătrânul m-a privit furios.

— Să-ți fie rușine, domnule Coman. *De mortuis nil nisi bene!*

— Lăsați dictoanele latinești! Spuneți-mi ce s-a petrecut în realitate!

— Ce s-a petrecut? A fost bolnavă, asta s-a petrecut!
— Bolnavă?
— Da! Câte ceva am aflat de la vecina voastră, madam Rădulescu, Dumnezeu s-o ierte. În zilele acelea dinainte de nenorocire, Alina era tare chinuită, avea halucinații, țipa noaptea în somn. Asta mi-a întărit convingerea că...

L-am apucat la rândul meu de umerii firavi.

— Că ce?

— Apoi, cum să-ți explic matala ca să pricepi și să nu te enervezi? Când și-a pus capăt zilelor, Alina se afla sub influența unui drog.

— Nu se poate!

— Totuși așa e! Lua heroină... cocaină... sau mai știu eu ce. Se întâmplă ca cei ce se droghează, când nu mai au substanța cu care s-au obișnuit, să intre într-o criză care să ducă, în cele din urmă, la sinucidere. E tot ce știu!

— Sigur, doctore Zalman? Sunteți convins?

— Autopsia a...

S-a oprit brusc, cu intenția de a mă cruța, de a nu fi prea crud. L-am întrebat precipitat:

— Autopsia a confirmat?

— Da! Iartă-mă, domnule Coman, dar matala ai vrut-o!

I-am luat mâna și am ținut-o mult într-a mea, ca să-l conving că nu trebuie să-și facă muștrări de conștiință. Era o mână mică, numai piele și oase.

După ce ne-am despărțit, am rătăcit pe străzi până aproape de miezul nopții. Intrând în casă, știam că mă așteaptă ceasuri cumplite de veghe. Nu m-am înșelat.

Unchiul Cristache de la Turnu Măgurele

A doua zi Coman nu se duse la serviciu la ora obișnuită, anunțând telefonic că va întârzia. Ținea să vorbească neapărat cu doamna Pretoreanu care se scula târziu, și ca să scurteze timpul de așteptare, încercă să lucreze. N-avu spor, nicio frază nu se închea, așa că renunță. Își prepară o cafea fără zahăr – zahărul i se terminase – și-și tăie o felie de cozonac cumpărat de la cofetăria de peste drum.

Când o auzi, prin peretele subțire, trebăluind la bucătărie, se duse să sune.

Doamna Pretoreanu purta capotul ei galben-portocaliu și avea, ca de obicei, părul pus pe bigudiuri. Coman își făcuse degeaba probleme în privința unui mod cât mai delicat de a aborda subiectul care-l interesa; trecând peste primele emoții, vecina reîntrase în cotidian și-și recăpătase până și spiritul practic. Ea fu aceea care-l întrebă:

— Domnule Coman, ce credeți, o să am neplăceri? O să mai pot

încîrnia camera?

Se bucură că nu gâfâie, că vorbește inteligibil.

— N-o să aveți nicio supărare. Peste câteva săptămâni totul va fi uitat și-o să, găsiți clienți cu duiumul.

Încă nu-l credea, dar îi era recunoscătoare. Spuse, muștrător, referindu-se, la Liza:

— Tocmai mie să-mi facă una ca asta! Tocmai în casa mea! M-am purtat frumos cu ea și iată răsplata.

Coman ridică din umeri, zise „ce să-i faci”, și crezu de cuviință să înceapă interogatoriul său neoficial.

— De când locuia la dumneavoastră?

— Nici măcar de o lună! Dar mi-a plătit chiria înainte, deși numai după două săptămâni a plecat la mare.

— Așadar a fost plecată? se prefăcu locotenent-colonelul mirat. Când s-a întors?

— Răsalaltăieri! Era atât de schimbată, că abia am recunoscut-o. Slăbită, prăpădită, cu niște cearcăne mari, violete. Și se purta ca o nebună. Se învârtea prin odaie ca șoarecele în capcană, iar noaptea... noaptea urla. Așa a ținut-o două zile, până ieri... când... știți dumne... dumne...

Gâfâiala era pe cale să se dezlănțuie, așa că din spirit de prevedere, ofițerul o întrerupse:

— S-ar putea să vă găsec pe cineva pentru cameră, doamnă Pretoreanu. Un prieten, om serios și bun platnic, care n-are rețineri.

Se însenină și îi mulțumi cu un surâs galeș.

— V-aș fi foarte îndatorată. Lumea, știți dumneavoastră, e cam ciudată și nu oricine acceptă să doarmă într-un pat în care...

— Avea pe cineva apropiat? Aș lua asupra mea sarcina să-l anunț, ca să vă scutesc pe dumneavoastră.

— Sunteți prea amabil, domnule Coman, dar am impresia că nu. În cele paisprezece zile de când s-a mutat și până s-a dus în concediu, n-a primit scrisori sau vizite. Ba, ca să nu mint, o dată a venit o colegă de-a ei, Olguța. O copilă drăguță dar cam grasă. Și telefonul suna rar. Doar aseară pe la unsprezece...

— Olguța și mai cum? Întrebă repede, nedând importanță amănuntului cu apelul nocturn.

— Nu știu! Lucra și ea la cooperativă. Liza avea o fotografie de a ei. Dacă doriți...

Coman dorea și o însoți în camera decedatei. Cadavrul fusese ridicat și nimic nu mai amintea de tragedia din ajun. Lucrurile Lizei, împachetate în două geamantane, așteptau în sufragerie pe eventualii moștenitori, pie care Mărcuș promisese să-i depisteze.

Găsi fotografia înfiptă în rama oglinzii; purta pe spate o dedicație „Pentru ca timpul să nu aștearnă uitarea”, iscălită „Olga Popescu”.

Mai schimbă cu doamna Pretoreanu câteva amabilități după care, scuzându-se de deranj, își luă rămas bun.

Pe la nouă sosi la birou. Găsi o notă că-l căutase colonelul Tomescu, dar nu se grăbi să coboare la el. Formă numărul Institutului de cercetări nr. 022 și o ceru dezinvolt pe tovarășa Popescu Olga.

Centralista îl repezi, pretinzându-i să-i spună măcar unde lucrează. După lungi parlamentari se lăsă convinsă să consulte o listă și îi dădu legătura. Răspunse un bărbat:

— Cine o caută?

— Ruda unei prietene. Sunt din provincie.

Mai mult efect avu vocea sa de bătrân decât falsa identitate pe care și-o dăduse.

— Așteptați! Mă duc s-o chem.

Curând cineva ridică zgomotos receptorul.

— Alo, Olga la telefon! Cine sunteți?

— Nu mă cunoașteți, duduie. Aici e unchiul Lizei Vicol. De la Turnu Măgurele.

— Aoleu, exclamă fata. Tocmai acum v-ați găsit să veniți! N-ați știut că e plecată în concediu?

— N-am știut, păcatele mele. Altminteri nu băteam drumul până în capitală. Abia de la gazda ei am aflat, Drept să vă spun nu m-am prea înțeles cu dânsa, că vorbea de parcă ar fi avut găluște în gură. Atunci am rugat-o să-mi indice numele unei prietene de-a Lizei. Îac'asa am ajuns la dumneavoastră.

— Foarte bine ați făcut, domnule...

— Cristache mă cheamă!

— Foarte bine ați făcut, domnule Cristache! Cu ce vă pot fi de folos?

— Păi, aș vrea să stăm nițeluș de vorbă.

Cu dragă inimă! Cât mai rămâneți în București?

— Până mâine! Numai până mâine!

— Pe la cinci v-ar conveni?

— N-am altă treabă! Unde să ne întâlnim?

— Cunoașteți cofetăria de pe bulevardul Republicii? Cea de lângă cinematograful?

— Sigur că da!

— Atunci la cinci, la cofetărie. O să mă recunoașteți după poșeta mea roșie, asortată cu pantofii. Sunt blondă și... vru să adauge „și durdulie”, dar renunță. La revedere, domnule Cristache.

Coman veni cu un sfert de oră mai devreme. Era proaspăt ras și purta, sub costumul bleumarin, o cămașă nou-nouță cu gulerul pe măsură. Comandă o oranjadă pe care o sorbi lacom, prin sonda de plastic. Scoase pachetul de „Carpați” și chibriturile, dar luând

cunoștință de interdicția de a fuma, îl vârî cu regret înapoi în buzunar.

Domnișoara Olguța sosi la cinci și zece într-un taior de șantung gălbui, la care pantofii și geanta se potriveau destul de bine. Doamna Pretoreanu exagerase categorisind-o drept grasă. Făcea parte dintre acele fete pe care formele pline, bine proporționale, le avantajează, făcându-le să semene cu niște fructe coapte.

O ajută galant să se așeze și comandă, după ce o întrebă ce preferă, o înghețată asortată și o porție de frișca.

Curioasă, Olguța îl zori să-i destăinuiască scopul întâlnirii.

— S-a întâmplat ceva, domnule Cristache?

— Nu s-a întâmplat nimic! Uite-așa, mă gândeam s-o iau pe Liza la Turnu Măgurele, să-și petreacă concediul în familie. Și iacă aflu că-i tocmai la... Unde e de fapt?

— La Mamaia, spuse Olguța dezamăgită, și adăugă: asta-i totul? Pentru asta m-ați adus, domnule Cristache?

— Apoi, voiam să-mi povestiți despre ea. Cum mai arată, cum se descurcă, cum o duce cu sănătatea? N-am văzut-o de un car de ani.

— E bine! Altceva...?

— S-a dus la Mamaia de una singură?

Fetei i se năzări ceva. Începu să chicotească,

— Din ăștia-mi ești, domnule Cristache? Ai crezut că mă poți trage de limbă? Ia spune drept: i-ați găsit un mire, la voi, la Turnu Măgurele! Aveți de gând să-i puneți pirostriile?

— Apoi, ar fi unul, Stelică, băiatul lui Arnăutu, dirigintele poștei. S-ar potrivi. N-am vrut decât s-o întreb.

— Atunci chiar că ai aruncat banii de drum, domnule Cristache, spuse Olguța pufnindu-i în nas. Liza nu e singură la mare!

Coman ciuli urechile.

— Zău? Cu cine, ia zi, domnișoară?

— Cu prietenul ei, un tânăr drăguț, de familie bună.

— Bat-o norocul s-o bată! Cum îi spune băiatului?

— Sorin Verescu!

Fu cât p-aci să se înece cu oranjada. Tuși mai mult decât era nevoie, ca să-și ascundă tulburarea. Pornită pe calea confidențelor, prietena Lizei nu se mai opri.

— Taică-său e profesor, savant. Îți dai seama ce șanse poate avea fiul dirigintelui poștal de la Turnu Măgurele!

Dintr-odată, comportarea ciudată a lui Verescu devenea explicabilă: prietena fiului său își luase viața și teama de urmări...

Olguța îi dăduse o informație extrem de valoroasă și alte pretenții n-aveala ea. Spuse:

— Păi, dacă așa stau lucrurile, ar cam trebui să-mi iau gândul de la căsătoria nepoată-mi cu Stelică. Eu vă mulțumesc, domnișoară Olguța, că ați fost atât de amabilă și de sinceră cu mine. E mai bine că am stat

de vorbă noi doi, căci dacă discutam cu ea, cine știe ce dandana mai ieșea.

Se despărțiră ca doi buni prieteni. Lui Coman însă îi păru rău că fusese nevoit s-o mintă. Anticipând momentul când avea să afle despre moartea Lizei, încercă un sentiment neplăcut.

O ipoteză senzațională

Coman ședea în fața colonelului și îi comunica rezultatele investigațiilor sale.

— În concluzie, Liza Vicol era încurcată cu fiul domnului director și acesta știa. De aceea, când i-am pomenit de ea, s-a speriat rău de tot.

Tomescu își sprijinea bărbia în palmă și-l privea ținută pe fostul său coleg de școală.

— În cazul acesta, Radule, chiar că avem de-a face cu o dramă sentimentală. A avut dreptate Mărcuș!

— Tovarășe colonel, nu zic ba, între ei a existat o legătură. Dar nu e numai asta! Fata lucra la 022, într-o secție unde...

— Știu, mi-ai spus! Ai vreun motiv special să crezi că a fost recrutată? Sau că s-a făcut măcar o încercare în acest sens?

N-avea niciunul. În plus, pentru așa ceva un om în toată firea nu s-ar fi sinucis. În lucrarea lui Boltz „Strategia și tactica spionajului internațional” se dezbătea amplu această chestiune. Autorul ajungea la concluzia că persoanele contactate își pun capăt zilelor în proporție de unu la cincisprezece mii, și numai atunci când în trecutul lor există ceva care oferă posibilitatea exercitării unor presiuni.

Rămânea comportarea stranie a Lizei, despre care pomenise doamna Pretoreanu, identică în cele mai mici amănunte cu cea a Alinei. Iar Alina, după spusele doctorului Zalman, fusese în preajma morții sub influența stupefiantelor.

Nu-i chiar atât de simplu, se adresă Coman din nou superiorului.

— Ce vezi tu complicat?

— Doamna Pretoreanu susține că fata, când a venit de la mare, era radical schimbată. O apucase un fel de amoc.

Tomescu râse.

— Radule, ai îmbătrânit! Adu-ți aminte cum ne perpeleam noi de dorul iubitei, și cum se făcea că ni se prăbușește cerul în creștet când o știam plimbându-se cu altul. Vii mereu cu noi dovezi în favoarea lui Mărcuș.

Coman se decise să lanseze bomba.

— Dar dacă Liza Vicol se droga?

— Ce? Ce spui?

— Există anumite indicii că s-ar fi omorât sub influența drogurilor, sau, cum spun doctorii, în urma „simptomelor de abținere”. Aceste

simptome apar când drogarea e oprită brusc și se manifestă prin stări de anxietate, prin coșmaruri, prin suferințe fizice și psihice cumplite și, în cele din urmă, printr-un fel de demență.

Colonelul reflectă neobișnuit de mult.

— Presupunând că ai dreptate, ce rezultă de-aici? În niciun caz, ceea ce ții tu cu tot dinadinsul să demonstrezi, adică spionaj.

Rezultă că într-o asemenea stare, Liza Vicol n-ar mai fi putut reacționa lucid în fața eventualelor încercări ale unui agent.

Lui Tomescu raționamentul i se păru plauzibil, deloc lipsit de simțul realității. Mai avu însă destule dubii.

— Dar dacă complici lucrurile, Radule? Dacă dintr-o banală sinucidere încerci să faci un roman de spionaj? La urma urmei, unicul motiv de suspiciune e că lucra la 022. Ca și când salariații institutelor speciale n-ar avea voie să aibă problemele lor personale. De altminteri pun pariu că povestea cu stupefiantele e o născocire de-a ta!

— Nu, tovarășe colonel! Pe cuvânt de... V-aș ruga respectuos să-i telefonați doctorului Șulea. La ora asta – își consultă ceasul – trebuie să fie în posesia rezultatelor autopsiei. Mi-a promis să mă sune, dar n-a făcut-o.

Colonelul se învoi. Ceru centralei legătura cu Institutul medico-legal.

Șulea era plecat pe teren, dar un coleg se oferă să caute buletinul și să i-l citească. Ascultă încordat, punctând comunicarea cu câte o afirmație monosilabică. După ce închise, i se adresă lui Coman. Care stătea ca pe ghimpi:

— Radule, ai avut dreptate.

Fruntea locotenent-colonelului de la documentare se descreți în așa fel, încât linia neîntreruptă de deasupra ochilor se transformă în două sprâncene normale.

— Ai avut dreptate, repetă colonelul admirativ, fără resentimente și fără să-și calce pe inimă. Ei bine, în organismul fetei s-au găsit urmele unei substanțe halucinogene. Nu s-a reconstituit încă formula, dar Șulea presupune că este vorba de un preparat care dă o obișnuință extrem de rapidă și de persistentă. Drogul a fost ingerat, nu introdus prin injectare. Cantitatea cea mai mare s-a găsit în tractul digestiv. Cam asta!

Coman îl obișnuise pe șef cu reacții imprevizibile, dar de data asta reuși să-l facă praf.

— Tovarășe colonel, permiteți să plec la Mamaia?

— În concediu? Dacă te-ai programat...

— Nu! În interes de serviciu. Vreau să aflu ce hram poartă băiatul lui Verescu și de ce s-a întors Liza singură la București. Dacă e vorba de stupefiant, nu credeți că și el...

— Tot ce se poate! Nu m-ar mira ca pe litoral să se fi aciat o

bandă de traficanți.

Coman îl aprobă entuziast.

— Atunci sunteți de acord să...

— A nu, Radule! Contrabanda de stupeficante nu-i treaba noastră, ci a miliției. Și-apoi... de ce te zbați atâta? Ce te atrage la acest caz?

— Fiindcă mie mi s-a întâmplat cândva... E ceva personal...

— Orice ar fi, nu ne putem suprapune miliției. Ei cu ale lor, noi cu ale noastre. Așa că te întorci frumușel la documentare, îți vezi de studiul tău despre corespondența secretă a lui Vodă Caragea...

Nu-l contrazise, dar nici nu se mulțumi cu verdictul.

— Tovarășe colonel, dar dacă rețeaua de stupeficante e în combinație cu una de spionaj? Dacă ne aflăm în fața unei organizații cu diverse ramificații, având ca scop...

— E clar că de la romanele polițiste ți se trage! Realitatea e din fericire mult mai săracă în senzational. Să fim serioși! Ai obținut rezultate pentru care te felicit. De-acum încolo nu te mai ocupi de cazul acesta, ci-l predai miliției de la Constanța. Ai înțeles?

Înțelesese perfect, dar încă nu era dispus să accepte.

— Tovarășe colonel, n-am încă dovezi, dar ceva îmi spune că afacerea ne privește și pe noi. Măcar pentru două zile, dați-mi voie...

Înăpățănarea lui îl puse pe Tomescu în încurcătură. N-ar fi vrut să-i ordone, ci să-l convingă să renunțe, dar n-avu încotro.

— „Ceva” îți spune? Crezi că asta-i suficient, Radule? Noi suntem puși să păzim legea și ca atare avem ca primă datorie să acționăm în spiritul legii. Nu ne putem juca de-a Sherlock Holmes! Iată de ce nu-s de acord cu plecarea ta la Constanța. Tot ce-ți rămâne de făcut e să-l suni pe Bene și să-l pui în temă.

Capcana

Tânărul ghemuit pe pat își aprinse o țigară, trase câteva fumuri și o strivi. Prin jaluzele se strecurau fasciculele paralele de lumină, imaginând pe perete niște zăbrele..

La această oră – trecuse de cinci – hotelul dormea. Vilegiaturistii veniseră de la plajă, luaseră masa și se retrăseseră pentru odihnă, Până și muștele, ostenite de atâta zumzăială, încremeniseră pe tavan.

Bricheta scăpără și o altă țigară scoase rotocoale albastre. Lichidul incolor dintr-o sticlă pmtecoasă umplu gâlgâind un pahar. Tânărul bău pe nerăsuflăte, fără să simtă tăria alcoolului. Despuiat până la brâu, cu pielea pârjolită, aducea cu pescarii de pe vreo insulă din mările sudului. Părul lung, negru, căzând pe frunte și peste urechi îi dădea o pronunțată notă feminină, la care contribuiau forma ovală a feței și moliciunea bărbiei.

Arunca priviri repetate, nerăbdătoare, ba spre telefonul alb, ba spre

cadranul ceasului brățară. Avea ochii tulburi, inexpressivi, acoperiți parcă de o ceață opacă.

Cinci și un sfert! Se sculă greoi și porni să colinde încăperea. O dată i se păru că aude ceva. Împietri și-și țină răsuflarea. Nimic! Aceeași tăcere de mormânt, subliniată de bâzâitul unei gâze singuraticе. În ciuda caniculei, dinții îi clănțăneau ca pe gerul bobotezei. Cumpăni dacă să ia din baie halatul, dar renunță, temându-se să nu fie prea departe, la cel dintâi apel.

În sfârșit! Telefonul nici nu apucase bine să sune, că se și rezezi la el. Smulse receptorul și-l țină strâns, ca pe un lucru de preț.

— Alo!

O voce inexpressivă, metalică, de robot, întrebă:

— Domnul Sorin?

— Eu sunt!

— După cum vezi, mă țin de cuvânt. Ai primit...?

— Da, da, vă mulțumesc. Era... era foarte puțin. Nu mai am!

— Vei căpăta!

— Când?

— Depinde! Dacă ești înțelegător, chiar mâine. Sper că vei fi mai înțelegător ca prietena dumitale?

Simți o înțepătură în inimă.

— Ați făgăduit să-i trimiteți și ei! I-ați trimis?

— Nu, domnule Verescu! N-aveam motive! Am vorbit cu ea și s-a „arătat la fel de recalcitrantă. M-a refuzat și am refuzat-o! E limpede ca bună-ziu!

— O să se prăpădească! Și eu simt că mor, când rămân fără.

Nu trebuie să te îngrijorezi. Vei căpăta cât dorești, bineînțeles dacă...

— Ce trebuie să fac?

— Să mă ajuți! De vreme ce n-a vrut ea, mă vei ajuta dumneata.

— Bine, dar nu știu... vă jur că nu știu cum să procedez:

Necunoscutul păru satisfăcut.

— Las-o pe seama mea! Vei lucra după instrucțiuni precise.

— Ce fel de instrucțiuni?

Vocea scăzu și se transformă într-o șoaptă. Vorbi câteva minute, neîntrerupt.

— Limpede? Mai ai vreo întrebare?

— Nu... adică... până când trebuie...?

— Asta nu se poate ști dinainte. Deîndată ce nu va mai fi nevoie, ți se va comunica. Am terminat!

— Stați! Nu închideți! strigă Verescu îngrozit. Mi-ați promis ceva.

— Era să uit! Scuză-mă! Repede-te mâine dimineață la Histria. În dreptul ultimei coloane dinspre mare e un șir de lespezi de piatră. Sub a unsprezecea vei găsi un pachetel, Mulțumit?

— Da, da! Dar până mâine?
— Rabdă! Îți va prinde bine! E foarte important să știi câtă nevoie ai de mine.

Un individ suspect

Locotenent-colonelul de miliție Bene primi comunicarea lui Coman și se miră de tonul arțăgos al fostului său coleg de bancă, pe care-l știa mofluz, dar nu și lipsit de politețe. O puse pe seama unei foarte proaste dispoziții ceea ce, la urma urmei, corespundea realității.

Bene era un tip mărunț, agil ca un viezure. Mereu grăbit. Mereu aferat și fără astâmpăr, circula de-a lungul și de-a latul litoralului, rezolvând problemele cu o iuțeală pentru care subalternii îl porecliseră „Baiazid-fulgerul”.

În timpul convorbirii ținea receptorul între umăr și falcă, mușca dintr-un sandviș și-și nota datele furnizate de ofițerul de securitate. Când acesta pomeni de stupefiante, aruncă sandvișul pe masă și deveni foarte atent, în final, recapitulă esențialul:

— Liza Vicol... sinucidere... autopsie...; stupefiante... așa... Sorin Verescu... student... prietenul decedatei... rămas Mamaia. Clar! Concluzia: de supravegheat! Se face!

Mașina analitică a Serviciului de evidență țacăni vreme de cinci minute, executând trierea a câteva mii de cartoane perforate și dădu rezultatul: Sorin Verescu locuia la „Perla”, camera 416. Sublocotenentul Miu primi însărcinarea să se instaleze în holul hotelului și să raporteze orice mișcare a tânărului.

Până seara la opt nu se întâmplă nimic. Sorin nu-și părăsi odaia, punând răbdarea ofițerului la grea încercare. Când apăru în sfârșit în hol, Miu îl recunoscuse lesne, deoarece avusese timp să se informeze la funcționarul de la recepție.

Verescu purta pantaloni gri deschiși, haină bleumarin și bluză albă cu gulă rulat. Avea o culoare nesănătoasă, pământie. Cearcăne i se lăteau sub ochi ca niște pete de cerneală, accentuându-i aerul bolnav.

Intră la bar, se cocoță pe un scaun și ceru un whisky dublu pe care-l bău dintr-o înghițitură. Mai comandă unul și încă unul. Aprindea țigară după țigară, strivindu-le în dușmănie, după câteva fumuri.

Pe la nouă sosi Bene. După ce schimbă câteva cuvinte cu sublocotenentul și primi de la acesta o foaie împăturită, se instală la o măsuță cufundată în semiobscuritatea verzui-roșietică a barului. Surprinse tremurul mâinilor lui Verescu, privirile sale când apatice și resemnate, când încinse de o văpaie lăuntrică. Îl văzu cerând încă un whisky, aprinzând încă o țigară lungă, cu filtru alb. Câte un cunoscut se oprea, dădea bună seara și se alegea, în loc de răspuns, cu un lălit de bețiv.

Locotenent-colonelul de miliție scoase lista cu persoanele din anturajul celui supravegheat, primită de la Miu. Nu reuși să le identifice decât în parte. Pe Monti, după tenul măsliniu, după nasul coroiat și după favoriții impresionanți, pe actorul Tudorel Pană după barbă și mustăți. Pe acesta din urmă îl cunoștea deoarece îl văzuse pe scenă.

Părea un joc gratuit ceea ce făcea. Nu se petrecea nimic neobișnuit. Nimeni nu dădea de bănuț, nu avea o comportare suspectă. Niciunul dintre cunoscuții lui Verescu nu se uita în jur prevăzător, nu încerca să-i strecoare ceva pe-ascuns, nu părea cuprins de euforia drogului. Era o seară ca oricare alta, la un bar dintr-un hotel internațional. Clienții intrau, zăboveau mai mult sau mai puțin, se tratau cu cafele, cu câte un Martini sau Campari, fumau țigări din ambalaje luxoase. Grupurile de bărbați conversau despre femeile frumoase întâlnite pe plajă, despre foste, actuale și viitoare cuceriri; cuplurile – potrivit stadiului atins – își șopteau cuvinte tandre, se sărutau fără jenă sau se dojeneau; singuraticii de tipul Sorin Verescu se străduiau să se îmbete criță cât mai repede cu putință.

După un ceas de așteptare, Bene își pierdu răbdarea. Ieși în hol unde sublocotenentul, rezemat de o coloană, nu râvnea la nimic altceva decât la patul său de-acasă.

— Auzi, Miule, eu mă duc! Nu te miști de-aici, sub niciun motiv. Măine dimineată trimit pe cineva să te înlocuiască.

— Dar dacă pleacă?

— Te iei după el! Îți las mașina! La nevoie, mă găsești la Mangalia.

Miu suspină un „’teles” și făcu o mutră jalnică.

Coman mai era supărat, pe șeful său. Îl acuza de lipsă de solitudine, dar îi acorda și circumstanțe atenuante. Avuse probabil dreptate reproșându-i anumite exagerări și o îndârjire nemotivată în privința existenței unei corelații dintre sinuciderea Lizei și activitatea ei de la institut. Mult mai plauzibilă, mai firească, părea realmente teza lui Mărcuș.

Totuși, ceva îl îndemna să revină mereu la surprinzătoarea înlănțuire de fapte: Liza și institutul... Liza și băiatul lui Verescu... Liza și drogurile... Apoi moartea Alinei, care, deși survenită în urmă cu atâția ani, se îmbina aproape organic în acest angrenaj.

Avu brusc revelația că pe Sorin îl pândește o mare primejdie. Și-l imagina hăituit de fantome, torturat de coșmaruri, incapabil să găsească o altă soluție decât moartea. Viziunea deveni obsedantă. Își ținu capul sub robinetul de la baie. Apa îi răcori tâmpilele, îi liniști întrucâtva. Imaginea sumbră rămânea însă la fel de stăruitoare. Trebuia să întreprindă ceva.

Se gândi să sune acasă la Tomescu. Prevăzând reacția acestuia,

renunță și formă numărul inspectoratului de la Constanța. Bene lipsea. Prea agitat ca să-i explice ofițerului de serviciu temerile sale, îl rugă să-i comunice șefului său că-l căutasese, insistând asupra urgenței. Căpătă niște promisiuni vagi, care nu-l satisfăcură.

Mai așteptă totuși o oră și jumătate și îl chemă, palpitând de emoție, pe colonel.

— Cine? Coman? Ce vrei, Radule?

— Tovarășe colonel, am reflectat și... cred că băiatul e în pericol!

— Care băiat?

— Sorin Verescu!

— Iar povestea aia? Parcă ne-am înțeles...

— Dacă se droghează – și am motive s-o cred – s-ar putea să facă ceea ce a făcut Liza Vicol.

Colonelul tăcea și faptul că nu-l contrazise îi dădu lui Coman speranțe.

— Dacă nu intervenim, Tomescule, s-ar putea să-l avem pe conștiință! lansa el supremul argument.

— La asta nu m-am gândit, recunosc eu acesta, Vorbește cu Bene. Spune-i să fie cu ochii în patru.

— Am încercat! Bene nu-i de găsit. I-am lăsat ofițerului de serviciu numărul meu de telefon. Până acum n-a dat niciun semn de viață.

Reușise să-l impresioneze pe colonel. Acesta-l întrebă ce propune.

— Lăsați-mă să plec la Constanța. Pe la nouă și ceva aș fi acolo. Mă instalez lângă băiat și, cu ocazia asta, îi pun și câteva întrebări.

Se aștepta, bineînțeles, la un refuz, și era gata să se bată. Cu atât mai mult îl surprinse încuviințarea rapidă.

— Bine, Radule, du-te! Ia o mașină și întinde-o! Deși cred că exagerezi... vorba românului: „paza bună trece primejdia rea”. Totuși, nu uita: te ocupi numai de treburile noastre! Cercetările în legătură cu stupefiantele le face locotenent-colonelul Bene!

Albă de praf, mașina frână la poarta Inspectoratului de miliție. Coman urcă scările două câte două și năvăli în camera ofițerului de serviciu. Deși Bene încă nu revenise, i se dădură informațiile de care avea nevoie.

În jurul orei zece traversă holul scăldat în lumina neonului al hotelului „Perla”, îndreptându-se spre recepție. În costumul său demodat și pe deasupra șifonat, făcea notă discordantă cu lumea din jur, mai ales cu bărbații în ținută de seară.

Funcționarul îl îndreptă la bar. Îl găsi pe Sorin beat turtă, cu capul culcat pe brațe, într-un echilibru precar pe scaunul înalt.

Sublocotenentul Miu îl supuse, la rândul său, pe Coman unui studiu intens și notă în carnet: *ora 22,25; individ în jur de 60 de ani, înălțimea un metru șaptezeci, circa 80 kg, fața rotundă, sprâncenele groase, părul*

cărunt; dubios, și-și propuse să fie cât mai vigilent.

Locotenent-colonelul i se alăturase tânărului și făcea încercări să-l trezească. Acesta nu-l auzea și nici scuturăturile, din ce în ce mai violente, n-avură efectul scontat.

Barmanul se apropie binevoitor:

— N-ar strica să-l luați de aici. Îi sunteți rudă?

— Unchiul său! minți Coman dezinvolt și adăugă în virtutea inerției: de la Turnu Măgurele. Își cam face de cap, nu-i așa?

Omul în jachetă portocalie, care n-avea de gând să înfiereze excesele alcoolice ale clienților săi, deoarece trăia de pe urma lor. Nu zise nimic. Ieși însă de după teighea și-l ajută să-l conducă pe Sorin până la lift. Un bărbat înalt și slab, cu umerii căzuți, care locuia la același etaj, se arătă amabil și săritor. Fără sprijinul lui, Coman n-ar fi fost capabil să-l piloteze pe Verescu de-a lungul coridorului și să descuie ușa.

La punctul său de observație, Miu intră în stare de alarmă și se decise să cheme Mangalia. În prealabil, nota pentru orice eventualitate: *ora 22,36; individul ajutat de barman îl suie pe V. în ascensor; urcă împreună cu ei dar nu se mai întoarce.*

Coman, după ce aprinse lumina și se familiariză cu încăperea, procedă sistematic: îi scoase băiatului haina, bluza și pantofii, îl vârî cu capul sub duș. Îl frecționă cu un prosop aspru și sfârși prin a comanda două cafele amare. Una o merita și el, după atâtea eforturi.

Înainte ca băiatul să-și fi venit în fire, îi supuse unui examen. Trăsăturile regulate, frumoase chiar, erau prea puțin masculine. Bărbia, gura, dovedeau răsfățare, lipsă de ambiție, de voință. Avea în față produsul tipic al unui anumit mediu, al unei anumite educații. Cunoscuse în decursul carierei sale câțiva tineri de acest fel, ai căror părinți, aflând că progeniturile lor o apucaseră pe căi greșite, invocau profesiunea sau poziția socială.

Sorin Verescu – continua ofițerul de securitate dialogul cu sine însuși – era tocmai tipul de adolescent care, într-o situație critică, nu se dă în lături de la nimic, ca să-și salveze propria piele și care, neîntrezărind nicio scăpare, recurge la un act de supremă lașitate.

Îl așeză pe pat și, instalându-se vizavi pe un taburet, îl sili să bea cafeaua fierbinte. Văzându-l cum tremură, îi aruncă pe umeri, haina de la pijama.

— Te simți mai bine?

Abia acum băiatul începea să-și dea seama că nu e singur.

— Cine... sunteți... dumneavoastră?

— Un prieten care-ți vrea binele.

Sorin compară, instinctiv, vocea străinului cu cea de la telefon. Nu descoperi nicio asemănare; simți ceva ambiguu, o bucurie amestecată cu regret. Mai întrebă o dată:

— Cine sunteți?

— Numele n-are importanță. Ceea ce contează e că am venit să te ajut. Te rog să ai încredere în mine.

Frazele aveau aproximativ același conținut ca cele rostite adineauri de enigmaticul interlocutor. Cu toate că-i dădeau o anume siguranță și făgăduiau protecție, avu rezerve.

— Ce vreți de la mine?

— De ce a plecat Liza la București? De ce ai lăsat-o să plece singură? Întrebă Coman.

— O cunoașteți pe Liza?

— De vreme ce-ți vorbesc despre ea.

Căută la repezeală o minciună și recurse la cea dintâi.

— Ne-am certat! I-am spus ceva și s-a șucărit.

— Așa n-o să ne înțelegem! Mie să-mi spui adevărul. Altfel, schimb placa.

Reacționă potrivit caracterului său, obraznicindu-se.

— Da ce sunteți dumneavoastră să mă amenințați? Intrați nepoftit în camera mea, mă luați la întrebări... N-aveți niciun drept! Știți cine e tatăl meu?

— Am stat de vorbă cu profesorul Verescu. E foarte îngrijorat!

Se sperie și deveni docil. Întrebă cu jumătate de gură:

— Sunteți de la miliție?

— Am calitatea să-ți pun întrebări iar tu, obligația să-mi răspunzi. Asta să-ți intre bine în minte. Deci, motivul plecării Lizei?

— A intrat într-o încurcătură.

— Ce fel de încurcătură? Te referi la chestia cu drogul?

Bronzul pielii deveni alb-cenușiu.

— De unde...? Nu vă înțeleg! Ce-i aia „drog”?

Coman hotărî să mizeze totul pe o singură carte. Doar printr-un șoc psihic puternic putea să-l determine să mărturisească.

— Sorine, țineai la Liza, nu-i așa?

— Mă privește!

— Știu că o iubeai, în felul tău.

— De ce vorbești la trecut? Poate că o iubesc și acum!

— Fiindcă... fiindcă Liza... nu mai e în viață!

Se năruî. Aroganța, spiritul de frondă dispărură subit. Se transformă într-un biet copil speriat de întuneric.

— A... murit?

— Îmi pare rău că m-ai silit să ți-o spun așa, pe șleau. S-a otrăvit!

Plânse cu buzele încheștate. Hohotele nu reușeau să-și croiască drum și se înecau. Cuvintele se închegau anevoie printre lacrimi.

— Trebuia să se întâmple! N-avea nicio scăpare...: Am simțit-o și eu adineauri... înainte de a mă ameți. Avea dreptate... când spunea... Lizei și mie... ori facem ce vrea el... ori vom sfârși prin a ne dori

moartea... Liza... Liza a avut curaj... Curajul să-l refuze... și curajul să se... să moară. Dar eu... eu ce mă fac? Ajutați-mă domnule, vă rog în genunchi!

— Liniștește-te, i se adresă Coman mai blând decât ar fi dorit. Doar pentru asta am venit! Dacă pe ea n-am putut s-o salvez, măcar pe tine. Trebuie să aflu însă adevărul. Trebuie să știu exact ce s-a întâmplat. Ești capabil să-mi povestești totul, până în cele mai mici amănunte?

— Am să vă... povestesc, făgădui Sorin Verescu. Vă jur că n-am să ascund nimic... fiindcă... fiindcă vreau să... trăiesc!

Depoziția lui Sorin Verescu

— M-am înțeles cu Liza să plecăm la mare. Am angajat cameră și ea și-a făcut formele de concediu, când a aflat tata. M-a chemat și s-a burzului la mine. Mi-a vorbit despre morală și despre de-alde astea, dar adevăratul motiv era că dânsa lucra la el la institut și că-i era frică de gura lumii. Eu țineam la fată. Mi-ar fi părut rău să-mi stric combinația, așa că am folosit vechea metodă: „da, tată, sigur tată, ai dreptate”, ca după aceea să fac tot ce vreau eu.

La urma urmei, ce riscam?

Am ajuns la Mamaia, ne-am instalat și am avut câteva zile bune. Dimineața mergeam la plajă, după-masă ne plimbam cu mașina – când am intrat la facultate, tata mi-a făcut cadou o Dacie – iar seara ne distrăm ba la un restaurant, ba la un bar. Ne făcusem câțiva prieteni printre turiștii străini și uneori ieșeam în grup. Cam după o săptămână, pe la două noaptea – ne întorsesem tocmai de la Constanța unde făcusem chef – a sunat telefonul. Am răspuns eu. Cineva – nu-i cunoșteam glasul – mi-a spus că Liza și cu mine îi suntem foarte simpatici și că i-ar face plăcere dacă am accepta un mic cadou. Eram atât de cherchelit, încât complimentele m-au flatat, iar oferta neobișnuită mi s-a părut cât se poate de firească. I-am răspuns...

— Ce limbă vorbea? îl întrerupse Coman.

— Românește! Printre cei cu care petrecusem erau și câțiva actori de la teatrul din Constanța, băieți de viață, și mă gândeam că unuia dintre ei i-o fi venit ideea asta trăsnită. Apoi, mi-am zis că ar putea fi o farsă și l-am luat la mișto: „mulțumim pentru amabilitate și primim cu plăcere darul, cu condiția să ne fie înmănat imediat. Vă așteptăm, stimate Mecena!”

Eram sigur că va da înapoi sau că va răspunde cu o glumă. A continuat însă la fel de serios: „e prea târziu pentru o vizită, domnule Verescu. Dar modesta mea atenție se găsește de-acum la dumneavoastră. N-aveți decât să ieșiți pe coridor”.

Liza se culcase. Era prea somnoroasă ca să urmărească discuția. Am pus receptorul jos și, tot întrebându-mă dacă e sau nu o păcăleală, am

deschis ușa. Pe podea, în fața ei, stătea o sticlă de coniac Henessy și o cutie cu bomboane de ciocolată.

Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Eram atât de măgulit, încât m-am repezit la aparat, ca să-i mulțumesc și să-i spun că țin neapărat să-l cunosc. Nu m-a lăsat să vorbesc: „Bine, bine! Până atunci, vă rog să ciocniți un pahar în sănătatea prietenului vostru necunoscut”.

Cu aceste cuvinte a încheiat convorbirea.

— Cum era vocea? Avea ceva caracteristic? Ai putea s-o recunoști?

— Cam ciudată... ștearsă, fără intonație. Uneori făcea pauze nejustificate. La un moment dat am avut impresia că vorbește așa ca să nu fie recunoscut.

Deși avea o memorie excelentă, Coman își notă ceva în carnet. Notatul devenise la el un obicei, de când lucra la documentare.

— Și pe urmă? Ai destupat sticla?

— Da! Am trezit-o pe Liza, căci nu se putea să nu afle și ea. Am băut fiecare câte două păhărele de coniac. A doua zi... a doua zi...

Sorin se crispă. Partea plăcută a amintirilor se încheiase și începea cealaltă.

— A doua zi? Îl stimulă Coman.

— Ne-am sculat pe la zece, într-un hal fără de hal. Mult mai rău ca după o beție ordinară. Mă înțepau mii de ace, tremuram de frig cu toate că trupul mi se mistuia în flăcări. Fără să-mi dau seama, am întins mâna spre sticla de coniac și Liza a făcut același gest. Ni s-a părut curios, atâta tot! Altă dată am fi râs, ne-am fi amuzat, acum însă ne pierise pofta. După ce am băut, ne-am simțit mai bine. Ne-am îmbrăcat, am coborât să luăm o gustare și am plecat la plajă. Pe la prânz am fost cuprinși de aceeași excitație mistuitoare. Ne zguduiau frigurile și aveam halucinații. În mare grabă ne-am întors la hotel, ca să găsim ușurare în „elixirul” dăruit de necunoscut.

Chinurile s-au preschimbat de îndată într-o stare de euforie. Ne simțeam ușori, capabili să ne înălțăm în văzduh ca păsările, azeam acordurile unei muzici divine, ne înconjurau peisaje de o frumusețe ireală.

N-am mai părăsit camera.

Fericirea asta a durat prea puțin; ne-am prăbușit iar în străfundurile infernului. Spre seară... sticla... sticla rămăsese goală... iar noi nu mai aveam nicio... niciun... strop ca să scăpăm de coșmaruri.

Mi-e imposibil... noaptea care a urmat... să descriu noaptea... care... Am coborât la bar... la bar... coniac... dar n-a avut efect... ca cel din... primit în dar. Liza suferea... Liza mai mult decât mine. Ea...

— Spune, spune, nu te opri.

Efectul alcoolului cedase, în schimb se făceau simțite cumplitele simptome ale abstenenței. Sorin se exprima din ce în ce mai greu, mai incoerent, și Coman trebui să-l zorească, știind că minutele până la

inconștiență totală erau numărate.

— În noaptea aceea... noaptea... am așteptat în zadar să mă cheme. Abia în următoarea... mi-a spus... a spus Lizei... că ne va mai da... ne va da din băutură... dacă Liza îi va aduce...

— Ce i-a cerut?

— Planuri... documente... de la... documente de la institut... de la tata...

— Ce fel de planuri, Sorin?

— Nu știu... ba da... n-am... n-am uitat... Generatorul...

— Generatorul ypsilon?

— Da!

— Liza trebuia să le sustragă?

— Nu!.. Cu broșa... cu o broșă. Nu... nu pot... pot nu mai pot...

— De înțeles, înțelegi? Pricepi ce-ți spun?

Dădu din cap, afirmativ.

— Răspunde cu „da” sau „nu”: o broșă cu o microcameră fotografică?

— Da!

— Liza a refuzat?

— Da!

— V-a mai dat din coniacul aceia?

— Da!... Nu coniac... praf... La restaurant... sub farfurie...

— Reacția, după trezire, era tot mai greu de suportat?

— Da... da!

— Și-atunci Liza a fugit! Iar tu ai rămas, ca să capeți în continuare drogul?

Tăcu. Expresiei torturate a feței i se suprapuse una de vinovăție. Locotenent-colonelul insistă.

— Ce s-a întâmplat după ce ai abandonat-o pe Liza?

— Nu... nu... n-am abandonat-o! Se forță să nu clacheze înainte de a fi destăinuit totul, vorbind din ce în ce mai repede. I-am promis că-i voi trimite din porția mea, dar n-am putut, fiindcă-mi dădea prea puțin. Mie îmi dădea, fiindcă știa că voi fi de acord, până în cele din urmă. Mi-a spus că Liza o să înnebunească și o să se omoare. Nu l-am crezut, altfel i-aș fi trimis praful, zău că i-aș fi trimis jumătate. Liza s-a sinucis, și dacă nu-l ascultam, nu-mi dădea nici mie și pățeam la fel.

Se opri epuizat.

— Ce a vrut de la tine?

— Ochelarii tatei!

— Ochelarii? În ce scop?

— Nu știu! Mi i-a cerut cu împrumut. Să-i aduc într-un loc noapte de noapte, și dimineață să-i pun înapoi, în schimb, aveam să primesc un pachet mare cu praful acela... Acum... nu mai... nu mai rezist!

Spunea adevărul. Criza se dezlănțui. Năvalnic. Gemetele se

transformară în țipete ascuțite și unghiile i se înfingeau în carne.

Cu toată mila pentru acest nenorocit, Coman se văzu obligat să-i mai pună o întrebare.

— Ți-a dat vreo întâlnire?

— Nu... Mă... mâine... Histria!

Căzu pe podea și se zvârcoli ca epilepticii. Coman îl luă în brațe ca pe un copil și-l culcă pe pat.

— N-ai să te duci nicăieri! Dimineată mergem la doctor și vedem ce-i de făcut.

Sorin nu-l auzea. O mlaștină îl absorbea încetul cu încetul și cortegiul monștrilor se apropia amenințător.

Coman își scoase haina și se trânti pe un scaun, decis să vegheze. În pofida bunelor sale intenții, oboseala îl doborî. Adormi iepurește, gata să se trezească la cel mai mic zgomot.

Cineva manevră clanța. Ușa se crăpă de-o palmă și o dâră gălbuie se așternu pe covor. Încremeni, cu pleoapele deschise pe jumătate. Mușchii i se încordară, cu toate că nu se simțea în stare să opună rezistență unui eventual adversar. Anii petrecuți la masa de scris, printre rafturile bibliotecilor sau ale arhivelor prăfuite, își spuneau acum cuvântul. Se știa „ieșit din formă” și o regreta.

Un bărbat se furișă în odaie. Îi distinse silueta și nu i se păru un vrăjmaș prea redutabil. Era mai scund decât el, mult mai firav, dar foarte agil și iute în mișcări. „La o adică, ne vom lupta”, gândi și-și ridică de pe scaun trupul masiv. Strigă apoi cu tonul cel mai energic de care era capabil:

— Stai! Nicio mișcare!

Celălalt înainta cu pași ușori, de felină. În mâna sa dreaptă licărea ceva metalic.

Recunoscu arma și se lipi instinctiv de perete. Ușa se dădu singură în lături, permițând pătrunderea luminii de pe coridor. Orbit, Coman își feri ochii cu brațul.

Intrusul râse, sensibil ușurat,

— Comane, tu ești. Bată-te norocul să te bată?

Era Bene.

Nu gustă hazul situației, ci spuse morocănos:

— Cine credea că e? Al Capone? Umbli cu revolverul de parcă ar fi un făcăleț. Ia pune-l în buzunar, să nu se întâmple vreo nenorocire.

— Dacă se întâmpla, atunci numai din vina ta! Bene vorbea, ca de obicei, repezit. Mă pui să-l supraveghez, apoi apari la Constanța și fără să mă anunți, te streкори în odaia lui. Ce vrei, omul meu mi-a dat de știre că un tip suspect a intrat la Verescu.

— Mai dă-o dracului! Nu m-am „strecurat”, ci am intrat în văzul tuturor. Ce era să fac? Mi-a fost frică să nu ne trezim cu încă un

cadavru. Golanul ăsta – îl arătă pe Sorin – a ajuns într-un hal fără de hal. Am procedat foarte corect.

— Dacă zici tu! Spune, ai aflat ceva? Cum e povestea cu stupefiantele? Să știi că avem câteva indicii despre existența unei bande de traficanți.

— Felicitările mele!

— Hai. Nu fi rău! Ai prins vreun fir? Ți-a spus cum se aprovizionează, cine îi furnizează marfa? Se duse la Sorin, ca să se convingă că nu-i aude și se întoarse liniștit. Doarme buștean! Poți vorbi fără grijă.

Coman îi relatează ceea ce aflase, trecând însă sub tăcere șantajul, încercarea necunoscutului de a obține informații secrete. Bene sesiză unele inadvertențe.

— Nu mi-e prea clar! Ce voia în fond individul? Cu ce scop i-a obișnuit cu drogul? Și procedeul cu sticla de coniac și cu pliculețul pus sub farfurie e neobișnuit. Traficanții lucrează mult mai simplu: angajează câțiva distribuitori care vând praful pe bani: gheață.

— Ce știi eu? făcu ofițerul de securitate cu o naivitate prost jucată. Bene se prinse imediat.

— Las' că știi tu! Mare șmecher te-ai făcut, Comane. Te privește, fă cum crezi, dar îți atrag atenția că *mie* mi-a fost încredințat cazul.

— Traficul de stupefiante, desigur, e de competența ta. Sunt obligat să colaborez cu tine, dar există și niște aspecte, pe care nu ți le pot destăinui. Sper că înțelegi?

— Mda! Spune-mi măcar unde și când urmează să-și ia porția în primire?

— Probabil mâine, la Histria! Mai mult, cu părere de rău...

— Mulțumesc și pentru atât! Poate va fi și cineva din bandă, măcar un distribuitor. Și chiar refuzi să-mi dai alte lămuriri?

Coman admira prin geam marea, neagră ca păcura, presărată cu mii de bănuți de argint.

— Ți-am spus ce am putut! Tare pisălog mai ești, Bene!

— Așa-i că ți-ai găsit nașul? Nu știu ce gloduri ai tu, dar eu, mâine, îl las să se ducă la Histria și-l filez.

Se opuse.

— Nu e bine! Băiatul trebuie trimis la spital și internat.

— După aceea!

— Auzi, Bene? Are nevoie de protecție! Dacă nu e ferit de atracția drogului și supus urgent unui tratament, se duce de râpă. Dacă mai înghite o singură doză din porcăria aia...

— N-o să ajungă! Îți promit! De la Histria îl expediez direct la spital.

Deși tentat să insiste, Coman renunță. Bene era mai îndărătnic decât el și n-avea rost să se certe.

Coborâra în hol braț la braț, pricinuindu-i sublocotenentului Miu, care se aștepta să-l vadă pe „tipul suspect” cu cătușe la încheieturi, un șoc puternic.

Afară orizontul începuse să se lumineze și deasupra valurilor se înfiripa o pată roșie-portocalie, prevestind zorile. Bene declară că se duce să tragă un pui de somn și-l invită pe Coman la el acasă.

Acesta refuză. Era decis ca fix la șapte să-l sune pe colonelul Tomescu și să-i raporteze.

Sub lespede pândește moartea

Pe Sorin Verescu îl trezira propriile sale gemete. Coborî anevoie din pat și rămase în picioare, îndoit de mijloc, presându-și pântecul sfârtecat de dureri. Își aminti vag de o discuție, de ceva îngrozitor în legătură cu Liza. Îl cuprinse panica. Liza plecase pentru totdeauna și el avea s-o urmeze. Curând însă, un singur gând deveni precumpănitor, alungând păreri de rău, remușcări, temeri: gândul la praful salvator.

Cuvintele „Histria, ultima coloană dinspre mare...” se detașară ca și când ar fi fost scrise cu slove de foc. Totul în jurul lor se șterse și doar ele stăruiau, aidoma unei lumini călăuzitoare.

Cu mișcări lente, dezordonate, se îmbracă. Când își puse cămașa, o simți lipindu-i-se de spinarea udă.

Coridorul era pustiu și tuburile de neon, nestinse încă, dădeau pereților tonuri crude, alb-albăstrii. În dosul ușilor închise oamenii mai dormeau. De undeva, de la un capăt îndepărtat al gangului sau dinspre scări se auzea zăngănitul căldărilor de tablă. Femeile veniseră la dereticat.

Se apropie, împleticindu-se, de lift și deodată i se năzări că cineva vrea să-l împiedice. Identificându-se cu un biet lihnit de foame care nu e lăsat să întindă mâna după o coajă de pâine, deveni extrem de prudent și de viclean. Renunță la ascensor, nu coborî nici pe scara principală, ci o căută pe cea de serviciu. Ajunse la parter și de-acolo la subsol, la crematoriul pentru resturile menajere. Trecu apoi tiptil printre sacii cu cartofi, printre lăzile cu căpățâni de varză, pe lângă ușa de fier a instalației de încălzire, străbătu niște ganguri întunecoase și părăsi clădirea prin ușa furnizorilor.

Ocoli parcajul unde-și lăsase automobilul și mergând de-a lungul plajei pustii, ajunse pe căi ocolite la stația de autobuze. În centrul Constanței coborî. Abia după ce se convinse că nu fusese urmărit, se urcă în mașina de Histria.

Mizând pe punctualitatea colonelului, Coman formă numărul exact la ora șapte. Acesta nu se arătă surprins. Se aștepta să primească un raport, dar nu și vești de o asemenea gravitate. După ce-i ascultă relatarea, în care mărturisirile lui Verescu se împleteau cu

considerente personale, cu aprecieri și supoziții, îi mulțumi și îl anunță că va sosi la Constanța în jurul prânzului.

Cu toate că pica de somn, locotenent-colonelul părăsi cabina trăgând satisfăcut din țigară. Îl întrebă din priviri pe Miu care picotea în așteptarea schimbului, dacă Sorin coborâse, și căpătă un răspuns negativ. În același mod, îi comunică intenția de a urca la el.

Intră fără să ciocănească în camera 416. Era goală! Soarele strălucitor al dimineții de august făcea să apară și mai pregnantă dezordinea, murdăria de pe covor, paharele răsturnate, cearșaful mototolit.

În creierul său prinse să târâie o sonerie de alarmă. Se repezi afară și parcurse coridorul de la un capăt la celălalt. Dintr-un apartament se ivi o fată în halat mov cu emblema hotelului. Târa după ea un aspirator de praf și fredona foarte încet un șlagăr la modă.

I se adresă repezit:

— Cum se ajunge jos?

— Cu liftul! Răspunse obraznic, deoarece întrebarea i se părise lipsită de sens.

— Dar scara unde e?

Se aflau la câțiva pași de scara principală. Coman o observă și se corectă:

— Întrebam de scara de serviciu!

Îi, arată direcția, dar ținui să precizeze:

— Pe-acolo nu e voie!

În loc de „mulțumesc” spuse „cu plăcere” și nu se sfii să încalce regula casei. Parcurse același drum ca Sorin, dar făcu înconjurul hotelului și reîntră prin portalul monumental. Sublocotenentul, căruia încă nu-i sosise înlocuitorul, se uită la el ca la o nălucă..

— Cum de a-ți...

Nu-l lăsa să isprăvească.

— A întins-o! Ne-a păcălit pe amândoi! Dar știi încotro s-a dus. Ai mașină? A mea s-a întors la București.

— Am... dar tovarășul locotenent-colonel Bene...

— Ascultă tinere, fă cum îți spun! Se învoi totuși ca Miu să-i ceară lui Bene telefonic permisiunea.

Sublocotenentul abia apucase să îndruga „alo” și „să trăiți”, când Coman îi smulse receptorul din mână.

— Auzi, băiatul și-a luat tălpășița. Bănuiești în ce direcție? Vreau să mă reped după el, așa că spune-i lui Miu să mă ducă cu mașina.

Bene promise să vină și el. Cinci minute mai târziu zburau către orașul-ruină de pe malul mării. În apropierea porții se încrucișară cu un Studebaker imens, de culoare gri.

În vecinătatea ultimei coloane dinspre țarm se adunase un grup de gură-cască. Deasupra lor un norișor de fum cenușiu era pe cale să se

destrame. Coman deschise portiera când anvelopele încă mai mușcau din pietrișul drumului. Se repezi pe urmele lui Bene, sosit cu câteva secunde mai devreme, și ajunsese în același timp cu el. Acesta striga „la o parte, dați-vă la o parte” și-și făcea loc cu coatele. În uniformă fiind, curioșii se retrăgeau puțin câte puțin, lăsând liberă o cărare.

Pe dalele de piatră zăcea trupul sfirtecat al lui Sorin. Explozia smulsese deopotrivă bucăți de carne și de granit, amestecându-le. Mirosea a sânge și a pucioasă.

Bene se adresa celor din jur.

— Când. S-a întâmplat?

— Adineauri, îl lămuri cineva, să fie vreo zece minute. Am văzut toată scena.

— Povestiți!

— Era un băiat tânăr, frumușel. A coborât din autobuz o dată cu noi. După ce am intrat pe poartă, s-a separat luând-o în direcția opusă. L-am zărit apărând din când în când printre ruine. Ajuns aici, lângă coloană, s-a oprit. Privea în jos ca și când ar fi căutat ceva. Apoi a mai făcut câțiva pași și s-a aplecat deasupra uneia dintre lespezi. Atunci a răsunat o bubuitură. Bucăți de piatră au zburat în toate direcțiile, s-a înălțat fum. Am alergat cu toții într-acolo, dar, precum vedeți, nu mai era nimic de făcut.

Coman avea aerul distrus. Nu-și ierta că-l lăsase singur, că plecase de lângă el și mai ales că nu reușise să-l convingă pe Bene. Acesta se alegea cu o privire întunecată de sub sprâncenele împreunate. Cu gândul la făptaș, Coman scrâșni: „bestie!”

Bene se miră de îndirjirea fostului coleg, de participarea sa atât de intensă, care depășea limitele obișnuitului. Ordonă sublocotenentului Miu să cheme prin radio-telefon o ambulanță.

Argumente pro și contra

O dată cu sosirea colonelului se dezlănțui furtuna. Pe lângă autoritatea pe care i-o conferea gradul, mai avea atu-ul înălțimii, depășindu-i pe Bene și pe Coman cu un cap; ca atare muștruluiala se abătu de sus, aidoma unui ropot de ploaie.

— Bine, fraților, se poate una ca asta? Chiar sub nasul vostru să se întâmple? N-ați fost în stare să-l protejați? Tu. Comane, de ce te-ai mai dus la Constanța? Păi așa ne-a fost vorba?

— Crede-mă, Tomescule, interveni Bene, și el fost coleg cu colonelul, ceea ce s-a petrecut, era sută la sută imprevizibil. Cine și-ar fi închipuit că va părăsi odaia în halul în care se afla? Dacă l-ai fi văzut... în ceea ce mă privește, chiar insistasem să fie lăsat să se ducă la Histria. Îmi făceam socoteala că va fi acolo și cineva din bandă. Că vor băga explozibil sub piatră, asta, cum să-ți spun...

Cârligul descris de mâna lui Tomescu îi despică fraza în două.

— Degeaba! N-ai să mă convingi!

Urmă o prelegere lungă despre răspundere în general, pe care Bene o audie studiind tavanul și eliminând din când în când surplusul de aer din, plămâni. Coman nici măcar nu se prefăcea că ascultă. Cu fruntea încrețită, părea să mediteze sau să rezolve o problemă complicată de matematică, ale cărei date le enunța mormăind. Tomescu îl surprinse, tăcu, și începu să clocotească. Întrebă cu un calm prevestitor de furtună:

— Ce tot bodogănești?

Nu-l auzi. Se strâmba ca și când ar fi mușcat dintr-un măr viermănos și spuse de câteva ori „nu se poate”.

— Ce nu se poate?

— E nelogic, complet nelogic!

— Nu te înțeleg! Ce-ți umblă prin minte? îl apucă de revere și-l trase spre el, până ce distanța dintre ei se redusese la un lat de palmă.

— Vă spun mai târziu! mormăi, aruncând spre ofițerul de miliție o privire semnificativă. Acesta pricepu și părăsi încăperea.

— Ei, și-acum vorbește!

— Am ajuns la concluzia că uciderea lui Sorin Verescu e total lipsită de sens.

— De ce, mă rog?

— Deoarece acceptase propunerea spionului, deoarece colaborarea lui era pentru acesta mai prețioasă încă decât a Lizei. Ca fiu al directorului...

Tomescu renunță la observațiile despre îndatoririle de serviciu și se aruncă aprig în luptă, fără însă să se cramponeze de idei preconcepute.

— Crezi că fiul directorului avea acces la documentele secrete ale institutului? Pentru el erau valabile aceleași dispoziții ca pentru un străin oarecare.

— Profesorul Verescu ar fi putut aduce acasă dosare, în pofida regulamentului. Dar nici măcar nu era nevoie de așa ceva. De vreme ce i-au cerut băiatului ochelarii!

— Ochelarii? Ce fel de ochelari? întrebă colonelul fără să priceapă.

— Ai bătrânului, desigur! l-au pretins să-i sustragă și să-i pună apoi la loc.

— Ochelari preparați, ca cei...

— Sigur că da! Donafto, în lucrarea sa „Cele 1000 de metode ale războiului secret” vorbește despre ochelari prevăzuți cu microemitoare, cu înregistratoare magnetice, cu camere de fotografiat sau de filmat... S-au construit până și exemplare prevăzute cu sisteme combinate, optice și acustice.

— Bine, dar cei ai lui Verescu...

— ... erau ochelari obișnuiți, firește! Pe aceștia Sorin avea să-i sustragă și să-i aducă agenților, ca să primească în schimb o copie fidelă cu aparatura respectivă montată în ramă. Faptul că i-au cerut să repete substituirea de câteva ori, mă îndeamnă să cred că nu intenționau să intercepteze fonic convorbirile, ci să-l facă pe director să fotografieze actele pe care le citea.

— Ingenioasă metodă! Să fotografieze el însuși documentele secrete!

— Bineînțeles fără s-o știe, completă Coman cu totul gratuit. Asemenea aparate sunt declanșate cu ajutorul unor celule fotoelectrice speciale, sensibile la alternanța de alb și negru a hirtiei scrise sau tipărite.

— Mda, făcu Tomescu, ce înseamnă să lucrezi la documentare! Dacă înțeleg bine, în prima noapte urma să aibă loc înlocuirea ochelarilor obișnuiți cu cei preparați, apoi, în fiecare din cele următoare, scoaterea peliculei expuse și introducerea celei noi.

Locotenent-colonelul triumfă.

— Iată de ce uciderea băiatului e absurdă! Să renunțe ei de bună voie la o asemenea plăcintă? N-am dreptate, Tomescule?

— Motivul putea fi teama! reflectă acesta. Au aflat că ai vorbit aseară cu Sorin și le-a fost frică să nu-i trădeze...

— Ce să trădeze? Nu știa mai nimic!

— Poate intenția lor de a ajunge în posesia generatorului? gândi colonelul cu glas tare.

— Poate!

— În orice caz, vor schimba acum tactica!

Coman îl contrazise.

— Nu-i atât de sigur! Sunt unii care se încapățânează, convinși fiind că jucăria lor e cea mai grozavă.

— Da, da, există oameni neînchipuit de încapățânați, insinuă Tomescu. Dar nu-s toți așa! Ar putea să mențină metoda, s-o modifice sau să renunțe la ea. Orice variantă e posibilă. Mai ai ceva, Radule?

Acesta reflectă.

— Nu cine știe ce! Glasul de la telefon, v-am spus, era prefăcut, dar aparținea unui bărbat în vârstă. Presupun cu locuiește la „Perla”, altminteri n-ar fi putut aduce în toiul nopții sticla de coniac.

Colonelul râse.

— La un hotel se intră și se iese la orice oră... ca la hotel. Apropo, s-a găsit sticla?

— A trimis-o Bene la analiză. Mai avea câteva picături pe fund.

— Amprente?

— Numai ale lui Verescu, nici măcar ale Lizei.

— Mda! Era de așteptat. Altceva?

— Nimic! regretă locotenent-colonelul.

Tomescu consultă lista persoanelor din anturajul celor două victime primită de la Bene și i-o trecu lui Coman. Acesta o răsuci nedecis, ca și când n-ar fi avut treabă cu ea și întrebă perfid:

— Mă luați cu dumneavoastră la București, tovarășe colonel? Mașina cu care am venit am trimis-o acasă.

Se aștepta să provoace o explozie de uimire și să fie *rugat* să rămână să-și continue investigațiile. Fu profund decepționat.

— Cum să nu te iau, Radule, doar am loc suficient! Și Tomescu clipi din ochi, ca și când l-ar fi supărat un fir de praf.

Pe Coman îl cuprinse disperarea și se strădui s-o dregă.

— Bineînțeles dacă ar fi după mine... aș mai rămâne la Constanța. Am câteva idei, care s-ar putea dovedi fructuoase.

Colonelul tăcea.

— Tomescule, în virtutea vechii noastre prietenii, te rog lasă-mă să continui. Acum când e dovedit că avem de-aface cu o acțiune de spionaj, nu se mai pune problema competenței.

— Te las, dar cu o condiție: să-mi spui deschis ce se petrece cu tine. De ce exercită această poveste o asemenea atracție asupra ta, de ce are același efect ca pânda roșie asupra taurului? Cum se explică această comportare, să-i zicem... bizară? Zilele trecute ai aruncat o vorbă...

— Tomescule, e ceva de ordin personal. Ai cunoscut-o pe Alina...

— În legătură cu ea?

— Da! Între moartea ei și a Lizei Vicol există o asemănare izbitoare. Acum mă înțelegi?

Coman se întoarse cu spatele și-și aprinse stângaci o țigară „Carpați”.

După o pauză, colonelul răspunse:

— Te înțeleg! Continuă! Dar să-mi raportezi zilnic ce se întâmplă. Colaborează cu Bene și... ai grijă să nu te înflăcărezi... mai mult decât e nevoie.

— Am înțeles, tovarășe colonel.

— Ei, atunci cu bine și succes.

Dialog în beznă

Termometrul urcase la 33 de grade și asfaltul se transformase într-o masă cleioasă, în care tălpile se afundau.

Pe una dintre străzile centrale ale Constanței un bărbat cu părul lucios, ondulat, cu tenul măsliniu și ochii negri, umezi, își manevra anevoie trupul prin mulțime. În pofida volumului său respectabil și al vârstei – număra pe puțin șaiszeci de ani – se purta adolescentin, cu pantaloni bătuți în ținte și cămașă extravagantă, în culori țipătoare. Aparatul de filmat cu teleobiectiv nu lăsa vreun dubiu asupra calității sale de turist. Imun la arșiță, trecea nepăsător pe lângă chioșcurile cu

răcoritoare, dar la fel de puțin îl interesau vitrinele magazinelor, restaurantele, barurile de zi sau picioarele de ciocolată ale fetelor.

Ținea cu tot dinadinsul să fie luat drept un plimbăreț fără țință, deși avea una foarte precisă: blocul de peste drum de teatrul de vară. Nu se opri la poartă să verifice numărul, ci urcă dezinvolt la primul etaj. Sună de patru ori, o dată scurt, de două ori lung și iar scurt, ca să apese de îndată pe clanță. Potrivit așteptărilor, ușa era neîncuiată. Nimeni nu-i veni în întâmpinare. Traversă holul și pătrunse într-o odaie cu jaluzelele date jos, cu geamurile acoperite de hârtie albastră și cu niște perdele groase de catifea.

Bezna era atât de compactă, încât nu îndrăzni să facă o mișcare, de teamă să nu se izbească de ceva.

Scârțâitul abia perceptibil al parchetului trădă prezența celui care-i dăduse întâlnirea. Spuse în mod inutil „am sosit” și continuă să aștepte.

I se porunci:

— Fă trei pași la dreapta și așază-te pe scaun!

Se conformă. Glasul venea de la celălalt capăt al încăperii, era straniu prin monotonia, prin lipsa sa de personalitate.

— De ce m-ai adus aici? Întrebă. E contrar obiceiului tău! Și apoi, locul...

— E un loc excelent! Într-o clădire cu mulți chiriași, treci mai ușor neobservat.

— Suntem singuri?

— Da! Am „împrumutat” apartamentul. Proprietarul cu familia sunt plecați din oraș și cu deschiderea broaștelor știi că n-am probleme. Acum te-ai liniștit?

Nu spuse nici da nici nu.

— Te-am chemat, fiindcă am nevoie de decont. Mi l-ai adus? Întrebă omul care avea atâta grijă să-și păstreze anonimatul. Trebuie să lichidezi imediat afacerea!

Vestea, deși neașteptată, nu provocă turistului nicio reacție. Stăpânirea de sine, dobândită în ani lungi de antrenamente, îi intrase în sânge.

— Pot cunoaște motivele?

— Nu!

— Bine, făcu resemnat bărbatul cel masiv, răsucindu-se pe scaunul care scârțâi. Numai... să nu se supere șefii. Îl auzi pe interlocutorul său parcurgând câțiva metri de podea. Se obișnuise într-atât cu întunericul, încât desluși silueta înaltă, slabă, cu umerii căzuți.

— Ascultă-mă atent! Tonul celui alt deveni tăios. În fața șefului răspund eu! Sunt în măsură să apreciez cum trebuie procedat și am calitatea să-ți dau ordine în consecință.

— Nu te supăra! Afacerea începuse să meargă ca pe roate și mi-a

părut rău. Dar dacă trebuie, trebuie! Ce am de făcut?

— Recepționezi transportul, îl transferi ca de obicei și treci granița. Pașaportul ți-e în regulă?

— Da!... Cu băiatul și cu fata cum rămâne? O să-i supravegheze altcineva?

— Nu mai e nevoie! A da, înainte de pleci îmi mai lași vreo cincizeci de grame; am să-ți comunic unde și când. În caz că se întâmplă ceva, mă chemi la telefon, fix la 21,30. Îi spuse numărul. Iar dacă dai de bucluc, să te ferească Dumnezeu să trăncănești, orice ți-ar face. Altminteri...

— Știu! spuse apatic omul cu chipul smeard, de levantin. Decontul îl las pe scaun. Și după o pauză, cu o undă de duioșie: de când ne cunoaștem noi doi?

— Ce are aface? De vreo zece ani.

De zece ani! De zece ani te aud, fără să te văd. Nu știu cum arăți, nici cum te cheamă. Pun pariu că trăiești singur, că n-ai nevastă, copii, prieteni... Te-ai obișnuit să-ți petreci viața ca o nălucă, să bagi spaimă în alții, când colo, tu ești cel mai înspăimântat. Nici fiarele din pădure...

— Taci!

— ... nici fiarele din pădure n-o duc ca tine! Zău că nu te invidiez.

Din liniștea sumbră se desprinsese o respirație răgușită, ca un horcăit.

— Ia mai du-te dracului!

Vizitatorul se ridică leneș, depuse pe scaun o hîrtie împăturită și-și aruncă peste umăr aparatul de filmat. Părăsi apartamentul de parcă ar fi avut plumb în picioare.

Monti, Rocas, Hardley și alții

Coman și Bene întocmiseră un plan care prevedea verificarea și eventual completarea listei cunoscuților lui Sorin, și urmărirea cât mai discretă a acestora. În primul rând urmau să stabilească cine luase parte la petrecerea premergătoare primului contact cu spionul. Ofițerul de miliție își luă obligația să-i depisteze și reuși destul de repede, cu ajutorul personalului restaurantului. În afară de actorii pomeniți de Verescu, printre care și Pană, mai fuseseră acolo trei turiști străini, Monti, Rocas și Hardley.

Coman hotărî să stea de vorbă cu Tudorel Pană și îi dădu întâlnire la statuia lui Ovidiu. Ținea să cunoască atmosfera din seara aceea, comportarea comesenilor și așa mai departe. Întârzie însă dintr-un motiv pe cât de neprevăzut, pe-atât de puțin agreabil. Se pomenise cu profesorul Verescu, care venise la Constanța pentru rămășițele pământești ale fiului său.

Arăta îngrozitor de rău, de îmbătrânit, și Coman nu prea se simțea

în apele lui.

— Sunt dezolat, tovarășe Verescu! spuse. Cine ar fi putut să prevadă...?

Savantul spuse ostenit:

— N-am dreptul să acuz pe nimeni! Vinovatul, unicul vinovat sunt eu! Dacă m-aș fi ocupat de el, dacă l-aș fi supravegheat și sfătuit, poate creștea om și nu un netrebnic. Se despărțiră, după ce Coman îl asigură din nou de întreaga sa compasiune.

În piață lângă statuie, actorul Tudorel Pană stătea ca pe jăratec. Locotenent-colonelul îl luă de braț.

— Iartă-mă, a intervenit ceva neprevăzut. Îți promit să nu te rețin. Spune, îl cunoști pe Sorin Verescu? Povestește-mi despre el.

Se îndreptară spre faleză.

— Sorin? Ne-am întâlnit de câteva ori. După părerea mea e o mică pușlama. Ce vrei? Fecior de bani gata, obraznic, lăudăros. Fata, prietena lui, e făcută din alt aluat. Ea...

Coman îl întrerupse, ca să mențină discuția pe un anumit făgaș.

— Ultima dată când ați fost împreună la local, cum se comportau, și ea, și el?

— Sorin se cherkelise și era pus pe scandal. A avut o altercație cu unul Monti, deoarece i se părea că o curtează pe Liza. Ea a încercat să-l potolească și să-l convingă să se întoarcă la hotel.

— Era adevărată chestia cu Monti?

— Știi și eu? Cam muieratic, individul! În orice caz nu se poate spune c-a fost măgar. Îi făcea complimente.

— Pe ceilalți de la masă îi cunoșteai bine?

— Erau colegii mei de la teatru.

— Cine anume?

— Hâncu, Stela Rancea, Pietreanu, Cernat.

Coman cită din memorie lista lui Bene.

— Deci patru, cu dumneata cinci, Sorin și Liza – șapte și trei străini: Monti, Rocas și... Hardley. Ați fost zece. Cu totul.

— La un moment dat, chiar unsprezece! Mai venise unul slab ca un țâr, cu brațele lungi, de maimuță, tot un turist. Cred că pentru Hardley. Au stat de vorbă câteva minute, după care individul a plecat cu mașina lui, un Studebaker gri. L-am văzut pe geam.

— Cam amestecată societate!

— Să vă fac o mărturisire, tovarășe lootenent-colonel. Colegii mei, și de ce n-aș recunoaște-o, eu însumi, îl știam pe Verescu de fraier. Mâncam, beam, iar el plătea, că avea parale berechet.

— Dar străinii? Și ei îl tapau?

— Monti poate că totuși pusese ochii pe Liza. Rocas, mai în vârstă, spunea că se simte bine în mijlocul tineretului. Hardley, drept să vă spun, nu știu! Poate că nu-i place să bea de unul singur. S-a distrat

toată seara cu o sticlă de gin, și de vorbit n-a vorbit decât cu slăbănogul.

— Despre ce s-a discutat, așa, în general?

— Fel de fel de lucruri, cum se obișnuiește. Despre vreme, despre femei, despre fotbal... S-au spus și bancuri, la care Hâncu e meșter.

— S-a pomenit cumva de stupefiante?

— Nu, nu cred! Mi-aș aduce aminte.

— Când ați părăsit restaurantul?

— Pe la unu și jumătate. Noi care stăm în Constanța, am luat-o pe jos. Sorin s-a instalat – așa beat cum era – la volan, cu toată împotrivirea Lizei care-l implora să ia un taxi. Monti, fără să ceară voie, s-a urcat în spate. De Rocas și de Hardley nu știu. Probabil că-și parcaseră mașinile prin apropiere.

— Mda, făcu grav locotenent-colonelul, ca și când ar fi ajuns la niște concluzii revelatoare. În realitate nu aflase mai nimic.

Îi mulțumi totuși, deși abătut și cu gândul aiurea. Se despărțiră în fața cazinoului. Rămas singur, Coman scoase lista din buzunar și se apucă să deseneze în dreptul numelor suspectilor, romburi, triunghiuri și pătrate. Lângă numele lui Hardley puse, fără ezitare, o cruce mare.

Din nou despre Alina

Ei da, viața îți rezervă nenumărate surprize! Azi, într-o stație de autobuz, la primele ceasuri ale dimineții, cineva m-a strigat. Omul care îmi pronunțase numele era mai tânăr ca mine sau cel puțin așa arăta. Nu știu de ce, dar în ultimul timp toți cei de vârsta mea mi se par mai tineri și asta mă îndispune. Purta un costum de comandă grifer, cravată de mătase argintie, pantofi cu botul pătrat și o servietă neagră, rigidă și paralelipipedică.

— Nu mă recunoști?

Îl văzusem undeva, de mult. Dar nu reușeam să-mi duc aminte.

— Scarlat! mă ajută el. Virgil Scarlat.

Încercam să mi-l imaginez de 20–25 de ani, să fac abstracție de cutele din colțul gurii, de părul rărit.

— Nu știu!

— '944! Câteva luni înainte de insurecție, atunci ne-am cunoscut. La tiparnița de pe Apolodor. Ai venit să iei pachetele cu manifeste.

În sfârșit îmi aminteam. Fusesse un băiat plăpând, cu ochii cufundați în orbite, cu brațele subțiri, numai piele și oase, mânjite până la cot cu cerneală de tipografie. Într-un fel, îmi făcea plăcere să-l revăd, dar nu prea îmi ardea de conversații. Am răspuns de aceea destul de rezervat:

— Ce mai faci, tovarășe Scarlat? Locuiești la Constanța?

— Sunt inginer șef la întreprinderea poligrafică.

O spunea cu mândria omului care a ajuns ceea ce a ajuns prin

propriile sale puteri, cu prețul unor mari eforturi. M-a întrebat apoi:

— Și dumneata?

Ara dat un răspuns evaziv.

— Lucrez ca documentarist! La Constanța mă aflu! În trecere.

Lacanismul meu nu l-a deranjat. M-a luat de braț și m-a dus până la un părculeț din apropiere. Ne-am așezat pe o bancă, am vorbit despre cunoștințe comune până când, la un moment dat, și-a ales ca subiect viața mea particulară.

— Nu te supăra că te întreb: te-ai recăsătorit?

Am negat, fără să-mi ascund indispoziția. De ce, se băga în treburile care nu-l priveau? Considera oare că după un număr de ani îți este permis să umbli în trecutul altuia ca în rafturile unei biblioteci publice?

— Moartea Alinei ne-a zguduit și ne-a îndurerat, a continuat el. A fost o grea pierdere, tovarășe Coman, nu numai pentru dumneata.

Am dat din cap, afirmativ. Căutam un pretext să mă descotorosesc de el, dar nu găseam niciunul. Îi făcea mare plăcere să-și depene amintirile.

— Aveam o muncă de răspundere. În cadrul mișcării ilegale. Știi că... după aceea am fost chemat? Tovarășii erau îngrijorați.

— Cine era îngrijorat?

A pronunțat numele unei personalități marcante.

Cuvântul „îngrijorat” a avut asupra mea un efect neașteptat. Moartea unui activist putea fi dureroasă, putea să constituie – așa cum se exprimase inițial – o grea pierdere, dar nu avea de ce să *îngrijoreze!* Decât dacă...

Cu toate că în mine se cuibărise teama, l-am întrebat deschis:

— Au existat cumva suspiciuni? S-a îndoit cineva de devotamentul Alinei?

— De unde! A ridicat ambele mâini către cer, făcându-și-l martor, dar nu era sincer. Faptul că și-a luat viața, ne-a... intrigat, a adăugat evitându-mi privirea.

— De ce?

Nu-i venea să creadă că cineva poate fi atât de naiv.

— Din pricina muncii ei, desigur! Din pricina secretelor pe care le deținea.

— Ce fel de secrete? Făcea ceea ce făceam și eu, și atâția alții: distribuia manifeste, lipea fluturași...

— Tovarășe Coman, dumneata nu știi cu ce se ocupa soția dumitale?

Am recunoscut rușinat că dintr-un sentiment, pe care, dacă vrea, îl poate numi lașitate, ocolisem în toți acești ani ceea ce era în legătură cu Alina.

A fost indignat.

— Nemaipomenit! Adică dumneata, bărbatul ei, habar n-aveai că prin ea se ținea legătura cu câteva dintre comitetele pentru pregătirea insurecției armate? O activitate care impunea cele mai drastice măsuri de precauție, recunosc; totuși ca soț...

Eram ca picat din cer. La orice m-aș fi așteptat, nu și la o ademenea revelație. Alina într-o muncă de răspundere, la vârsta ei, cu lipsa ei de experiență? Era de domeniul fantasticului, și totuși, Scarlat spunea adevărul. Mi-am simțit inima accelerându-și ritmul.

— S-a crezut că a trădat și că, sub povara remușcărilor...

— Nu s-a crezut nimic, tovarășe Coman! S-au luat doar măsurile care se impuneau. S-au suspendat pentru un timp unele întruniri, au fost schimbate câteva case conspirative și așa mai departe. S-a văzut foarte curând că fusese o alarmă falsă. Nu s-au făcut descinderi, nu s-au operat arestări, niciunul dintre membrii comitetelor n-a căzut. S-a dovedit astfel că moartea Alinei Coman...

— ...nu era în legătură cu activitatea ei politică! Așadar, suspiciuni au existat ceea ce, cinstit vorbind, nu mă surprinde. La un lucru însă nu v-ați gândit: poate că s-au exercitat presiuni asupra ei? Poate că a preferat să moară, ca să nu trădeze?

N-a zis nimic, iar mie mi-a apărut subit chipul de marmură al Alinei. Îi ghiceam trăsăturile printr-o ceață, pentru ca deodată, într-un bizar joc al imaginației, ele să se transforme în trăsăturile Lizei. Alina și Liza! Amândouă deținuseră informații importante, amândouă căzuseră pradă drogului, amândouă își luaseră viața. M-a străfulgerat o idee năstrușnică și am bolborosit:

— Nu, nu, e absurd!

— Ce e absurd? a întrebat.

— Nimic, nimic! Să ne luăm rămas bun, tovarășe Scarlat! Îți sunt foarte recunoscător! După discuția asta voi fi, dintr-un anumit punct de vedere, mai liniștit.

S-a înșeninat și mi-a surâs.

— Nu ești supărat, nu-i așa? Dacă mai rămâi în oraș, vino negreșit pe la mine. Mi-ar face plăcere!

Am notat numărul lui de telefon, deși n-aveam de gând nici să-l chem, nici să-l reîntâlnesc.

În exercițiul funcțiunii

Șoseaua și aleile dintre hoteluri și complexe comerciale erau pustii. Întreaga populație estivală a Mamaiei pornise în exod spre plaja scăldată de undele albastre.

Soarele dogorea fără îndurare, pârlind epidermele și străpungând, cu sulite sale de foc, până și pânza umbrelor și a corturilor. Îl înfruntau doar cei cu un stagiul mai îndelungat pe litoral, al căror

pigment devenise capabil să-i reziste.

Cu sacoul pe braț, cu cămașa bună de stors, Coman făcea slalom printre trupuri. Picioarele i se înfundau până la gleznă, în pantofi intra nisip din belșug iar ochii, nerăbdători să-l descopere pe Hardley, îl dureau de prea multă lumină.

Se oprea la toate tonetele și turna în el cu nemiluita sucuri și siropuri, fără ca setea să i se stingă. Perimetrul rezervat clienților hotelului „Perla” era de altfel suficient de întins pentru ca găsirea cuiva să se transforme într-o pură loterie.

După un ceas de peregrinări infructuoase, îl zări pe Monti. Îl recunoscuse după fotografia făcută de oamenii lui Bene pe care o avea în buzunar, alături de cele ale lui Hardley și Rocas. Era un tip mărunț, brunet, cu nasul în formă de cioc și cu favoriți lungi, până la bărbie. Când cineva îl strigă pe nume căpătă certitudine și se repezi în direcția lui, aidoma șoimului care-și urmărește prada. Prin preajmă era un locșor de câțiva centimetri pătrați, îndeajuns de mare pentru a așterne un ziar și a sta cu genunchii strânși la piept.

Poziția îl incomoda mai puțin decât canicula, împotriva căreia dispunea de un singur mijloc de apărare: batista înnodată la colțuri și petrecută peste craniu în chip de tichie.

În jurul lui Monti roiau câteva reprezentante ale sexului frumos. O roșcovană cu forme rubensiene culcată de-a curmezișul îi strivea picioarele, o blondă de o paloare aristocratică – sosise la mare abia de două zile – îl răcorea cu un evantai reclamă pentru Nivea, alta, un bibelou cu ochii rimelați languros, dar cu pronunțate instincte materne, îl hrănea cu biscuiți. Mai erau două-trei care, neavând norocul să fie în imediata lui apropiere, se mulțumeau cu poziții periferice, de perspectivă.

„Cocoșelul”, cum îl alinta roșcovana, era în al șaptelea cer. Împărțea dragălalăsenii într-o limbă originală, de el inventată; un amalgam de cuvinte italiene, franțuzești și. Spaniole, pigmentate cu câte un „O.K.” transoceanic.

După o prelungită și atentă supraveghere, Coman ajunsese la concluzia că individul suferea de narcisism, că memoria lui cam lăsa de dorit – își dădea câte două-trei întâlniri la aceeași oră – și că era prost ca noaptea, trăsături incompatibile cu ale unui agent informator.

S-ar fi putut însă să joace teatru, ceea ce se cerea verificat. Se adresă de aceea uneia dintre însoțitoarele lui Monti, cea mai bronzată, deci cu cele mai lungi state de serviciu.

— Nu te supăra, domnișoară! O vorbuliță doar!

Aerul său de unchi sfătos îi inspiră încredere.

— Ce vrei, nene?

— Îl cunoști bine pe dumnealui?

— De vreo două săptămâni. Ce ai cu el?

Coborî glasul până la șoaptă.

— N-o fi având ceva de vânzare? Vreun tranzistor, fișuri, țigări? Ți-ar ieși și dumatăle un comision.

Fata se strâmbă disprețuitoare.

— Țasta? E comis-voiajor de articole cosmetice. A venit cu o valiză plină de rujuri și de rimeluri, ca să ademenească găscuțiile. Le arată din vârful bărbiei.

— Rujurile nu mă interesează, spuse locotenent-colonelul dezamăgit. N-am clientelă pentru rujuri. Altminteri e băiat simpatic?

— Hm, cam lichea! Dar petreci bine cu el, dacă nu ești pretențioasă.

— Văd că are succes!

— Ei și dumneata! La cine are succes? Asta din dreapta e de la Aprozar, aia roșcovană...

— Matale cu ce te ocupi?

— Sunt funcționară la O.C.L. Confecția! Mă cheamă Mimi. Am nimerit în gașca lor ca musca-n lapte, dar m-am lămurit cu cine am de-a face și m-am... distanțat. Apropo, nene, ești cu nevasta?

Ca să nu se complice, Coman se pregăti s-o ia din loc. Se scutură de nisip, împături ziarul și se înclină ceremonios.

— La revedere, domnișoară Mimi!

— La revedere, nene! Îi dăruie surâsul ei cel mai fermecător și adăugă: stau în gazdă la responsabilul Alimentarei de la Eforie și-s tare singură. Dacă într-o seară n-ai ce face...

Roși ca liceenii și nu știu cum să se îndepărteze mai repede.

Hardley lipsise de la hotel până la amiază. Sosise pe la două, vlaguit, cu sandalele pline de praf, și după ce se întremă bar cu un gin, urcă de-a dreptul în cameră.

Cu perseverența sa proverbială, Coman rămase de veghe, decis să nu cedeze teren. Trimise după o gustare pe care o consumă repede în picioare. După aceea se înapoie la punctul său strategic din hol. Avu timp să citească din filă în filă toate prospectele turistice, să bea două cafele, să admire peisajul marin și să reflecteze îndelung la „cazul său”.

Îl revăzu pe Monti cu o brunetă apetisantă, pe actorul Pană la braț cu o nordică slută și ciolănoasă; Hardley coborî abia seara, după asfințit. Îl recunoscă și pe el după fotografia lui Bene; pentru mai multă siguranță ceru lui Max Dumitrescu, funcționarul de la recepție, o confirmare.

Hardley era înalt și bine clădit, cu un păr atât de blond, încât bătea în alb și cu niște ochi albaștri ca cerul. Mica valiză de piele pe care o purta îl intrigă pe locotenent-colonel, deoarece era nepotrivită cu ora și cu locul. Își înfrână impulsul de a alerga după el și așteptă puțin

până să-l urmeze. Îl văzu urcându-se într-un Morris de culoarea laptelui și demarând ca din pușcă. Mașina pusă la dispoziție de Bene porni și ea și o urmă pe cealaltă la o distanță convenabilă.

Străbătură astfel Constanța de la un capăt la celălalt, lăsară în urmă portul și se angajară pe șoseaua spre Mangalia. Lămpile de stop ale Morrisului păstrau neconținut aceeași dimensiune, grație iscusinței subofiterului de la volan. Pe Coman îl intriga faptul că Hardley nu-și lua nici cele mai elementare măsuri de precauție. Nu frâna brusc, ca să se lase depășit, nu se oprea ca să-și facă – chipurile – de lucru la motor sau la cauciucuri sau să ceară vreo informație unui automobilist. Rula uniform, cu peste o sută de kilometri pe oră și abia în apropiere de Costinești încetini și parcă mașina la marginea șoselei. Șoferul, versat în asemenea treburi, îl întrecu, coti și intră vreo cincizeci de metri pe un drum auxiliar. Totul se desfășură în virtutea unei experiențe îndelungate, fără întrebări sau sugestii inutile.

Coman făcu, pe jos, cale-ntoarsă și ajunse la șosea, când Hardley tocmai dispărea printre niște tufișuri sfrijite. Era acolo o cărare înspre țărmul mării. Tiptil, ferindu-se să facă zgomot, se ținu scai de omul cu valiza. Vizibilitatea era destul de bună în pofida pilcurilor de nori care, din când în când, se perindau în fața lunii.

Tot mai tare se auzea mugetul valurilor și vântul dinspre larg aducea iz de sare și de putregai marin. Drumeagul dădea într-o mică plajă cu nisip puțin și cu pietre multe, pe care, ziua, o frecventa doar câte un melancolic sau câte un pescar amator.

Coman rămase printre arbuști, numai ochi și urechi. Era convins că individul stabilise aici o întâlnire conspirativă, că cineva îl aștepta sau urma să sosească pentru a lua în primire conținutul geamantanului. Se înșela. Ciudatului personaj nici nu-i trecu prin cap să zăbovească. Deschise valiza și scoase un costum de scafandru autonom cu accesorii: mască, tub de oxigen și labe de gâscă. După ce se echipă, puse hainele în ea și o ascunse cu grijă în nisip.

Probabil că încă nu sosise momentul pentru ceea ce intenționa să întreprindă. În costumul său strâns pe corp ca o piele de șarpe, se piti după un colț de stâncă și privi încordat undele de păcură.

Trecuse de nouă. Se mai scurse încă un sfert de oră liniștit. Dar dacă Hardley, începu să se întrebe Coman, într-o dispoziție lirică fiind, venise aici să contemple solitar spectacolul măreț al naturii? Nu, categoric nu! Pentru asta ar fi putut rămâne în pantaloni și cămașă. Căutând o explicație plauzibilă, făcu alte presupuneri, care de care mai fanteziste.

Curând lucrurile se lămuriră de la sine. În larg – distanța era greu de apreciat – se ivi o steluță gălbuie. Se stinse, se aprinse din nou, pâlpâind exact cincisprezece secunde. Semnalul așteptat de Hardley fusese dat.

Acesta străbătu în goană cei câțiva metri de uscat, se aruncă în valuri și demonstrând un admirabil stil crawl, se avântă către sursa de lumină.

Suprafața mării era întunecată, uleioasă, cu rare sclipiri argintii. Coman părăsi ascunzătoarea atras de valiza de sub movilița de nisip. O scoase, o deschise, pipăi repede hainele și descoperi în buzunarul de la spate al pantalonului un revolver. Făcu să sară încărcătorul, îl goli de gloanțe și puse arma la loc. După aceea îngropă din nou micul geamantan.

Încă nu-i venea să creadă! Era prea frumos ca să fie adevărat! Oare nu-i mai rămânea, într-adevăr, nimic de făcut decât să se întoarcă la mașină și să cheme, prin radio, câțiva oameni? Așa se părea! Capturarea infractorului devenise o simplă formalitate.

Făcu doar câțiva pași în direcția șoselei și se pomeni cu poteca barată de doi indivizi, și ei în costume de scafandru, lucioase. Mai mult nu-i fu dat să vadă. Avu senzația că asupra capului său se abate un mai, o sonetă, dacă nu un ciocan pneumatic, deși în realitate, craniul îi luase contact cu o banală măciucă.

Trezindu-se, crezu că-l furase somnul, că visase. Nici urmă de oamenii-broască sau de Hardley. Peisajul arăta nespus de pașnic și valurile își vedeau liniștite de clipocitul lor. Dacă n-ar fi fost cucuiul cât o pară, ar fi putut jura că fantezia îi jucase o festă.

Se ridică și făcu câțiva pași șovăitori. Picioarele îl ascultau, deși în urechi mai țiuiau niște sirene. Privi încă o dată marea. Ceva de formă prelungă, ca un fus, plutea. Lângă mal, apropiindu-se și îndepărtându-se în ritmul valurilor.

Amețit, cu brațele bălăbănindu-se de-a lungul trupului, se duse într-acolo. Intră în apă până la genunchi, până la șolduri. Se poticni, căzu și se ridică anevoie, scuipând dezgustat lichidul amar. Baia neprevăzută îl dezmoști. Mai înaintă puțin și când îl avu la îndemână, apucă zdravăn corpul inert și-l trase pe uscat.

Dintr-o rană de pe fruntea lui Hardley picura sânge.

O tamponă cu batista, dar își aminti că în asemenea ocazii, mai importantă și mai urgentă era respirația artificială. Se apucă de aceea să-i miște brațele, încrucișându-i-le pe piept și desfăcându-le. Muncea de zor, gâfâind și nădușind.

În sfârșit Hardley deschise ploapele. Clipi și-și însoți eforturile de a ocupa o poziție verticală cu fraze din care Coman, deși se pretindea cunoscător al limbii lui Shakespeare, nu desluși decât expresiile *hell* și *devil*, adică „iad” și „diavol”. Era gata să pronunțe formula pasionantă „în numele legii ești arestat”, când în spatele său se frânseră crăci, bocăniră pași și răsunară voci. Fasciculul unei lanterne electrice i se înfipse în ochi. Apucă prizonierul, ca să-l împiedice s-o șteargă și regretă din suflet că n-avea o armă de foc.

Oamenii-broască

— Felicitări, Comane! auzi vocea binecunoscută a locotenent-colonelului Bene.

I se luase o piatră de pe inimă, dar se feri s-o arate.

— A, iar tu?

Bene era însoțit de doi milițieni în uniformă. Unul ținea de lesă un câine lup.

— Cel puțin ai prins o pasăre rară? întrebă ofițerul de miliție jucându-se cu o pereche de cătușe.

Pe măsură ce i se relatau faptele, deveni din ce în ce mai îngândurat.

— Te-au pocnit, bine, înțeleg! Dar de ce și pe el? Te pomenești că avem de-a face cu *două* bande, care se concurează! Se adresa prizonierului care până atunci nu deschisese gura:

— N-ai vrea să ne explici, stimabile?

Cu toate că nu pricepea o iotă, acesta dădu drumul unui torent verbal în care revenea cu asiduitate cuvântul *Interpol*.

— Ce zice? întrebă Bene dând coate lui Coman.

Acesta trebui să-și recunoască fățiș carențele în domeniul lingvisticii și-l rugă pe Hardley să vorbească mai încet.

— *Please, speak slowly!*

După repetarea cuvenită, Coman fu atât de uluit, încât uită să traducă. Bene îl zori:

— Haide, dă-i drumul. Ce naiba...

— Auzi dom'le! Să vezi și să nu crezi. Susține că face parte din brigada de stupefiante a Interpolului și că se află în misiune. Urmărește o bandă de traficanți, care, de un timp încoace, acționează pe teritoriul nostru.

— Despre banda asta de traficanți știam și noi câte ceva. Dar să faci parte din ea și să te dai drept agentul Interpolului, asta-i curată neobrăzare.

— *Cari you prove it?* întrebă Coman dacă o poate dovedi.

— *Sure!* îl asigură celălalt, adăugând că are actele în mașină.

Ofițerul de miliție continuă să fie sceptic.

— Om trăi și om vedea! Deocamdată nu cred o boabă. Și chiar dacă, prin absurd, e așa cum spune, de ce n-a venit să se prezinte cum se cuvine? Ce-și închipuia? Că e în țara lui Papură-Vodă? Că la noi fiecare poate face pe polițistul după cum îl taie capul?

Coman ținu să-l potolească.

— Pentru noi e un cetățean străin oarecare, fără nicio calitate oficială, venit să-și petreacă vacanța. Profesiunea lui nu ne privește, fie el artist de circ, director de bancă sau detectiv. Ca atare, n-avea

obligăția să-și decline calitatea de funcționar al Interpolului. S-ar fi cuvenit, firește, să ne informeze, să ne ceară sprijin, dar dacă n-a făcut-o... În orice caz n-a comis nici o ilegalitate.

Bene bombăni:

— Așa-s ăștia, gomosi și secretoși. Se tem să nu le ia altul caimacul. Dar ce ai, Comane?

Acesta clănțănea din dinți, strănuta în salve și-și storcea, fără succes, câte o porțiune din îmbrăcămintea sa murată.

Bene îi pofti la mașini. În drum spre șosea, ordonă unuia dintre oamenii lui s-o ia înainte și să aducă din portbagaj niște pături. Detectivul scosese de sub nisip valiza și se îndreptă în pas alergător spre Morris-ul său, urmat îndeaproape de grupul de milițieni. Bene nu-l scăpa din ochi până nu avu în mână pașaportul și legitimația de la Interpol, pe care le supuse unui examen minuțios. Actele erau, spre marele lui regret, în perfectă regulă.

Se despărțiră. Coman se urcă împreună cu Hardley în automobilul acestuia, sperând să obțină de la el informații, căci o legătură dintre banda de traficanți și vânătorii de secrete militare i se părea foarte probabilă.

Mașina lui Bene le-o luă înainte, deoarece acesta avea o țintă precisă și deoarece ținea, ca întotdeauna, să ajungă primul. La câțiva kilometri trecu pe lângă un Volvo galben ca lămâia, oprit la marginea șoselei. Conducătorul stătea întors cu spatele, aplecat peste motor, părând să cerceteze cauzele defectiunii. Era un individ lung și deșirat, cu umerii căzuți. Bene nu-i acordă o atenție deosebită, dar înregistră faptele și se decise să le menționeze în raport.

Pe Coman muțenia detectivului începu să-l calce pe nervi. Ședeau alături, pe pernele vișinii ale Morrisului și se uitau din când în când unul la altul. Hardley schimbase costumele de scafandru cu hainele din valiză și-și pipăia din când în când pansamentul. Tăcerea se prelungea. Locotenent-colonelul se răsucea de pe o parte pe alta, ca un copil neastâmpărat și formula în gând întrebări peste întrebări. Căută prin buzunare și scoase pachetul de „Carpați”, al cărui conținut se transformase într-o pastă cafenie. Hardley observă. Deschise cutia tabloului de bord și-i oferă o țigară. După ce-i întinse și bricheta, îl surprinse cu o frază cel puțin stranie:

— Există prin apropiere o fermă avicolă?

— O ce?

— O fermă cu păsări, ouă... Nu știți?

Coman nu se preocupase de întreprinderile industriale din județul Constanța și cu atât mai puțin de combinatele avicole.

— De ce vă interesează?

— E foarte important. Dacă nu știți, întrebați pe cineva. O fermă avicolă, care lucrează pentru export.

Faptul că nu i se dădeau explicații, dar mai ales tonul poruncitor îl făcură să devină agresiv.

— Ascultă, mister Hardley, se rățoi, de comandat să comanzi la dumneata acasă. Dacă ai nevoie de ceva, comportă-te civilizată. Fă-mă să-ți înțeleg intențiile, pe urmă vom vedea.

Celălalt își recunoscuse lipsa de tact.

— Până acum m-am gândit. Am ajuns la concluzia că n-avem timp de pierdut! Riscăm să ne scape. Vă rog foarte mult, aflați de la cineva unde e o fermă avicolă care-și exportă produsele. După aceea, am să vă spun totul.

Coman se supuse în silă. La primul post de control se legitimă și obține informația. Cea mai apropiată întreprindere de acest fel se găsea pe șoseaua spre Topraisar, la vreo cincisprezece kilometri.

— Mulțumit, mister Hardley? Acum ține-te de cuvânt!

Detectivul vorbi repede, în fraze abrupte, ca și când ar fi vrut să se adapteze vitezei cu care rula.

— De trei ani îi filăm. Capturăm, ici-colo, câte un transport. Totuși, Europa continuă să fie invadată de stupefiante. O asociație foarte bine pusă la punct, cu ample ramificații. Și cu scopuri variate. Contrabandă de droguri, de obiecte de artă...

— Spionaj? Întrebă Coman precipitat.

— Nu știi! Poate! Dispun de mai multe canale. Le schimbă mereu. Cum dăm de urma unuia, îl abandonează. De câteva luni, cam din iunie, marfa venea prin România. Informație sigură, primită de la reprezentantul nostru vienez. Am sosit și eu, la mijlocul lui iunie. Ca turist. M-am instalat la Mamaia.

— Bănuiai că drogul e adus pe mare, cu vaporul?

— Exact! Aerodromurile sunt supuse unui control foarte drastic. Cantități prea mari nu pot fi trimise pe calea aerului. Rămâne marea! Țărm întins, locuri pustii...

— Cum ai depistat plaja?

— M-a ajutat norocul. Într-o zi întâlnesc un tip pe care-l mai văzusem undeva. Memoria vizuală nu mă înșală niciodată. Mă reped la hotel și scot „albumul”. Am adus cu mine cartoteca noastră, reproducă pe microfilm. Pozele contrabandiștilor mai vechi și mai noi, ale celor suspecti, cu date personale, etcetera. Mutra lui de levantin printre ele, conform așteptărilor. Numele nu contează. Numele se schimbă, ca o cravată. Aici se chema Rocas, Frederico Rocas! Vă spune ceva?

Coman avu o ușoară tresărire, dar nu răspunse la întrebare.

— M-am ținut după el ca o umbră, continuă Hardley. Ca să-l pot supraveghea mai ușor, m-am atașat unui grup de tineri cu care îi plăcea să iasă uneori. Într-o zi -am surprins stând de vorbă cu doi indivizi jerpeliți, la un bufet de mâna a doua. I-am fotografiat. S-au

mai întâlnit, după câteva zile. De data asta golanii purtau costume elegante, ceasuri de aur, aveau magnetofon.

— Le dăduse bani? Pentru ce?

— Asta voiam să aflu. I-am urmărit pas cu pas. Într-o seară; Rocas i-a suit într-o mașină. I-a, plimbat mult. Oprea, cobora, ba ca să cumpere ceva, ba ca să bea Pepsi-Cola. Procedul arhicunoscut. Au ajuns pe plaja aceea singuratică. N-am avut altceva de făcut decât s-o supraveghez. De atunci, în fiecare seară m-am dus acolo.

— Au mai venit și ei?

— Nu! La început, stăteam ascuns printre arbuști. După aceea, chiar pe plajă. Bănuiam că vor folosi o barcă.

— Așa a fost?

— Prima și a doua oară! De pe un vas s-au emis semnale luminoase. Apoi, o barcă s-a desprins de mal. Nu s-a îndepărtat prea mult.

— Era și greu să parcurgă drumul până la vapor, fără să fie interceptată.

— Nu trebuiau să se ducă la vapor după marfă. Marfa venea la ei.

— Cum asta?

— Cu ajutorul unui container autopropulsat, de forma unei țigări de foi. L-am văzut deplasându-se pe suprafața apei, deoarece era prevăzut cu un becuț. Cei doi din barcă au pescuit containerul. După aceea au acostat. L-au cărat până la șosea, unde îi aștepta o mașină.

— Cum de nu te-au zărit?

— Mă aflam bine ascuns între tufișuri. Nu venise încă momentul să intervin. Trebuia să mă conving mai întâi că transportă droguri. Apoi, pe ce cale le scot din țara voastră.

— Organele noastre nu erau în necunoștință de cauză, domnule Hardley. Se aștepta doar momentul potrivit. Iar dumneata, cu intervenția dumitale... solitară, ai compromis acțiunea.

— Îmi pare rău, sincer! Mă ambiționasem. Voiam să vin la voi, să vă spun: „sunt Hardley de la Interpol. Un anume Rocas face contrabandă de stupefiante. Uite, așa le primește, așa le transportă, așa le trece peste graniță. Iată probele. Arestați-1!” Rămâneți cu gura căscată, parol!

— Din păcate, nu intențiile contează, ci rezultatele. Spune mai departe.

— După ce i-am văzut prima dată la lucru, am continuat să vin pe plajă. Mi-am procurat echipament de scafandru, hotărât să pun mâna pe următorul transport. Am făcut bătăături la șezut, așteptând. Mă întrebam dacă n-a fost o expediție izolată. După trei săptămâni, la începutul lui iulie, operația s-a repetat. Din păcate, n-am putut interveni nici atunci. Cei din barcă mi-au luat-o înainte. Alte trei săptămâni de așteptare. În sfârșit, în seara asta, am zărit din nou

semnalele și luminița mișcătoare. Am înotat spre ea. M-a intrigat absența bărcii, bănuiam că a întârziat. M-am întors cu containerul în brațe. Înainte de a ieși din apă, l-am deschis. Atunci m-au doborât. Dacă nu erai dumneata, mă înecam. *Thank you!*

— O.K.! Nu merită discuția, se apără Coman modest. Ei, da! De data asta au venit pe uscat, în costume de vânătoare submarină. Probabil pentru că un înotător e mai dificil de depistat decât o barcă. Și-au perfecționat metoda. Totul e clar acum, mister Hardley, în afară de un lucru: ce vrei cu combinatul avicol?

— Containerul era plin de ouă. Cu ștampila „România”.

— Fii serios! Cu... cu ouă?

— Bineînțeles umplute cu drog.

— Aha! făcu locotenent-colonelul și scotoci prin sertărașele creierului său de documentarist. Își aduse aminte de lucrarea lui Schiemayer și Klingelmann „Contrabandă de-a lungul istoriei, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre”, în care se pomenea despre utilizarea cojilor de ouă golite de conținut de către traficanții de diamante de la Kimberley.

Văzându-l cât este de absent, Hardley se crezu dator să-i dea explicații mai ample:

— Ouă golite de albuș, de gălbenuș, umplute cu stupefiante! Sosesc cu vaporul. Ce se poate deduce? Că sunt trimise la un combinat avicol care lucrează pentru export. Ouăle cu drog înlocuiesc un număr egal de ouă obișnuite. Autocamioanele pornesc la drum, pe traseul normal. Trec granița. Nici unui vameș nu-i vine în minte să controleze marfa... pe dinăuntru. Ajung la destinație și gata!

Coman aprobă.

— Ai dreptate, domnule Hardley. Probabil că așa procedează. Adăugă pe românește, fără să fie înțeles de trimisul Interpolului... oprindu-și câte o porție pentru... „nevoile interne”.

Good bye, mister Hardley!

Șoseaua cotea ba spre dreapta, ba spre stânga. Copacii cu trunchiul -scurt și cu coroana scufie ca niște ciuperci, gardurile de piatră, cumpenele fântânilor aidoma unor brațe descărnate, apăreau la lumina farurilor și piereau în noapte, fantomatic.

La 500 de metri de combinat, de construcțiile lungi, albe, scăldate în argintul Lunii, opriră. Merseră pe jos, la adăpostul caișilor și piersicilor plantați pe marginea panglicii de asfalt. Aerul încins în timpul zilei mai păstra suficientă căldură pentru a usca hainele ude ale lui Coman.

Lăsară în urmă un Ford antediluvian, cu luminile stinse și ajunseră la împrejmuirea combinatului, o simplă rețea de sârmă prinsă în

bulumaci. Lângă poartă era o gheretă prin a cărei fereastră se distingeau umerii și șapca paznicului. Nu se apropiară, ci o luară prin câmp, de-a lungul gardului. În fundul curții, două autocamioane de mare tonaj așteptau să fie încărcate. Marfa, câteva stive înalte de mulaje de mucava pline cu ouă, stăteau în imediata lor vecinătate.

— Aici trebuie să fie! Și locotenent-colonelul îndreptă degetul gros în jos, cum făceau pe vremuri spectatorii de la luptele de gladiatori, când voiau să-l trimită la moarte pe cel învins. În fond nu intenționa decât să-l invite pe Hardley să se culce la pământ.

Se trântiră în iarba uscată și plină de praf. Plasa era tăiată și Coman se pregăti să se strecoare prin deschizătură.

— Stai! îl împiedică Hardley. Mai așteaptă!

Oamenii-broască se distingeau greu, mai mult după reflexele costumelor. Doar pe fondul alb al peretelui deveneau vizibili. Potrivit așteptărilor înlocuiau ouăle din stive cu cele din container,

— Golanii! Complicii lui Rocas! El nu e! remarcă detectivul.

Dinspre șosea se apropie un autoturism. Frânele acționate brusc făcură roțile să patineze. Rocas se dădu jos și traversă în fugă terenul viran.

Coman și Hardley se adăpostiră repede în spatele unui dâmb. Îl văzură pătrunzând prin spărtura gardului. Schimbă câteva cuvinte cu oamenii-broască și aceștia se apucară să execute operația inversă. Ouăle cu stupefiante își reluară rapid locul în container.

— A mirosit ceva și a ordonat „la loc comanda”. Intervenim? întrebă Coman cu nările fremătânde.

Intervenția se vădi inutilă. Din beznă se iviră câteva siluete de milițieni, se aprinseră lanterne electrice. Lângă ghereta portarului se aflau Bene și sublocotenentul Miu. Coman i-l arată detectivului și nu se putu abține să nu-i șoptească la ureche cu o satisfacție puțin răutăcioasă:

— Vezi, tot ți-am luat-o înainte!

În curtea combinatului se petrecu însă ceva neașteptat. Rocas se aruncase la pământ și dispăruse din câmpul vizual al reprezentanților ordinei publice. Prin văzduh se încrucișară sulite de lumină și fâșii alb-gălbui măturară trepidant terenul. Nu-l descoperiră. Complicii lui încremeniseră sub amenințarea armelor, cu brațele înălțate. Traficantul de stupefiante însă se făcuse nevăzut.

Se porni o vânzoleală, căreia Bene, prin câteva ordine precise, îi puse capăt.

Din punctul în care se găseau, Coman și Hardley nu observară mare lucru. Întunericul și poziția nefavorabilă făceau imposibilă o apreciere corectă a situației. Se ridicară de aceea și goniră spre poarta luminată *a giorno*, ca să se alăture milițienilor.

Abia când tăcerea fu sfâșiată de un vuiet prelung de motor,

pricepură că făcuseră o greșeală. Rocas se târâse neobservat până la despicătura din plasa de sârmă și de acolo la automobilul său. Containerul reușise să-l ia cu el.

Focurile de revolver pocniră de-a valma. Una dintre mașinile miliției țâșni din adăpostul ei de după un pâlț de arbuști și se lansă pe urmele fugarului. Fără să spună un cuvânt, Hardley luă startul într-o veritabilă cursă de sprint, ajunse la Morris-ul alb, plonjă în cabină și porni ca un bezmetic.

Oamenii-broască primiseră în dar câte o brățară nichelată și așteptau să fie suiți în mașină. Bene fierbea.

— S-a dus, mama lui de pezevenghi! Cu corpul delict cu tot. Chiar dacă Miu pune mâna pe el, a avut timp suficient să se descotorosească de stupefiante. Fără dovezi ce dracu fac?

Coman ceru o țigară, o aprinse și spuse fără convingere:

— Rămân depozitiile complicilor.

— O dată ce n-a fost prins în flagrant, Rocas va nega până în pânzele albe. Îmi vine să-mi dau palme.

— Dacă-ți folosește la ceva... De ce te enervezi... anticipat, Bene? Poate că stupefiantele sunt încă în portbagaj? Poate că n-a vrut sau n-a putut să le facă dispărute?

Șoferul veni să-și cheme superiorul.

— Tovarășe locotenent-colonel, vă caută sublocotenentul Miu.

Se grăbi spre automobil și luă microfonul radioemitterului; degetele celeilalte mâini băteau toba pe sita de metal a difuzorului.

— Ce-i, Miule?

— Mi-a scăpat! Sublocotenentul, furios, vorbea răgușit. Da, mi-a scăpat, mai spuse o dată.

— Cum se poate?

— Mai întâi ne-a depășit idiotul de la Interpol. Apoi s-a ivit din urmă o limuzină de culoare gri. Stătuse undeva la adăpostul copacilor. Și ea ne-a luat-o înainte. Avea luminile stinse, încât n-am putut desluși nici marca, nici numărul de circulație.

— Mașina lui Rocas! V-a tras pe sfoară?

— Nu știu!

— Voi ce ați făcut? Ați stat și ați căscat gura?

— Am accelerat de era să ia foc motorul. Atunci individul din limuzină a vărsat ceva pe geam, un lichid vâscos, care s-a lățit pe asfalt. Cauciucurile noastre au prins să patineze și doar printr-o minune nu ne-am dat peste cap. Acum presăram nisip peste porcăria aia, ca să ne putem continua drumul.

Bene închise aparatul și se adresă lui Coman:

— Ca să vezi ce „minuni” se pot întâmpla!

Se înțelesesă fără cuvinte. Complicii lui Rocas rămaseră sub pază la

combinat, iar șoferul primi ordin să pornească. Curând radiotelefonul prinse din nou glas:

— Zi, Miule, se precipită locotenent-colonelul de miliție.

— După ce am vorbit cu dumneavoastră și am reușit să trecem peste porțiunea aceea de șosea, din direcția opusă a apărut un autoturism. Conducătorul ne-a făcut semn să oprim.

— Și?

— Ne-a comunicat că s-a produs un accident, că s-a răsturnat un Morris alb. Pe el îl anunțase un camionagiul de la „Fructe și legume”, care a rămas la fața locului și ne așteaptă.

— Unde asta?

— Lângă Pecineaga!

— Duceți-vă acolo! Vin și eu!

Mașina se prefăcu într-o năluca; roțile ei sfârâiau pe asfaltul cenușiu ca pe jăratec.

Camionul trăsesse pe dreapta și șoferul le veni în întâmpinare, gata să dea explicații.

La lumina încețoșată a dimineții, Coman recunoscuse automobilul lui Hardley. Răsturnat cu roțile în sus, zăcea printre cioburi și bucăți de tablă. Detectivul stătea întins pe iarbă, cu haina șoferului sub cap. Cămașa sfâșiată era îmbibată cu sânge.

Bene veni lângă el.

— „Interpolul”! I-a intrat volanul în piept!

— Uită-te mai bine! îl corectă Coman care îngenunchease lângă victimă. Nu volanul i-a intrat în piept, ci două gloanțe explozive.

Hardley nu mai avea mult de trăit. Suferea și părea să implore cerul să se sfârșească mai repede.

Coman vru să-l încurajeze.

— Ai răbdare, Hardley! Acuși vine ambulanța.

Un zâmbet trist urmat de o imperceptibilă clătinare a capului. Detectivul cunoștea adevărul și nu-și făcea iluzii. Îl chemă pe Coman din priviri.

— Vrei să-mi comunici ceva?

Pleoapele coborâra și se ridicară.

— Cine a fost? Rocas?

Se încordă, vinele i se îngroșară, buzele se mișcară în gol până reușiră să articuleze:

— Rocas... patru... B... șase... nouă... trei... opt... trei. Dar nu...

Un gălgâit și torentul stacojiu se revărsă peste bărbie.

Bene era consternat.

— Un număr de București?

Așteptă zadarnic confirmarea. Hardley nu mai putea răspunde. Coman îi luă mâna într-ale lui, o mână neînchipuit de grea. I-o strânse și spuse neauzit de nimeni: *Good bye, mister Hardley!*

Doi băieți isteți

Nu mai purtau combinezoanele de cauciuc, ci redingotele lor lungi, lucrate pe talie, copiate după costumele de scenă ale cântăreților de la revistă. Erau nebărbierii, cu ochii roșii și profund resemnați.

Bene le luă interogatoriul în prezența lui Coman care se lăfăia pe un scaun, ținându-și picioarele întinse. Răsuca între degete un pachet de „Carpați” fără filtru.

— Numele? Întrebă locotenent-colonelul de miliție.

— Sile Drăguț, spuse primul.

— Gaby Ciocârlan, declară celălalt.

— Profesiunea?

N-aveau niciuna. Trăiau din expediente, după expresia lor, „din ce pica”.

— Cum de v-ați vârat în ciorba asta?

— Apoi, don’șef, începu Drăguț, dacă ești pe drojdie... Fraieri de cumpără stilouri și de-alde astea nu prea erau și nici cu țigările nu mai faci mare brânză. Doi lei la pachet, păi spuneți și dumneavoastră dacă rentează? Umblam toată ziua să adunăm ceva lovele, dar nu ieșea nici măcar de o țuică. Într-o seară am intrat la bufet, la „Balena afumată” – așa-i spunem noi unde nea Fotakis, responsabilul, mai dă din când în când o cinzeacă pe veresie. Gaby și cu mine stăm cam întunecați, cam cu nasu’n podea, când intră tipul și se uită și se tot uită la noi și apoi se așază la masa noastră.

— Care tip?

— Străin, don’șef! Dar o rupea binișor pe românește. N-a zis cum îl cheamă.

— Cum arăta?

— Normal, don’șef! Cam ca... dumnealui! Și-l arăta pe Coman cu degetul.

Ciocârlan vădi un spirit de observație mai dezvoltat.

— Bătrâior, tuciuriu, cu părul negru, creț. Țoale a-ntăia, blujine, cămașă ca a lui Alaine Delon, aparat de filmat grubă.

Sile se declară de acord cu caracterizarea:

— Așa, așa! Va să zică se așază, dă un rând de Bacardi, mai dă un rând și vrăjește. Mamă-mamă ce le mai vrăjea! Mie și lui Gaby ni se muiaseră picioarele de la atâta Bacardi – știți, noi mai mult cu țuculița și cu drojdioara – când ne fixează așa... ca dumneavoastră acum și ciripește: „dacă sunteți băieți înțeleghători, puteți câștiga bani frumoși”. Noi, când e vorba de biștari...

Bene se uită la ceas.

— Mai pe scurt! Cât v-a oferit?

— Trei miare arvună, bani peșin, și încă șapte, după.

— Bașca Fordul! preciză Sile. Pentru ca să pescuim o dată la trei săptămâni o cutie de tinichea!

Coman interveni.

— N-ați fost curioși ce rost avea să scoateți din apă ouă de găină și să le duceți la combinat? Nu v-ați întrebat?

Gaby ridică din umeri.

— Nu, don'șef! Noi la atâtea pițule, nu suntem curioși

— De câte ori ați repetat figura?

— De trei ori! Numa' de trei ori! Pe cuvânt de onoare!... E șucăr mare?

— Mare! îl asigură Bene. Cinci ani pârnaie, cum mă vezi și cum te văd.

— Auleu!

Un subofițer aduse o hârtie. Bene o citi și ordonă scoaterea prestațiilor. După ce părăsîră biroul, Coman își aprinse în sfârșit țigara.

— Ce s-a întâmplat?

— Un telex de la București. Mașina aparține ONTului. E din acelea care se închiriază turiștilor.

— Cui au închiriat-o?

— Lui Ferdinand Baltha, reprezentant al unei firme străine de import-export.

Coman luă fila.

— Baltha? Cine o mai fi și ăsta?

— Nu știu, nu mă interesează! Cu Bucureștiul, slava domnului, n-am treabă. Să se descurce cei de-acolo! Eu am destule pe cap. Uite, adineauri m-au anunțat că la „Neptun” s-a șterpelit o broșă cu diamante. Mă duc! Tu ce faci, Comane? Te'ntorci? Peste o oră și ceva, pleacă un accelerat.

În numele legii

De la gară Coman se repezi la Tomescu să-i dea raportul și să ceară un mandat de arestare. Pentru a preîntâmpina un eventual refuz pe motiv că prinderea unui traficant cade în sarcina miliției, își pregătise un argument greu: individul nu se ocupa numai de stupefiante, ci și de spionaj! Spre consternarea lui, căpătă mandatul atât de repede, încât îl bătu gândul că fusese întocmit în prealabil. Însoțit de doi oameni, plecă la adresa indicată în telex.

Baltha subînchiriasse două încăperi într-o casă veche cu scări de piatră și marchiză din spatele operetei; pe una o folosea ca dormitor, pe cealaltă ca birou.

După ce-și postă ajutoarele în puncte bine alese, sună. Îi deschise proprietăreasa, o doamnă distinsă cu părul argintiu.

— Pe cine căutați?

- Pe domnul Baltha!
- Domnul Baltha a plecat!

Locotenent-colonelul văzuse Mercedes-ul cu numărul B-69383 parcat lângă trotuar.

- Unde? în oraș?
- Nu! A plecat din țară, definitiv.
- Cred că vă înșelați! Mașina e afară!

— Are două, domnule. Cea cu care a sosit din străinătate și astălală. A închiriat-o ca s-o cruțe pe a lui.

- Când v-a părăsit? De mult?

— Acum o oră! Adineauri s-a întors de la mare și și-a făcut bagajele. Mi-a spus că a primit o veste proastă, că i s-a îmbolnăvit cineva din familie.

- Permiteți să intru?

- Să intrați? Cine sunteți dumneavoastră?

— Sunt ofițer de securitate, doamnă. Fostul dumneavoastră locatar e un infractor, un individ periculos. Am venit să-l arestăm. Vă rog foarte mult să ne ajutați.

Bătrâna îl pofti în casă; intră însoțit de unul dintre oamenii lui.

Din biroul lui Baltha, locotenent-colonelul solicită telefonic avertizarea posturilor fixe de pe șosele și a punctelor de frontieră. Abia după aceea se dedică celor două odăi ocupate până de curând. Arătau ca după bătălia de la Waterloo. Obiecte aruncate pe covor, uitate sau abandonate, sertare și dulapuri deschise, cenușarul sobei de teracotă plin de scrumul hârtiilor arse. De sub pat ieșea un vârf ascuțit, metalic, ca de torpilă... Era containerul! Alături, o movilă formată din coji de ouă! Așadar Baltha și Rocas erau una și aceeași persoană! Traficant de stupefiante, spion și triplu ucigaș!

Corpurile delictelor fură ridicate și încărcate în mașină. Neașteptat de repede, radiotelefonul prinse glas:

— Atențiune 24! Aici 01! Omul vostru conduce un Opel albastru deschis, decapotabil, cu numărul HX-3-217!

- Unde e acum?

- A intrat în Ploiești!

Coman mulțumi și-l rugă pe dispecer:

- Nu se poate aranja să piardă ceva timp? Ia vezi, tovarășe!

Abia ieșit din Ploiești, fugarul avu ghinioane peste ghinioane. Un camion circula neregulamentar în zig-zag, împiedicându-l vreme îndelungată să-l depășească. Câțiva kilometri mai departe, șoseaua era în reparație și banda de circulație intactă blocată, deoarece dintr-o remorcă de tractor se descărca bitum. Când ajunse la bariera de cale ferată, aceasta tocmai cobora. După vreun sfert de oră se ridică, fără ca vreun tren să fi trecut.

La intrare în Breaza, altă barieră! „Turistul” cu pielea măslinie se

repezi la cantonier să-l convingă să se grăbească; acesta dădea din umeri repetând stereotip: „trebuie să vină *douămiunu!*”

Pe porțiunea îngustă dintre șanț și șirul de mașini în așteptare, o Dacie vișinie avansa impertinent, sfidând legea circulației. Șoferul nici nu întorcea capul la aprecierile puțin măgulitoare ale colegilor de breaslă și-și vedea nepăsător de-ale lui, până fu la câțiva pași de cel urmărit. Coman și ajutoarele sale coborâră. Locotenent-colonelul scoase pachetul de „Carpați” și-l acostă pe conducătorul Opelului, care trăgea exasperat dintr-o havană.

— Fiți amabil...

În timp ce i se întindea vârful de jăratec, întrebă:

— Ce mai faceți, domnule Rocas sau Baltha? Cum merg afacerile?

— Ce... Cine...? Era atât de uluit, încât nu putu să închege o frază.

— Prea mult popor aici, ca să vă dau explicații! în altă parte, cu plăcere! Pofțiți cu mine!

Începu să zbiere:

— Cum vă permiteți! Sunt cetățean străin, sunt un comerciant onorabil, cu firmă înregistrată. O să mă plâng ambasadei, domnule.

— E dreptul dumneavoastră! Acum însă, s-o scurtăm, că a început lumea să se uite la noi. În numele legii, ești arestat! Iată mandatul!

— Ce am făcut? Nu înțeleg...?

Îi plăcuse grozav formula și de aceea o repetă:

— În numele legii ești arestat! Urmează-mă!

Baltha făcea pe victima, se revolta, amenința, până i se arătară probele: containerul, cojile de ouă și pachetele cu praf halucinogen găsite într-un compartiment secret al mașinii. Atunci schimbă tactica, se umili și încercă să înduioșeze.

— Aveți dreptate! Sunt un ticălos care-și merită soarta. Dar, vă rog să mă credeți, nu făceam decât să primesc și să expediez marfa. Am să vă spun tot ce știu! Dacă mărturisesc, nu-i așa că mi se vor acorda circumstanțe atenuante?

Debită o poveste lacrimogenă despre o mamă bolnavă pe care vruse s-o salveze de la moarte și cum, negăsind banii necesari, căzuse în plasa comercianților de stupefiante. Describe apoi diversele metode ale acestora, modul de organizare a rețelei, sfârșind prin a numi pe câțiva dintre cei cu care lucrase într-o țară sau alta, agenți mărunți ca și dânsul. Pe conducătorii organizației, îl asigură el pe Coman, nu-i cunoștea, nu-i văzuse niciodată, deoarece erau persoane sus-puse, din lumea marii finanțe.

Locotenent-colonelul îl ascultă răbdător, urmărind rotirea lentă a benzii înregistratoare.

— Mai ai ceva de adăugat, Baltha?

— Nu! Am spus totul!

— L-ai uitat pe Hardley de la Interpol!

— Hardley? Nu cunosc!

— Omul pe care l-ai ucis!

Negă cu îndârjire, jurându-se pe viața mamei sale muribunde că nu omorâse pe nimeni, că nu știa să mânuiască o armă, că avea o fire blândă.

Coman îl lăasă să se lamenteze, așteptând calm fraza de încheiere.

— Să admitem că nu l-ai împușcat dumneata! Ești însă de acord că moartea detectivului a intervenit exact când trebuia, când era gata să te înhațe?

— N-am făcut-o eu! Vă jur că n-am niciun amestec.

— E o afirmație, nu un argument!

— De la combinat am plecat direct la București!

— Oare?

— Pe cuvânt de onoare! Să vă spun cum s-a întâmplat. Când băieții s-au dus la plaja aceea, ca să ia transportul în primire, eu mă țineam prin apropiere și-i supravegheam. Am observat imediat că ceva nu-i în regulă. O mașină... altă mașină... Cum au plecat Ciocârlan și Drăguț spre combinat, am pornit și eu după ei, decis să contramandez operația, s-o amân pe altă dată. Descărcaseră de-acum containerul. Tocmai luasem marfa înapoi, când au intervenit polițiștii dumneavoastră. M-a ajutat norocul să mă strecur printre degetele lor și să dispar. Pe urmă, norocul m-a părăsit. Asta e!

— Nu te-a urmărit un Morris alb?

— Ba da! Dar...

— Ei vezi? Văzându-te în primejdie ai oprit, ai scos pistolul și, când s-a apropiat, ai descărcat două gloanțe în pieptul lui Hardley. A pierdut controlul volanului și s-a răsturnat.

Ochii negri și sticloși ai lui Baltha se umeziră.

— Nu eu! Credeți-mă! A mai fost cineva! O altă mașină. Venea din urmă și m-a depășit.

Coman își aminti de limuzina care-l împiedicase pe Miu să-și continue urmărirea, dar nu se trădă nici măcar cu o clintire a mușchilor feței.

— Basmе! făcu el plictisit. Înainte de a muri, Hardley ne-a indicat numărul Mercedesului închiriat de dumneata. Urmărea, răutăcios, broboanele de sudoare care se prelingeau pe obrajii infractorului.

Acesta stătea ghemuit, cu capul vârat între umeri.

— O fi indicat numărul mașinii mele, fiindcă pe mine mă urmărea. Dar nu l-am ucis eu! Vă jur pe viața mea...

— Isprăvește, Baltha! Ești om bătrân, cu experiență! Cum îți închipui că am să cred asemenea bazaconii? La momentul oportun apare un necunoscut, anume ca să te, scoată din bucluc! Doar dacă era îngerul dumitale păzitor! Poate nu lucreai de unul singur, ci aveai un

înger păzitor?

Traficantul înghiți în sec, de câteva ori.

— Bine! Dacă despre asta nu vrei să vorbești... Spune-mi măcar în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Sorin Verescu și pe Liza Vicol?

Se făcu galben și întinse palmele, într-un gest de apărare.

— Habar n-am! Să mor dacă am auzit despre ei.

— Nu minți! Ai fost văzut în societatea lor. Într-o seară, ați petrecut la un restaurant din Constanța.

— Posibil! Nu-mi amintesc! Am făcut atâtea cunoștințe...

— În aceeași seară, le-ai oferit un cadou: le-ai pus în fața ușii coniac cu stupefiante.

— Nu-i adevărat. Habar n-am despre ce vorbiți!

— În următoarele zile, i-ai șantajat. Le cereai informații secrete în schimbul drogului.

Cu Baltha se produse o transformare spectaculoasă. Spatele i se îndreptă, freamătul degetelor conteni și privirile deveniră dârze, ca ale omului obișnuit să înfrunte un adversar.

— Ascultați-mă bine, domnule. Eu înțeleg să răspund pentru ceea ce am făcut. Trafic de stupefiante, recunosc, dar în rest, scuzați-mă. Căutați-vă pe altul!

— Substanța găsită în stomacul lui Verescu și al Lizei Vicol este una și aceeași cu cea din pachetele duminale.

— Nu știu nimic! În toată lumea se folosesc cam aceleași droguri.

— Prea multe coincidențe, Baltha! Te sfătuiesc să mai chibzuiești. La urma urmei, nu știu de ce te cramponezi. Ce contează o crimă în plus sau în minus?

— Contează! Contează enorm! Există o lege a firii, ca fiecare să-și plătească polița. Eu mi-o voi plăti pe a mea, să și-o plătească el pe a lui!

— Care el?

Făcuse o greșală de neiertat.

— Care el? insistă Coman.

— I se spune... „Păianjenul”!

— Cine e? Cum arată? Unde se află? Vorbește, omule! Îți ușurezi situația și, dacă ai noroc...

— Faceți ce vreți cu mine, tăiați-mă în bucăți, dar mai mult nu spun. Nici un singur cuvânt.

„Păianjenul”

— Tovarășe colonel, îngăduiți-mi să vă mai raportez...:

Tomescu îl ascultase pe Coman cu o răbdare îngerească. Acesta îi relatase cu lux de amănunte peripețiile sale de la Constanța și de la București, și de fiecare dată când i se părea că isprăvise, mai găsea

ceva de adăugat.

— Destul, Radule! Am și altceva de făcut! Te felicit pentru felul cum ai lucrat, pentru arestarea lui Baltha. Ce mai vrei? Afacerea e ca și încheiată. Acum te poți întoarce liniștit la fișele tale de documentare și la studiul tău despre intrigile de la Curtea lui Vodă-Caragea.

— Despre activitatea agenților secreți în epoca fanarioților, îl corectă Coman. Tovarășe colonel, afacerea nu e de loc încheiată. După mine, ea abia începe!

Tomescu își umflă obrajii și suflă aerul printre buzele răsfrânte.

— Fantezii, Radule, nimic decât fantezii! Te-ai antrenat, și-ți pare rău că s-a terminat. Fii sincer și recunoaște!

— Vă înșelați, tovarășe colonel! Așa cum v-am raportat, s-ar putea ca traficantul și spionul să nu fie una și aceeași persoană. S-ar putea să fie doi, dacă nu chiar o bandă întreagă. În orice caz există individul din limuzină. De altminteri Baltha a declarat că vinovatul principal...

— Naiv mai ești, Comane! Toți, dar absolut toți procedează la fel. Recunosc o parte din acuzații, pe cele ușoare bineînțeles, și inventează un personaj enigmatic căruia îi aruncă în spinare pe cele grave. Totdeauna ei sunt niște simpli executanți. Nu, dragul meu! Ai să te convingi că Rocas-Baltha poartă întreaga răspundere. Cel care a vărsat pe șosea substanța vâscoasă e un complice...

— Când a pomenit de „Păianjen”, părea sincer.

— Prefăcătorie!

— Permiteți să „fiu de altă părere, tovarășe colonel. Lui Baltha i-a scăpat porecla aceea stranie. A pronunțat-o involuntar.

— E dreptul tău să ai păreri! Asta nu înseamnă că le poți impune altora. Nu mai insista! Afacerea e lichidată, dosarul gata întocmit pentru a fi înaintat justiției. Mai rămâne complicele, pe care punem noi mâna.

Locotenent-colonelul se ridică și-și propti palmele în tăblia biroului.

— Tomescul, știu, tu ești șeful! Dar te implor, ascultă-mă și pe mine. Desfăcu brațele și continuă cu o solemnitate profetică: „Păianjenul” va face *alte* încercări de a obține planurile generatorului ypsilon, și vor fi *alte* victime.

— Radule, prietene, pisălogule, și eu te implor: scutește-mă! Dacă există un „Păianjen”, el se află acum la arest.

Deveni și mai posac. Era unica lui reacție în fața refuzului dârz al colonelului. Dar nu se clinti și continuă să-și susțină ideile, profesoral:

— „Păianjenul” va lăsa să treacă timp înainte de a-și relua activitatea. Cât, e greu de spus! În orice caz, va sta la pândă prin preajma „Cupolei”. De aceea, să fim cu ochii în patru, Tomescul. Fiindcă nu-s decât două alternative: ori găsește pe cineva care să-i procure planurile, ori face noi victime. Cineva trebuie să se ocupe în continuare de el.

Tomescu se lăsă pe spate și-și legăna brațele înainte și înapoi.

— Cineva... tu fiind persoana cea mai indicată?

— Nu v-am cerut nimic, tovarășe colonel. Mi-am permis să va atrag atenția că secretul generatorului ypsilon e încă în pericol.

— De câte ori să-ți repet, omul lui Dumnezeu! „Păianjenul”... nu există! Nu există, înțelegi! L-a născocit Baltha. El e „Păianjenul”!

Pe Coman, scenele de orice fel îl lăsau rece, mai ales când le provoca el. Preocupat exclusiv de raționamentele sale, se îndeletnicea cu îndepărtarea unor picături de sudoare de loc imagine de pe bărbie. Colonelul îl auzi murmurând:

— S-ar cuveni să fie supravegheat cu atenție!

i – Cine dracu să fie supravegheat? Dacă mai pomenești de „Păianjen”...

— Institutul 022!

Tomescu se însenină iar.

— Foarte bine! Supraveghează-l!

Era o excelentă cale de a scăpa pentru o bucată de timp de pisălogeala vechiului său subaltern și prieten.

Evocarea unei adunări de doliu

Seara asta am vrut să lucrez. Mi-a fost imposibil! Imposibil să-mi adun gândurile, să mă concentrez. Căldura mă seca. Suport din ce în ce mai greu căldura. O fi ceva organic, legat de vârstă. În tinerețe umblam ceasuri întregi prin soare, fără să-mi pese. Ce puternic ardea soarele, în dimineața aceea de august...

Curios cum își amintește omul tot soiul de nimicuri, amănunte banale, pe când întâmplări care au însemnat ceva pentru el, se șterg.

Femeile veniseră la cimitir în rochii de vară, bărbații în cămăși. Am reținut asta, probabil fiindcă mă indignaseră culorile vii; până și albastrul cerului îl găsisem nelalocul lui, dorindu-mi-l cernit, acoperit cu nori cenușii. Aș fi vrut ca durerea mea să fie a tuturor, chiar și a naturii, a ierbii, a florilor și păsărilor. Mă enervau trandafirii roșii și trilurile din rămuriș.

În stânga mea stătea tata, în dreapta, o vecină. Tata venise de la Brașov, în costumul său negru de la cununie, îmi strângea brațul între degetele sale noduroase, dureros de puternic și totodată drăgăstos. Mustăța lui de focă – o vedeam din profil – tremura. Din când în când îi scăpa printre dinți un „uf, băiete, băiete” plin de ciudă și de revoltă neputincioasă. Vecina mă mângâia cu aceeași blândețe maternă ca la căpătâiul Alinei.

Nu eram în stare să plâng. Suferințele care împietresc, seacă izvorul lacrimilor. Priveam groapa cu dâmburile de ambele părți. Priveam semicercul alcătuit din chipuri, unele palide, altele rumene, dar

niciunul de o albeață nefirească ca cel al Alinei. Oamenii aceștia erau vii, respirau, iar o dată plecați, aveau să și râdă. Îi uram! Îi uram, ca și când mi-ar fi fost dușmani înverșunați, nu prieteni.

M-am surprins încercând să le repet numele, așa cum făceam la școală, când profesorul citea catalogul. Puteam oare să mi-i amintesc pe cei ce luaseră parte la ceremonie? Pe prietenii, pe tovarășii ei și ai mei, care riscaseră enorm venind la cimitir?

Greu, foarte greu, fiind vorba de imagini pe care, în mod deliberat, mă străduisem să le elimin din memorie. Scarlat, desigur, Scarlat fusese acolo. Lângă el stătuse o fată, Marta... sau Marga... Și Teodoriu... și Toma Petrescu, pe care l-am întâlnit la Iași, acum doi-trei ani, și prietena lui... Tina parcă se numea, apoi Mușeteanu, cel care cânta la acordeon. Și ceilalți? Degeaba scormoneam! Fețele se prefăcuseră cu timpul în pete estompate. Totuși mai fusese acolo cineva, o fetișcană zurlie cu o poreclă plină de haz.

Mă șocase glasul ei strident. La un moment dat, cu o flagrantă lipsă de tact, rupsesse liniștea solemnă. Întrebuse ceva. Dar ce? Ce? O indignase absența cuiva. Care fuseseră cuvintele ei? Deși nu avea nicio importanță, chestiunea a început să mă obsedeze.

M-am înverșunat prostește. Am înșirat literele alfabetului și am recurs la alte metode de stimulare a memoriei, una mai ineficientă decât cealaltă. Supărat pe propria-mi încăpățănare, mi-am impus să mă opresc. N-am fost în stare. Creierul continua să funcționeze pe aceleași coordonate, împotriva voinței. Mi-am căutat alte preocupări, un disc, un album, o carte; am deschis apoi carnetul cu însemnări și l-am străbătut filă cu filă. La notițele făcute în timpul interogatoriului lui Baltha, la pagina pe care mângălisem de câteva ori cuvântul „Păianjenul” mi-am adus în sfârșit aminte. Întrebuse: „Ce-o fi cu Păianjenul? De ce n-a venit?”

Toată noaptea am stat treaz. N-am fost capabil să mă dezbrac, nici să-mi prepar cafeaua după care jinduiam. Nici de gândit nu mă gândeam. În capul meu domnea vidul ca în emisferele de Magdeburg. Dimineața la opt, după ce m-am dezmeticit sub dușul caldicer, am căutat numărul de telefon al lui Scarlat. L-am sunat.

— Iartă-mă că te deranjez! Ai vreun program pentru azi?

Era duminică. M-a informat, căscând, că intenționează să plece cu familia la Tulcea, la niște rude.

— Mi-ai face un mare serviciu dacă ai amâna vizita. Aș vrea să mă reped până la dumneata.

— Prin telefon nu se poate? a întrebat morocănos.

— Exclus! Altfel, îți închipui... Nu știu la ce oră am tren, dar până în prânz cred că ajung. Mai spune-mi o dată adresa!

Se trezise și bănuindu-mă într-o încurcătură, mi-a făgăduit să mă aștepte pe peron.

La opt și douăzeci și opt de minute mă urcam în personalul de Constanța, iar la unu și un sfert strângeam mâna lui Scarlat.

— Mă adresez memoriei dumitale, tovarășe Scarlat!

Ședeam în sufragerie și savuram aroma căpșunilor din farfurioara cu dulceață. Transperantele din pânză în dungi colorate creau un semiîntuneric difuz, reconfortant după lumina înțepătoare de pe stradă, iar temperatura era suportabilă. Beam apa cu zgârcenie, păstrând-o în gură până se încălzea.

Introducerea îl surprinse.

— Cum adică, memoriei?

— Vreau să mă ajuți să reconstitui un anumit eveniment de acum 27 de ani.

— În legătură cu moartea Alinei?

— Da! Mai bine-zis, cu ceremonia funerară, la care ai asistat și dumneata.

Fără să-i las timp de gândire, am urmat: îi mai ții minte pe cei care au fost acolo?

Și-a mângâiat tâmplele și a stat puțin cu ochii închiși.

— Pe unii da... pe alții nu! Să-ți întocmesc o listă completă, să știi, n-aș reuși. Câteva nume însă, cred că... Sau te referi la o anumită persoană?

— Da, da, la o anumită persoană. Nu știu cum o chema. O fată gălăgioasă, cam îndrăzneată. Bunul simț nu se număra printre calitățile ei. E tot ce știu. Speranța îmi este în dumneata, tovarășe Scarlat.

A râs.

— Te referi probabil la „Sonatina”. Precis la ea! Se numea... stai puțin... se numea Sonia Chelaru sau Celaru, dar fusese poreclită „Sonatina”, pentru că era... sonată.

— Se poate! Ai mai auzit de ea?

— Nu! S-o fi măritat, o fi plecat acasă. Era din provincie.

I-am mărturisit că mi-ar fi de mare folos s-o regăsesc.

— De ce?

— Pentru a-i cere o lămurire. Am impresia că atunci, la înmormântare, s-a referit la cineva... a pronunțat un nume, mai bine-zis porecla cuiva, care, deși ar fi trebuit să fie prezent, nu venise.

După felul cum mă privea am înțeles că se îndoiește de integritatea sistemului meu nervos.

— Te urmăresc mai greu, tovarășe Coman. Nu realizez încă ce te-a îndemnat să vii cu atâta grabă la Constanța. Doar ca să afli ce a spus Sonia Chelaru acum 27 de ani?

Comportarea mea – o știam și singur – n-avea justificare logică și friza absurdul. S-ar fi convenit să-l pun în temă, dar asta ar fi însemnat

divulgarea unei chestiuni delicate, de serviciu. Preferam să-l las să mă creadă nițel... sărit.

— Știi, tovarășe Scarlat, fiecare avem câte o ciudățenie. Eu, care-s cu nervii la pământ, o am pe aceea că mă perpelesc când nu-mi aduc aminte de ceva. De pildă un nume de persoană sau de oraș, sau o dată istorică. Când îmi stă – Cum se zice – pe limbă, mă apucă năbădăile. Mă dau cu capul de pereți, n-am somn, umblu prin odăi ca stafiile. Ziua nu pot lucra, mă cert cu toată lumea, urlu, fac scandal... Mă înțelegi, nu-i așa că mă înțelegi?

I-am urmărit pe furiș reacția. Se uita la mine cu un amestec de compătimire și de teamă. S-a lăsat apoi pe spate, ca să mărească distanța dintre noi.

— Astă-noapte, am continuat, încântat de șiretlicul meu, m-a apucat povestea cu înmormântarea, de bună seamă ca urmare a discuției noastre de săptămâna trecută, îmi sunau în urechi cuvintele Sonatinei, rostite într-un mod cu totul și cu totul deplasat. Te rog, încearcă să retrăiești scena.

S-a conformat, subliniindu-și efortul psihic prin cutarea frunții și printr-o bătaie ritmică în masă. Asta a durat aproape cinci minute. După aceea, m-a implorat:

— Dă-mi ceva... un punct de reper. Un cuvânt, un cuvânt măcar...

— „Păianjenul”! Îți sugerează ceva?

S-a luminat ca de un soare lăuntric.

— Da! Da! Da! Acum știi! Era liniște, se păstra un moment de reculegere, când Soniei i-a venit să zbiere: „De ce n-a venit Păianjenul?” Zăpăcita!

M-am prefăcut ușurat, scăpat de o povară, i-am surâs; recunoscător și am dat să-l îmbrățișez.

— M-ai salvat, scumpe tovarășe Scarlat. Fără dumneata eram un candidat la cămașa de forță. O, ce ușurare, ce dulce ușurare!

A devenit iar circumspect, convins că efluviile de grațitudine fac parte dintre simptomele aceleiași maladii. S-a eliberat binișor din brațele mele și s-a retras în direcția ușii.

— Mă duc... mă duc să văd dacă-i gata masa. Trebuie să-ți fie foame.

— O clipă, prietene! Lămurește-mă mai întâi la cine se referea fata?

— Ai uitat? Venea des la Alina.

— Nu știi! „Păianjenul” era numele conspirativ?

— Nu, o poreclă primită în copilărie! Slab și deșirat, cu brațele subțiri atârând până la genunchi, avea realmente ceva de păianjen.

De încordare îmi înțepeniseră maxilarele. A fost nevoie de un efort ca să-l pot întreba:

— Adevăratul său nume... îl cunoști?

— Desigur! Stoleru! Pavel Stoleru. Lucra la restaurant, la Athenee

Palace, unde îi servea pe ofițerii hitleriști. Știa bine limba germană, așa că putea să tragă cu urechea la discuțiile lor. Ne aducea uneori informații utile.

Pavel Stolerul! Nu auzisem despre el și nici descrierea nu-mi sugera pe vreunul dintre vechii tovarăși.

— Nu, nu l-am cunoscut! Eram ferm convins de ceea ce spuneam.

S-a arătat foarte mirat, dar punând lapsusul pe seama stării mele psihice, m-a tratat cu duhul blândeții.

— Probabil ai uitat! Nu face nimic, se întâmplă! Venea pe la voi, în lunile premergătoare eliberării.

Am găsit necesar să mă scuz.

— Umblam pe atunci mult prin țară. Posibil s-o fi vizitat pe Alina în absența mea. Te-ai mai întâlnit cu el?

— Mi se întâmplă uneori să zăresc o mutră care mi se pare cunoscută. O privesc și nu știu de unde s-o iau! Dar nu mă consum pentru atâta lucru, cum faci dumneata. Chiar dacă l-aș fi întâlnit... Cine știe cum arată astăzi?!

I-am dat dreptate. În douăzeci și șapte de ani, oamenii se schimbă. Eu însumi am devenit altul. Nu mai sunt suplu ca odinioară, nici sprinten, și trăsăturile mele aparțin parcă unui străin, când le compar cu vechi fotografii. Cât despre culoarea părului, ce să mai discutăm...

Insistențele lui de a mă opri la masă erau acum pur formale. Cunoscând motivele, nu m-am simțit jignit. Dimpotrivă, voiam să ajung cât mai devreme acasă, sperând că-mi va fi hărăzită o noapte de somn. Acesta era unul dintre motive. Nevoia de a rămâne singur era celălalt, cel hotărâtor.

Să admitem că...

În sfârșit, o zi răcoroasă! Locotenent-colonelul respira lacom aerul umed, saturat de vapori, care năvălea prin fereastra deschisă. Îl aștepta pe profesorul Verescu de aproape un ceas. Acesta avea ședință în sala de alături și prin ușile capitonate răzbeau, atunci când cineva ridica vocea, frânturi de fraze.

În locul costumului bleumarin pe care-l dăduse la curățat, purta pantaloni gri și o haină din buret, alb-gălbuie. Trecuse pe la frizer și arăta mult mai prezentabil, mai tânăr chiar.

Cu toate că se întâlnise cu Verescu la Constanța, nu prea se simțea în apele lui. În cursul întrevederii era inevitabil să nu se pomenească de Sorin, și Coman avea remușcări. Remușcări era un fel de a spune. Regreta că plecase în noaptea aceea, de lângă el.

Nu, Tomescu n-avea dreptate! „Păianjenul” era o realitate și, mai mult ca sigur, pregătea noi crime. I-o spunea nu numai un al șaselea simț, nu numai intuiția, ci și experiența dobândită prin lectura a sute

de tomuri de specialitate. Discuția cu Scarlat îl întârșise în această convingere și-l făcuse să reflecteze, pentru a nu știu câta oară, la izbitoarea asemănare dintre cele două cazuri, cel petrecut în urmă cu 27 de ani și cel actual.

Nu era, nu putea fi o coincidență! Metodele erau aceleași, izvorau din același creier diabolic! În plus, atunci ca și acum, se pomenise numele de „Păianjen”!

Pavel Stoleru! Dacă se dovedea că fusese amestecat în tragedia Alinei, persoana răspunzătoare de moartea Lizei și a lui Sorin era ca și descoperită.

Se înflăcăra, căută argumente, le combătu spre a le proba soliditatea și se bucura copilărește când rezistau. Adevărat, trecuseră 27 de ani! Dar câte situații asemănătoare nu găsisese el în dosarele Serviciului de documentare! De câte ori nu fusese reactivat un agent secret după două-trei decenii! Oficinele de spionaj posedau liste ale foștilor lor informatori și, la nevoie, li se adresau, solicitându-le colaborarea. Nu era nimic extraordinar în asta!

Și-l imaginează pe Tomescu ascultându-i teoriile. Foc și pară s-ar fi făcut! Ei da, erau deocamdată simple ipoteze, chiar dacă aveau o logică. Pentru a întreprinde ceva, se cereau însă dovezi palpabile, solide, de beton armat. Apoi, judecase oare cu deplină obiectivitate? Nu erau deducțiile sale mai puțin rezistente, mai șubrede ca la prima vedere? Poate că acționa inconștient, sub impulsul de a o răzbuna pe Alina? Își aminti de o regulă de fier a profesiei: obiectivitatea desăvârșită și incompatibilitatea serviciului cu mobiluri personale. Într-o asemenea situație ar fi fost dator să se ducă la șef, să-i ceară să încredințeze altcuiva cazul! Așa ar fi fost corect! Asta însă nu putea fi decis în pripă, sub imperiul primului îndemn. Trebuia chibzuit în tihnă și cu răbdare.

Oftă. Hărțuiala ultimelor zile, efortul fizic și insomnia își spuneau cuvântul. Era dărâmat. O săptămână de odihnă, undeva la munte, ce bine i-ar fi prins! Goni tentația ca pe o muscă sâcâitoare. Nu, nu acum, ci după aceea, după ce fiara va fi pusă cu botul pe labe. Trebuia, cu orice risc, împiedicată să-și înfigă iar colții.

Alăturea, în camera de consiliu, discuțiile se preschimbaseră într-o rumoare diluată, dovadă că ședința se sfârșise. Coman se îndepărtă de la geam și se pregăti să-l întâmpine pe Verescu.

Ușa capitonată se dădu în lături și directorul intră. Avea cusută pe rever o panglică neagră, de doliu. Examinându-l, Coman se sperie. Abia recunoscuse în bătrânul gârbovit, cu fața numai riduri și cu ochii stinși, pe bărbatul a cărui ținută o admirase și o invidiase în urmă cu câteva zile.

— Luați loc! Verescu vorbea încet, cu dese poticneli. Stați aici, lângă mine. Nu se așează în spatele biroului, ci pe unul dintre fotoliile

rezervate vizitatorilor.

Coman se simți îndemnat să-l încurajeze sau măcar să-și manifeste compasiunea.

— Tovarășe profesor, cunosc și eu sentimentele pe care le încercați. Și mie mi s-a întâmplat cândva o nenorocire. Au trecut ani de-atunci, mulți ani... Totuși vă pot înțelege. Îi veniră în minte cuvintele doctorului Zalman și le reproduse: „Trebuie să fim tari, tari ca piatra”.

Savantul avu un surâs amar.

— Piatra se macină, se prefăce în praf și praful îl ia vântul.

Lui Coman, încă sub impresia durerii celui alt, îi fu greu să-și recapete luciditatea profesională. Recurse la o soluție de compromis.

— Tovarășe Verescu, doresc ca ceea ce s-a întâmplat să nu se mai întâmple. Pentru asta sunt aici.

— Mai există o primejdie? Din câte am aflat, vinovatul a fost arestat și își va ispăși pedeapsa.

— În privința asta părerile sunt împărțite, înflori Coman realitatea. Oricum, se impune să fim vigilenți. Ceea ce spunea suna banal și de aceea se corectă: adică sectorului „Cupola” va trebui să i se acorde și mai, multă atenție ca până acum.

— În ce constă pericolul, tovarășe locotenent-colonel? întrebă Verescu.

— Nici eu nu știu precis! Dar dacă admitem că cel care se zbate să ajungă în posesia planurilor generatorului se mai află în libertate, lucrurile apar evidente: se va apropia iar de cineva din institut.

— Înțeleg, spuse directorul. Cum trebuie să procedez?

— Cât se poate de normal! Să vegheați! Și... să-mi permiteți să vizitez din când în când sectorul cu pricina. Va trebui să găsim un pretext.

Făcu o propunere, care, în alte împrejurări, l-ar fi amuzat pe savant. Acum însă o primi cu indiferență. După ce discutară detaliile, Verescu zise:

— Cum doriți! Dacă această soluție vă satisface, n-am nimic contra. Totuși, care vă este scopul? Ce vă propuneți, la urma urmei?

— Să fac cunoștință cu cei din secția „Cupola”. Să depistez persoanele... vulnerabile, și să le protejez.

Înlocuitorul bufetierei

Fix la zece, în secția „Cupola”, își făcu apariția noul bufetier. Împingea un cărucior care se deplasa fără zgomot pe rotile de cauciuc. De pe polițele lui își făceau cu ochiul cârnăciori trandafirii, chifteluțe rumene, sandvișuri cu șuncă și cu cașcaval, prăjituri multicolore și cești cu cafea aburindă. Omul, deși abia angajat, se descurca destul de bine, servindu-și clientela cu îndemânarea burlacului versat în

îndeletniciri gospodărești; doar prețurile nu le prea ținea minte, motiv pentru care consulta mereu o listă.

Personalul era mult prea obișnuit cu titulara, cu robusta și volubila coana Lina, ca să nu sesizeze schimbarea și să nu pună întrebări. Explicația – un bilet de băi acordat suplimentar și atribuit ei și reumatismelor de care suferea – fu considerată satisfăcătoare. Mai mult, se auziră cuvinte de laudă la adresa sindicatului, care nu numai că o trimisese la tratament, dar se îngrijise și de un înlocuitor. Câțiva salariați mai tineri făcură haz, strigându-l, ca din greșeală, „mătușico”, dar gluma n-avu efectul scontat, deoarece omul în bluză albă se vădi impasibil.

Secția „Cupola” cuprindea o sală spațioasă cu plafon de sticlă, destinată operațiunilor de asamblare, și două coridoare de-a lungul cărora se înșirau birourile. Hala semăna cu decorul dintr-un film științifico-fantastic. Instalațiile impresionante, nichelajul lor sclipitor, trepidația acelor indicatoare, pâlpâirea becurilor colorate, Vânzoleala linilor frânte pe ecranele oscilascoapelor aveau darul, să-l transpună pe profan în lumea mirifică a anului 2500.

Personalul purta halate bej cu insigne speciale și cu semnalizatoare de radiații prinse de buzunarul de la piept, Altminteri era greu să-l deosebești de cel al unei instituții oarecare deoarece, indiferent de profesiune, oamenii arată pretutindeni la fel.

Așa și prin birouri. Bărbați și femei, tineri și vârstnici, grași și slabi, înalți și scunzi, veseli și triști, preocupați și plictisiți... Bufetierul care-i examina cu un ochi de psihiatru, devenea din ce în ce mai posac. Își continua rondul împingând alene căruciorul, cu aerul unui părintel care, în loc să se ducă duminica la fotbal, e nevoit să-și plimbe plodul prin Cișmigiu.

Deodată – ieșise tocmai dintr-un birou și se pregătea să între în cel de-alături – auzi pe cineva adresându-i-se cu „domnule Cristache”. Nu se opri. Uitase de pseudonimul pe care și-l dăduse înainte cu câteva zile. Dar vocea părându-i-se cunoscută, întoarse capul.

O recunosc pe domnișoara Olguța și, din privirile ei pline de suspiciune, înțelese amplexarea încurcăturii. Fata ezită între a se apropia și a rămâne pe loc, la câțiva metri depărtare.

— Te-am zărit și adineauri, în hală! Ce cauți aici, domnule Cristache? Întrebă uitându-se în jur, după eventuale ajutoare.

Coman deghizat în bufetier știu să-și păstreze calmul. Prima lor întâlnire îi crease complexe, pentru că-și dăduse altă identitate, pentru că o mințise. Cea de a doua se anunța de aceea cam... penibilă. Trebuia să găsească o explicație demnă de crezare și se gândi să îndrume ceva despre plecarea sa din Turnu Măgurele și despre schimbarea serviciului. Renunță, convins că avea să sune fals, ca o monedă contrafăcută.

— Ce cauți aici? repetă Olguța amenințătoare. Pieptul se ridică și cobora sub halatul subțire ca talazurile mării pe furtună.

Ca să-i poată vorbi cât mai discret, abandonează căruciorul și se pregătește să se ducă la ea. Se retrase înfricoșată.

— Stai, nu te mișca! Încă un pas, și țiș!

Scandalul plutea în aer. Ca să-l evite, trebuia să acționeze prompt și decis. O nouă minciună ar fi complicat lucrurile, așa că unica soluție rămânea darea în vileag a numelui său și mai ales a funcției. Se recomandă cât putu de liniștit:

— Sunt locotenent-colonelul de securitate Radu Coman.

Nu-l crezu. Cu spinarea lipită de zid făcea pași mărunți, laterali, către o ușă.

— Nu vă speriați! o rugă. Pe cuvânt de onoare că spun adevărul.

Își vâra mâna în buzunarul de la spate. Olguța, care dădu gestului o altă interpretare, se făcu albă ca varul și reuși să îngâne, slab „ajutor”.

— De câteva zile! M-au repartizat la cerere.

Îi întinse legitimația, încurajând-o s-o citească.

— Locotenent-colonel... Coman... Radu!

— Ați văzut? Acum gata, veniți-vă în fire! Unde putem vorbi nestingheriți? Deoarece încă nu era capabilă să răspundă, îi propuse: sala de conferințe a tovarășului Verescu vă convine? Cred că e liberă la ora asta!

Fata încuviință, sporindu-și eforturile de a-i surăde. Cinci minute mai târziu se prezentă la cabinet, cu părul i proaspăt periat și purtând în locul halatului o rochiță vaporosă de aceeași nuanță cu ochii ei albaștri.

Ultimele dubii i se risipiseră încă la fixarea întâlnirii. Cineva care-și îngăduia să se folosească, fără a cere permisiunea, de sala de conferințe a directorului era mai presus de orice bănuială. Nu-i ierta însă falsului bufetier și unchi de la Turnu Măgurele că abuzase de buna ei credință. I-o reproșă fățiș:

— V-ați purtat tare urât, tovarășe Coman. Săraca Liza abia murise – ochii i se împânziră – și dumneavoastră, ca să mă trageți de limbă, n-ați ezitat să scorniți bazaconia cu mirele! Doar știați cine sunt și unde lucrez! Nu era o garanție suficientă?

Coman invocă regulamentul, condițiile obiective, caracterul secret al anchetei și încă altele, ca să recurgă, în cele din urmă, la un argument de ordin sentimental.

— Știam cât de bune prietene sunteți și mi-a fost nu știu cum...

— Lăsați, tovarășe, că nu ține! Atunci, la cofetărie, păreați un om cumsecade și v-am crezut. Vă închipuiți ce dezamăgită am fost, când am aflat de nenorocire. Eram atât de aiurită încât uitasem complet de unchiul Cristache Mai târziu mi-am adus aminte de el și mi-am dat seama că mă mințise. Ce credeți că am făcut? M-am dus direct la șeful

Serviciului de pază și l-am anunțat că un individ dubios a încercat să mă descoase! E bine?

— Ați procedat foarte corect, o lăudă Coman cu noduri. Să trecem cu buretele peste ceea ce a fost. Și să vedem ce rămâne de făcut. De când lucrați la „Cupola”?

— Pe postul Lizei?

— Da!

— Ce v-a determinat?

— Cum să vă explic... Am făcut-o dintr-un îndemn... n-aș vrea să folosesc cuvinte mari, dar Liza era pentru mine ca o soră.

— Înțeleg! Știți de ce s-a sinucis?

— Probabil din cauza lui Sorin. Era în stare să ducă o fată la disperare. Recunosc, nu se cade să vorbesc așa despre el...

— Să lăsăm asta! Duduie Olguța, nu v-ați gândit niciodată că Liza ar fi putut avea alte motive să-și pună capăt zilelor decât cele sentimentale? Bunăoară, pentru că lucra unde lucra?

— Ce vreți să insinuați?

— Cu părere de rău nu vă pot destăinui mai mult. Am să vă relatez în schimb o întâmplare de demult. Am cunoscut cândva o fată, cam de vârsta dumneavoastră, care era ilegalistă și care, prin natura muncii ei, deținea secrete importante. I-au dat de urmă și au găsit un mijloc s-o șantajeze. În loc să trădeze, fata a preferat moartea. S-a otrăvit!

— Vreți să spuneți...?

— Nu vreau să spun decât că trebuie să fim foarte prudenți.

Olguța se încruntă.

— Personal, sunt! În rest...?

Își apropie fața de a ei și coborî glasul:

— Ascultați-mă bine! Dacă într-una din zilele următoare sunteți chemată la telefon de o persoană necunoscută, dacă cineva vă acostează sub un pretext oarecare sau vi se întâmplă ceva neobișnuit, anunțați-mă! Vă las numărul meu de la birou și de acasă.

I-l notă...

— Să n-aveți nicio grijă, tovarășe locotenent-colonel, îl asigură Olguța. Aș vrea să știu doar... dacă sunt mai expusă ca ceilalți?

— N-am niciun motiv s-o cred. De aceea, vă mai adresez o rugămintă: dacă nu dumneavoastră ci altcuiva, vreunei colege, i se întâmplă așa ceva, avertizați-mă de asemenea. Îmi promiteți?

— Desigur, numai...!

— N-o să fie greu! La serviciu, asemenea lucruri nu se trec sub tăcere. Se povestesc pentru... pitorescul lor, și de ce să n-o spunem deschis, din orgoliu.

— Poate că aveți dreptate! Și săraca Liza se lăuda cu Sorin ai ei. Dar nu-s toate fetele la fel. Eu...

O întrerupse brusc:

— Deci, ne-am înțeles. În caz că se întâmplă ceva, mă chemați imediat.

I-o făgădui.

Coman mai purta jacheta de chelner. Își aminti cu neplăcere că-i revenea obligația să restituie gustările neconsumate și să facă decontul.

— O să mai veniți pe aici?

— Cred că da, îi răspunse fetei, dar precis în altă postură.

Olguța se întoarse în biroul dactilografelor și Coman, împingând cu nădejde căruciorul, o luă înspre bufet.

Un „da” neconvingător

De data asta, Tomescu nu i se mai adresa lui Coman familiar cu „Radule”, ci cu „tovarășe locotenent-colonel” și îl ținu în picioare.

— Tovarășe locotenent-colonel, sunt foarte, foarte supărat!

Coman rămase tablou.

— Dar ce-am făcut?

— Mă mai întrebați ce-ați făcut? Chestiunea e că *n-ați* făcut! Șeful serviciului de pază de la 022 ne-a informat că un individ suspect, dându-se drept unchiul Lizei Vicol, a iscodit zilele trecute o salariată. Azi mi se telefonează că probabil același individ a apărut în secția în care se realizează generatorul ypsilon, în chip de bufetier. Sunt întrebat dacă să fie arestat sau, până una-alta, ținut sub observație. Iar dumneavoastră, tovarășe locotenent-colonel, habar n-aveți. La insistențele dumneavoastră vi s-a încredințat supravegherea institutului și dumneavoastră nu știți nimic!

Nu prea se putea lăuda cineva să-l fi auzit pe Coman râzând. De aceea, hohotele care-l zguduiau ca o criză de malarie nu-l indignară pe colonel, ci mai mult îl îngrijorară. Se sculă precipitat și veni lângă el. Îl depășea considerabil în înălțime și ca să-l poată privi ochi în ochi, trebui să se lase nițel pe vine.

— Ce-i cu tine, Radule? Ce ai?

Îi mai trebui un minut să-și recapete răsuflarea.

— Tomescule... nu fii supărat... dar nu pot... e prea caraghios. Individul suspect... unchiul Cristache de la Turnu-Măgurele... Și bufetierul... eu eram!

— Tu?

— Da, eu! Mi-am dat întâlnire cu o colegă de a Lizei ca să aflu cine o însoțise la Mamaia. Ieri, cu aprobarea lui Verescu, am colindat secția vânzând crenvurști și savarine.

Colonelul rămase la fel de întunecat.

— Astea-s metode? Așa procedează un ofițer de securitate de vârsta și cu gradul tău? Întâlniri la cofetărie, sub identitate falsă, deghizări

caraghioase, ca în romanele de proastă calitate? Nu zic, uneori, când situația o cere, se recurge și la asemenea mijloace. Dar aici nici măcar nu se punea problema. Fetei puteai să-i spui foarte clar cine ești și ce vrei de la ea, iar la institut... ce rost avea mascarada?

— Vă rog să mă scuzați, tovarășe colonel, mă antrenasem și...

— Stai jos! Reveni la scaunul său și se apucă să potrivească marginile unor dosare, trăgând vizibil de timp.

Coman stătea resemnat, cu mâinile între genunchi, presimțind că după acest prolog, într-un fel comic, avea să urmeze o tragedie. Nu greși.

— Radule, mai am să-ți comunic ceva ce nu-i legat direct de prostiile făcute de tine.

Cu toate că la această oră matinală temperatura era departe de a o motiva, picăturile de sudoare începură să se prelingă pe frunte, lucru cu atât mai regretabil cu cât locotenent-colonelul își uitase batista acasă.

— Ieri s-a ținut o ședință de consiliu, continuă Tomescu din ce în ce mai stingherit. S-a decis întreruperea cercetărilor în cazul Vicol-Verescu-Hardley. Baltha va răspunde în fața tribunalului pentru contrabandă de stupefiant și pentru crimă. Pe complice continuă să-l caute miliția. Ca atare, detașarea ta încetează.

Văzu camera ca prin ceață. Dezamăgirea i se exterioriză prin adâncirea cutelor, prin subțierea buzelor și printr-o bruscă proptire a bărbiei în piept. Întrebă răgușit:

— E o hotărâre... definitivă?

— Îmi pare rău, dar n-am ce-ți face! Povestea pe care ne-a servit-o, trebuie s-o recunoști și tu, e prea copilăroasă pentru a fi crezut și a motiva continuarea investigațiilor. Ți-o spun din experiență, Radule, ticăloșii ăștia încearcă să dea vina pe alții. Toți fac așa! Amintește-ți de Mertens, care pretindea că a acționat sub impulsul hipnozei.

Se comporta ca și când n-ar fi sesizat sensul cuvintelor.

— Mi se ordonă să mă întorc la documentare? Trebuie să fie o confuzie, tovarășe colonel. Eu... cum să vă spun... pentru mine...

— Te înțeleg! Te înțeleg foarte bine. Ai o fire păcătoasă, Radule. Predomină o trăsătură: încăpățânarea! Te-a impresionat moartea fetei din vecini, ți-a adus aminte de... – ezită o fracțiune de secundă – ...de ceva asemănător, și te-ai ambalat. Acum ți-e greu să dai înapoi.

— Ți-am spus într-o zi că Alina... că soția mea...

Răspunse printr-o aproape insesizabilă înclinare a capului.

Coman o înregistră fără să se uite și izbucni năvalnic, dând în vileag tot ce-l frământa, tot ce avea pe suflet.

— Ca și Liza Vicol, Alina a fost împinsă la moarte. Ca și dânsa, a fost obișnuită cu stupefianta și apoi șantajată. Și ea și-a pus capăt zilelor, refuzând să trădeze. Situațiile sunt identice, Tomescule. Nu mă bizui pe presupuneri când afirm asta, ci pe fapte concrete. Medicul care a constatat decesul soției mele trăiește. El mi-a spus că ea s-a sinucis, datorită simptomelor de abținere. Un tovarăș din ilegalitate, inginerul Scarlat de la Constanța, mi-a comunicat că Alina deținea unele informații, a căror divulgare ar fi putut crea dificultăți în înfrățuirea, la termenul stabilit, a insurecției armate.

Tomescu ciuli urechile.

— Despre asta nu știam nimic! Susții cumva că atunci, ca și acum, a acționat aceeași persoană?

— Cred că „Păianjenul” s-a întors! După douăzeci și șapte de ani!

— De ce tocmai el? De ce te îndărătnicești? Admițând că nu-s unul și același, de ce nu Baltha? Poate că a fost la noi și pe vremea aceea!

— Nu cred! Celălalt, „Păianjenul”, s-a născut și a copilărit pe meleagurile noastre.

— Asta de unde ai mai scos-o?

— De la inginerul Scarlat! Știe că din grupul Alinei făcea parte un tânăr, Pavel Stoleru, poreclit „Păianjenul”. Era chelner la Athenee Palace.

Tomescu se ridică pe jumătate și se aplecă peste birou.

— Unde-i acum acest Stoleru?

— Nu știu! În ceea ce privește reactivarea agenților, Tekaturo, în „Rețeaua invizibilă”, citează sute de exemple.

— Hm! Un vechi colaborator al Gestapoului, chemat sub arme după aproape trei decenii! Nu neg! E posibil! Dar chiar și aceleași metode?

— Fiindcă acestea convin caracterului său și fiindcă organizația din care face parte se ocupă, în egală măsură, cu contrabanda de stupefianta.

— Strașnice dovezi, Radule! Ce să-ți spun?

— Traficul de droguri poate fi un excelent paravan pentru o rețea de spionaj!

— În ce sens?

— Care polițist, descoperind o afacere cu opium, cocaină sau hașiș, se mai gândește să caute *altceva* în spatele ei?

— O fi! recunosc Tomescu. Ai un talent să mă întorci cu 180 de grade, clasa întâi! Ce propui, în concluzie?

— Păi, ce să mai propun? Zarurile au fost aruncate. Mă întorc la documentare.

— Stai nițel! N-o lua chiar așa!

— N-ați spus chiar dumneavoastră...

— Da, dar au apărut elemente noi! Se poate convoca o nouă sedință.

— Înseamnă că sunteți de acord ca eu să...?

Poticnelile sale timide erau străbătute de un licăr de optimism.

— Da, Radule! Continuă, pe răspunderea mea, până obțin aprobarea... dacă socotești că ai destulă forță să acționezi lucid, imparțial... și nu din răzbunare. Ce ai de gând?

Manifestă un entuziasm pe care Tomescu nu-l cunoștea, de care nici în ruptul capului nu l-ar fi crezut capabil.

— Să găsesc persoane care l-au cunoscut pe Stoleru, tovarășe colonel.

— Pentru un portret-robot?

— Da, tovarășe colonel!

— Au trecut douăzeci și șapte de ani, Radule! S-ar putea să se fi schimbat să nu-l recunoască nici mă-sa.

— La mine, la documentare, există o lucrare care tratează această problemă. S-a descoperit o metodă pentru „actualizarea” portretelor robot. Mă oblig să-i dau specialistului toate indicațiile.

— Fă cum crezi că-i mai bine. Ei, și-acum...

— Mai am ceva, tovarășe colonel!

— Da?

— La institut lucrează o fată, Olguța Popescu. Am instruit-o să mă anunțe în caz că cineva îi dă târcoale ei, sau colegelor.

— În ordine! E capabilă? Știe să păstreze un secret?

— Sper! V-aș ruga totuși...

— Las' că am eu grijă! De securitatea secției „Cupola”! am să mă ocup personal. Și eu îți repet rugămintea mea: o să-ți fie greu, dar promite-mi să-ți păstrezi obiectivitatea! Dacă ai pornit cu idei preconcepute, riști să greșești! Îmi promiți?

„Da”-ul lui Coman sună neconvincător.

Studabaker-ul gri

Ora patru fără câteva minute. Pe șoseaua națională, la câteva sute de metri de drumul de acces spre Institutul de cercetări speciale nr. 022 oprise un Studebaker gri închis. Conducătorul ridicase capota și stătea aplecat peste motorul fierbinte, părând să reflecteze asupra cauzei defecțiunii.

Zeci de turisme și de camioane treceau vâjâind, iscând curenți de aer și vârtejuri de praf. O Dacie nou-nouță încetini și șoferul își oferă, prin semne, serviciile. Posesorul Studebaker-ului, un bărbat înalt și uscățiv cu ochelari negri, îl făcu să înțeleagă că se descurcă și singur.

La patru și cinci schimba o cheie franceză cu alta mai mare, fără să se atingă de vreo piesă. Pana de motor era un pretext. În realitate, se

uita nerăbdător în direcția drumului auxiliar, al cărui capăt sclipea alb printre frunzele copacilor. Curând apărură, unul după altul, trei autobuze. Erau ale institutului și asigurau salariaților transportul către centru.

Defecțiunea se remedie în mod miraculos. Bărbatul deșirat, cu părul ca o cască de oțel cenușie, închise capota, aruncă trusa pe perna din fund și răsuci cheia de contact. Mașina se lansă ca un bolid în urma celor trei autocare. Le depăși, dar la intrarea în București opri în dreptul unui chioșc de răcoritoare. Așteptă și când se iviră, se luă din nou după ele. Străzile din ce în ce mai aglomerate, stopurile care îmbucătăteau șarpele bălțat al vehiculelor, nu-i creau probleme.

Autobuzele intrară într-o străduță liniștită din preajma Universității. Pasagerii coborâră. Prin parbrizul limuzinei doi ochi ascunși după lentile negre examinau chipurile bărbaților și ale femeilor; o făceau metodic, cu un profesionalism autentic, ca al detectivilor sau al medicilor psihiatri. Anumite figuri i se întipăreau în minte ca pe o placă fotografică. Le-ar fi putut reproduce oricând, cu toate detaliile, dar mai ales cu ceea ce considera el a fi indiciul unei anumite trăsături de caracter. Nu mai puțin îl interesau îmbrăcămintea, ținuta, mersul. După ce autocarele se deșertară și cei care călătoriseră cu ele se imprăștiară care încotro, bizarul personaj mai zăbovi ca să-și catalogheze impresiile. Nu era, sau cel puțin încă nu era mulțumit. Hotărî să revină a doua zi, la nevoie a treia, a patra și a cincea...

Printre atu-urile omului cu părul cărunț și cu ochelarii întunecați se număra o excepțională răbdare.

Olguța Popescu era dezamăgită. Se așteptase să primească telefoane misterioase sau să fie acostată de indivizi fioroși. Nu se întâmplă nimic din toate acestea. La institut, viața își urma cursul; oamenii lucrau, glumeau, se certau, își spuneau păsurile, consumau cafele... Singura care se comporta altfel ca mai înainte era ea. Umbla aferată, pica acolo unde era așteptată mai puțin, asculta înfrigurată conversațiile dintre colegi.

O asemenea atitudine nu putea trece neobservată. Deveni eurând subiectul preferat al bârfelilor; se făceau în privința ei presupuneri puțin măgulitoare și oamenii sfârșiră prin a se feri de ea. Când intra undeva, se lăsa tăcerea. Când întreba ceva, i se dădeau răspunsuri echivoce, dacă nu ostile. Se simțea tot mai stingherită, mai izolată și de aceea se agăță de Gina Botez ca de un colac de salvare. Gina, o fată de douăzeci de ani, cu părul vopsit castaniu-roșcat, cam ostentativ îmbrăcată și machiată și cu o mutrișoară de înger fusese angajată recent ca dactilografă. Se împrieteniseră foarte repede, deoarece Gina încă nu cunoștea pe nimeni, iar Olguța se socotea ostracizată și

suferea.

Camera în care lucrau împreună cu alte două colege avea un aer intim, mulțumită ghivecelor cu mușcate, a celor două reproduceri – o țărancă de Grigorescu și niște anemone de Luchian – ca și a perdelețelor încrețite, din tul.

Stăteau una lângă alta, la măsuțele lor joase și în clipele de răgaz își făceau, șușotind, confesiuni. Olguța află astfel, picătură cu picătură, „complicata” biografie a Ginei Botez. Se născuse la București, locuia pe Mircea Vodă, mama îi murise de zece ani și tata era tehnician pe un șantier de construcție; avea un frate elev și o soră mai mare la Slobozia, măritată cu un stomatolog. Absolvise școala de stenodactilografie și lucrase un an la o centrală industrială. Acolo o descoperise tovarășul Constantinescu, șeful personalului de la Institutul 022. Referințele ei fiind excelente, atât din punct de vedere profesional, cât și al activității din cadrul U.T.C.ului, îi făcuse propunerea să se transfere.

Acesta era, în linii mari, trecutul Ginei. Ce se mai putea spune despre ea? Cel mult că-i plăceau la nebunie puloverele șocante, parfumurile franțuzești, vermutul Martini și mașinile rasate și că era în așteptarea celui care ar fi putut să i le ofere.

Chiar din prima zi luaseră gustarea de la zece împreună și tot împreună se urcaseră în autobuz. În cele următoare își dăduseră întâlniri în oraș ca să colinde marile magazine și să ia după aceea o cafea la barul hotelului Ambasador.

Din pricina urmărilor neplăcute ale misiunii încredințate de Coman, nu numai că o acapară pe noua prietenă, dar uită și de promisiunile făcute acestuia. Ajunse să treacă nepăsătoare pe lângă doi care vorbeau în șoaptă sau să iasă dintr-o cameră tocmai în momentul când începea să zbârâie telefonul.

Mai rămăseseră câteva minute până la patru și dactilografele așterneau husele de plastic peste mașini. Registrele de evidență își ocupaseră locul în dulapul metalic, filele scrise fuseseră predate și acum venise rândul oglinjoarelor și rujurilor.

Gina, într-o rochiță de mătase în dungi verticale albe și verzi, își învârtea geanta de lac ținând-o de curea și o îmboldea pe Olguța:

— Haide! Tot n-ai terminat?

Olguța Popescu se dichisea sistematic. După ce trecuse cu puful peste obrajii bucălați și-și sublimase arcurile buzelor, răsucea șuvițe de păr în jurul mânerului pieptenului, modelând buclășoare de forma rulourilor cu frișcă.

— Încă puțin! Acuși sunt gata!

Celelalte două dactilografe părăsiră biroul cu un „pa, fetelor” neglijent.

— Ce au? întrebă Gina. Totdeauna-s așa scorțoase?

— Nu le băga în seamă!

Se mulțumi cu răspunsul și continuă să se joace de-a elicea. Rochia ei scurtă lăsa să se vadă genunchii de o splendidă nuanță cafeniu-aurie.

— Unde ți-ai făcut concediul? Întrebă Olguța invidioasă.

— La Predeal! Două săptămâni am stat, în iunie! Hai, că pierdem autobuzul.

Olguța terminase și-și aranja meticolos „laboratorul cosmetic” în compartimentele poșetei. Gina încetă s-o rotească pe a ei, aruncându-și-o pe umăr. Ieșiră grăbite și abia prinseră ultima mașină, care se pusese de-acum în mișcare.

— Am o propunere, spuse Gina. Luăm câte o înghețată și intrăm apoi la „Eva”.

— Îți cumperi ceva?

— Doar așa, ca să ne uităm! Vrei? Pe urmă mergem la mine acasă și ascultăm muzică.

Discutară despre șlagărele la modă, despre ultima ediție a „Cerbului de aur”, despre filmul de la „Patria” și făcură praf rochiile maxi, după părerea lor create anume pentru femeile cu picioare urâte. Coborând din autobuz, trecură pe lângă o limuzină superbă în care nu se afla nimeni. Mergeau braț la braț, atât de adâncite în conversație, încât chiar dacă s-ar fi uitat îndărăt, tot nu l-ar fi remarcat pe domnul în vârstă distins, care se luase după ele.

Bărbatul păstra o anumită distanță, folosindu-se de pietoni ca de un paravan. Când fetele se opreau la vitrine, se oprea și el. Își aprindea câte o țigară, consulta un ghid turistic, desfăcându-l și împăturindu-l la loc.

Olguța și Gina intrară la cofetărie; următorul rămase afară, în dreptul unui stand de cărți. La „Eva” veni după ele și comandă o cafea la micuțul bufet. Își alese o masă de la care putea supraveghea ambele intrări. Avu mult de așteptat, aproape o jumătate de oră; prietenele studiară îndelung noile modele de pantofi, costumele de baie supraelastice și lenjeria spumoasă; abia după ce admirară colierele cu strasuri seânteietoare, brațăările, cerceii, părăsiră magazinul și se amestecară în mulțimea pietonilor.

Pe trotuarul supraaglomerat, posesorul Studebaker-ului se descurca cu aceeași iscusință. Când fetele se apropiau de câte o stație de troleibuz, se grăbea și reușea să ajungă o dată cu ele.

Bulevardul Bălcescu... Piața Unirii... Calea Călărași... Pe măsură ce trecătorii se răreau, sarcina lui devenea mai dificilă. Sfânta Vineri... apoi Mircea Vodă, o stradă liniștită fără magazine, fără chioșcuri de ziare sau de dulciuri. Bărbatul cu tâmplele argintii și ochelari de soare pășea acum agale, ca cineva care a ieșit să ia o gură de aer.

Clădirile erau vechi, dar proaspăt văruite, cu grădinițe minuscule,

cu viță de vie cocoțată până sub acoperiș, cu garduri îmbrăcate în zorele. Câte un atelier de cizmărie etala în vitrina sa prăfuită calapoade, tocuri și cataramе, câte o croitorie – baloturi de stofă, costume în devenire și jurnale de modă din vara trecută.

Olguța și Gina se opriră la o poartă de fier. În spatele ei, în fundul unei curți, era o casă modestă fără etaj, cu ochiuri de sticlă colorată, cu lemnăria sculptată rudimentar și cu lădițe cu ciclame la ferestre. Casa aparținea familiei Botez de mulți ani, de pe timpul când bunicul o luase pe bunica. N-avea alți locatari, ceea ce rezulta din cartonașul cu un singur nume de sub soneria de la poartă.-

Bărbatul distins, de-o eleganță sobră, îl citi din mers. Nicio tresărire nu-i trădă satisfacția.

În căutare de martori oculari

Am plecat cu avionul la Iași și de la aeroport am alergat la miliție. Locotenentul de la „evidența populației” a fost foarte amabil și săritor. Dar în oraș locuiau opt persoane cu numele de Toma Petrescu, ceea ce complica întrucâtva identificarea fostului participant la mișcarea antifascistă. Am procedat prin eliminare, oprindu-mă asupra celor între patruzeci și cincizeci de ani. Apoi mi-am amintit că ultima dată când îl întâlnisem, îmi povestise că e contabil. În cartotecă figurau doi Toma Petrescu cu această profesiune. Mi-am notat adresele lor și pe la cinci, când socoteam că am cele mai mari șanse să-i găsesc acasă, m-am urcat într-un taxi. L-am descoperit la prima adresă, într-un bloc recent construit, în care ocupa împreună cu soția și cu băiatul un apartament de trei camere.

Toma avea capul chel, obrazul ca o Lună plină, brațele de boxer și privirea șugubeață. Purta pantaloni scurți și maieu, și avea degetele pătate cu albastru și cu roșu. Pe masa din sufragerie stăteau deschise două registre groase, legate în pânză, alături de sticlutele cu cerneală.

S-a bucurat enorm văzându-mă și a ținut să mi-o dovedească prin repetate strângeri la piept care-mi tăiau răsuflarea.

— Bine ai venit, Radule! Nici nu știi ce plăcere mi-ai făcut!

S-a scuzat apoi pentru ținută, pentru deranjul din casă, pentru absența soției (se dusesse la cinematograf cu o prietenă), pentru cea a fiului (avea cursuri la universitate) și pentru multe altele.

— Până bem cafeaua, o să se întoarcă. Ce bine-mi pare! Sper că nu ți-ai luat cameră la hotel? Nu, nicio obiecție! O dată ce te-am prins, nu scapi tu așa de ușor. Zi, rămâi două-trei zile?

Încercam să-i explic că sunt doar în trecere, că nu pot sta decât două-trei ore. Mi-a pufnit în nas.

— Asta s-o crezi tu! Te sechestrez! Hai, lasă-te de aiureli și rămâi măcar până mâine. Diseară îi tragem un chef pe cinste! Am un vin

cum n-ai băut de când te-a făcut maică-ta, iar cucoana mea prepară niște sărmăluțe și niște plăcinte poale-n brâu, de li s-a dus vestea.

— Dacă-ți spun pentru ce am venit, n-ai să mai insiști! Vezi, Toma...

— Nu acum! Ai răbdare până aduc dulceața și apa de la frigider. Sau preferi un șpriț? O să bem câte o cafea și ai să-mi povestești pe'ndelete. Bine?

Nu l-am putut opri. A dispărut în bucătărie unde l-am auzit trebăluind. S-a reîntors balansând o tavă cu pahare, farfurioare, cești și lingurițe.

Abia după ce m-am servit și i-am lăudat cafeaua, m-a lăsat să vorbesc.

— Uite, Toma, care-i baiul. Mă ocup de un caz, care are, pare-se, implicații în trecut, mai precis în perioada imediat premergătoare eliberării. Ții minte când s-a întâmplat nenorocirea cu Alina?

Și-a pierdut subit volubilitatea.

— La înmormântare, am urmat eu, s-a pomenit despre un anume Stoleru, poreclit „Păianjenul”. Îți aduci aminte de el? L-ai cunoscut?

— Sigur că da! Pavel Stoleru, chelnerul.

— Ai putea să mi-l descrii?

— Cred că da! Un băiat înalt, firav de-l bătea vântul, cu...

— Nu acum, Toma! Intenționăm să-i facem portretul-robot.

— Portretul... ce?

— Portretul-robot! Reconstituirea fizionomiei cuiva prin îmbinarea unor desene-tip reprezentând porțiuni de obraz.'

— Nu prea pricep!

— Ai să vezi! Pentru asta, va trebui însă să vii la București.

— Am să vin! Când?

— Sâmbătă! Până atunci sper să mai găsesc pe câțiva care să-l fi cunoscut. Apropo, poate îmi dai tu o mână de ajutor. Am scos carnetul și i-am citit: Teodoriu Mușțeanu, o fată Magdasau Marga, Sonia Chelaru sau Celaru căreia i se spunea „Sonatina” – de ea am neapărată nevoie –, încă o fată, Tina...

A chicotit și apoi, neputându-se stăpâni, s-a apucat să râdă cu lacrimi. Sub maieu pânțelele său rotunjour sălta.

— Pe... pe Tina asta... o cunosc puțin.

— Perfect! Ce te amuză?

— Stă aici, la Iași.

— Splendid! li știi adresa?

— În acest bloc.

— Etajul? Apartamentul?

— Același etaj, același apartament! Tina e de douăzeci și doi de ani soția mea legitimă.

I-am ținut isonul. După ce ne-a trecut, l-am rugat s-o aducă și pe ea

în Capitală.

— Să veniți negreșit! Vă aștept pe amândoi, sâmbătă. Poate-ți mai amintești de cineva, Toma?

— Să mă gândesc! Anul trecut eram plecat în revizie... unde naiba... la Tecuci parcă... da, da, la Tecuci. Aveam treabă la o întreprindere și acolo am dat de Teodoriu. Sigur! Locuiește la Tecuci și lucrează... ori la Trustul de construcții și montaj, ori la întreprinderea de instalații sanitare. La una din ele!

Căpătasem o informație utilă. Dacă-l găseam pe Teodoriu, dispuneam, cu soții Petrescu și cu Scarlat, de patru persoane apte să colaboreze la întocmirea portretului-robot.

I-am spus, scuzându-mă din nou, că trebuie să plec. Nu s-a mai opus. Deși nu-i dădusem prea multe detalii, mi-a înțeles graba. La despărțire, m-a strâns în brațe de mi-a ieșit suflul.

De Teodoriu am dat ușor. Își amintea doar vag de „Păianjen”, așa că am renunțat să-l mai aduc la București. Nu știa nici unde puteau fi găsiți ceilalți de pe lista mea, în schimb mi-a indicat alte două persoane din grupul Alinei, pe pictorul Garcea și pe un anume Dragotă. Garcea locuia la Focșani, așa că m-am repezit într-acolo.

Dotat cu o excelentă memorie vizuală, afirma că reținuse atât de bine trăsăturile lui Pavel Stoleru, încât se simțea capabil să le reproducă pe pânză. M-a asigurat că va fi sâmbătă la București. L-am întrebat, fără prea mari speranțe, despre ceilalți pe care îi aveam notați. Pe Marta sau Magda n-o cunoștea, pe Mușățeanu nu-l văzuse în toți acești ani, dar despre Sonia Chelaru auzise că e soră medicală la Tâlmăciu.

Dormeam în picioare și visam doar la paturi și la perne cu puf. N-am cedat tentației de a mă duce la hotel. Călătorind toată noaptea și schimbând trei trenuri, am ajuns la zece la Sibiu și la unsprezece la Tâlmăciu. Sonia lucra la spitalul din oraș, la secția de chirurgie.

O jumătate de oră mai târziu stăteam față în față într-un cabinet cu pereții de faianță și cu mobilier metalic. N-aș fi recunoscut-o. Era o femeie planturoasă, cu umerii pătrați și cu picioarele masive ca niște stâlpi de beton. Halatul alb plesnea sub presiunea pieptului și dacă mai rămăsese ceva din fetișcana zvâpăiată de odinioară, aceștia erau ochii maron-roșcați de veveriță, neastâmpărați ca argintul viu.

M-a întâmpinat cu un aer preocupat, pregătind fișa de carton și deșurubând stiloul.

— Numele?

— Coman Radu.

A început să scrie apăsător, cu litere mari.

— Vârsta?

— Cincizeci de ani. Cincizeci bătuți pe multe, dragă Sonatina.

A sărit în sus și stiloul i-a scăpat din mână, rostogolindu-se pe

dușumea. S-a întins apoi peste birou și mi-a dat una peste umăr de m-a îndoit.

— Coman! Cum dracu nu te-am recunoscut, că doar ai rămas la fel de urât ca în tinerețe. Pe vremea aceea erai un maimuțoi în floarea vârstei, acum ești un urangutan bătrân și amărât. Asta-i toată deosebirea.

Reușise, de la primele cuvinte, să mă indispună ca atunci, la cimitir. M-am străduit să-i accept mojițiile ca pe o calamitate a naturii și am întrebat-o direct despre Stoleru.

— Ce ai cu el?

Căutam un pretext și am recurs la primul care mi-a venit la îndemână: ceva despre o lucrare de istorie în curs de întocmire, la care era solicitat să colaboreze.

Nu s-a lăsat păcălită.

— Vinzi gogoși, Comane! M-ai găsit pe mine fraieră? Mai bine ai spune cinstit că-i o chestiune de-a voastră, secretă!

Am ocolit răspunsul.

— L-ai mai întâlnit?

— Nici pomeneală! L-a ferit Dumnezeu să-mi iasă în cale. Altfel...

— De ce, Sonia?

— Fiindcă a fost măgar! S-a purtat ca un ticălos.

— În ce sens?

— În toate sensurile! La început era drăguț, atent, amabil, o bomboană de băiat și, de ce n-aș recunoaște-o, mă amorezasem de el. Am locuit împreună vreo șase luni, când, într-o zi, ia-l de unde nu-i. M-a părăsit așa, pe nepusă masă, fără o explicație. Pur și simplu n-a mai venit. Am răbdat cât am răbdat și m-am dus la restaurantul unde lucra, să-i zic vreo două vorbe. S-a făcut că nu mă cunoaște! Află că nu i-a mers cu mine. Am așteptat până la închidere și l-am pândit după colț, pe Calea Victoriei. Când am zbierat o dată la el, garda de la palat era să scape pușca din mână.

— A spus ceva? O scuză?

— Nimic! Mi-a întors spatele, ca unei oarecare. Dar și eu! I-am tras două perechi de palme, ca să mă răcoresc!

— N-ai fost curioasă? N-ai căutat să afli ce a determinat această subită schimbare?

— Ba da...

A tăcut și a devenit rezervată. Se uita la mine într-un anumit fel.

— Mai bine să nu discutăm despre asta. E o chestie... delicată.

Am insistat.

— Sonia dragă, trebuie să cunosc absolut toate amănuntele. Te asigur că nu din curiozitate.

N-a vrut să cedeze.

— Ți-ar face rău! Deși s-au scurs atâția ani de-atunci, ai suferi.

— E ceva... în legătură cu Alina?

— Știi?

Tăcerea mea a luat-o, pe drept, ca aprobare.

— Așadar, știi? Bine, atunci ascultă: după scena din Piața Palatului, m-am dus acasă. Îți imaginezi că n-am putut dormi. Fierbeam, clocoteam. Simțeam că dacă nu aflu adevărul, crăp. A doua zi, m-am decis să-l urmăresc.

S-a întâlnit cu Alina. A treia zi iar s-au văzut. După o săptămână eram convinsă că între ei e ceva. Cum plecai tu din București, se ducea la ea cu flori și cu pachete.

Sângele mi s-a urcat la creier. Alina avusese totuși o legătură! Vechile îndoieli care mă roseseră ca viermii, pe dinăuntru, care-mi înveninaseră sufletul, se adevereau. Teoria mea despre revenirea „Păianjenului”, în care crezusem cu atâta tărie, se clătină, gata să se năruie ca un biet castel din cărți de joc. Pavel Stoleru fusese amantul Alinei! Era o realitate, singura din noianul de presupuneri mai mult sau mai puțin veridice. Pe ce mă bizuiam, de fapt, decretând o similitudine perfectă între împrejurările morții Lizei Vicol și cele ale soției mele? Pe câteva impresii subiective, pe sporovăielile unui doctor bătrân și ramolit și pe identitatea poreclelor. Ca și când pe lume n-ar fi putut exista doi, cărora să li se fi spus „Păianjenul”.

Sonia regretă. S-a uitat la mine speriată.

— Ce ai? Ți-e rău?

— N-am nimic!

Eram zdruncinat. Îmi venea să las totul baltă, să mă întorc la București și să-i declar lui Tomescu că fusesem obsedat. Că fugisem după o himeră. Că Baltha era vinovat de moartea Lizei și a lui Sorin, fără să aibă vreo legătură cu Alina.

— Ce fel de om era Stoleru? am întrebat-o. pe Sonia într-o doară.

— Până la despărțire, pâinea lui Dumnezeu. Blând ca un mieluşel, onest și plin de sensibilitate. Cu atât mai rău m-a durut. Pricepi, Comane? Stai cu un bărbat o jumătate de an, pretinzi că-l cunoști și deodată îți arată o altă față, cum să-ți explic, nu numai neașteptată...

A continuat, în timp ce eu mă întrebam dacă mai puteam da înapoi. Chemasem oamenii, îi pusesem pe drumuri... așa că am poftit-o și pe Sonia pentru sâmbătă la București. Am întrebat-o dacă posedă vreo fotografie a lui Stoleru. A zis că nu. Am întrebat-o dacă știe pe cineva care să mă ajute să-l identific și eventual să dau de el.

— Habar n-am! Poate vreun consătean de-al lui. Te pomenești că s-a întors la Pojorâta și că-i responsabilul bufetului de acolo, a adăugat răutăcioasă.

— Pojorâta de lângă Suceava? am întrebat-o indiferent, din ce în ce mai abătut de lipsa de perspectivă a ceea ce întreprinsesem.

— Da! Odată era să plecăm la taică-său. N-am mai plecat.

M-am despărțit de Sonia sătul până-n gât, sleit de puteri, cu nervii măcinați, dorindu-mi doar să mă pot ascunde într-o văgăună, ca sălbăticiunile lovite de moarte. Am ajuns în București vineri la amiază. I-am telefonat imediat lui Scarlat, chemându-l și pe el pentru sămbătă și m-am dus la specialistul în portrete-robot.

Mrejele se întind și ziua

În biroul dactilografelor, mașinile țcăneau ca mitralierele. Dimineața fusese însorită, dar pe neașteptate, cerul se acoperise de nori și rafalele de vânt amenințau să spargă geamurile. Gina se duse să le închidă. Din cauza întunericului, una dintre colege, Teodora, o rugă să aprindă tubul fluorescent.

Fără să ridice degetele de pe clape, Olguța Popescu admiră trupul svelt, bine proporționat al prietenei, umerii ei catifelati, talia subțire, picioarele ca cele ale reclamelor pentru ciorapi.

Sonerie telefonului țârâi, întrerupând activitatea. Tovarășa Profira, șefa colectivului, ridică receptorul și îi făcu semn Ginei.

— Pe tine te caută!

Fata veni la aparat legănându-și șoldurile.

— Aici Gina Botez! Cine...?

Olguța, fie că urma instrucțiunile locotenent-colonelului de securitate, fie din pură curiozitate, deveni atentă. Colegele așteptau, în virtutea unei înțelegeri tacite, urmărind apatic căderea primelor picături de ploaie. Se auzea doar glasul Ginei, nu și cel de la celălalt capăt al firului, cum se întâmplă uneori.

— Cine sunteți?

— Nu vă cunosc. Ce doriți de la mine?

Olguța duse discret la ureche mâna făcută pâlnie.

— Pe mama mea? Când asta?

— Serios? După atâția ani? Ce să vă zic? Dacă țineți neapărat, poftiți într-o zi la noi.

— Pricep, deși nu cred. Tata e un om înțelegător. Mai ales după atâția ani.

— Fie și așa. Când și unde?

— Azi nu pot. Măine! Măine la șase!

— Bine! Voi fi punctuală.

Puse receptorul în furcă. Când își relua locul, buzele ei prea roșii zâmbeau.

— Cine a fost? Întrebă Olguța cu acea candoare indiscretă care o izolase de colectiv.

Gina stătea cu pleoapele întredeschise și reflecta. Răspunse cu întârziere:

— Nimic important! O cunoștință!

N-o crezu. Se simțea rănită în amorul ei propriu. O considerase pe Gina prietenă, singura ei prietenă, și acum... Dar nu asta conta, ci faptul că scurta convorbire decursese exact ca într-una din variantele lui Coman.

Decisă să-și țină făgăduiala, se duse la telefonul public din hol.

— Cu tovarășul locotenent-colonel Coman!

— Cine-l caută?

— O... cunoști! Și după o ezitare: Olga Popescu.

— Tovarășul Coman lipsește din București. Reveniți sau spuneți-mi mie despre ce este vorba.

Dezamăgită, toate îi mergeau azi pe dos, nici nu-i răspunse și închise.

Se înapoie în birou, mofluză. După terminarea programului, se grăbi să prindă primul autobuz, ca să fie sigură că nu va călători împreună cu fosta ei prietenă. După masă sună la Coman acasă. Nu-i răspunse. Îl chemă și a doua zi, vineri, și află că-l va putea găsi la birou abia sâmbătă dimineața.

După ce îi mai trecu artagul, începu să aibă față de Gina sentimente de grijă protectoare. Nu atât avertismentul ofițerului de securitate cât subconștientul făcu să răsune un clopot de alarmă. Hotărî, din proprie inițiativă și indiferentă la ce avea să spună Coman, să fie prezentă la misterioasa mîlnire.

Vineri, după lucru, Olguța plecă de la institut tot singură. Se învârti puțin prin oraș ca la cinci fix să-și ocupe postul de observație într-o poartă vizavi de casa familiei Botez. La șase fără douăzeci, Gina apărură și o luă grăbită spre Piața Unirii. Purta o rochie albă, mulată pe corp, cu un rând de nasturi argintii în față. Bărbații de toate vârstele se întorceau și se uitau după ea insistent, fără stînjeneală, deoarece întreaga ei apariție îi invită s-o facă.

Mergea cu pași elastici și atât de repede, încât crea rubicondei sale urmăritoare serioase dificultăți. Când ajunse în piață, în dreptul florăriei, bluza i se lipise Olguței de piele și abia mai putea respira. Nu i se dădu răgaz să-și tragă sufletul, deoarece unicul reper, rochia albă, amenința să dispară în mulțime.

În fața cofetăriei de lângă operetă, Gina se opri în sfârșit și începu să privească nerăbdătoare în stînga și în dreapta. Olguța traversă strada ca să se pitească după unul dintre piloanele de beton ale blocului de la capătul Căii Victoriei.

La șase, Studebaker-ul gri închis se lipi de marginea trotuarului. Bărbatul care descinse – Olguța nu-l văzu decât de la spate – era înalt, cu umerii lăsați, cu părul argintiu și purta un costum de vară elegant. Se apropie de Gina cu o siguranță care dovedea că o identificase încă din mașină. Schimbară câteva cuvinte, după care o invită să urce!

Când limuzina, ocolind havuzul, pieri în direcția Podului Izvor,

Olguța Popescu își mușcă buzele de ciudă, fiindcă omisese un lucru esențial: să-i rețină numărul.

O dragoste veche

Gina ședea lângă omul cu ochelari negri și îi studia profilul, la care te izbea mai ales dantura proeminentă. Trăsăturile dure, cu șanțuri săpate adânc în colțul buzelor, aveau ceva fascinant care te atrăgea și te respingea totodată.

Când începu să vorbească, rămase surprinsă de vocea sa ștearsă, fără personalitate.

— La telefon nu ți-am putut spune prea multe, domnișoară, așa că, dă-mi voie s-o fac acum. Invitația mea ți s-a părut neobișnuită?

— Era neobișnuită!

— Recunosc! N-aveam de ales. Știi că de dragul dumitale m-am întors în țară, după... douăzeci și șapte de ani?

— Pentru mine?

— Mai precis pentru mama dumitale. Țineam s-o revăd.

— Mama a murit!

— Știi! Am aflat! De aceea te-am chemat pe dumneata. Semeni foarte mult cu mama.

— Adevărat că ați cunoscut-o? Când? În ce împrejurări?

— Ne-am întâlnit la o serbare. Eram tineri amândoi. Ea frumoasă, cea mai frumoasă dintre toate fetele, iar eu urât, sfrijit și îmbrăcat sărăcăcios. Am stat mult în cumpănă, până am îndrăznit s-o invit la dans. Nu m-a refuzat. A fost drăguță cu mine, mai drăguță decât cu ceilalți băieți. Drept să-ți spun nu știu de ce. Ne-am mai întâlnit, după aceea, și peste o săptămână eram îndrăgostit până la urechi. Cred că și ea ținea puțin la mine. Idila noastră a durat câteva luni, până la plecarea mea pe front. Împrejurările – nu e cazul să le amintesc – m-au împiedicat să mai revin. M-am stabilit în străinătate, am muncit din greu, am făcut avere. Pe mama dumitale n-am uitat-o însă niciodată, și amintirile m-au împiedicat să-mi înjghebez o familie. Fotografia ei, îngălbenită, o priveam în fiecare seară, cu regretul unei vieți irosite, cu nostalgia unei fericiri pierdute.

Gina era mișcată până la lacrimi, dar se abținu ca să-și protejeze rimelul.

— N-ați încercat s-o revedeți? Nu i-ați scris?

— Auzisem că s-a măritat, că are copii. N-am vrut s-o tulbur. Când povara anilor devine apăsătoare, când simți că se apropie sfârșitul, te cuprinde dorința întoarcerii în trecut. De aceea am venit. M-am înapoiat, zicându-mi că după aproape treizeci de ani, asemenea lucruri se privesc altfel, cu sânge rece și cu condescendență. Se privesc, cum s-ar spune, din perspectiva istoriei.

Aici am aflat că nu mai trăiește. Vestea m-a zguduit. Călătorisem mii de kilometri ca s-o pot revedea. Și-atunci, te-am chemat pe dumneata.

Pădurea Băneasa. Mihai Gavrilescu – așa se prezentase la telefon – opri la capătul unei alei ce părea o punte peste o mare de gladiole roșii.

— Să ne așezăm!

Cerul era nepătat și aerul străveziu ca o sticlă fină. De-a curmezișul razelor arămii, filtrate prin frunzișul copacilor. Zumzăiau insecte cu aripi de sidef.

Bărbatul o privea cu nesaț, dar chipul nu i se lumina de un zâmbet duios, cum ar fi fost firesc.

— Ești leit maică-ta!

— Da, mi se spune că-i semăn.

— Și felul de a vorbi... și tot! Încă o dată, iartă-mă. S-ar fi convenit să mă prezint tatălui dumitale. N-am fost în stare! Nu i-aș fi putut motiva prezența mea, căci ceea ce ți-am povestit... Știam că la o fată cam de vârsta pe care a avut-o ea când ne-am cunoscut, voi găsi înțelegere. Ei, și acum, că am reîntâlnit-o prin dumneata, scumpă Gina, sunt fericit. Pot să mă întorc și să mă pregătesc de celălalt drum, cel din urmă.

Suna cam bombastic, dar ea nu părea s-o observe. Îl muștră blând:

— Nu vorbești așa! Sunteți încă tânăr, vă puteți reface viața.

— Niciodată! strigă Gavrilescu ducând mâna la inimă. Am jurat! Îi voi rămâne credincios până la moarte.

Era o replică melodramatică, rostită de un cabotin, dar fata căzuse deja în cursă.

— Vai, domnule, atât de mult ați iubit-o? Îi luă mâna, vrând s-o mângâie. Era o mână urâtă, cu degetele prea lungi și prea subțiri.

— Cum n-a iubit nimeni, niciodată! O dragoste, pe care nici lespede mormântului n-o poate înăbuși. De aceea... de aceea... vreau să fac ceva pentru dumneata.

— Nu vă înțeleg...?

— Mai întâi spune-mi cum o duci?

— Cum s-o duc? Bine! Lucrez la mașina de scris, am un salariu...

— Taci! Te rog să taci! O doamne, cum e posibil? Fata mea... dactilografă! Nu, nu, despre asta vom mai discuta. Am să te ajut! Am, slavă domnului, mijloace să te ajut. Azi e vineri, mâine sâmbătă... Uite ce, mâine dimineață plecăm la mare, până luni. Acolo vom stabili împreună ce e de făcut.

— Nu pot, domnule Gavrilescu, am serviciu.

— Vei lipsi o zi! Pagubă-n ciupercai!

— Sunt nouă acolo, și n-aș vrea...

— E vorba de viitorul dumitale! Nu uita, de viitorul dumitale!

Gina acceptă neașteptat de repede.

— Bine! O să mă descurc eu cu cei de la birou. Trebuie să fie grozav să călătorești cu o mașină ca a dumneavoastră.

— O să stai la cel mai elegant hotel, continuă el s-o ademenească, o să luăm masa la cel mai bun restaurant, și o să-ți cumpăr tot ce-ți vor vedea ochisorii și-ți va pofti inimioara. Dar mai important e că-ți voi aduce viața pe un nou făgaș.

Alertă pe litoral

Olguța se repezi la telefonul public de lângă magazinul de mobilă. Coman tot nu venise. Chemă din sfert în sfert de oră, de fiecare dată de la alt aparat, ascultând înfrigurată semnalul de apel care se irosea în van.

Pornise de-a lungul cheiului către Podul Izvor, dintr-un îndemn pueril, fără sens și logică, de a regăsi mașina cu care plecase Gina. Cutreieră străzile din jurul Pieții Kogălniceanu și nimeri, fără să știe cum și de ce, prin preajma Operei.

Trecuse de opt. Seara coborâse pe nesimțite, schimbând culorile caselor, pomilor și peluzelor. Lumina, din roșie-arămie, devenise violetă și strecurată prin aerul încă încins, părea cețoasă.

La poarta unei case de peste drum zări firma rotundă, cu receptorul albastru. Traversă, introduse fisa și ascultă zbâmbâitul devenit de-acum familiar. O dată, de două ori... apoi, în sfârșit, un declic.

— Alo! Tovarășul Coman?

— Eu!

— Aici Olga Popescu! Trecu, conspirativ, la șoaptă. S-a întâmplat ceva... știți dumneavoastră!

— Dumitale?

— Nu, unei prietene... unei colege, Gina Botez, se corectă ea. Ieri dimineață...

— De unde vorbești?

— De la Operă... adică de vizavi...

— Bine! Stai acolo și așteaptă-mă. Sosesc în zece minute.

Fix peste zece minute, locotenent-colonelul se dădu jos dintr-un taxi. Era în cămașa sa veche, cadrilată, pe care o purta în casă, sub halat, și-și tampona ca de obicei fruntea.

— Trebuie să beau ceva. Mor de sete!

La câțiva pași era un bufet cu patru mese și șaisprezece scaune pe trotuar. Se prăbuși pe unul din cele puține neocupate gata să-l dărmăie și-și învârti batista ca pe o morișcă. Olguța, pe care o dureau câinește picioarele, nu, se sfii să-și scoată sub masă pantofii, ceea ce îi aduse o sublimă ușurare. Fericită, își muie buzele în berea rece.

Coman dădu pe gât un pahar și-și turnă imediat al doilea ținând

sticla foarte sus, ca să facă spumă.

— Acum, dă-i drumul! Observându-i obrajii stacojii, îmbrobonați, i se făcu milă ca de el însuși: bea-ți mai întâi berea, să te răcorești...

Se supuse. Goli paharul până la fund și îi povesti, în pripă, despre convorbirea Ginei cu necunoscutul și despre întâlnirea lor.

O urmărea cu atâta interes încât uită și de cealaltă sticlă aburită, încă nedesfăcută.

— Așadar, l-ai văzut?

— De la spate. E înalt, subțire, foarte elegant, cu părul cărunt.

— Ce marcă avea mașina?

— Nu mă pricep. Era mare, de culoare gri.

— O limuzină? Ai reținut măcar numărul?

— Când mi-am adus aminte, era prea târziu. Plecase, îmi pare tare rău.

— Nu-i nimic! Principalul e că m-ai înștiințat!

— Să știi că v-am căutat și ieri, după ce Gina a primit telefonul. Și după masă v-am căutat. Și azi dimineață...

— Am fost plecat din București. M-am întors pe la amiază și am avut o grămadă de treburi.

Văzându-i cearcănele, îl compătimi:

— Trebuie să fiți tare obosit!

— Am ațipit puțin în tren. Nu prea dorm eu, în general. Dar de obosit, ce-i drept, sunt obosit.

— Învățați-mă ce să fac și duceți-vă să vă culcați. Aveți mare nevoie de somn, tovarășe locotenent-colonel.

— St! Când sunt îmbrăcat civil, să nu-mi spui niciodată „tovarășe locotenent-colonel”, o admonestă el blând. Nu se cade. Iar de făcut, să nu faci nimic! Să stai liniștită, că avem noi grijă. Zi, l-ai recunoaște pe omul acela?

— Țțț!

— Adică nu?

— I-am văzut numai spatele. Îmi pare grozav de rău.

— Nu te necăji! Mă poți ajuta, și încă foarte mult, supraveghind-o pe Gina. Vezi dacă-i mai telefonează, dacă-și mai dau întâlniri. Ține-mă la curent. În rest, las-o pe seama noastră. Îi știi adresa?

Olguța i-o spuse.

— Mâine e sâmbătă, nu? Mă găsești abia pe la prânz. Până atunci sunt într-o... — vru să spună „ședință”, dar se răzgândi din motive de banalitate — ... la o vizionare.

Dacă ai ceva urgent, comunică-i subalternului meu, locotenentul major Pricop. N-ai să uiți?

O ofensase.

— Atâta ținere de minte am!

Coman mai bău, pe nerăsuflăte, un pahar. Berea se încălzise și avea

un gust sălcii.

— Credeți că Gina e în pericol?

Răspunse pe negândite:

— Nu, nu! Deocamdată nu e! Totuși se recomandă să fim prudenți. Făcu și o glumă: „prudența este mama magazinului de porțelanuri”, dar gluma nu se bucură de succes.

— E prietena mea! Și Liza a fost prietena mea!

Suna ca o muștrare.

Ofițerul de securitate redeveni posomorât.

— Atunci nu știam nimic. Acum suntem avertizați. Ei tovarășă Olguța, s-a făcut târziu. Să mergem la casele noastre.

— Să mergem!

Achită nota și o porni încet și grav spre stația de troleibuz. Olguța l-ar fi putut însoți până la Universitate, dar, preferă, nici ea nu știa de ce, să aștepte vehiculul următor.

Sosiră în jurul orei nouă: Scarlat, Tina și Toma Petrescu, Garcea, Sonia Chelaru. Coman îi întâmpină în holul de la parter și îi conduse într-o încăpere cu vreo douăzeci de scaune aranjate în rânduri paralele în fața aparatului cu ecran ca de televizor. Draperii groase din doc bleumarin acopereau ferestrele.

Specialistul pregătise un maldăr de bobine cu peliculă purtând fiecare diferite desene cu secțiuni transversale dintr-un chip bărbătesc: cranii acoperite cu păr bogat, cu păr mai rar sau pleșuve, frunți înalte și înguste, ochii de diverse forme, nasuri, guri, bărbii...

Introduse bobinele și invita asistența să privească imaginea de pe dreptunghiul de sticlă și să se pronunțe.

— Nasul îl avea mai lung! afirma de pildă cineva, ca imediat altul să exprime o părere contrară.

Se iscară discuții în contradictoriu în privința părului, a gurii, a bărbiei. Sonia, considerându-se cea mai autorizată, reușea de cele mai multe ori să-și impună punctul de vedere. Doar pictorului îi dădu în câteva rânduri dreptate, dar călcându-și pe suflet și făcând concesii.

Ședința se prelungea. Coman ședea pe scaunul său mut, fără să se amestece. Avea figura răvășită și un aer deznădăjduit. Asista la această experiență ca la un joc de societate stupid, din care nu te alegi decât cu timpul pierdut.

Ca prin vis îl ajunse un cor de voci.

— Da, da! Țsta el Exact așa!

Sonia Chelaru își dădu ultima girul, în stilul ei personal:

— Așa arăta mizerabilul, bată-l Dumnezeu să-l bată!

Se făcuse aproape unu. Locotenent-colonelul se ridică anevoie și le întinse tuturor o mână umedă și moale. Se adresă apoi tehnicianului:

— Așa arăta acum douăzeci și șapte de ani! Încearcă să mi-l

îmbătrânești, în câteva variante.

Sâmbătă, Gina Botez lipsi de la institut. Neavând telefon acasă, nu putea fi întrebată asupra motivelor, așa că Olguța avea tot dreptul să se neliniștească. Pe la nouă sună la Coman la birou. De emoție se bâlbâi și de rușine că se bâlbâie, se bâlbâi și mai rău.

— Cu to... to... varășul loco... locotenent-colonel Pricop!

— Locotenent-major Pricop! Până la locotenent-colonel, ehei... Cine sunteți dumneavoastră?

— Eu... adică... nu eu... Ci Gina! Despre ea este vorba!

— Iertați-mă, dar nu vă înțeleg decât în parte.

— Tovarășul Coman... a spus... mi-a spus... să-l chem, dar că nu va fi acolo... și-atunci... să vorbesc cu dumneavoastră.

— Aveți o comunicare pentru tovarășul locotenent-colonel Coman? O clipă, să notez.

— Da, da! Spuneți-i... să-i spuneți că... Gina... Gina Botez n-a venit azi la serviciu!

— Atâta tot?

— Da! Știe el!

— Bine, tovarășă. Numele dumneavoastră?

— Olguța!

Locotenentul-major Pricop notă conștiincios mesajul, dar faptul că o oarecare Olguța înștiințează că o colegă de-a ei, o oarecare Gina, trăsese chiulul de la lucru, nu i se păru atât de important încât să justifice deranjarea șefului.

Coman sosi pe la unu.

— Ceva nou? M-a căutat cineva?

Pricop îi întinse nota. O parcurse și simți o înțepătură în inimă. Uitase dimineața să-l pună în temă.

— La ce oră?

— La nouă și cinci minute, tovarășe locotenent-colonel.

— Dumnezeuii și anafura...

Locotenentul-major rămase trăsnit. Prima dată de când lucrau împreună, șeful înjura.

Sub tensiune fiind, Coman nu găsi imediat carnetul cu adresa Ginei. Își răsturnă buzunarele, răscoli hârtiile de pe masă și-l descoperi într-un târziu sub scrumiera de aramă. Până vorbi la garaj pentru o mașină, până ajunse în strada Mircea Vodă, pierdu o jumătate de oră.

Numai Dorel, fratele Ginei, era acasă. Își pregătea tocmai cărțile, deoarece avea școală după-amiază. Virgil P. Botez, tatăl lor, încă nu venise de la șantier.

— Unde-i soră-ta? întrebă Coman cam prea direct.

Băiatului nu-i plăcu.

— Ce vă privește? Cine sunteți?

— De la ea de la serviciu.
— A zis că pleacă la mare cu niște prieteni. Pe două zile! Luni se întoarce!
— Ce fel de prieteni?
— Nu știu!
— Unde la mare?
— Nu știu, domnule! Ce-s eu, paznicul ei?
— Nimic nu știi! Ține cinci lei de o ciocolată, măi Petrică. Roti ochii împrejur, căutând o fotografie a Ginei, dar nu zări niciuna.
— Pe mine mă cheamă Dorel, îl corectă băiatul. Când vine tata, ce să-i spun? Cine...
— Nimic! Vezi-ți de școală și de lecțiile tale! Auzi, Dorele, să nu faci ca soră-ta. Să nu pleci niciodată de-acasă, fără să spui încotro. Ai să ții minte?

Șarpele ispitei

Luaseră masa la „Continental”, o masă copioasă, stropită din belșug cu șampanie. Acuma se plimbau pe faleză. Gavrilescu o ținea pe Gina de braț și îi vorbea. Era puțin amețită. Se sprijinea de el ca fetele îndrăgostite, și tot ca ele își încrucișa degetele cu ale lui,

— Ești ca și copilul meu, Gina! N-ai vrea să devii copilul meu cu adevărat?

Avu un surâs nostalgic, pe care bărbatul îl înregistra mulțumit. Începu să-i zugrăvească în culorile cele mai atrăgătoare viața pe care avea s-o ducă.

— Toaletele ți le-ai comanda la Paris. O lună-două am petrece împreună la Cannes, la San Remo, la Acapulco sau în Bermude. Restul anului ai călători singură, ca să cunoști lumea: comorile de artă ale Italiei și frumusețile naturale ale fiordurilor norvegiene; palatele granzilor spanioli și castelele medievale din Scoția; zgârie-norii new-yorkezi și piramidele din Valea Nilului... Și câte și mai câte! Fata mea trebuie să cunoască lumea, să se cultive, să capete gusturi rafinate.

— De ce-mi dați iluzii, când știți prea bine că așa ceva nu se poate?

— Orice se poate, scumpa mea, dacă o dorești mult, mult de tot, dacă știi să învingi obstacolele. Altminteri crezi că aș fi reușit să devin ceea ce sunt? Ce perspective ai aici, dumneata, o mică dactilografă? Să te măriți cu vreun conțopist, să faci copii și să te spetești, în continuare, la mașina de scris. Dacă ai veni cu mine...

— Ce v-ați face dacă aș spune „da”?

— Aș fi omul cel mai fericit de pe pământ! O, doamne să te pot avea alături, imagine vie a celei pe care am iubit-o, pe care am păstrat-o în mine ca pe o comoară. Gina, îmi dai speranțe?

Pe chipul ei apărură semnele unei adânci frământări*.

— Am familie, domnule Gavrilescu, am un frățior, căruia îi țin loc de mamă.

— Va crește și nu va mai avea nevoie de dumneata. Ăsta-i motiv să-ți ratezi viitorul?

Se ghemui la pieptul lui, neajutorată.

— Nu știu ce să zic! Totul a venit atât de neașteptat, încât am impresia că visez. Dați-mi timp, domnule Gavrilescu.

— Cine te grăbește, fetiță mică? Gândește-te, sigur că da, gândește-te! Și azi, și mâine... Mâine seară să-mi dai răspunsul. Sunt însă sigur că-l voi căpăta mai devreme. Și acum, să facem o plimbare frumoasă cu mașina.

Studebaker-ul rămăsese pe o străduță din spatele. Muzeului de arheologie. Omul cu dantura proeminentă și ochelari negri se instală la volan. Gina își lăsă capul pe spate și mângâie în neștire pielea pernei, moale ca o catifea, prefigurare a luxului, a fericirii făgăduite.

Ieșiră din Constanța și farul zvelt, cu geometria sa originală, rămase în urmă. Undeva după Eforie, Gavrilescu propuse:

— Să mergem puțin pe jos, să ne dezmoțim.

Prin apropiere era o pădurice cu frunzele încrețite de arșiță. Printre trunchiurile pipirii șerpuia o potecă de-a lungul căreia se plimbară agale. Bărbatul o cuprinse protector și din când în când îi atingea părul cu obrazul. Gina era palidă, frământată de o neliniște pe care se ferea s-o arate.

— Încotro ne ducem?

— Nicăieri! Mi-a fost prea cald în mașină.

— Nu-mi place. E urât aici!

— Ce contează? Omul sfințește locul. Povestește-mi despre dumneata, Gina. Știu atât de puțin...

— Ce să vă spun?

— Orice! Cum îți petreci timpul, dacă ai prieteni, ce lucrezi...

— Stau cu încă trei colegi în birou. După masă mă duc în oraș după târguiești, la cinema, sau rămân acasă și citesc, ascult muzică...

— E măcar interesant ceea ce bați la mașină?

— Aș! Niște rapoarte tehnice, din care nu pricep nimic!

— E departe până la serviciu? Ai mult de umblat?

— Destul de departe, la marginea orașului. Dar autobuzele noastre ne așteaptă în centru, lângă Universitate.

— Asta-i bine!

Gina se eliberă brusc.

— Haideți să plecăm!

— Cum dorești! Ne întoarcem la hotel! Ți-am rezervat un apartament frumos, cu terasă spre mare. O să-ți placă!

— La ce hotel?

— La „Perla”! Ai să te odihnești, și seara mergem la un bar! De

acord?

Fata prindea din nou culori.

— Grozav! Mă prăpădesc după baruri!

Coman se deprinde să înjure

În mașină, înapoiindu-se de la locuința familiei Botez, Coman avu în sfârșit răgaz să chibzuiască. Fitulul băgat de Sonia Chelaru îl determinase să revină la versiunea stupidă a infidelității Alinei. Stupidă, da, acesta era cuvântul! Reîntors de la Tâlmaci, se lăsase pe tînjală, decretase portretul-robot o formalitate gratuită și nu reacționase îndeajuns de prompt la avertismentul Olguței. Își condamna atitudinea cu asprime și îi dădea dreptate lui Tomescu, care nu o dată încercase să-l convingă să se lase păgubaș. Dacă vineri seara, după întâlnirea cu Olguța s-ar fi repezit la fata aceea, la Gina Botez ca s-o prevină, alta ar fi fost situația! Așa, ea căzuse în plasa spionului aidoma Alinei, a Lizei și a băiatului lui Verescu. „Păianjenul” adulmecase noua pradă și o înhățase.

Căldura era sufocantă, gâtlejul îl ardea ca fierul roșu, iar sudoarea se scurgea printre perii sprâncenelor și pătrundea usturătoare în ochi.

Vru să-l roage pe șofer să oprească undeva, ca să bea un pahar de sifon. N-o făcu. Se stăpâni până la birou, unde se repezi pe scări în sus, la primul lavabou. Dădu drumul robinetului, bău, apoi lăsă apa să-i curgă pe creștet. Își potolise setea, se înviorase, dar senzația de istovire rămase.

Tomescu plecase în oraș. Îi lăsă câteva rînduri, motivându-și deplasarea la Constanța și îl sună pe tehnician, întrebându-l de portretele-robot. Acestea încă nu erau gata în versiunea „îmbătrânită”, dar primi asigurări că-i vor fi expediate prin avion.

Neavând cum să-l recunoască pe Stoleru, singurul reper rămânea însoțitoarea acestuia, pe care doar Olguța o putea identifica. Avu norocul s-o găsească acasă. Chiar ea îi deschise, după ce ridicase în picioare întregul palier printr-un sunat mai mult decât insistent și prin bătăi cu pumnul în ușă.

Purta un capot albastru de o croială îndrăzneată și pantofi de casă cu pompon asortat. Păru bucuroasă, ca și când l-ar fi așteptat.

— Dumneavoastră sunteți? încrucișă pudic mâinile în fața decolteului.

Lui Coman gestul nevinovat, tipic feminin, i se păru frivol.

— Nu eu, ci Moș Crăciun! Ai o fotografie a Ginei? Nu? Atunci îmbracă-te! în cinci minute să fii gata să mă urmezi. Procedă, fără să-și dea seama, întocmai ca la o arestare.

Rămase nedumerită, se închistă și ripostă cu o vehemență, de care locotenent-colonelul n-ar fi crezut-o capabilă.

— De comandat să comandați subalternilor dumneavoastră. Cu mine să vorbiți frumos. De ce să vă urmez? Ce-am făcut?

Își recunosc greșeala, dar n-avu timp s-o repare.

— Grăbește-te, auzi, grăbește-te! Zici că ți-e prietenă!

— Sigur că da!

Inteligentă, cu multă prezență de spirit, Olga Popescu nu mai puse alte întrebări ci dispăru în dormitor. Reveni foarte repede, îmbrăcată de voiaj, cu fâșul pe braț și cu o valioară.

— Unde mergem?

— Nu ți-am spus? La mare!

Își aduse aminte de Liza și bujorii îi dispărură din obraji. Repetă cu buzele abia mișcate „la mare” și se puse în mișcare ca o păpușă mecanică.

Coman era prea prins de-ale lui ca să-l mai preocupe starea ei sufletească. Când părăsiră liftul, o luă de braț, o conduse la mașină și o ajută să se urce.

În după masa aceea șoferul bătu toate recordurile datorită locotenent-colonelului, care aplecat înainte, îl mîna ca pe un cal de curse. Se potoli abia când după o curbă a șoselei apărură oglinda albastră a mării. Atunci căzu înapoi pe pernă și rămase neclintit.

Olguța tăcuse mîlc. O singură dată îl întrebă, ca și în ajun:

— Ce voi avea de făcut, tovarășe Coman?

De data asta se arătă mai vorbăreț.

— Să-i recunoști! Dacă nu pe bărbat, măcar pe această Gina! Atâta-ți cer.

Se mai liniști și prinse curaj. Gîndul că se ducea s-o ferească pe Gina de soarta Lizei, o însuflețea și o flata.

Bene nu prea era amator de vizite inopinate. Cea a lui Coman de acumă îl făcu să întrezărească noi încurcături, ca cele de care abia scăpase.

— Zi, ce dorești de la mine? Întrebă indispus.

— Să mă ajuți într-o chestiune.

— Adică?

— Trebuie să dau de urma unui bărbat și a unei fete aflați aici pe litoral.

— Cum se numesc?

— Pe bărbat nu-l cunoaștem; pe însoțitoarea lui, Gina Bozez.

Bene chicoti ironic.

— Un fleac! Continuă pe un ton plictisit: numai dacă e timpit, a luat camera pe numele ei.

— Pe el îl cheamă... adică îl chema cândva Pavel Stoleru. Dar asta nu-ți poate fi de niciun folos.

— Are o mașină foarte mare, de culoare gri! veni Olguța în ajutorul

lui Coman.

Ofițerul de miliție ridică mâinile, dezarmat de atâta naivitate.

— Ai idee, câte mașini mari și gri se perindă pe șoselele litoralului? Câteva -sute! Pun rămășag că nu-i știi marca, darmita numărul de circulație.

— Tovarășa Popescu e prietena Ginei Botez, încercă Coman să facă față situației. Iar azi-mâine vom fi în posesia unui portret-robot al individului,

— Cred în portretele astea ca în minunile sfântului Pafnutie, declară Bene. Luându-te după ele, ai toate șansele să arestezi, în locul unui tâlhar, propria ta soacră.

— Nu-i chiar așa! Uneori dau rezultate. Dar dacă vrei, facem abstracție de portretul-robot; ți-am spus și îți repet că dumneaei o cunoaște pe Gina, că o poate identifica.

— Atunci să răsturnăm cu dosu'n sus toate hotelurile, motelurile, campingurile, vilele și casele particulare de la un capăt la celălalt al coastei. Asta-mi ceri?

Coman se stăpânise cât se stăpânise.

— Ce vrei, la urma urmei? Nu-ți ajung patru cadavre?

— Patru? A mai murit cineva?

Ca să nu fie obligat să-i dea lămuriri, locotenent-colonelul supralicită:

— Vrei să ai pe conștiință un biet copil?

Îl atinse la coarda simțitoare pe Bene. Era tată a doi băieți și a două fete.

— Bine, să încercăm. Dar dacă m-ai asculta...

Sprâncenele stufoase ale ofițerului de securitate se ridicară și ochii avură o licărire ciudată.

— Haide, fii înțeleghător și recunoaște că nu e imposibil. Un individ ca cel pe care-l căutăm nu trage la camping sau la motel. E clientul marilor hoteluri, al restaurantelor de lux, al barurilor. Are un anume stil de viață, la care nu renunță. Cu atât mai mult cu cât a venit cu fata pe care vrea s-o îmbrobodească. Pentru asta, are nevoie de un decor corespunzător.

— Să zicem! Concret... ce-mi ceri?

— Mobilizează-ți oamenii disponibili. Trimite-i la hotelurile de prim rang să ceară relații despre un bărbat mai în vârstă, însoțit de o femeie foarte tânără, veniți în cursul dimineții. Un bărbat înalt, slab, cu părul argintiu, care conduce un automobil de culoare gri, neobișnuit de mare. Femeia este... spune-i dumneta, Olguța...

Fata dădu o descriere cât mai exactă a Ginei și Bene o notă cuvânt cu cuvânt. În minutele următoare, biroul deveni neîncăpător. Vreo cincisprezece ofițeri și subofițeri de miliție se prezentară ca să primească dispozițiile comandantului.

Acesta le explică misiunea, dădu semnalmente persoanelor căutate și încheie:

— Nu întreprindeți nimic! Țineți-mă doar la curent. Asta-i tot! Executarea!

Mașinile părăsiră curtea inspectoratului, îndreptându-se către principalele stațiuni de pe malul mării.

Coman, Bene și Olguța rămaseră în așteptare. Locotenent-colonelul de securitate luase de pe birou un dosar și-l agita cu frenezie. El și colegul său de la miliție aprindeau țigară după țigară, doar că Bene, trăgea câteva fumuri și le strivea pe ale lui în scrumieră. Olguța se instalase la fereastra dinspre stradă și privea forfota.

Pe la zece, cineva îi aduse lui Coman de la aeroport un plic mare, cu mențiunea „f. f. urgent”. Îl desfăcu și scoase câteva portrete-robot. Prezenta un bărbat de șaiszeci de ani, cu trăsături aspre, cu nasul coroiat, cu buzele subțiri ca două linii paralele. Specialistul îl imaginase chel, cu părul rar și cu părul bogat, apoi uscățiv, rotofei și obez. Asemănarea dintre variante era destul de aproximativă și ele puteau aparține foarte ușor unor persoane diferite.

— Ce ți-am spus, Comane? observă Bene privindu-i peste umăr. Nu te alegi cu nimic.

— Cu puțin noroc... încercă acesta să-l contrazică. Sper totuși să nu avem nevoie de portretele-robot.

— Om trăi și-om vedea!

Telefonul sună. Se ridicară și mâna lui Bene se întâlni cu cea a lui Coman.

— Ștefănică, tu ești? Întrebă ofițerul de miliție.

— Eu, tovarășe locotenent-colonel! Permiteți să vă raportez: la Venus, Neptun, Jupiter și Saturn, nu sunt. Toate locurile-s ocupate de grupuri organizate.

— Bine! Continuați!

Curând veni comunicarea plutonierului care controlase patru hoteluri la Eforie Nord. Urmară alte telefoane la intervale scurte. De la Mangalia, Miu comunică prezența unei perechi ale căror semnalmente păreau să corespundă.

— Întrebă-l ce limbă vorbesc? ceru Coman și sublocotenentul răspunse „suedeza”.

— Spune-i să-i lase în pace. «

Urmă un apel de la Mamaia.

— Raportează locotenentul Băluță! Vorbea calm dar în șoaptă. I-am găsit! Sunt la barul hotelului „Perla”.

— La „Perla”? Ce limbă vorbesc? întrebă Bene, acum din proprie inițiativă.

— Românește, tovarășe locotenent-colonel.

— Românește? Perfect! Alo, Băluță, fii cu ochii pe ei! O să vină

locotenent-colonelul Coman de la securitate împreună cu o tovarășă, să-i identifice, îi aștepți. Asta-i tot!

Lui Coman gulerul îi deveni dintr-o dată prea strâmt. Numele acestui hotel începuse să-i dea stări alergice. Bătu cu călcâiul în podea și scrâșni „dumnezeii și anafura...”. Era pe cale să se deprindă să înjure.

„Păianjenul” mușcă iar

Studebaker-ul nu trase la poarta hotelului, ci opri la vreo sută de metri, pe o alee.

— Cere să-ți dea cheia de la 412, spuse Gavrilescu. Odihnește-te bine, fata mea. Ne vedem diseară la bar. Eu mai am nițică treabă.

— Dumneavoastră unde stați?

— La Constanța, particular.

Gina îi era recunoscătoare.

— Pe la nouă e bine, domnule Gavrilescu?

Se uită lung după ea cum urcă sprintenă scările.

Fata își luă apartamentul în primire. Era un apartament luxos, cu salon, dormitor și baie. Salonul avea fotolii și draperii maron, contrastând rafinat cu mobila dintr-un lemn de nuanță deschisă. O combină muzicală – radio, pic-up, magnetofon și televizor – și un bar-frigider cu băuturi scumpe, delicate și dulciuri, satisfăceau orice exigență în materie de confort. Dormitorul era combinat în tonuri mai calde, mai luminoase, iar baia era un vis din faianță roz.

Gina umbla sfioasă pe mochetele pufoase în care piciorul se afunda ca în nisip. După ce se familiariză cu ambianța și îi descoperi micile secrete, lăsă să alunece rochia pe podea. Soarele de după-amiază, blând, isca pe pielea ei reflexe aurii ca pe o statuie de bronz.

În baie se înfioră de plăcere sub ropotul apei reci. Prosopul aspru îi puse sângele în circulație. Dacă se simțise puțin moleșită după această zi atât de plină, își recăpăta acum vioiciunea celor douăzeci de ani. Ezită între a coborî – o tenta furnicarul cosmopolit din hol – și a se trânti pe pat. Înainte de a lua o hotărâre, se așeză pe brațul fotoliului de lângă telefon și formă un număr. Avu o foarte scurtă și banală convorbire. Descoperind pe o etajeră câteva reviste, se apucă să le răsfoiască. Pe la șase o fură somnul. La opt și jumătate se trezi proaspătă, puțin speriată de a nu fi întârziat. Dintre cele trei rochii pe care le adusese cu ea, alese pe cea mai decoltată, din mătase verde ca iarba abia încolțită. Își perie îndelung părul brun-roșcat, își aplică un strat gros de fond de ten, își rimelă ochii și-și rujă buzele, destupă sticluța cu colonie Chanel. Imaginea din oglindă o mulțumi și se autorăsplăti cu un suris.

Gavrilescu o aștepta. Purta un costum de culoare închisă, cămașă

albă și papion. Nici aici, în penumbra intimă a barului, nu renunțase la ochelarii de soare. O ajută, galant, să se așeze pe scaunul înalt. Îi admiră îndelung linia gâtului, sinii mici și pietroși, rotunjimea genunchilor.

— Ești frumoasă, Gina! Sunt mândru că fata mea e atât de frumoasă.

Dinții săi mari, galbeni și proeminenți se iveați dizgrațios printre buzele întredeschise.

Barmanul se apropie, salută familiar și rămase în așteptare.

Gina ceru o oranjadă, Gavrilescu o cafea.

— Te-ai gândit? o întreabă la ureche.

— Da, dar nu-i prea simplu să te hotărăști.

— Cine spune că-i simplu? Să-ți părăsești familia, prietenii... Ce să-i faci! Asta-i prețul! Nu obții nimic fără să plătești. Dar pentru ceea ce ți se oferă, Gina, merită sacrificiul.

— Poate că aveți dreptate! Totuși...

— Știi ce te frământă! Că e riscantă să te dai pe mâna unui om, pe care abia l-ai cunoscut. Așa e, nu mă contrazice!

— Vai, domnule Gavrilescu...

— Normal! Te-aș putea lua cu mine, ca apoi să te abandonez într-o lume străină, ostilă, plină de primejdii.

— Nici nu mi-a trecut prin minte!

— Ba da! Nu te condamn pentru asta! Ți-ar trebui o garanție, ceva care să-ți asigure existența, în cazul în care m-aș dovedi un impostor. Ei bine, Gina, dumneata dispui de o asemenea garanție.

— Nu vă înțeleg!

— Uneori oamenii posedă o comoară, fără să știe de ea.

Fata se înveseli.

— Eu îmi cunosc „comoara”. Am la CEC 15 000 de lei!

— Enorm! Cu banii ăștia poți trăi în belșug până la adânci bătrânețe. Să lăsăm gluma, Gina. La voi, la institut...

— Știți unde lucrez? Nu v-am spus.

— O păsărică mi-a ciripit-o la ureche. Acolo e ceva care valorează milioane.

— Vai de mine, domnule Gavrilescu? Ce-s eu, o... hoată?

— Nu fi copil! A pomenit cineva de furt? Se vorbește că ați construit un aparat, nu prea mă pricep, parcă igrec sau ypsilon se numește. Tot ce-i în legătură cu el, face o avere.

— Nu mai stau, domnule Gavrilescu, lăsați-mă să plec.

— Cât de greșit mă înțelegi, fetița mea. Mă doare, zău că mă doare. Dă-mi voie să-ți explic...

Pocni din degete, chemându-l pe barman.

— Ce să fie, domnule?

— Din cel obișnuit! Dar... tare!

Omul în jachetă portocalie, cu epoleți și fireturi își făcu de lucru sub tejghea și scoase o sticlă de coniac Henessy începută.

— Pahare! Ceru Gavrilescu nervos.

Barmanul le aduse și se aplecă să le lustruiască neîndemânatic.

— Să-ți explic, își reluu fraza omul cu ochelarii negri, coborând vocea până la limita înțelegerii. Nu e mare lucru să copiezi sau să fotografiezi câteva din hârtiile care-ți trec prin mână.

— Vă rog să încetați! Și Gina vorbea încet. Asta... asta se cheamă spionaj și se pedepsește. Cum mă puteți îndemna la așa ceva, dacă spuneți că țineți la mine ca la propriul copil?

Sticla se înclina și un pahar se umplu de trei degete. Nu și-l luă și nici fetei: nu-l întinse. Îl acoperi cu palma, ca și când ar fi vrut să împiedice evaporarea băuturii.

— Spionaj!? Poate după legile voastre. În restul lumii niciun tribunal nu le condamnă pentru așa ceva. Există sute de firme care se ocupă cu furnizarea de informații tehnice, științifice, economice. Cei ce lucrează în acest sector sunt persoane la fel de respectabile ca fabricanții de bere sau ca negustorii de automobile. Așadar, draga mea, e o chestiune de optică.

— Sunt cetățean al acestei țări și respect legile ei!

— Bine te-au mai îmbrobodit, fetițo! Nu uita că *deocamdată* ești cetățean al acestei țări. Dar mâine? De ce nu te-ai ghida după etica patriei tale de mâine?

— Ajunge, domnule Gavrilescu! în amintirea mamei mele, despre care spuneți că ați iubit-o, am să tac. Dar să accept așa ceva... imposibil!

Împinse energic spre ea paharul cu coniac, fără să-l umple pe celălalt.

— 'Ne stricăm gura de pomană! Adu-ți aminte cum a pornit discuția noastră. Mă refeream la o *garanție*. Nu ți-am pretins nimic. Dacă-mi acorzi încredere, n-ai nevoie de planurile generatorului. Doar în cazul contrar, pentru liniștea ta sufletească. Asta nu înseamnă că vei fi pusă vreodată în situația să le înstrăinezi. Le vei păstra așa cum se păstrează bijuteriile de familie, de care nu te desparți decât când ești la ananghie. Repet, eu n-am nicio pretenție.

În fața unor astfel de argumente, Gina deveni mai maleabilă. După o „matură” chibzuință întrebă, evitându-i privirea:

— Sunt chiar atât de valoroase hârtiile alea?

— Aur e un termen de comparație palid.

— Și n-ar trebui să le arăt nimănui?

— Firește că nu! Vor fi ca niște polițe de asigurare, pe care le ții într-un loc numai de tine știut.

Fata întinse mâna spre pahar. Gavrilescu prinse de veste și, ca din greșeală, îl răsturnă.

— Iartă-mă, te rog! Deși... poate că-i mai bine așa. E cam... tare, coniacul ăsta!

Barmanul ieși prin ușița din fund, făcând semn ajutorului să-i țină locul. Gavrilescu era de o veselie exuberantă.

— Te-ai decis, Gina? Bravo! Atunci, să sărbătorim evenimentul! Să ciocnim un pahar de șampanie și dacă-mi dai voie, am să te sărut pe frunte.

Îl privi pe sub genele lungi, ca pentru a se mai asigura o dată că se poate bizui pe el.

— Am multă, multă încredere în dumneavoastră, domnule Gavrilescu. Știu că o să vă țineți de cuvânt. Totuși... dacă planurile generatorului fac atâtea parale, ar fi păcat. Dar... cum să procedez? Eu... știți, eu nu mă prea pricep.

— O să te ajut, scumpa mea. Ai făcut din mine omul cel mai fericit din lume. Băiete, o sticlă de Cordon Rouge!

Olguța și Coman stăteau în hol, lângă intrarea barului și priveau. După un timp, locotenent-colonelul se întoarse cu spatele, ca și când ar mai fi așteptat pe cineva și întrebă:

— Ea e?

— Da! Și pe el îl recunosc!

— Bine! Așteaptă-mă aici.

Intră și privi împrejur, ca și când ar fi căutat un loc liber. Gavrilescu îi întorcea spatele, conversând aprins cu Gina Botez. Trebuia să-i vadă fața, trăsăturile, să le compare cu cele din portretele-robot. Se apropie încet de tejiștea alegându-și un unghi favorabil.

În clipa aceea, însoțitorul fetei înălță capul. Privirile lor se încrucișară. Locotenent-colonelul remarcă o tresărire aproape imperceptibilă. După aceea, totul reintră în normal.

Gavrilescu scoase un portțigaret mare, placat cu aur și-l răsucea pregătindu-se să-l deschidă. Ochii ascunși de lentilele negre se opriră asupra Ginei. Fără să știe de ce, Coman intuit o primejdie pentru ea și instinctul îl îndemnă să se ducă s-o protejeze. Făcu câțiva pași...

Gavrilescu îl recunoscuse pe ofițerul îmbrăcat în haine civile, venit într-o seară să-l interogheze pe Sorin Verescu. Felul în care se uitase la el, vădea că-l demasca. Se și prevedea iminenta arestare. Faptul că acum se apropia, îi confirma temerile. Se gândi la fugă și recapitulă, din memorie, topografia localului. Dar înainte de a-și pune pielea în siguranță, fata trebuia împiedicată să trăncănească.

Portțigaretul se ridică la înălțimea umărului gol al Ginei. O apăsare pe buton și capacul se deschise. Totodată, nevăzută și neauzită, o săgeată minusculă țâșni și i se înfipse în carne.

Ca din neatenție, scăpă portțigaretul care căzu pe podea. Prefăcându-se că vrea să-l ridice, spionul coborî de pe scaun și își făcu

vânt peste tejghea, măturând sticle și pahare. Înainte ca locotenent-colonelul să poată schița un gest, dispăru prin ușa din fund.

Se năpusti pe urmele lui, străbătând în goană un coridor strâmt, slab luminat.

Locotenentul și Olguța, atrași de rumoarea din bar, își făcură apariția. Băluță se repezi după Coman, să-l ajute. Clienții se ridicaseră, dar erau încă prea năucii că să înceapă comentariile. Magnetofonul cânta în surdină „Dece-ai plecat de lângă mine”.

Locotenentul de miliție reveni, împingându-l din spate pe barman. Acesta avea o mutră inocentă și întreba într-una:

— Ce aveți cu mine? Ce am făcut?

— Pe unde a fugit individul?

— Habar n-am! Veneam de la bucătărie, când a trecut val-vârtej pe lângă mine.

— Ce-i la capătul coridorului?

— Scara de serviciu! Dar...

Îi dădu drumul și se adresa lui Coman, care se întorsese și el fără nici un rezultat.

— A coborât probabil pe scara de serviciu. Mă duc să văd.

Deși știa că n-aveau șanse să-l mai găsească, încuviință.

Olguța era îngrijorată de starea prietenei. O ajutase să se dea jos de pe scaun și căuta un pahar cu apă. Gina avea pupilele mărite și o paloare îngrozitoare i se așternuse pe chip, vizibilă chiar și prin machiaj. Olguța o sprijinea, deși ea însăși ar fi avut nevoie de sprijin. Apela la Coman.

— Nu știu ce are! Uitați-vă la ea...

— N-are nici pe dracu! S-a speriat!

— Mi-e rău, murmură stins Gina. Apoi, cu mari eforturi, întrebă: măcar... l-ați prins... tovarășe... locotenent-colonel?

Era prea enervat ca să se întrebe de unde-i cunoștea gradul, iar starea ei nu-l impresiona. O categorisea printre fetișcanele ușurate, oricând gata de o aventură în schimbul unor cadouri mărunte sau a unui week-end la mare. De aceea se rătoi la ea:

— O să mai stăm noi de vorbă, duduie!

— Vă rog... să raportați... tovarășului colonel... Tomescu.

Faptul că-l pomenea pe șef, îl băgă la idei.

— Cine ești dumneata?

— Sublocotenentul de securitate... Botez... Pe spion... îl cheamă... Mihai Gavrilescu. Are... un Studebaker gri... reuși să mai îngâne înainte de a cădea fără cunoștință în brațele Olguței.

Gina fu transportată cu ambulanța la spital și Băluță reveni așa cum prevăzuse Coman, fără să fi dat de urma fugarului.

Ieșiră din hotel și găsiră mașina la parcaj, cu luminile stinse, cu ușile încuiate.

— E și normal să nu se mai folosească de „cuiirasatul” ăsta, observă locotenentul. Prea e bătător la ochi.

La rugămintea locotenent-colonelului, notă numărul, ca să stabilească cine trecuse cu ea punctul de frontieră,

Coman se duse la directorul „Perlei” și acesta îi oferă biroul său pentru un interogatoriu preliminar. Se perindară vreo zece persoane, fără ca cineva să poată furniza o singură informație utilă. Spionul nu locuise la hotel nici sub numele de Gavrilescu, nici sub alt nume.

— La deverul nostru, preciză directorul, e ca și imposibil să remarci un client ocazional. Vin și pleacă sute de oameni. Holul, restaurantul, barul, gem de lume. Mai ușor descoperi pe cineva în mulțimea străzii decât la o întreprindere ca a noastră.

Locotenent-colonelul de securitate se gândi că barmanul ar fi în stare să dea unele detalii. Rugă pe director să i-l trimită.

— Îl cunoști? L-ai mai văzut pe omul acela? îl întrebă.

— L-am servit de trei-patru ori. Mi-l amintesc după ochelarii de soare.

— Venea singur?

— Da! Numai de astă dată a fost cu domnișoara.

— Cum se comporta de obicei? Ai observat ceva ieșit din comun?

— N-aș putea spune! Normal, ca toți clienții!

— Cu sticla de coniac cum a fost? Coman o luă de pe masă.

— Nu vă înțeleg...

— Cum a ajuns praful în sticla de Henessy?

— De unde să știu, tovarășe? Probabil că l-a vârat când eram ocupat cu alt client. Își turna singur.

— L-ai zărit stând de vorbă cu cineva? Măcar așa, în trecut?

— Nu!

— Când v-ați întâlnit pe coridor, nu te-ai întrebat ce căuta acolo?

— Ba da, dar fugea ca nebunul. M-a și îmbrâncit.

— De unde cunoștea drumul până la scara de serviciu?

Barmanul dădu din umeri.

Coman mai ridică o dată sticla cu coniac, o agită, și privi conținutul la lumina becului. Era ușor tulbure.

— Așadar... n-ai observat când a introdus drogul?

— N-am observat nimic, tovarășe. Aveam probabil alți clienți.

Locotenent-colonelul apăsă pe butonul picului.

— Cum te cheamă?

— Ștefan Croitoru.

Își notă numele.

— Bine! Poți pleca!

Barmanul ieși, ștergându-și palmele transpirate de pantalonii săi cu lampas.

Coman își aduse aminte de portretele-robot pe care le lăsase în

mașină. Trimise după ele și-l pofti din nou pe director.

— Nu prea seamănă cu Gavrilescu, spuse după ce le studie îndelung și amănunțit. Apoi, pe jumătate în glumă: mai degrabă cu barmanul!

— Cu Fane? se miră directorul. Să știți că aveți dreptate. Dar... pun pariu că vă aduc, cât ai zice pește, zece indivizi cu o mutră ca asta din poză.

— N-ar strica să verificăm unde se afla Ștefan Croitoru... într-o anumită zi și la o anumită oră! spuse locotenent-colonelul, gândindu-se la uciderea lui Verescu și la cea a lui Hardley.

Directorul se oferă să-i procure informațiile dorite și-l invită pe șeful personalului cu condica de prezență. Din consultarea acesteia rezulta că Fane fusese de serviciu în ambele zile.

— Poate s-a învoit sau a plecat de la sine putere î presupuse Coman.

Fu chemat ajutorul de barman, un băiat de 17 ani, frumușel și dezghețat.

— Ia spune, Viorele, îl interogă directorul, cum te împaci cu nea Fane?

— Așa și așa! De un timp încoace e cam scorțos.

— Dacă-ți cere vreodată să-i ții locul, accepți?

— Ei asta! Sigur că da!

— Atunci de ce te-a reclamat la mine că dacă se întâmplă să aibă un drum în oraș, îl refuzi și te obrăznicești?

— A zis el asta? Minte, tovarășe director. O singură dată s-a întâmplat. În seara de... Numi data morții lui Hardley. Dar nu l-am refuzat. I-am spus să se ducă liniștit că am eu grijă.

Coman interveni:

— Cum a fost, povestește!

— Pe la nouă și jumătate a ieșit în hol. Când s-a întors m-a chemat: „Viorele, am să lipsesc vreun ceas. Să fie totul în regulă”. „Se face, nea Fane”, i-am răspuns. M-am purtat foarte frumos.

— La ce oră a venit înapoi?

— La zece și un sfert! Tocmai închisesem mag-ul și dădusem drumul la radio, că începea programul de muzică de dans.

— Sigur? întrebă directorul.

— Absolut!

— S-a întâmplat și altă dată?

— Nu, tovarășe director.

— Poate într-o dimineață, pe la șase-șapte? insistă ofițerul de securitate.

— Noi începem serviciul la nouă!

Coman se indispușe și strivi țigara abia aprinsă.

— Tu mă cunoști, Viorele? Știi cine sunt?

— Nu, tovarășe!

— N-are aface! Dacă te-aș ruga ceva, m-ai refuza?
— Nu, tovarășe.
— Promite-mi că n-ai să suflî o vorbă din ceea ce am discutat noi aici. Nici lui Fane, nici altcuiva! Ne-am înțeles?
— Puteți avea toată încrederea! Mormânt!
— Așa te vreau, Viorele! Poți pleca!
Ajutorul de barman se retrase.
— Are un alibi de beton armat! suspină Coman în gând. Hardley fusese împușcat la 11,30.

Intră locotenentul Băluță care plecase să verifice numărul Studebaker-ului.

— Zi, tovarășe Băluță, ce-ai aflat?

— Am fost la grăniceri. S-au adresat imediat punctelor de frontieră. Răspunsul a venit adineauri prin telex. Îi întinse foaia de hârtie.

Coman citi:

— NX4... mda, numărul corespunde! A trecut frontiera la 22 iunie... Formidabil!

— Ce-i formidabil, tovarășe locotenent-colonel?

— Nimic, nimic!

Era totuși formidabil că cel ce intrase în țară la volanul Studebaker-ului se numea... Ferdinand Baltha.

Baltha se decide

Cu toate că era abia opt dimineața, cu toate că ventilatorul își făcea cu prisosință datoria, Coman se simțea ca la baia de aburi, de data asta mai mult din pricina nervilor și fiindcă știa ce-l așteaptă. Până și acel „ei bine, Radule” cu care avea să înceapă beșteleala, îl prevedea.

Tomescu sosise de la București și intrase în biroul căpitanului Vasiliu de la Inspectoratul de securitate, mai îmbufnat și mai amenințător ca oricând. În picioare în mijlocul odăii, îl măsură din creștet până în tălpi mai întii pe Vasiliu care luase poziție, apoi pe subalternul său. Acesta stătea aplecat, cu ochii în pământ, făcându-și din bombeurile pantofilor un pasionant obiect de studiu.

Căpitanul, înțelegând că prezența sa e de prisos, se retrase.

— Ei bine, Radule! începu Tomescu când rămaseră singuri, recunoști că ai dat-o în bară?

— Tovarășe colonel, eu...

— Explică-mi ce căutai la Constanța? Cine ți-a permis să te duci la Constanța?

— Să vedeți...

— Te-am însărcinat să supraveghezi institutul și să dibui persoanele care l-au cunoscut pe Stoleru. Atât! Despre Constanța nu ne-a fost vorba! Cine naiba te-a pus să te duci acolo și să te bagi peste

sublocotenentul Gina Botez? Îl avea ca și în buzunar. Conform planului, trebuia să se declare de acord și chiar să-i aducă spionului niște fotocopii. L-am fi prins asupra faptei. Ai stricat totul, Radule.

— Ce să fac, dacă n-am cunoscut-o pe tovarășa Botez! De unde să știu că aparține brigăzii speciale! se tângui Coman. O credeam ca toată lumea, noua dactilografă a secției „Cupola”. Când am aflat despre întâlnirea ei cu un necunoscut și apoi despre plecarea lor la mare, crezând-o amenințată, am socotit de datoria mea să intervin. Dar și tu, Tomescul ar fi trebuit să mă previi.

— Cum să te previn, dacă după întoarcerea ta din „turneu” nu te-ai prezentat la mine?

— Am fost, pe cuvânt de onoare că am fost! Ți-am lăsat și un bilet!

— Ce era să fac cu biletul? Plecaseși! În particular, te înțeleg, Radule, oficial însă sunt obligat să constat că ți-ai încălcat atribuțiile, că ai comis un act de indisciplină, că ai înlesnit fuga unui infractor. Astea-s fapte grave, pentru care va trebui să răspunzi. Îmi pare rău, dar ți-am atras atenția, și nu numai o dată, că modul tău de a proceda îți va aduce neplăceri.

O bătaie în ușă puse capăt discuției. Un plutonier cu epoleți albaștri intră și i se adresă lui Tomescu:

— Să trăiți, tovarășe colonel. L-am adus pe arestat!

— Introdu-l!

— Am înțeles!

Cu toate că era proaspăt bărbierit, Baltha arăta mizerabil. Avea obraji buhăiți, cearcăne, spinarea încovoiată. Costumul extravagant dintr-o stofă roșcată cu carouri verzi i se potrivea lui, dar mai ales împrejurărilor, ca nuca în perete.

La un semn al colonelului care se instalase la biroul lui Vasiliu, se așează. Coman înțepenise lângă cuier, neîndurându-se să iasă.

Tomescu se îndeletnicea cu potrivirea meticuloasă a marginilor unor dosare, ocupația sa preferată când gândea intens. După ce isprăvi și-și admiră opera, i se adresă lui Baltha.

— Te-am adus la Constanța ca să ne dai o mână de ajutor la prinderea „Păianjenului”. Ce zici?

Traficantul ronțăia unghia degetului său gros.

— De ce te încăpățânezi!? În situația dumitale, cu zicala aia „tăcerea e de aur” nu faci nimic.

— V-am repetat-o de atâtea ori, domnule colonel: nu l-am văzut în viața mea! Cum să vă fiu de folos dacă nu l-am văzut?

— Îți spun deschis, Baltha: până acum credeam că enigmaticul om din umbră e invenția dumitale. M-am convins că există, așa că, fii măcar acum deștept! De ce să te osândească tribunalul pentru ceea ce n-ai pe conștiință?

— Traficul de stupefiante l-am recunoscut imediat. Cu altceva n-am

nicio legătură. Nu-mi puteţi dovedi nimic!

— Nu *puteam*, Baltha! Acum însă, dispunem de o probă certă că erai în cârdăşie cu spionul. Din combinaţia voastră au rezultat două crime şi o sinucidere.

— Nu-i adevărat! De câte ori să vă spun că nu-i adevărat? Apucă scaunul de sub el, ca şi când s-ar fi temut să nu-şi piardă echilibrul.

— Aşa? Atunci fă bine şi uită-te puţin afară.

Se sculă încet şi se apropie de geam. Văzu în curte Studebaker-ul gri.

— Recunoşti maşina? Întrebă Tomescu repede. E a dumitale! Una din maşinile dumitale!

Îşi relua locul şi-şi strânse palmele împreunate între genunchi.

— O recunoşti?

— Am venit cu ea acum două luni. Plecasem cu avionul şi m-am întors cu Studebaker-ul. Primisem ordin!

— Cui l-ai predat?

— Nimănui! Conform dispoziţiilor, l-am lăsat la Constanţa pe o străduţă din spatele moscheii. Asta ştiu, asta spun!

— Cine e „Păianjenul”? Cum arată? Sub ce nume se ascunde?

— Nu ştiu!

— Ei bine, Baltha, văd că nu vrei să ne ajuţi! Te temi mai mult de el decât de pedeapsa care te aşteaptă?

Traficantul îşi eliberă mâinile şi-şi cuprinse cu ele tâmpilele. Strigă:

— Ce vreţi de la mine? Lăsaţi-mă în pace!

— Vorbeşte-mi despre „Păianjen”, Baltha. Spune tot ce ştii! Admiţând că nu l-ai zărit niciodată, ceva tot trebuie să ştii.

— Mi-e frică! Carnea flască de sub fâlci tremura ca o piftie.

— Fii tare D! Meseria dumitale implică o doză de curaj. La urma urmei suntem şi noi pe aici, să te protejăm.

— Ce ştiţi dumneavoastră, domnule colonel! Ei te scot şi din gaură de şarpe, când vor să-ţi facă de petrecanie.

— De când îl cunoşti pe „Păianjen”?

Îi dădu colonelului dreptate. N-avea, într-adevăr ce pierde, aşa că se decise:

— De vreo zece ani, de când am intrat în organizaţie, ştiu că există. Comunicam indirect, adică prin terţe persoane sau telefonic. În câteva rânduri, prin forţa împrejurărilor, a trebuit să ne întâlnim. Avea întotdeauna grijă să nu-l pot vedea.

— Adică?

— Mă primea într-o încăpere întunecoasă sau stătea după un paravan. O dată, într-un parc, se înfăşurase până sub ochi cu un fular.

— Ei bine, nu l-ai văzut la faţă! Dar de auzit l-ai auzit? După vocea cum e? Tânăr? Bătrân?

— Mai în vârstă, cred.

Coman participa cu însuflețire la acest dialog, dar temându-se să nu fie invitat să plece, tăcea mâlc. Ajunse la concluzia că Baltha începea să spună adevărul și ultima lui replică i-o confirmă.

— V-ați întâlnit și ziua! Descrie-mi-l cum știi! Ce statură are?

— E înalt și slab, cu umerii căzuți.

— Ei vezi că ne putem înțelege? De când ești în România?

— Din aprilie.

— Când a dat primul semn de viață?

— În iunie! După ce am adus Studebaker-ul. Mi-a telefonat la birou și m-a întrebat dacă totul e în ordine. Mi-a cerut o cantitate de drog. După recepționarea transportului, i-am dat-o.

— Cum?

— Am depus pachetul sub o anumită bancă, la Grădina botanică. Pe urmă, mi-a ordonat să plec la Mamaia și să țin sub observație doi tineri, Liza Vicol și Sorin Verescu. Mă chema noaptea la telefon ca să-i raportez.

— De întâlnit v-ați mai întâlnit?

— Da! O zi înainte de a sosi ultima dată vaporul. M-a convocat la Constanța, într-un apartament vizavi de teatrul de vară.

— Adresa exactă!

I-o dădu, și Tomescu o notă.

— Locatarii erau plecați din oraș și intrase cu chei false. Făcuse ca de obicei întineric. Trăsese jaluzelele iar geamurile erau astupate cu hârtie albastră.

— Ce-a vrut?

— Să-i dau decontul, să lichidez imediat afacerile și să părăsesc țara.

— De ce toate astea?

— N-are obiceiul să dea explicații!... A da, încă ceva! Mi-a mai cerut o cantitate de stupefiante.

— I-ai dat-o?

— Bineînțeles că n-o aveam la mine! A rămas să i-o înmânez într-un loc și la o oră care urmau să-mi fie comunicate.

— Și?

— N-am primit niciun mesaj. Pe șosea, după ce l-a omorât pe cel care mă urmărea, mi-a cerut praful.

— Așadar, el l-a ucis pe Hardley! Povestește amănunțit ce s-a întâmplat după fuga dumată de la combinatul avicol.

— Cum v-am mai spus, înainte de a ajunge acolo, urmărisem desfășurarea operațiunii. Când am zărit mașinile și apoi doi oameni furișându-se spre plajă, l-am chemat imediat pe „Păianjen” la numărul pe care mi-l dăduse.

— Ce număr? îl întrerupse Tomescu.

Îl spuse. Colonelul ceru imediat relații și află că era cel al

telefonului public din holul hotelului „Perla”. După aceea îl invită pe Baltha să continue.

— Mi-a ordonat să alerg la combinat, să recuperez marfa și s-o șterg cu ea cât mai repede. Ceea ce am și făcut. Eram destul de liniștit. Băieții știau prea puțin ca să devină incomozi. La un moment dat, am zărit prin oglinda retrovizoare un Morris alb care se ținea scai de mine. Apoi, în spatele lui s-a ivit Studebaker-ul. L-a depășit pe următorul meu și s-a așezat de-a curmezișul șoselei ca să-l oblige să frâneze. Am oprit și eu, la o distanță oarecare, să văd ce se întâmplă. Cel de la volanul Studebakerului a lăsat Morris-ul să se apropie și a descărcat două gloanțe dintr-un pistol cu amortizor. Morris-ul a început să meargă în zig-zag și s-a răsturnat.

Când am vrut să mă dau jos, a îndreptat arma asupra mea și a strigat:

— Rămâi unde ești!

M-a surprins timbrul vocii. Nu semăna cu cel cu care mă obișnuisem, deși după siluetă, el era! Țin minte că m-am întrebat ce interes putea să aibă să-și prefacă glasul. A continuat:

— Te-am scăpat dintr-o mare belea, Baltha. Știi cine-i tipul? Hardley de la Interpol! Te fila de o lună și tu habar n-aveai.

Mă apucase o spaimă nebună, deoarece presimțeam că va trage acum în mine. N-aveam motive, dar în meseria mea dacă nu te iei și după inspirație, ești un om mort. Căutam disperat o portiță de scăpare, în timp ce el se apropia agale. Am zbierat:

— Ce vrei?

A râs lugubru.

— Drogul!

Containerul fiind în portbagaj, i-am cerut permisiunea să cobor. Mi-a dat-o, dar m-a ținut mai departe în șah.

Lac de sudoare și abia ținându-mă pe picioare, l-am scos și l-am așezat pe asfalt. Mi-a strigat:

— Nu-mi trebuie totul! Cincizeci de grame ajung!

Am deșurubat capacul, am luat două ouă – un ou conține douăzeci și cinci de grame – și le-am pus jos. Cu Luna în spate eram o țintă la fel de bună ca cele de la poligoanele de tir. Acum nu-i mai rămânea decât să apese pe trăgaci. Mi-a poruncit însă să pun cutia la loc.

După ce am închis-o și am azvârlit-o înapoi în portbagaj, m-am întors. Ținea arma lipită de șold, în poziția pe care o adoptă gangsterii la schimburile de focuri prin localuri.

Totuși n-a tras! Probabil că nici nu intenționase să mă lichideze. Nervii mei însă au cedat. M-am târât până la portieră, m-am urcat și am demarat. Tocmai apăruse un convoi de autocamioane. Vârâse într-un asemenea hal groaza în mine, încât m-am intercalat între două și am mers la adăpostul lor până la Constanța. N-am oprit în oraș, ci mi-

am continuat drumul până la București. Mi-am făcut bagajele, am ascuns marfa în compartimentul secret al mașinii mele – pe cealaltă, închiriată, am abandonat-o lângă casă – și... direcția frontieră. Restul îl știți!

Interogatoriul se terminase. Fu chemat subofițerul de pază care-l conduse pe arestat.

— Mare scofală! monologa Tomescu plictisit. Păcat că Gina încă nu-i în stare să vorbească. A stat lângă omul nostru o zi întreagă. Ea ne-ar fi putut da semnalmente.

— Ce spun doctorii? întrebă Coman pentru prima oară.

Tomescu se încruntă.

— Mai ești aici?

— Unde să fiu? Pusese întrebarea cu o candoare dezarmantă.

— În drum spre București! Du-te acasă și așteaptă până vei fi chemat.

— Am înțeles, tovarășe colonel! Totuși...

— Niciun totuși! Din clipa asta nu te mai ocupi, sub nicio formă, de cazul Vicol-Verescu. Bună ziua!

Coman părăsi biroul călcând apăsător, ca la defilare. Țigara pe care o morfolea în gură de un ceas, rămase în continuare neapinsă.

Un anume Van Holm

Colonelul începu prin a trece în revistă rezultatele obținute până atunci, citind cu luare aminte rapoartele, procesele verbale, depozițiile martorilor. Nu găsi nimic concludent, nimic care să-i fi fost necunoscut până atunci. Fixă o întâlnire cu Bene și-l rugă să-l aducă pe locotenentul Băluță. Îl întrebă de Gavrilescu, precizând:

— N-avem decât o descriere aproximativă. Îmi puteți spune ceva în plus?

— I-am zărit mutra doar câteva secunde, în semiîntinericul barului, explică Băluță. Am putut reține că purta ochelari de soare și că dantura...

— Ce-i cu dantura?

— Avea dinții neobișnuit de proeminenți! Ce face tovarășa Botez?

— Din păcate nu și-a revenit încă. E tot în stare de inconștiență. Doctorii se străduiesc, dar...

— O să scape?

— Să sperăm! Depinde de rezistența organismului. Săgeata lansată de un dispozitiv al portțigaretului i-a introdus în sânge o otrăvă violentă, cu efect aproape instantaneu. Pentru moment, trebuie să ne descurcăm fără ea. A mai rămas cineva de pe vechea listă a suspectilor, neverificat?

— Nimeni, tovarășe colonel, spuse Bene, Monti era mărunțel – îmi

ajungea abia până la umăr – și în plus a plecat săptămâna trecută. Tudorel Pană...

— Actorul?

— Da! Tudorel Pană e tânăr, poartă barbă și seamănă cu Gavrilescu cum semăn eu cu Florin Piersic. Hardley săracu...

După plecarea ofițerilor de miliție, Tomescu îl chemă pe căpitanul Vasiliu care era în temă. Discutară în jurul cazului. Colonelul spuse:

— Să admitem că locotenent-colonelul Coman avea dreptate, că Pavel Stoleru – „Păianjenul” de acum 27 de ani – e identic cu Gavrilescu, „Păianjenul” de azi! În favoarea acestei ipoteze, vorbesc aspectul fizic, vârsta și similitudinea metodelor utilizate. Să admitem deci că a revenit în țară, în vederea îndeplinirii unei noi misiuni. Cum ar fi fost normal să procedeze? Cu ce ar fi trebuit să înceapă, Vasiliule?

— Cu depistarea unor posibile ajutoare!

— Desigur! Dar pentru a-i recruta, trebuia să-i verifice în prealabil, să cumpănească posibilitățile lor de a procura informații, să le studieze caracterul, să caute să descopere slăbiciuni, breșe. Ca să cunoască în profunzime toate aceste detalii despre un „candidat”, ce avea de făcut? Zi, căpitane!

— Să fie în preajma lui?

— Exact! De aceea, după opinia mea, „Păianjenul” a locuit sub același acoperiș cu victimele sale. Nu m-ar mira să se numere și acum printre clienții hotelului „Perla”.

— Înseamnă că a sosit cu planul gata ticluit? Că știa de existența lui Sorin Verescu și a Lizei? Întrebă căpitanul de securitate.

— Nu neapărat! Ar însemna să-l supraapreciem. Cunoștea fără îndoială preocupările institutului, numele directorului. Venind în țară și căutând breșa de care am pomenit, a dat de fiul profesorului Verescu și în plus de prietena acestuia care – ce împrejurare fericită – lucra ca dactilografă în secția „Cupola”. Sunt sigur că ușuraticul și răsfățatul moștenitor al savantului se lăuda pe toate drumurile cu mașina cumpărată de tată, cu banii storși de la tată, cu amanta, salariată a lui tată.

— Așadar, recapitulă Vasiliu, vine în România, se interesează de conducătorul institutului, află de băiatul acestuia și de prietena lui, îi ține sub supraveghere și constată că a găsit oamenii de care are nevoie.

— Întocmai! Ca să-i poată avea la îndemână, se instalează la același hotel. Ai întocmit lista celor ce ocupau camerele în perioada respectivă?

— Da, tovarășe colonel! La posesorii de autoturisme am trecut și marca și culoarea vehiculului. Îi întinse hârtia.

Tomescu luă un creion roșu din vasul de ceramică de pe birou și

începu să bifeze nume după nume, privindu-l de fiecare dată pe căpitan întrebător.

— Moreira – Fiat roșu... Antony... Gantry... Felicien – Peugeot albastru... Vitocka... Bonini... Unzinger – Volkswagen bej...

Încercă să-i explice că ceea ce făcea era de prisos, deoarece nu și-i putea aminti pe toți. Colonelul însă, pe care rostirea numelor străine îl amuza, continua neabătut:

— ... Wrigley – Austin negru... Humpersdorfer... Swenson... Van Holm – Volvo galben... Frendlef... Palmers...

Vasiliu se lovi peste frunte.

— Opriți vă rog!

— Frendlef?... Palmers?...

— Nu, nu! Van Holm, tovarășe colonel! Într-un raport, tovarășul Bene pomenește despre un Volvo galben. Dar unde, când, cu ce ocazie... nu-mi amintesc!

— Caută raportul!

Căpitanul răsfoi dosarul, descoperi fila cu pricina și citi pasajul cu glas tare. „Mă îndreptam spre combinatul avicol când am zărit un Volvo de culoare galbenă. Mașina era oprită lângă șosea și părea să fie în pană. Peste capota deschisă stătea aplecat un individ mai în vârstă. Uscățiv”.

— Bravo! îl laudă Tomescu pe Bene. Ce înseamnă să nu neglijezi amănuntele. Așadar, domnul Van Holm este posesorul unui Volvo galben. Ar fi cazul să-l privim mai de-a-proape.

O jumătate de oră mai târziu, Tomescu descinse la hotel. Abia instalat în biroul directorului, îl bombardă pe acesta cu întrebări.

— Cine-i Van Holm? Când a sosit? Mai locuiește și acum la dumneata?

— Desigur! Reprezintă societatea de turism „Hermes”. A venit la începutul sezonului și de atunci stă la etajul patru, camera 411.

— Vârsta?

— În jur de șaizeci!

— Tovarășul Coman v-a arătat portretele-robot? Aduce cumva cu persoana din ele?

— Nu cred! Are părul alb, nasul mic, rotund și bărbia scurtă.

Socotelile pe care și le făcuse Tomescu ieșiseră anapoda.

— Absolut insuficient pentru a întreprinde ceva, mormăi cu ciudă. Totuși nu strică să mă uit puțin la acest Van Holm. Dacă ar fi aici Gina... Se adresează directorului: aveți o cameră liberă? M-aș instala la „Perla” pentru vreo 2-3 zile.

O vizită reconfortantă

După câteva săptămâni toride, temperatura scăzuse brusc și nori

vineții întunecaseră cerul. Aversa însoțită de fulgere și de tunete se transformase într-o ploaie constantă, cu o durată imprevizibilă.

Coman urmărea picăturile mari care se prelingeau pe geam ca lacrimile pe un obraz. Se simțea rău și hotărâse să-și petreacă duminica între patru pereți.

Încercările de a lucra, 'de a așterne pe hârtie măcar o singură frază, eșuaseră. Se resemnase și se trântise pe pat, punându-și alături, pe dușumea, un teanc de reviste. După ce răsfoi două-trei, își pierdu cheful și începu să mediteze. Din când în când se întrerupea, îndeletnicindu-se cu studiul tavanului, al petecului de cer înfipt într-o antenă de televiziune sau al pulberii așa-zise de mătase de pe pereți. Mai și adormea, dar chinuit și cu coșmaruri.

Ploaia o acceptă ca pe un decor potrivit stării sale sufletești și de aici îi veni ideea că până și natura e de partea lui. Sub impresia controversei cu Tomescu intenționase să se supere pe el, să-l acuze de comiterea unei nedreptăți strigătoare la cer. Nu reușise nici să se supere, nici să-i poarte sâmbetele. Totul îi era acum indiferent, îl lăsa rece. Totul, în afara faptului că ticălosul izbutise să dispară! Gândul la fuga lui continua, să-l obsedeze și nu se lăsa extras ca o măsea stricată. De aceea, contemplând plafonul sau pulberea de mătase, se gândea la „Păianjen”, privind bucățica de boltă albastră se gândea la „Păianjen” și ascultând ropotul ploii tot la el se gândea.

Așa îl găsi Sonia Chelaru: lungit pe pat, într-o pijama în dungi albastre și cafenii, neras, holbându-și ochii la ea ca la o arătare.

— Ce-ai pățit, Radule? Nu ți-e bine?

— Foaaarte bine!

— De ce nu răspunzi la telefon? Te-am sunat de câteva ori.

Spuse „n-am telefon”, în loc să-i explice că pusese opritul.

— Nu ești în toate mințile! Am avut treabă în Capitală și mi-am zis să trec și pe la tine. Mare bucurie pe capul tău, așa-i?

Răspunse printr-un oftat pe care ea îl confundă cu hârâiala caracteristică laringitei.

— Tot bolnav ești! Se aude de parcă ai avea șmirghel în gât. Ia să vedem!

Îl puse palma pe frunte, o palmă răcoroasă care mirosea a săpun „Palmier”.

— N-ai nici pe dracu! Te prefaci!

Coman mai oftă o dată.

— De ce, mă rog, nu-mi vorbești? Ți s-a lipit limba de cerul gurii? Hai, dă-te jos!

Se întoarce cu spatele.

— Scoală, îți spun.

Apucă cearșaful și trase cu atâta putere, încât Coman, în fața perspectivei de a se rostogoli pe parchet, coborî singur.

— Sunt supărat!

— Supărat? Asta-i boală de domnișoară de pension, îmbracă-te și ieși la aer. Până vii înapoi, am să dau cu mătura.

Nu se clinti. Privea prin Sonia peretele suflat cu pulbere de mătase.

— Nu te mai zgâi la ziduri! Când te întorci, am să-ți dau o veste. De fapt, pentru asta sunt aici!

Nu-i păsa de Sonatina și nici de noutățile ei. Baia i se păru unicul refugiu. Se pregăti să se retragă pe această nouă poziție după părerea lui inexpugnabilă.

— Foarte bine! Du-te de te spală. Ai să rămâi cu gura căscată, când ți-oi povesti ce am aflat despre Stoleru.

— Despre cine? Coman rămase într-o postură de cariatidă.

— Despre Pavel! Despre... „Păianjen”!

Se scutură și se apropie de Sonia. Nu se mai uita prin ea. Ci drept în ochii ei.

— Ce știi? Vorbește!

— Să fac oleacă de curățenie și să deschid ferestrele. În cameră pătrunse o adiere proaspătă și pe parchetul stropit de ploaie apărură pete mari, roșcate.

— Te rog, Sonia, nu mă mai chinui și tu! Pe urmă faci ce vrei cu mine! Mă sui și pe acoperiș!

— Dacă-mi promiți că te sui pe acoperiș, accept! Cu cine crezi că mă întâlnesc zilele trecute?

— Cu el! Cu Pavel!

— L-a ferit sfântul! Nu, Radule, cu tușa Aneta!

— Cine e tușa Aneta?

— Mătușa lui! Sora mamei lui Pavel. Venise la Tălmăciu, la niște rude. E bătrână și suferindă, săraca. Am adus-o la București s-o vadă un specialist.

— Ce-ai aflat de la ea?

Se așeză pe marginea patului și, ținându-l în picioare, îi istorisi vreme de cincisprezece minute. N-o întrerupse decât cu câte o exclamație de „extraordinar” și „nemaipomenit”. După ce termină, o întrebă, tropăind de nerăbdare ca fotbalistii în așteptarea fluierului arbitrului:

— La ce spital e?

— La Brâncovenesc!

— Mă duc la ea!

Sonia fu martora unei transformări spectaculoase. Își lepădă atitudinea de „lasă-mă să te las”, precum șopârlele coada și întineri. Se mișca la fel de iute ca personajele din filmele mute, deschizând și închizând într-un ritm amețitor uși, dulapuri și sertare. Încântată, nu găsi cu cale să-l tempereze. În cinci minute era îmbrăcat, încălțat și încurcat în mânecile fâșului. Sonia care mai trăgea cu mătura, îl

supuse unui examen sever.

— Și barba, Radule? Vrei s-o sperii pe tușa Aneta?

Ascultător ca un școlar premiant se debarasă de fâș, scoase haina și dispăru în baie.

Reveni cu o tăietură în colțul gurii, dar proaspăt, mirosind a spirt medicinal.

Braț la braț ieșiră în stradă. Locotenent-colonelul opri un taxi, ceea ce o făcu pe buna samariteană să bombăne:

— Pe lângă toate păcatele tale. Radule, mai ești și risipitor!

Nasturii faraonilor

Tomescu ședea cu picioarele întinse. Erau atât de lungi, încât aproape că atingeau peretele de care sprijinise portretele-robot. Le contempla amuzat, ca pe niște caricaturi din „Urzica”.

În cursul zilei avusese prilejul să-l zărească de câteva ori pe Van Holm. Era așa cum îi fusese descris: înalt, în vârstă de vreo 60 de ani, puțin adus de spate, cu umerii căzuți. În privința trăsăturilor, directorul avusese dreptate: nu exista nicio asemănare! Bărbatul din portret avea fruntea înaltă, nasul acvilin, bărbia mare și pătrată. Van Holm, dimpotrivă, arăta ca un câine mops.

De fapt, întreaga încurcătură se datora zăpăcitului de Coman. El îl îmbrobodise cu teoria lui despre identitatea spionului de acum cu cel din 1944. La urma urmei, nici nu i se putea pretinde cuiva care-și pierduse soția în împrejurări atât de tragice, să fie obiectiv. Ei da, făcuse o greșală încredințându-i această misiune. Încercase s-o dreagă, desărcinându-l, dar se punea întrebarea dacă măsura nu fusese luată tardiv.

Adună cartoanele și le aruncă neglijent pe o etajeră. Se întrebă dacă merita să se ocupe de reprezentantul firmei „Hermes”, pentru simplul motiv că fusese văzut pe șosea, în apropierea combinatului avicol.

Se auzi o bătaie discretă în ușă.

— Intră! strigă colonelul, încheindu-se la piept. Purta pantaloni de vară gri deschis și o cămașă albă cu mâneci scurte. Avea brațe vâjnoase, cu pielea negricioasă, neobișnuit de păroase.

O fată drăguță într-o rochie-uniformă mov, cu șorțuleț. Salută și rămase în prag.

— M-a trimis tovarășul director.

— Intră și stai jos! Cum te cheamă?

— Maria Partenie. Mi se spune Mirela.

— Dumneata te ocupi cu curățenia la etajul patru?

— Am camerele de mijloc, de la 400 la 420.

— Deci și cea a domnului Van Holm?

— Da, domnul de la 411. E client vechi.

— Ce-mi poți spune despre el, Mirela?

— Păi... știu eu ce vă interesează?

— Totul!

— „Totul” e ori mult prea mult, ori mult prea puțin, filosofă ea. Vă interesează să zicem... numărul de la pantofi?

Tomescu aprecie istețimea fetei și se corectă.

— M-am exprimat greșit. Prin „totul” înțeleg modul de comportare, relațiile... De pildă, dacă primea vizite.

— N-am găsit niciodată două pahare întrebuițate și nici chiștoace cu urme de ruj, dacă la asta vă referiți.

— Nu neapărat la asta, avându-i în vedere vârsta. Poate veneau la el... clienți, oameni de afaceri, sau... se ducea el prin apartamente vecine?

Camerista negă.

— N-am văzut! Poate când nu eram eu de serviciu. Am avut și zile libere.

— Înțeleg! Dar în compania tinerilor de la 416 l-ai zărit vreodată?

— Cei doi care s-au sinucis din dragoste? Se salutau! Nu i-am văzut stând de vorbă.

— Domnului Van Holm îi plăcea o anumită băutură?

— Sunt multe sticle în cameră.

— Ce fel de sticle?

— De apă minerală!

Își mușcă buzele, ca să nu zâmbească. Prea avea limba ascuțită.

— Poartă ochelari de soare foarte închiși la culoare?

— Asta nu știu! În casă umblă fără ochelari, dar e posibil să-i țină în buzunar.

— A încercat vreodată să te tragă de limbă? Să obțină de la dumneata informații despre alți locatari ai hotelului?

— Nici gând! Discuta cu mine despre nasturi. O dată mi-a spus că semăn cu Cibeles, fiindcă descoperise pe o fotografie a costumului ei niște nasturi ca ai mei.

— Nasturi?... Cibeles?... Nu înțeleg nimic!

— Cibeles este o zeiță de origine frigiană, considerată drept „Mama tuturor zeilor” și protectoare a vegetației. Așa scrie în dicționarul mitologic în care m-am uitat.

— Un tip cam ciudat, acest Van Holm?

— Sucit de-a binelea! Și pe deasupra... murdar.

— S-a legat de dumneata? Nu te sfii, Mirela!

Pe obrajii fetei apărură pete de culoarea tomatelor. Ochii îi sclipiră mânioși.

— Numai la lucruri de-astea vă gândiți, voi bărbații! Aflați, tovarășe, că domnul Van Holm e murdar... la propriu, nu la figurat.

— Cum adică... nu se spală?
— Ba da, dar chiuveta e uneori atât de neagră, de parcă ar fi cărat cărbuni. Cămășile arată ca tăvălite prin noroi, pantalonii așîderea.
— Nu mai spune! Unde o fi umblând?
Ridică din umeri.
— Pleacă noaptea? Se întâmplă să nu doarmă la hotel?
— De dormit, doarme! Așternutul e totdeauna mototolit și plin de nisip...

Nu mai avea ce afla de la ea. O concedie.

— Bine, Mirela, îți mulțumesc!

E un om periculos? Întrebă camerista cu ochii ca două monede noi-nouțe.

Îi stârnise curiozitatea și pofta de senzațional.

— Depinde! glumi el. Pentru fete ca dumneata, nu cred!

— S-au mai văzut cocoși și la șaizeci de ani! spuse ea mucalit, examinându-l pe colonel ca și când ar fi vrut să-i aprecieze vârsta.

Tomescu împlinise cincizeci și se simțea prost, dar trebui să dea Cezarului ce i se cuvenea: Mirela avea indiscutabil simțul umorului.

După plecarea ei, părăsi și el camera. La recepție dădu de Max Dumitrescu, un tânăr, miop, cu lentile cât degetul de gros, care vorbea curent șase limbi. Îl cunoștea mai de mult.

— Dumitrescule, ce-mi poți spune despre Van Holm?

— Un bătrân cam aiurit, dar foarte priceput în meserie. Are în fundul holului un mic birou. Firma se vede de aici... „Hermes”.

— În ce sens priceput!? Cu ce se ocupă?

— Păi, primește grupurile de turiști, colaborează cu noi la repartizarea acestora pe camere, organizează excursii, vizionări de spectacole... Când n-are treabă, vorbește despre nasturi. Nasturii antici sunt pasiunea lui.

— Ciudat! Îi place societatea? E prietenos? Frecventează barul?

— De unde! V-am spus: își vede de treburile lui.

— Pleacă uneori seara și se întoarce târziu?

— Abia acum îmi dau seama! Se întâmplă să se întoarcă după miezul nopții.

— Asta nu te-a surprins?

— Sincer să fiu, de loc! Se plimbă omul după o zi de muncă. Are un Volvo mic, galben-citron. Pe zăpușeala asta, cine n-ar face seara un tur? De-aș avea mașină...

— Ai proceda la fel, știu! Dar nu te-ai întoarce cu hainele pline de noroi. N-ai observat în ce hal e, când revine din expedițiile sale?

— Doar că are unghiile negre, ca salahorii. Pe la douăsprezece stingem o parte din lumini și cum am vederea slabă...

— Bine, Dumitrescule! Uite ce rugămintă am eu la tine: dacă observi că se pregătește să iasă, sună-mă.

La zece și un sfert, Tomescu primi telefonul așteptat.

Van Holm luase masa la restaurant („două ouă moi și un pahar cu iaurt” ținu să precizeze Dumitrescu) și era pe cale să părăsească hotelul.

Colonelul ajunsese la timp ca să-l vadă urcându-se în Volvo-ul galben. Se instalează și el în Renault-ul său, care, după opinia sa la fel de subiectivă ca a tuturor posesorilor de autovehicule indiferent de marcă, întrunea un maximum de calități și un minimum de defecte.

Noaptea era senină și plăcută. În partea stângă a șoselei lucea marea, împodobită cu șiraguri de nestemate. Cerul aureolat de luminile portului avea o culoare neobișnuit de deschisă, cenușiu-sidemie, ca a perlelor.

Volvo-ul înainta cu o încetineală de melc, părând să dea dreptate lui Dumitrescu, anume că Van Holm se plimba fără țință și fără alt scop decât acela de a respira aerul proaspăt, saturat de sare.

Tomescu îl imita, mergând și el cu patruzeci pe oră. Trecură prin Constanța. Reprezentantul firmei „Hermes” continua să conducă lejer, atât în centrul aglomerat cât și pe străduțele puțin circulate din vecinătatea digului.

Pe șoseaua spre Mangalia, după trecerea punctului de control, și unul, și celălalt, accelerară treptat. Cincizeci... șaiszeci... optzeci... o sută...

Când colonelul de securitate se aștepta mai puțin, Van Holm încetini și opri. Acționează și el frinele, stinse farurile, rămânând în expectativă.

Ciudatul personaj coborî. Purta pe umăr un târnăcop și târa după el o lopată care zdrăngănea în contact cu asfaltul. Părăsi șoseaua, luându-o spre dreapta, de-a curmezișul unui teren ușor accidentat, plin de bălării.

Tomescu își pipăi revolverul, desfăcu piedica și se furișă după el printre buruienile colbuite. Îl vedea clar la lumina lunii, înalt, uscățiv aidoma „cavalerului tristei figuri”. Ce căuta aici? Venise să dezgroape o comoară? Ascunsese ceva, vreun obiect pe care intenționa să-l scoată la iveală?

Van Holm se opri lângă o groapă încojuroasă de niște pietroaie risipite fără noimă. Își suflecă mânecile, scuipă în palme ca muncitorii cu ziua și înfipse sapa în țărână.

Colonelul înaintă atât cât îi permise prudența. Călcând pe iarba veștedă, stârnea praful care-i gâdila nările.

Căutătorul de comori încă nu se apucase de lucru. Încearcă o lanternă electrică, aprinzând-o și stingând-o succesiv.

Dădu apoi drumul uneltelor în adâncitură și, cu lampa în mână, își făcu vânt după ele. Curând bulgări de pământ zburară prin aer, mărunțindu-se.

Ofițerul merse mai departe. Cu palma pe oțelul încălzit al armei, veni până la marginea gropii. Van Holm nu-l simți. Săpa fără grabă, într-un ritm uniform, preocupat să-și economisească forțele. Din când în când se oprea, își ștergea nădușeala sau schimba lopata cu târnăcopul, pentru a slăbi vreun bolovan. Lanterna o așezase lângă el, pe un bloc de calcar, pe suprafața căruia se distingeau motive ornamentale.

— *Guten Abend!* salută colonelul într-o germană corectă.

Van Holm se arată surprins, fără să se alarmeze. Răspunse degajat:

— Bună seara! Cu cine am onoarea?

— Tomescu e numele meu!

— Îmi pare bine! V-a intrigat activitatea mea? Era curios să aflați cu ce mă ocup?

— Mărturisesc că da!

— Ei bine, sap, domnule!

— Asta se poate vedea! De ce săpați, dacă nu vă e cu supărare?

— Cum „de ce”? De plăcere, bineînțeles! Fiecare are câte un *hobby*. Unii colecționează cutii de chibrit alții împăiază păsări, iar alții se dau în vânt după cact

Eu sap gropi, fiindcă-mi face plăcere. E sănătos, întărește mușchii brațelor și ai toracelui, regenerează sistemul nervos.

Colonelul râse neîncrezător.

— În toiul nopții, domnule Van Holm? Practicați acest sport în toiul nopții?

— Dacă ziua n-am timp! Dar văd că-mi știți numele! De ce nu recunoașteți că sunteți de la poliție?

— Fiindcă n-are nicio legătură cu conversația noastră. N-am venit să vă arestez.

— Și eu care auzeam de-acum zăngănitul cătușelor.

— Admiteți că nu săpați doar de dragul mișcării în aer liber?

— Admit! Mă pasionează arheologia. Fac săpături arheologice. Dar negăsind niciodată ceea ce caut, mă amăgesc cu ideea practicării unui exercițiu fizic util.

— Să vă cred, domnule Van Holm?

— Cum vă place! Coborâți lângă mine, ca să vă convingeți că nu există nasturi.

Colonelul coborî în groapă și o inspectă cu un aer de specialist. În afara plăcii groase de piatră, nu observă nimic.

— Un sarcofag?

— O stelă funerară!

— Înseamnă că tot ați găsit ceva!

— Da, dar pe mine, stelele nu mă preocupă! Nici sarcofagele! Nici ceramica! Nici uneltele sau armele...

— Atunci ce?

— Nasturii, domnule Tomescu, nasturii vechilor egipteni, ai elenilor, dacilor, romanilor... Ei sunt pasiunea vieții mele.

— Nu vă supărați, dar asemenea accesorii vestimentare existau oare în antichitate? Pe câte știu, toga n-avea nevoie de nasturi.

— Iată eroarea! se aprinse Van Holm. Istoricii greșesc negând existența nasturilor la îmbrăcămintea faraonilor din Valea Nilului și la acea a împăraților Romei. Până acum n-am putut încă s-o dovedesc, cu toate că am săpat la Giseh, la Pompei și pe Acropole. Dar în cele din urmă voi izbuti!

— V-o doresc din suflet! Subiectul mă pasionează și l-aș continua cu plăcere, dar nu în asemenea condiții.

N-ați vrea să ieșim?

Van Holm acceptă. Se înapoiară la mașinile lor.

— De fapt, iar am fost tras pe sfoară! mărturisi cu amărăciune arheologul amator. Pentru a nu știu câta oară.

— În ce sens?

— Prima dată mi-a spus că vecinul meu, tânărul de la camera 416, e student la arheologie! Era o minciună! Într-o seară m-a trimis la Constanța, la un restaurant unde urma să mă întâlnesc cu un anume profesor Hardley, istoric de renume. O fi fost el profesor, dar de înot, căci nu știa măcar deosebirea dintre *toga candida*, *toga sordida* și *toga praetexta*. Iar despre *trabea* m-a întrebat dacă e o țigară de foi. Am plecat indignat.

În altă seară mi-a sugerat că aș putea găsi nasturi antici în apropierea unui anumit punct de pe șoseaua asta. Ei bine, am nimerit într-o situație foarte neplăcută.

A fost o ambuscadă ca-n filmele polițiste, cu gangsteri care se urmăreau cu automobilele și se împușcau cu pistoalele.

Tomescu îi bară drumul.

— Despre cine vorbiți? Cine v-a jucat toate aceste farse?

— Naiba știe! Cineva care mă chema la telefon și se dădea drept prieten anonim.

— Domnule Van Holm, în noaptea aceea cu împușcăturile, unde vă aflați?

— Pe șoseaua asta, v-am mai spus!

— În ce loc?

— Circulam! încercam să identific amplasamentul pe care mi-l indicase măgarul. Dar m-am rătăcit. Când mi s-a părut c-am dat de el, am luat-o de-a curmezișul câmpiei. Mă îndepărtasem vreo cincizeci de metri de șosea, când a izbucnit scandalul. Bâz... bâz... bâz... bum... bum... o mașină Morris răsturnată. Apoi, doi oameni au vorbit cu glas tare... Pe unul, pe cel care a tras cu pistolul, l-am recunoscut. Mă miram ce caută la volanul unui Studebaker ultimul model. O să-mi reproșați că n-am înștiințat autoritățile. Aflați că eu nu mă bag! N-am

nevoie de încurcături cu poliția!

— Cine era?

— Maimușoiul în livrea portocalie! Cel cu coniacul!

— Nu vă înțeleg. Cine?

— Obrăznicătura aceea de barman, care într-o noapte trecea pe coridor cu o sticlă de Henessy. Mă durea stomacul, așa că i-am cerut să-mi toarne și mie un păhărel.

Ce credeți că mi-a răspuns? Că la vârsta mea, coniacul face rău la o oră atât de înaintată!

Tomescu îl luă de braț, zorindu-l.

— Haideți, domnule Van Holm! Să ne întoarcem la hotel. Luați-mă cu dumneavoastră.

— Cu mașina duminică ce se va întâmplă?

— O să trimit după ea mai târziu.

— Din partea mea! Așeză grijuliu sapa și târnăcopul în portbagaj, bombănind:

— O lume nebună! Cineva, habar n-am cine, a spus cândva, habar n-am când, „dau un regat pentru un cal”. Eu sunt dispus să dau toți nasturii antici din lume pentru un singur om cu mintea teafără!

Demascarea

Pe drum, colonelul îl rugă să oprească la un telefon public și vorbi cu procuratura. Îl căută apoi pe Vasiliu la Inspectoratul de securitate și află că acesta îl așteaptă la „Perla”. Sună recepția.

— Alo, Dumitrescule, Tomescu la aparat. Căpitanul Vasiliu e acolo?

— Vi-l dau imediat!

Vasiliu se prezintă:

— Să trăiți, tovarășe colonel!

— Zi, căpitane, c-am uitat: cum se numește barmanul?

— Care dintre ei? Fane... adică Ștefan Croitoru?

— Da! Cheamă procurorul de serviciu și comunică-i numele. Știe el despre ce este vorba. L-am informat. După aceea, trimite după mandatul de arestare.

— Am înțeles! Iau legătura cu procurorul de serviciu și trimit după mandatul de arestare. Totuși...

— Ce mai vrei?

— Trebuie să fie o neînțelegere! Barmanul și Gavrilescu nu pot fi una și aceeași persoană. Când Gavrilescu venise cu Gina, Fane îi servea.

— I-a văzut cineva împreună, față în față?

— Nu știu! Abia după fuga infractorului...

— Atunci?

— Cum primesc mandatul îl arestez?

— Nu! Așteaptă-mă până vin!

Tomescu își relua locul în Volvo-ul galben. Merseră până la Mamaia în tăcere, deoarece colonelul era mult prea preocupat ca să se lase antrenat într-o conversație despre nasturii togilor romane.

Vasiliu și Dumitrescu discutau în surdină, urmărindu-l cu coada ochiului pe barmanul în jachetă portocalie, care strângea ceștile de cafea și paharele goale de pe mesele din hol.

Van Holm rămase proțăpit în ușă și-l ținti cu degetul.

— Iată-! Asta-i dobitocul cu coniacul! Întrebați-l dumneavoastră, care sunteți de la poliție, dacă n-a fost în noaptea aceea cu Studebaker-ul pe șosea și dacă nu el a tras în omul de la volanul Morrisului?

Vorbise suficient de tare ca să fie auzit de Croitoru. Cu acesta nu se produse, aparent, nicio schimbare. Nici măcar o clipire fugară a pleoapelor! Continua să stea aplecat și să lustruiască o placă de cristal.

Deodată se îndreptă. Ținea mâna cu șervetul ridicată.

O flăcăruie arse pânda, țâșni prin ea. Glonteale trecu razant lângă capul lui Van Holm, îi șuieră colonelului pe la ureche ca să se înfigă în cele din urmă în perete.

În tinerețe, Tomescu jucase rugby la Dinamo. Plonjă la picioarele arheologului amator, placându-l după toate regulile artei. Se lungiră amândoi pe podea, făcându-și dintr-un fotoliu meterez. Căpitanul de securitate reacționează prompt, azvârlind un vas de ceramică în direcția barmanului; deoarece nu-l nimeri și Croitoru continua să tragă, sări peste tejgheaua recepției, adăpostindu-se. Îi strigă lui Dumitrescu „jos”, dar acesta era ca paralizat. Un glonț i se înfipse în umăr. Căzu. Cei din hol se împrăștiară ca potârnichele, ascunzându-se în dosul coloanelor.

Mergând de-a îndărăteala, Fane își acoperea retragerea golind încărcătorul. Voia să ajungă la ușița din fund.

Colonelul scoase revolverul său și ripostă, la fel Vasiliu.

Cele trei arme bubuiră, răspândind fum și miros de praf de pușcă. De peste tot cădeau bucăți de tencuială și o lustră se făcu țândări.

Când se năpustiră după barman, acesta dispăruse prin ușiță.

— S-a dus! scrâșni colonelul.

Căpitanul îl contrazise plin de sine:

— De data asta *nu*, tovarășe colonel! Ieșirile sunt păzite cu strășnicie și oamenii mei au primit consemn să tragă. De data asta nu ne mai scapă!

Coridorul avea pereții din ciment aspru, nefinisat, cu dâre paralele rămase de la cofraj. Îl lumina un bec amplasat undeva la mijloc. Câteva uși se înșirau pe o singură latură, la distanțe egale. Apartineau unor debarale, unor mici magazine și atelierelor de întreținere.

Una stătea larg deschisă. Se apropiară prevăzători, cu degetul pe trăgaci. Liniștea era amenințătoare, îți dădea fiori. Se postară în dreapta și în stânga ușii, și Vasiliu strigă:

— Aruncă arma și ieși afară!

Niciun răspuns! Repetă somația, fără ca din încăpere să răzbească vreun zgomot.

Se înțelesesă din priviri și căpitanul împinse încet capul înspre canat. Ceea ce văzu, îl determină să renunțe la adăpost.

Tomescu pătrunse după el într-o odăiță mică plină cu lăzi, pături vechi, sticle și cutii de conserve goale. Pe podea zăcea încolăcit, cu fața în jos, barmanul Ștefan Croitoru. Pistolul cu țeavă lungă și amortizor îi căzuse din mână. Colonelul îngenunche ca să-i pipăie pulsul și să-i examineze pupilele. Când îl întoarse, înțelese că nu mai era nevoie de asemenea probe: gaura rotundă din mijlocul frunții, din care sângele picura, era o dovadă concludentă că omul decedase.

Așteptară sosirea medicului legist și a fotografului. Căpitanul scotoci prin hainele mortului – jacheta se afla pe jos, lângă el – și scoase pe rând un portofel burdușit cu bancnote străine, un pașaport pe numele de Thomas Frey prevăzut cu o fotografie autentică, un breloc în formă de potcoavă cu o cheie de contact – probabil a Studebaker-ului. Mai găsi o pereche de ochelari de soare cu sticle negre și un obiect ciudat din plastic roz, asemănător unei proteze dentare.

Colonelul îl urmărea.

— Ce-o fi asta?

Vasiliu răsucea proteza pe o parte și pe alta. Deodată Tomescu se lumineă:

— Dantura proeminentă a lui Gavrilesco! Ia să vedem...

Îngenunche, introduse cadavrului piesa de plastic între gingie și buza superioară și îi puse ochelarii pe nas.

— Iată-l! După toate descrierile, Gavrilesco în persoană! Dacă ar fi aici tovarășa Botez, ar confirma-o. Proteza schimbă complet fizionomia și dacă mai pui la socoteală ochelarii... Așadar, Ștefan Croitoru și Mihai Gavrilesco sunt una și aceeași persoană. În seara aceea când a venit Coman la bar, s-a săltat peste tejghea și s-a ascuns în magazia asta. S-a întors apoi fără proteză și ochelari negri, după ce a schimbat sacoul cu jacheta portocalie.

Se așează pe o ladă înaltă și tălpile îi ajunseră până la podea.

— Nici nu-mi vine să cred, spuse, că afacerea s-a încheiat. „Păianjenul”... Ștefan Croitoru... Mihai Gavrilesco... Thomas Frey! Patru personaje întruchipate de unul singur.

— Aproape că-ți inspiră respect! observă Vasiliu readucând trupul în poziția inițială. Se ridică și se scutură de praf.

Un locotenent-major de miliție își făcu apariția.

— Să trăiți, tovarășe colonel! Permiteți să începem? Tomescu încuviință. După ce schimbă câteva cuvinte cu medicul legist, i se adresează lui Vasiliu.

— Să mergem la inspectorat, căpitane, să punem concluziile pe hârtie.

Speranțe neîmplinite... și totuși

În anticamera lui Tomescu, Coman aștepta de mult să fie primit. Secretara scria la mașină, fără să-l învrednicească măcar cu o privire. Ședea aplecat, cu coatele pe genunchi, fumând țigară după țigară. Avusese răgaz să lase frâu liber fanteziei, închipuindu-și întrevederea ce avea să urmeze.

Secretara, își imaginase el, mai intrase o dată la șef, ca să-i aducă aminte de el. Acesta îl primise cam ostil.

— Ce cauți aici?

Îl informase respectuos că interveniseră elemente noi, care motivau reluarea cazului.

Colonelul nu fusese de acord cu această opinie, dar acceptase să-i asculte, fiindcă el, Coman, îi era vechi prieten.

— Zi repede! îi spusese, n-am timp de pierdut.

Intrase de-a dreptul în subiect, repetând ceea ce aflate prin intermediul Soniei.

— De necrezut! De unde știi?

— De la bătrâna lui mătușă!

— Formidabil! exclamase Tomescu și-l bătuse pe umăr. Asta aruncă o lumină nouă asupra întregii afaceri. Bravo, Radule, felicitările mele.

După aceea își ceruse scuze și-l investise cu toate prerogativele ducerii la bun sfârșit a cercetărilor.

Iluziile îl transpuseseră într-o asemenea stare euforică, încât secretara trebui să repete de trei ori „poftiți la tovarășul colonel!” Când o auzi, în sfârșit, se fâstâci și se arse cu țigara.

În biroul lui Tomescu, termometrul îndrăznelii sale scăzu sub punctul de îngheț și fu incapabil să reediteze dialogul imaginar.

Colonelul ședea cu un dosar voluminos pe genunchi. Citea, urmărind rândurile cu degetul arătător.

Când Coman intră, se încruntă și-și încheștă buzele.

— Ce vrei?

— Tovarășe colonel, vă rog respectuos...

— Ți-am ordonat să aștepți până vei fi chemat.

— Da, tovarășe colonel!

— Atunci?

— Tomescul, mai ascultă-mă de data asta! A intervenit ceva...

— Știu! Spionul s-a sinucis! Cazul „Păianjenul” aparține trecutului.

— S-a sinucis?

Uimirea îl făcu să devină și mai stângaci, să-și rotunjească ochii și să dea sprâncenelor forma unor semne de întrebare.

— Acum că ai aflat, țe-ai liniștit?

— Tomescul, faptul că e mort nu înseamnă... nu înseamnă... că nu trăiește!

Colonelul vru să râdă, se abținu și spuse blând, cu condescendență:

— Te-ai scrântit, Radule!

— O singură vorbă! Pavel Stoleru era de fapt...

Tomescu îl întrerupse pe același ton:

— Te duci imediat la un doctor să te consulte. Cel mai bine ar fi să-ți dea un concediu medical.

Coman se gândi puțin. Ideea îi surâse și o luă de bună. În drum spre policlinică, prin minte i se încrucișară tot soiul de planuri năstrușnice.

Obținu un concediu de șapte zile, dar nu plecă pe litoral imediat, ci rezistând tentației stătu încuiat o zi și o noapte. Își consultă însemnările din carnet și, după ce le știu aproape pe de rost, se angrenă într-un joc asemănător celui cu cartonașe decupate, care, puse la locul potrivit, alcătuiesc o poză. Își tăiasc din hârtie bilețele pe care scrisese câte o propoziție sau câte un nume și le alătura în fel și chip. De zeci, de sute de ori strica fără regret combinațiile și o lua de la început. Încetul cu încetul ajunse la o înșiruire de fapte care, chiar dacă nu corespondea întru totul realității, avea o oarecare logică.

Își notă concluziile sub formă de tabel în carnetul său și cu el în buzunar se sui în acceleratul de Constanța.

În calitatea sa „neoficială” nu se putea adresa Inspectoratului de securitate sau celui de miliție, ca să le ceară sprijin, ci trebuia să se descurce singur.

Primul drum îl făcu la „Perla”, unde stătu de vorbă cu chelnerii, cu picolii și cu femeile de serviciu. Vizită apoi, cu aprobarea directorului – spre norocul lui acesta nu-i puse prea multe întrebări – magazia în care fusese găsit cadavrul barmanului. O supuse unui examen lung și meticulos și descoperi, în spatele unor lăzi, un culcuș, resturi de mâncare, sticle goale și mucuri de țigară. Pe acestea le sortă, despărțind pe cele străine de obișnuitele „Favorit” indigene, și le numără.

Procedă astfel inspirându-se din lectura unui tratat deosebit de valoros, „Metode moderne de investigații”, de prof. Dr. Titus Ludușan.

Se duse apoi la Serviciul administrativ al hotelului, unde consultă condica de prezență a salariaților, și avu o întrevedere cu Max Dumitrescu, abia întors de la spital.

Discuția se referi în special la Van Holm și la Gavrilescu. Află printre altele că însoțitorul Ginei Botez, înainte de a veni cu ea la bar,

telefonase în câteva rânduri de la recepție, cerând camera reprezentantului firmei „Hermes”. Cu acest prilej, Max observase că avea unghiile ia fel de murdare ca Van Holm. Ceea ce-l făcuse să-l creadă și pe el arheolog amator.

Urmă o perioadă de patru zile, în care nu făcu mai nimic. Se plimbă prin stațiunile de odihnă la ore de maximă aglomerație, frecventă restaurantele și barurile de zi, cutreieră îmbrăcat în vechiul său costum bleumarin, dar cu o pălărie nouă de paie trasă pe frunte, plajele. Îl caracteriza o nerăbdare greu stăpânită, manifestată prin dese consultări ale calendarului de buzunar și ale ceasului-brățară.

Aștepta ceva, ceva care potrivit calculelor sale urma să se producă în a cincea zi de la plecarea sa din București.

În sfârșit, se împlini și sorocul. Dis-de-dimineață părăsi camera închiriată la o familie constănțeană și luă autobuzul de Mangalia. Spre nedumerirea șoferului, ceru să fie lăsat în plină șosea. Șoferul n-avea de unde să știe că locul era foarte apropiat de cel pe care-l supraveghease în atâtea seri Hardley, de plaja pustie unde fuseseră debarcate containerele cu stupeficante.

Se furișă printre arbuști până aproape de malul mării și descoperi, pe nisipul presărat cu bolovani, un cort albastru.

— E cineva aici? strigă de departe.

Din cort ieși barmanul. Era viu!

În legitimă apărare

— Bună ziua! Ce mai faceți?

Nu-l recunosc sau se prefăcea a nu-l recunoaște.

— Pe mine mă căutați?

— Să zicem că pe dumneavoastră.

Fane Croitoru arăta rău, cu pielea ofilită și cu ochii încercănați. Semăna bine cu una dintre variantele portretului-robot. Așa cum stătea, gârbovit, cu brațele atârând de-a lungul trupului, cu capul între umerii înguști, îți trezea compătimire.

— Nu vă cunosc.

— Ne-am mai întâlnit, totuși. Sunt locotenent-colonel de securitate. Iar dumneavoastră vă numiți Stoleru! *Cornel Stoleru!*

— Vă înșelați! Eu sunt...

— Atunci Thomas Frey sau... „Păianjenul!”

— „Păianjenul” da, tovarășe locotenent-colonel. Pe vremuri mi se spunea așa. Îmi pare bine că ați venit, deoarece eram decis să mă predau.

— Zău? Așa deodată? De ce?

— O să vă spun. Să intrăm, că n-are rost să stăm la soare.

În pofida umbrei din cort, zăduful îngroșa aerul, dându-i

consistența unei supe. Începutul de septembrie era la fel de torid ca un început de august, în care atmosfera se încinge în primele ore ale dimineții și păstrează căldura până seara târziu. Coman renunțase la costumul din stofă bleumarin, înlocuindu-l cu o pereche de pantaloni de doc și cu o bluză cu găurele. Se aprovizionase cu trei batiste, din care două deveniseră de-acum inutilizabile.

Se așezară pe scaune pliante, de-o parte și de alta a mesei.

— Vreau să mă predau, deoarece nu mai suport să fiu hărțuit. Trei sferturi din viață am trăit ca un fugar, și nu-s în stare acum, la bătrânețe, s-o iau de la început. Nu mai am nervi, nu mai am putere, pricepeți?

— E o idee cât se poate de înțeleaptă! Care e numele dumneavoastră real?

— Pavel Stoleru!

— Atunci cel ucis este fratele dumneavoastră geamăn, Cornel?

— Da! Eu l-am împușcat! Am fost în legitimă apărare.

— Așa? Care dintre voi era Ștefan Croitoru, barmanul?

— Eu! Sub acest nume de împrumut m-am întors în țară.

— Când asta?

Acum douăzeci și trei de ani. În 1948.

— Cornel când a venit?

— Anul acesta, în iunie. Tovarășe locotenent-colonel, dați-mi voie să vă povestesc totul de la început până la sfârșit. Voi fi scurt.

— Vă rog! Nu sunt grăbit.

Coman luă o poziție pe cât posibil de comodă și scoase pachetul de „Carpați” și chibriturile.

— Cornel și cu mine eram frați gemeni, începu Stoleru. Ne-am născut la Pojorâta, în Bucovina, la 19 noiembrie 1914. Tata lucra la o exploatare forestieră. Mama murise când nu mergeam încă la școală, așa că am fost crescuți de o mătușă, Aneta Mareș. Eu am părăsit comuna la 13 ani, ca să găsesc de lucru la Suceava. Am fost ucenic a o croitorie, băiat de prăvălie la un băcan și în cele din urmă piccolo. În 1938 am plecat la București.

— Și fratele, Cornel?

— Hoinărea! Nu prea ne înțelegeam, din cauză că aveam firi foarte diferite. Habar n-am cu ce s-a ocupat în perioada aceea. Uneori venea la mine, ca să-mi stoarcă bani. Din 1938 până în 1944, n-am auzit de el.

— Dumneavoastră ce ați făcut în Capitală în acești șase ani?

— Eram chelner la diferite restaurante. În '42 am fost angajat la Athenée Palace. În martie '43 m-am alăturat luptei antifasciste.

— Ați fost ilegalist?

— Da!

— La București, fratele nu v-a căutat?

- O singură dată, la începutul verii lui patruzeci și patru.
- Tot bani voia?
- De unde! Arăta ca unul care s-a căpătuit. Nu mi-a pretins nimic, dimpotrivă, mi-a oferit o sumă respectabilă.
- Pentru ce?
- Așa! Zicea că mi-o face cadou!
- Știa despre activitatea dumneavoastră politică?
- Nu cred! Cunoștea în schimb relațiile mele cu... Alina Coman.
- Ce fel de relații? Puse întrebarea pe un ton repezit, care făcea notă discordantă cu cel întrebuințat până atunci.
- Alina era legătura mea, în cadrul organizației. Asta, firește, Cornel n-avea de unde s-o știe. Mă tachina, sfătuindu-mă să am grijă să nu mă prindă bărbatul.
- De unde deținea informațiile cu privire la... această tovarășă Coman?
- N-am idee! În orice caz, cunoștea foarte multe lucruri despre ea. I-oi fi spus și eu câte ceva, în toiul discuției, apărându-mă împotriva insinuărilor. Scurt timp după această întrevvedere am fost arestat de Gestapo. Direct de la restaurant m-au ridicat.
- V-au interogat? V-au schingiuit?
- Desigur! Am rezistat însă torturilor. N-am trădat! După o săptămână, văzând că nu scot nimic de la mine, m-au suit într-o mașină și m-au transportat la aeroport. Așa am ajuns în Germania, la Dusseldorf.
- Și acolo?
- M-au internat într-un lagăr, complet izolat de ceilalți deținuți. O lună încheiată n-am văzut decât pe paznicii care-mi aduceau mâncarea. Am încercat să vorbesc cu ei. Zadarnic! Parcă erau muți. Într-o zi am fost condus la un ofițer superior SS, care, spre bucuria mea, mi-a comunicat că sunt liber. M-a pus însă să semnez o hârtie.
- Anume?
- O cerere antedatată, prin care solicitam să lucrez ca agent-informator al Gestapoului.
- Ați iscălit?
- N-aveam încotro! Unica mea dorință era să fiu liber și să aflu ce se petrecuse în realitate. Mi s-au înmănat acte pe numele de Ștefan Croitoru și mi s-a atras atenția că înapoierea mea în țară ar echivala cu o sinucidere.
- Cât ați stat în Germania?
- Încă patru ani după capitulare. Mă temeam să revin în România, din cauza acestei hârtii, mă temeam că voi fi declarat criminal de război și judecat. Cine ar fi crezut povestea mea? Până în 1948 am răbdat, pe urmă mi-am zis „fie ce-o fi” și am plecat acasă.
- Ca Ștefan Croitoru?

— Da! Curând mi-am dat seama că-mi făcusem griji degeaba. Nu s-a legat nimeni de mine. Am lucrat la Brașov, la Sibiu, la Craiova. Acum locuiesc la Bacău, dar vara mă trimit pe litoral.

— Și fratele? Ați mai avut vești de la el?

— Până acum în iunie, nu! Într-o zi m-a chemat la telefon și mi-a cerut o întâlnire. Se dădea drept Thomas Frey și spunea că are să-mi predea ceva de la o persoană din străinătate, apropiată mie. M-am gândit imediat la Cornel. Când l-am văzut, era chiar el! Arăta ca cei din lumea mare, avea bani cu ghiotura. Și sentimentele față de mine păreau altele. Mi-a oferit o mulțime de cadouri și zece mii de lei.

— Cerând în schimb...?

— Nimic! Zicea că o face din dragoste fraternă. Apoi a început să frecventeze barul.

— Deghizat, sub numele de Gavrilescu!

— Văd că știți! Îmi pretindea câte un mic contraserviciu. De pildă, să servească uneori în locul meu ca să audă ce vorbesc anumiți clienți; o dată m-a pus să las o sticlă de Henessy și o cutie cu bomboane în fața camerei 416.

— Faptul că-și schimbase identitatea nu v-a pus în gardă?

— Ba da! I-am cerut explicații. Mi-a mărturisit că nu venise ca turist să-și revadă meleagurile natale, cum afirmase inițial, ci în interes de afaceri. Neștiind încă ce învârtește, i-am satisfăcut dorințele. După ce am aflat de sinuciderea Lizei Vicol și că Sorin Verescu a căzut victimă unui atentat, am refuzat să-l mai ajut. A trecut la amenințări. Avea la el cererea pe care o semnasem la Diisseldorf și cu ea mă șantaja.

— Ce mai voia?

— În primul rând să tac! În al doilea, să-i găsesc un loc la hotel unde să poată sta, la nevoie, neștiut de nimeni. I-am propus magazia. Când servea el clientela, mă ascundeam eu acolo. Așa am dus-o până în seara aceea când a apărut însoțit de față. Văzând cum toarnă pe ascuns un praf alb în sticlă, nu m-am putut abține și am plecat pe ușa din dos. M-a ajuns din urmă. Mi-a spus că vor să-l aresteze și m-a implorat să-l scap. I-am descris drumul spre intrarea furnizorilor și i-am atras atenția că dacă îndrăznește să se mai arate, îl dau pe mâna miliției.

— De atunci a mai fost?

— Nu! Abia în ziua aia nenorocită, când l-am...

— Cum s-a întâmplat?

— A intrat și mi-a făcut semn să-l urmez. Cu țeva pistolului m-a împins spre magazie și m-a încuiat. Am stat acolo câteva ore, întrebându-mă ce mârșăvie plănuiește. Deodată au răsunat împușcături. Voiam să sparg ușa, să-l împiedic să comită o nouă crimă. Tocmai mă pregăteam s-o fac, când a dat buzna. Arăta ca o

fără turbată. Mi-a vârât pistolul în mână și mi-a poruncit să îmbrac jacheta portocalie pe care o purta. Am ghicit însă șiretlicul! Trăsese în cineva și voia să mă scoată pe mine țăp ispășitor.

I-am spus-o. „Atunci mori!” a urlat, scoțând un al doilea revolver. N-am avut încotro și am apăsat pe trăgaci. L-am văzut prăbușindu-se. Avea în mijlocul frunții o gaură neagră. Am pus arma pe care mi-o dăduse pe dușumea, și pe a lui am băgat-o în buzunar. Cunoscând fiecare colțișor al hotelului, am stat pitit până la plecarea miliției și după aceea m-am furișat afară. Asta e totul, tovarășe locotenent-colonel. Vă jur, eram în legitimă apărare. Dacă nu-l doboram...

Coman se abținu de la comentarii. Compară depoziția cu propriile sale deducții și găsi numeroase nepotriviri. Își vârî o țigară între dinți și scăpară un chibrit. După ce trase fumul în piept, i se adresă lui Stoleru cu o viclenie atât de fină, încât păru sincer:

— La urma urmei, povestea dumneavoastră, adevărată sau nu, mă privește prea puțin. Nu mă mai ocup de afacerea asta, și vizita mea are un caracter strict... particular! Îmi permiteți să vă întreb dacă mi-ați reținut numele?

— Mărturisesc că nu!

— Mă cheamă Radu Coman!

Îl observă ridirând pentru o fracțiune de secundă sprâncenele. Fu singura lui reacție necontrolată.

— Soțul Alinei?

— Da! Iată motivul prezenței mele aici. Vă rog să-mi vorbiți despre ea.

— A fost un om excepțional! Păcat că a murit atât de tânăr.

— Au trecut mulți ani și tot n-am izbutit să aflu ce a determinat-o să-și pună capăt zilelor. Ce credeți, domnule Stoleru, de ce a făcut-o?

— V-o pot spune! Era foarte deprimată. Jocul de-a v-ați ascunselea cu poliția, cu siguranța, îi măcinase nervii. Trăia sub o continuă amenințare, sub teroare chiar. Oricine din anturajul ei putea fi un trădător. Deținea informații de mare importanță pentru mișcare.

— Așadar, în ultimele săptămâni. Ați găsit-o deprimată, terorizată?...

— Da! Mă străduiam în fel și chip să-i dau curaj, să-i ridic moralul. Lucram pe vremea aceea la Athenée Palace și îi puteam aduce câte ceva, o sticlă de vin, o trufanda... Știți ce greu se trăia pe atunci.

— Apreciez bunătatea de care ați dat dovadă și vă mulțumesc. V-ați purtat ca un adevărat prieten. Acum, în altă ordine de idei: ați revăzut-o cumva pe Sonia Chelaru? Întreba mereu de dumneavoastră.

— Sonia Chelaru? Nu-mi amintesc.

— O fată înaltă, frumoasă, cu ochi de căprioară. Cea mai timidă și mai retrasă din tot grupul.

— Da, desigur! Sonia!

— V-a iubit mult!

— Posibil! A trecut atâta timp... Pesemne că pentru mine a fost o aventură oarecare.

— Și copilul?

— Care copil? Da, desigur, copilul! Când m-au arestat și m-au trimis în Germania, eram gata să-l înfiez. Întorcându-mă în țară, recunosc...

— Se întâmplă, domnule Stoleru. Nu vă fac reproșuri. Așa suntem noi, bărbații! Altminteri, Sonia s-a măritat curând după aceea. Dacă ați fi căutat-o, ca să vă îndepliniți obligațiile, i-ați fi provocat numai neplăceri.

Își manifestă ușurarea trăgând adânc aerul în piept.

— Așa e? Oamenii se unesc, se despart, și timpul șterge urmele. Asta-i soarta! Eu nu prea m-am împotrivit valurilor vieții. Le-am lăsat să treacă peste mine ori să mă ducă cu ele, oriunde au vrut. Cred în fatalitate!

— Poate aveți dreptate! Fie că te lași antrenat de curent, fie că te împotrivești, există o fatalitate care te ajunge din urmă: cea a judecății!

— A judecății de apoi!

— Nu, domnule Stoleru, a justiției. Căci dacă ne-am lăsa în nădejdea judecății de apoi...

— Vorbiți așa, fiindcă sunteți un reprezentant al legii. Eu, vrând-nevrând, am alte concepții.

Locotenent-colonelul nu-l mai contrazise. Introduse ca din întâmplare mâna în buzunar și, făcu să apară o altă cutie de chibrituri. Se juca cu ea submasă, agitând-o, apoi o deschise pe jumătate. Un păianjen gras și lucios, sătul de captivitate, ieși, se cățăra sprinten în sus și o porni de-a curmezișul plăcii de plastic. Alerga pe picioarele sale lungi și subțiri ca niște catalige de parcă ar fi planat.

Coman ridică palma gata să-l strivească.

— Nu! Lăsați-l!

Suna a rugămintă și a poruncă totodată! Ofițerul întrebă precipitat:

— De ce? E o gânganie scârboasă.

— O viețuitoare ca oricare alta. Nu v-a făcut nimic!

Apucă păianjenul cu o delicatețe exagerată, ca pe un fluture gingaș căruia te temi să nu-i întinezi culorile. Cu un deget al celeilalte mâini îi mângâie spinarea, privindu-l extaziat. După aceea se duse afară, îl așeză pe nisip și-l urmări îndepărtându-se.

Când reveni, Coman îl întâmpină vesel:

— Mi se pare ciudat, domnule Stoleru. Iubiți păianjenii și, totuși, porecla i-a fost atribuită fratelui dumneavoastră, care avea o aversiune bolnăvicioasă împotriva acestor animale.

— Greu de înțeles raționamentul unor copii, răspunse. Cred că-l

strigau așa știind că se sperie, că până și rostirea cuvântului „păianjen” îl exasperează. Și mie îmi spuneau la fel, fiindcă nu ne puteau deosebi.

Zvâcnirea colțului gurii, deși fulgerătoare, nu trecu neobservată.

— Nu vă neliniștiți din cauza acestei scăpări neînsemnate. S-ar fi putut întâmpla să nu știu că *Pavel Stoleru* ura păianjenii, pe când *Cornel* îi iubea. Ați făcut și alte greșeli, dar nu contează. Oricum, vă cunoșteam identitatea!

Nu se alarmă, nu încercă să nege, ci spuse cu un calm imperturbabil, pentru care Coman îl invidie:

— Felicitările mele! Îmi plac adversarii puternici. Aș comite o indiscreție, întrebându-vă de unde dețineți toate aceste... secrete de familie?

— De la mătușa dumneavoastră Aneta. Am vizitat-o la București, la spital, împreună cu Sonia Chelaru. De la ea am aflat povestea fraților gemeni Stoleru.

— Zău? Ce v-a istorisit?

— Totul, începând cu moartea mamei dumneavoastră și până la vizita pe care v-a făcut-o în '44, la București.

— Nu-mi amintesc!

— Bătrânii au în general o memorie prodigioasă. Dacă vă interesează... „Semănau, zicea, ca două picături de apă, dar numai la chip; la suflet erau mai diferiți ca doi străini, unul de la un capăt, celălalt de la alt capăt al Pământului. Pavel era pâinea lui Dumnezeu, iar frati-său, Cornel, ucigă-l toaca.”

— Chiar așa?

— Pe cuvânt de onoare! A subliniat această idee: „să-mi dau duhul fără împărtaşanie dacă vorbesc cu păcat. Cât era Pavel de bun, pe atâta de hain era celălalt”. Mi-a mai relatat și altele, dar lucrul cel mai important mi s-a părut călătoria ei la București. Iată cum mi-a descris-o:

„Venisem cu o jalbă pentru cele două văcuțe, de mi le-au luat nemții din ogradă, cu rechiziție. Nu prea știam la ce ușă să bat, așa că m-am dus mai întâi la Pavel. Era devreme, zori de zi, și când mi se deschide, ce să văz...? Cornel!

— Acum știu! Numai ea ne putea deosebi.

— Întocmai! Tușa Aneta a continuat: „a încercat să mă păcălească, cică Pavel ar fi fost căutat de poliție și că el l-a ajutat să fugă în străinătate. M-a învățat să nu vorbesc despre asta nimănui, m-a pus să mă și jur! Abia acasă, la Pojorâta, când am avut oleacă de răgaz să chibzuiesc, am priceput că mă mințise. Păi dacă Pavel fugise de poliție, de ce scria pe ușă *Pavel Stoleru* și nu *Cornel* – cum s-ar fi convenit – și de ce-l striga cucoana, gazda lui, domnule Pavele? Cum de nu l-a înhățat poliția în locul lui frati-său, dacă locuia în odaia lui și îi

purta numele?”

Acestea au fost cuvintele tușei Aneta, domnule Cornel Stoleru.

— Avea o minte ageră, mătușica! Altceva ce ați mai aflat de la ea, domnule Coman?

— Chestia cu porecla! Și cu simpatia dumneavoastră pentru păianjeni, unul dintre puținele semne de recunoaștere. Asta mi-a sugerat mica experiență de adineauri.

— Care v-a reușit! Ce alte gafe am mai comis?

— Ați descris ultimele zile de viață ale soției mele, starea ei de spirit, ați încercat să dați o explicație gestului ei disperat. Or Pavel, care fusese luat de Gestapo încă din iunie 1944, n-avea de unde să știe.

Îi dădu locotenent-colonelului din nou dreptate și acesta continuă:

— Pavel n-avea obiceiul s-o viziteze pe Alina și nici să-i aducă daruri.

— Nu știam! Am considerat normal să procedez astfel!

— Sonia Chelaru trăia cu Pavel de șase luni. Deodată, a încetat să mai vină. Asta a șocat-o! L-a așteptat într-o noapte ca să provoace o explicație. A trecut pe lângă ea fără măcar s-o observe. Apoi a bruscato și ea l-a pălmuit.

— De palme, da, de palme îmi amintesc. Dar fratele meu putea să-și fi găsit între timp pe altcineva.

— Am avut în vedere și acest lucru. De aceea, am înfrumusețat-o pe Sonia, i-am atribuit calități pe care nu le-a avut niciodată și i-am inventat și un copil. Sonia nu e suplă, cu ochii de ciută, ci solidă ca un tanc, cu o gură care nu iartă și cu un temperament vulcanic. Ar fi trebuit să mă contraziceți, dar mai ales, să negați paternitatea pruncului.

— Asta e! M-am dat de gol și dumneavoastră jubilați! „Păianjenul răsuci capul într-o parte, etalându-și profilul: o frunte înaltă, mult înclinată, un nas acvilin, o bărbie pătrată, energică... Niciunul dintre portretele-robot nu scotea îndeajuns de bine în relief asemănarea cu o pasăre de pradă.

— Vă recunoașteți învins, domnule Stoleru?

— Da! Vorba e, ce facem acum! Dumneavoastră încercați să mă arestați, eu să mă opun, ne batem... Sau aveți alte propuneri?

— Sincer să fiu, nu știu! V-am anunțat că n-am calitatea să vă arestez. Sunt o persoană particulară, care cel mult ar putea fi tentată să vă taie beregata, din răzbunare. Am suferit mult, după moartea Alinei. Până una, alta, să ne continuăm discuția! Uf, ce căldură infernală!

Pe cine acoperi, Cornel Stoleru?

Gâtlejul îmi era uscat ca iasca. S-a sculat, a dat la o parte perdeaua de la intrare și a strâns-o într-o chingă, ca să intre mai mult aer. S-a dus apoi la micul frigider portativ și mi-a adus un pahar de plastic roz, cu apă rece.

Am băut ca deobicei, pe nerăsuflăte. Când și-a reluat locul pe scăunelul pliant, i-am spus:

— Până acum, mai mult eu am vorbit. Ce-ar fi să continui dumneata? Nu mai foloseam nici eu, nici el, formula „dumneavoastră”, deoarece atinsesem un anumit grad de familiaritate.

— Dacă ții neapărat? Să nu-ți pară rău.

— De ce să-mi pară rău?

— Fiindcă vei afla lucruri îngrozitoare. Ne învârtim într-o lume în care cinstea, sinceritatea, prietenia au devenit noțiuni perimate, pe care le întâlnim doar în romane și în filme. Noi însă trăim, domnule Coman, nu facem literatură,

— Așa o fi lumea dumitale!

L-am rugat apoi să se abțină de la considerente teoretice.

— Bine! N-ai decât să inversezi rolurile, să pui în loc de Pavel – Cornel, și vei cunoaște adevărul! Exact așa au decurs evenimentele.

Nu mințea. Făcând, mental, înlocuirea, căpătăm o imagine clară, în care toate piesele se găseau la locul lor. L-am lăsat să vorbească.

— În 1944 eram în slujba serviciului secret german. Șefii mei descoperiseră activitatea lui Pavel și mi-au ordonat să mă substitui lui. A fost arestat, supus obișnuitului tratament, dar n-au scos de la el cine știe ce! De aceea am fost nevoit să pornesc la lucru insuficient pregătit.

Se aflase, din altă sursă, că Alina avea legături cu cercuri politice ostile aliaților germani, cercuri care urmăreau ieșirea din război a României, iar fratele meu fusese văzut cu ea.

Am luat contact cu soția dumitale, dându-mă drept Pavel. N-am reușit să-i câștig încrederea. N-avea niciun dubiu în privința identității, dar probabil că mă purtam altfel decât el, și asta a determinat-o să fie circumspectă, în ciuda eforturilor nu progresam. Șefii se arătau din ce în ce mai impacientați și mă muștruluiau pentru ineficiența mea. Atunci mi-a venit ideea cu stupefiantele. Într-o zi i-am adus vin amestecat cu o substanță halucinogenă care dă foarte repede obișnuință. Am repetat operația de două-trei ori și am dispărut. Revenind după câteva zile, am găsit-o distrusă fizicește, cu voința aparent frântă. Atunci am atacat-o frontal, cerându-i informații în schimbul drogului. Deși știa că nu are altă posibilitate să-l capete, deși nevoia de a-l consuma îi intrase în sânge, a refuzat. Am plecat și am lăsat să se mai scurgă un timp, după care mi-am repetat propunerea. A respins-o și de data aceasta! În dimineața următoare, au găsit-o moartă!

Relata faptele sale atât de odioase cu aerul celui care redă subiectul unei piese de teatru. Era profesionistul tipic al crimei, ajuns la limita dezumanizării. Dacă până atunci în mine clocotise mânia, dacă fusesem cuprins de o ură năvalnică, aceasta se stinse subit. Îl priveam acum ca pe un instrument al morții pe care ești obligat să-l desființezi, ca pe o bombă ce trebuie dezamorsată, dar față de care ești incapabil de simțăminte.

La această nouă stare de spirit contribuiseră probabil și cuvintele lui Tomescu despre incompatibilitatea rezolvării unui caz când există implicații personale și despre obiectivitate.

În pofida atmosferei încinse din cort mâinile și picioarele îmi erau de gheață. Am surprins o ușoară furnicătură căreia nu i-am dat importanță. Văzându-i trăsăturile încremenite, ca ale unei măști metalice, l-am întrebat mai mult ca să-l pun la încercare:

— Nu ți-e frică de mine, domnule Stoleru? Cutezi să spui toate astea omului a cărui soție ai împins-o la moarte?

— Mata ai vrut-o! Te-ara avertizat! Nu, nu mi-e frică. Țm un al șaselea simț, cel al autoconservării, extrem de util în meseria mea. Am luat cuvenitele măsuri.

— Știi că până mai adineauri intenționez să te ucid?

— Serios? Nu te-aș fi crezut capabil!

— Află că m-am răzgândit! Am să te arestez!

— Parcă spuneai că n-ai calitate?

Asta m-a înfuriat. Am încercat să duc mâna la buzunarul de la spate, unde țineam revolverul. A fost imposibil. Brațul era paralizat, insensibil, ca după o anestezie locală. Nici picioarele nu mi se supuneau.

A urmărit eforturile mele cu interesul cercetătorului pentru reacțiile unui animal de experiență.

— Da, și-a făcut efectul! Adineauri ți-am pus ceva în apă, un praf care acționează asupra centrilor motori din creier. Rămâi lucid, poți vorbi și recepționa ce ți se spune, dar mușchii extremităților sunt scoși din funcțiune. Mai dorești să continui, domnule locotenent-colonel?

Ce-mi rămânea de făcut decât să-l sfidez? Am afișat o indiferență senină, ca și când aș fi fost în deplinătatea facultăților mele fizice.

— Sigur că da! Te ascult cu plăcere.

S-a mirat puțin.

— Îți sunt recunoscător! Am atât de puține ocazii să vorbesc despre mine și despre activitatea mea. Să trec totuși peste etapele pe care, în linii mari, le cunoști. După război m-am reabilitat, ducând la îndeplinire diferite misiuni, pentru alți patroni, desigur. Oameni ca mine, cu experiență și, ca să zic așa, lipsiți de scrupule, au totdeauna căutare. Cu timpul, numele de „Păianjen” a devenit o marcă, un blazon. Am cutreierat lumea, făcându-mi meseria nu numai cu

conștiinciozitate, ci și cu iscusință, iar rezultatele mele erau excelente. M-am îmbogățit, îmi puteam satisface gusturile cele mai rafinate... firește cu prețul unei singurătăți apăsătoare.

Am găsit resurse să fiu ironic.

— Ești un sentimental, domnule Stoleru!

— Să știi că sunt! Dar nu-mi pot îngădui decât rareori să mă manifest. În iunie am fost trimis în România cu o dublă misiune...

— Supravegherea transferului de stupefiante și obținerea planurilor generatorului ypsilon. Îmi dai voie să urmez? După încercarea nereușită de a o racola pe Liza Vicol – dovadă că nu ești numai sentimental, ci și ambițios de vreme ce ai recurs la aceeași metodă – ți-ai îndreptat atenția asupra lui Sorin Verescu.

— Așa e! Am exercitat presiuni asupra fetei și a lui Verescu! Prin Pavel le-am trimis drogul. Doar că nu este vorba de ambiție! Metoda e bună, încercată! Aici, la voi, m-a urmărit ghinionul!

— Crezi că eșecurile dumitale s-au datorat ghinionului? E altceva la mijloc! N-ai ținut cont de un factor esențial, de forța morală a unor oameni! Dumitale ți se pare de neînțeles ca cineva să prefere moartea trădării!

— Verescu n-a avut tăria de care pomenești!

— Adevărat! Nu ți-a rezistat, dar nici mie. Ai mizat pe slăbiciunea lui, pe faptul că va tăcea de frică și pentru a nu rămâne fără sursa de stupefiante și ai pierdut. Mi-a mărturisit în noaptea aceea tot ce știa. I-ai subapreciat sentimentele pentru Liza. Îndată ce l-am anunțat că s-a sinucis, a vorbit.

— L-am înlăturat cu întârziere, deoarece tot cu întârziere am înțeles că nu mă pot bizui pe el. Nutrisem speranța că nu mă va trăda din primul moment.

Cu degetele sale subțiri a scos un ac și mi l-a înfipt în antebraț și în pulpă. N-am simțit nimic.

— În regulă! Efectul ține șase ore.

M-am prefăcut dezinvolt.

— Eu unul nu mă grăbesc. Poate dumneata, priveam insinuant sacul de voiaj din colțul cortului.

— Nici eu n-am zor!

— Pe la nouă și jumătate pleci, nu-i așa? Atunci sosește vaporul, din trei în trei săptămâni? Ce te făceai dacă Baltha apuca să solicite centralei oprirea transporturilor?

A zâmbit încurcat.

— Ce făceam? Făceam prost! Căutam o altă soluție.

— Fiindcă veni vorba de Baltha: ce intenții aveai cu el?

— Cum ce „intenții”? Să-l fac scăpat și să salvez marfa. De aceea l-am și eliminat pe Hardley.

— N-ai cochetat cu ideea să-l elimini și pe el?

— Ferească dumnezeu! Era un colaborator vechi și încercat. Dădusem însă greș cu Liza și fusesem obligat să-l înlătur pe Verescu, așa că aveam nevoie de un... hai să-i zicem „acar Păun”. I-am dat o întâlnire și i-am ordonat să părăsească imediat România. Fusesse văzut în societatea tinerilor, detectivul de la Interpol îl fila; fiind gata compromis, era cel mai indicat. Fuga lui ar fi constituit o dovadă incontestabilă de vinovăție, în primul rând în privința contrabandei, iar dacă Sorin nu-și ținuse gura, și în privința tentativei de spionaj.

— O dată prins, Baltha ar fi putut să te trădeze. Nu era riscant?

— Nicidecum! Știa foarte puțin și chiar declarând ceea ce știa, n-ar fi fost crezut. Povestea cu omul invizibil era suficient de fantastică pentru a părea inventată.

— Intervenția lui Hardley te-a surprins?

— Într-un fel! Știam de existența lui, nu însă că descoperise locul de debarcare. În seara când urma să se efectueze ultimul transport, Baltha m-a chemat la telefon ca să-mi comunice că plaja e supravegheată. M-am repezit imediat într-acolo. Reușise să salveze marfa, dar era urmărit. Atunci am fost obligat să-l împușc pe detectiv.

— Așa? Și care era rolul lui... Van Holm?

— Van Holm? De unde...? Van Holm mi-a servit ca un al doilea paravan. Asemănarea fizică dintre noi mi-a sugerat ideea de a-l ademeni de fiecare dată în locuri unde urma să se petreacă ceva, cu scopul de a vă induce în eroare.

Spunând asta, mi s-a părut nițel dezorientat. A continuat precipitat:

— Baltha capturat, am lăsat să treacă timp înainte de a-mi relua activitatea. M-am transformat în Gavrileseu, am plecat la București și mi-am ales o nouă colaboratoare printre salariatele institutului.

— O altă greșeală capitală. Te-ai oprit tocmai asupra ofițerului de securitate Gina Botez.

A rămas cu gura căscată. Nu i-am dat răgaz să-și revină din stupeoare.

— Știi care a fost nenorocirea dumitale? Că voiai să te asiguri pe prea multe fronturi. Fratele... Baltha... Van Holm...

— Totul a pornit de la faptul că ai aflat de existența gemenilor. Altfel reușeam!

— Mă îndoiesc, dar n-are aface! Așadar, să-ți recapitulăm isprăvile: porți vina morții Alinei și a Lizei Vicol. L-ai ucis pe Sorin Verescu, pe detectivul de la Interpol și pe Pavel; ca Mihai Gavrilescu, ai atacat-o pe Gina Botez. Am omis ceva?

— Lista ar fi completă, dacă l-ai include și pe locotenent-colonelul Coman,

M-a izbit iarăși tonul, ușor dezamăgit.

— Ceva mi-e neclar, domnule Stoleru!

— Anume!

— De ce mă minți? Sunt într-o situație în care redarea corectă a faptelor nu-ți poate dăuna.

— Ce te face să crezi că-ți ascund ceva?

— Povestea dumitale e veridică până la un anumit punct: până la lichidarea lui Sorin Verescu; după aceea începe să scârțâie!

— Fii, te rog, mai explicit!

— Pe Hardley nu l-ai omorât dumneata și nici rolul lui Gavrilescu nu l-ai jucat. De ce iei asupra-ți ceea ce n-ai făcut?

— De unde asemenea ideii năstrușnice?

— Pe cine acoperi, Cornel Stoleru?

— Pe nimeni! De ce aș face-o? Doar nu crezi că de frică?

— O, nu! Tocmai de aceea sunt intrigat! Probabil din orgoliu, fiindcă-ți place să te lauzi.

— Mă laud, nu mă laud, mă privește! Vreau să știu cum ai ajuns la acest raționament?

— Când a murit detectivul, dumneata le aflai la bar. Plecaseși pentru o oră, dar în momentul crimei îți serveai clienții.

A râs în hohote.

— Era Pavel!

— Nu! Pe fratele dumitale l-ai ținut sechestrat în magazie din ziua când explozia l-a sfărtecat pe Verescu. De atunci n-a mai părăsit-o decât în drum spre morgă. Probabil a refuzat să-ți fie complice și voia să te denunțe.

— De ce n-a strigat după ajutor! Putea s-o facă oricând!

— Teoretic! Practic, îl aveai la mână cu hârtia aceea. Și acum, în privința lui Gavrilescu. Cine era Gavrilescu?

— Subsemnatul, bineînțeles! M-am deghizat, m-am dus la București...

— Bazaconii! N-ai părăsit Mamaia! Lucrai la bar zi de zi. Seară de seară și, pe deasupra, îl supravegheai și pe Pavel. Când omul acela a venit cu Gina, dumneata i-ai servit.

— Ba, fratele meu!

— Te-am observat din hol, înainte de a fi ieșit prin ușa din dos. Erai prea neîndemânatic pentru un barman de meserie. Pe cine acoperi, Cornel Stoleru, pe cine? Te pomenești că pe... Van Holm?

Afară se întunecase și Luna urcase pe cer. O siluetă ca cele din teatrele de umbre chinezești se proiecta pe foaia de cort, deplasându-se încet spre intrare. Aparținea unui bărbat înalt, slab, cu umerii căzuți ca ai „Păianjenului”.

— Da, pe mine! a exclamat un glas pe care parcă nu-l auzeam pentru prima oară. Am rezistat îndemnului de a încerca să mă întorc ca să nu provoc, prin neputința mea, ilaritate.

— Pe mine, a repetat Van Holm, făcând câțiva pași și postându-se așa ca să-l pot vedea. Avea aceeași statură ca Stoleru, dar la trăsături nu-i semăna câtuși de puțin: S-a înclinat foarte corect, ca la o recepție în saloanele unei ambasade.

— Eu sunt Van Holm! Dacă nu mă înșel, ai pronunțat adineauri numele meu. Cum ai dedus că pe *mine* mă acoperă prietenul nostru Cornel?

Fericit că găsesc resurse să-l tachinez, am răspuns:

— Secret profesional! Dacă acceptați un schimb de informații, e altceva! Spuneți-mi mai întâi ce rost avea ca „Păianjenul” să vă acopere?

— E adevărat, n-avea rost! Nu făcea altceva decât să execute ordinul șefului său.

— Adică al dumneavoastră?

— Firește! I-am interzis, înaintea plecării în misiune, să pomenească despre mine, indiferent de împrejurare. E un subaltern disciplinat, dar dacă mai are ocazia să se împopoțoneze cu pene străine, nu ezită s-o facă. E rândul dumneavoastră!

— Dumnealui a greșit în repetate rânduri! Dumneavoastră, domnule Van Holm, o singură dată, dar substanțial: nu v-ați curățat unghiile!

— Cum vine asta?

— Era băcător la ochi ca Mihai Gavrilescu, om de lume, să aibă unghiile la fel de murdare... ca ale bătrânului arheolog amator Van Holm.

S-a amuzat teribil.

— Ești formidabil! Păcat că nu mai avem vreme să pălăvrăgim. Se apropie ora despărțirii. Totuși, sunt dispus să-ți satisfac și alte curiozități.

— N-am curiozități, domnule Van Holm, dar m-ar bucura să capăt niște confirmări. Sunteți atât de amabil să-mi scoateți din buzunar carnețelul și să-l deschideți la ultima filă? Eu, din păcate...

După ce mi-a satisfăcut dorința, a citit cu glas tare:

Pavel Stoleru – Ștefan Croitoru; Cornel Stoleru – „Păianjenul” – Thomas Frey; Van Holm – Mihai Gavrilescu.

1. Cine vine la restaurantul din Constanța și stă de vorbă cu Hardley? *Van Holm*.

2. Cine depune sticla de coniac pe coridor? *Pavel Stoleru*.

3. Cine mă ajută să-l duc pe Sorin Verescu în cameră? *Van Holm*.

4. Cine așază explozivul și-l ucide pe Verescu? „*Păianjenul*”.

5. Cine se întâlnește cu Rocas-Baltha în apartamentul de vizavi de teatrul de vară? „*Păianjenul*”.

6. Cine e văzut pe șosea lângă Volvo-ul galben? „*Păianjenul*”.

7. Cine îl urmărește și îl ucide pe Hardley? *Van Holm*.

8. Cine încearcă, deghizat în Gavrilescu, s-o recruteze pe Gina Botez? *Van Holm*.

9. Cine este barmanul care-i servește pe Gavrilescu și pe Gina și pune drogul în sticla cu coniac? „*Păianjenul*”.

10. Cine-l împușcă pe Pavel Stoleru? „*Păianjenul*”.

— Corect? l-am întrebat.

M-a privit cu o sinceră admirație.

— Matematic, domnule Coman! Nici cea mai mică greșeală! Sincerele mele felicitări! Și memoria dumneavoastră este remarcabilă! M-ați văzut o singură dată, atunci când îl supravegheam pe Sorin Verescu și când v-am ajutat să-l urcați în lift. Sticla cu Henessy a dus-o într-adevăr Pavel, la îndemnul fratelui său; pe urmă însă a refuzat să colaboreze și a trebuit să fie izolat.

— Știu. Domnule Van Holm, știu toate astea! Singura mea nedumerire se referă la mașini. De ce le schimbați mereu?

— Bineînțeles ca să vă derutăm! De aceea, Cornel și cu mine foloseam, când unul când altul, Volvo-ul și Studebaker-ul. La restaurantul din Constanța m-am dus eu cu Studebaker-ul ca să verific dacă Hardley îl filează pe Baltha: pretextul era interesul meu pentru nasturi antici. Cornel l-a utilizat, pentru drumul până la Histria. În seara sosirii ultimului transport mă aflam eu la volanul limuzinei gri, în vecinătatea punctului de debarcare, ca să-l controlez pe Baltha. Era de fapt misiunea lui Cornel, dar din pricina încurcăturii cu fratele, îi ordonasem să nu părăsească hotelul. Telefonul lui Baltha l-a speriat și atunci s-a suit imediat în Volvo și a pornit să mă caute. Știa cam pe unde mă poate găsi, așa că ne-am întâlnit pe șosea. L-am informat că sunt în cunoștință de cauză și l-am trimis înapoi. După aceea, ca să-l scap pe Baltha și marfa, am fost obligat să-l lichidez pe agentul Interpolului.

— Când te gândești că acest exces de zel al lui Cornel a făcut ca dumneavoastră, domnule Van Holm, să fiți inclus... „pe nedrept” în rândurile suspectilor!

— Vorba dumitale: „pe nedrept”. Mi-am dat seama și am luat anumite măsuri de prevedere.

— Atrăgând atenția colonelului Tomescu și dându-vă din nou drept căutător de nasturi antici.

— Întocmai! Aveam două motive: să îndepărtiez de la persoana mea orice suspiciune – îmi cream astfel excelente alibiuri – și să pregătesc, din punct de vedere psihologic, „sinuciderea” spionului. Denunțatorul este mai totdeauna scos din cauză. Atât eu cât și Cornel ieșeam astfel basma curată. Îi dădusem din vreme proteza și ochelarii de soare, urmând ca el să le introducă – după moartea lui Pavel – în buzunarul acestuia, împreună cu propriul său pașaport emis pe numele de

Thomas Frey și cu cheile Studebaker-ului. Cum ți se pare?

— Genial! i-am răspuns, surprins eu însumi de umorul meu negru. Păcat doar că n-a avut timp să-i îmbrace cadavrului jacheta portocalie.

Van Holm a părăsit cortul. A zăbovit câteva minute și întorcându-se, l-a anunțat pe „Păianjen”:

— Au sosit! Semnalizează! Acuși vor lansa containerele.

— Preferam o barcă de cauciuc!

— N-ai să mori de la puțină apă de mare! Barca se observă mai lesne. Am comunicat prin radio cu căpitanul. Trimite *două* containere goale. Ai pregătit combustibilul?

— Da!

— Folosiți un mijloc de locomoție neobișnuit! am remarcat eu! Aveți idei originale, domnule Van Holm.

— Mulțumesc pentru aprecieri, mai ales că vin din partea unei persoane atât de autorizate ca dumneata!

Și-au îmbrăcat combinezoanele de cauciuc, măștile și etichetele de gâscă. „Păianjenul” a luat bidoanele cu benzină. Van Holm geanta de voiaj.

Am mai încercat o dată să-mi urnesc degetele. Erau țepene, ca niște stînghii de lemn. Mă întrebam ce sfârșit îmi hărăzeau și tot eu îmi răspundeam că șansele de a scăpa nevătămat erau nule. Înainte de plecare, aveau să-mi facă de petrecanie. Doream însă, înainte de a deceda, să mă răzbun măcar necăjindu-i!

— Ați jucat tare, amândoi! Dar când stai să chibzuiești n-ai realizat nimic. Planurile generatorului ypsilon nu le-ai obținut, iar canalul de stupefiant s-a înfundat! Spune, domnule Van Holm: un asemenea rezultat deplorabil justifică oare eforturile depuse, sângele vărsat? Mai ales că finalul, apoteoza, nu-i decât fugă rușinoasă!

S-a făcut alb. Obrajii, fruntea, buzele i s-au făcut albe. Ochii i s-au transformat în două crăpături atât de înguste, încât părea imposibil să poată vedea prin ele. A șuierat:

— Meciul nu se dispută într-o singură repriză, domnule locotenent-colonel, ci în mai multe. Am pierdut prima, ei și? Vor urma altele, și altele, până la victorie. Pentru dumneata însă, jocul s-a încheiat.

Era o noapte întunecoasă. Văluri de ceață albastre-cenușii umpluseră cortul, făcându-mă să respir, probabil pentru ultima oară, aerul umed, condimentat, al mării. Îl trăgeam în piept cu aviditate.

Duseseră bagajele pe plajă și se înapoiaseră.

— Să ne luăm rămas bun, domnule Coman! mi s-a adresat Van Holm. Am privit chipul său și al „Păianjenului”. Aveau aceeași duritate ca a granitului, și nu exprimau decât cruzime. Nu voiam să mor! Deși aproape bătrân, deși singur cuc, fără rude și prieteni – un ins pe care nu-l regretă și nu-l plânge rimeni – nu voiam să mor! Ne agățăm de viață cu deznădejde, chiar dacă nu ne-a oferit prea multe

satisfacții, chiar dacă am suferit deseori și ne-am bucurat din an în paști.

Cornel a întrebat așa cum întrebă „cât e ceasul”:

— Ce facem cu el?

— Ai destulă benzină?

— Încă trei bidoane.

— Adă-le! Stropește cortul și lucrurile dinăuntru. Stropește-l și pe el. Pe urmă torni o dâră până la marginea apei. După ce umpli rezervoarele containerelor, aprinzi un băț de chibrit și gata! Până ajung flăcările la cort, vom fi departe.

„Păianjenul” s-a dus după bidoane și a procedat întocmai. M-a împroșcat cu benzină și a ieșit, lăsându-mă singur. L-am auzit vărsând lichidul inflamabil pe nisip. Curând după aceea, un zumzet potolit m-a avertizat de sosirea celor două containere autopropulsate. Apreciam la câteva minute durata înlocuirii combustibilului consumat; apoi, înainte de a se lăsa remorcați în direcția vaporului, aveau să aprindă benzina.

Perspectiva arderii pe rug era departe de a-mi conveni. Am zărit pe masă cutia mea cu chibrituri. Aplecându-mă, am reușit s-o iau între buze. După aceea, cu o putere și cu o voință pe care numai instinctul de conservare ți le împrumută, deplasându-mi centrul de greutate, m-am aruncat la pământ. Eram inert ca o buturugă și tot ca o buturugă mă rostogoleam către ușa cortului. N-a durat așa de mult până m-am trezit afară, sub cerul liber, dar de părut, mi s-a părut o veșnicie; erau cele mai lungi minute de când am avut fericirea să devin cetățean al acestei lumi. M-am mai îndepărtat puțin și mi-am acordat un răgaz infim. Îi vedeam pe Van Holm și pe „Păianjen” trebăluind la containere. Nu m-au remarcat. După aceea am dat drumul cutiei. A căzut în nisip, deschisă, și câteva bețe au sărit afară. Pe unul am izbutit să-l apuc cu dinții și potrivind cutia cu bărbia, să-l frec de latura ei zgrunțuroasă. Flacăra a țâșnit galbenă. Eram la câțiva centimetri dâra de benzină. O zvâcnitură a capului și chibritul a zburat încolo.°Pojarul s-a întins cu repeziciune nu numai spre cort, ci și în direcția opusă, spre cei doi bandiți. Cortul s-a transformat instantaneu într-o torță uriașă; de partea cealaltă, lângă mal, pălălaia a lins bidonul pe care-l ținea în mână Cornel și a trecut la containere. A răsunat o bubuitură urmată de niște urlete de fiară. Mai mult nu știu, căci în fracțiunea aceea de secundă, limbile de foc m-au cuprins și pe mine.

Epilog cu zâmbet optimist

Îl trezi un miros neplăcut, de dezinfectant. Adulmecînd, Coman constatăcă provenea de la un bandaj impresionant care se termina

puțin deasupra sprâncenelor, și de la alte bandaje, înfășurate în jurul trupului, a membrelor. Tentativa de a mișca degetele fu, în pofida temerilor, încununată de succes, dovadă că paralizia cedase.

Miji ochii, clipi insistent și zări de-asupra-i un glob de sticlă lăptos, amplasat în centrul unui dreptunghi alb. Lateral sclipeau plăci de faianță, în care se reflectau, estompat, contururi omenești. Deocamdată mai privea printr-o ceață, dar aceasta se risipi și din ea se desprinsе fața, smeadă a colonelului Tomescu.

Rosti întocmai cuvintele, pe care Coman le prognosticase cu o precizie matematică:

— Ei bine, Radule, mi-o făcuși!

Căpătă dintr-o dată certitudinea că nu se află, în chip de cenușă, pe fundul unei urne funerare, ci între ai săi, în siguranță. Zâmbi fericit și la gura lui perpelită începură să se înghesuie întrebările, Rosti la început doar două nume:

— Van Holm?... Stoleru?...

— La spital, Radule, sub pază bună, încă nu le-am putut lua un interogatoriu.

— Permiteți să vă raportez, tovarășe colonel!

— Dacă doctorul nu are nimic de obiectat...

O voce de bas încuviință și locotenent-colonelul își (debită povestea. Când isprăvi, Tomescu rămase năuc. Îi trebui mult timp să-și recapete graiul.

— Cum dracu' ai descoperit toate astea și le-ai potrivit așa de bine?

— În parte, prin deducție, tovarășe colonel, în parte din ceea ce mi-au povestit „Păianjenul” și Van Holm. E drept că-mi completasem documentarea printr-o mică anchetă personală. Ideea că nu Stoleru ci altcineva l-a împușcat pe detectiv mi-a dat-o Baltha! Țineți minte ce a declarat la ultimul interogatoriu? Că vocea ucigașului i s-a părut diferită de a „Păianjenului”! Apoi am avut norocul să aflu de la o bătrână, Aneta Mareș, despre existența a doi frați gemeni Stoleru. Tot ea mi-a sugerat un mijloc de a-i distinge. Când m-ați anunțat că spionul s-a sinucis, am avut îndoieli. Din motive independente de voința mea – tuși semnificativ – am fost nevoit să plec la Constanța ca particular. Discutând cu unul și cu altul, mi s-au confirmat anumite ipoteze, printre care aceea că aveam de-a face nu numai cu doi gemeni ci și cu doi spioni, dintre care cel puțin unul se mai afla în libertate. „Păianjenul” și Gavrilescu nu puteau fi una și aceeași persoană! În momentul uciderii lui Hardley, unul dintre frații Stoleru servea la bar. Când acționa Gavrilescu, de asemenea. Se punea întrebarea: care?

— Putea să fie Pavel!

— Da! Dar la ora aceea, Pavel se găsea de-acum sechestrat la magazie. Am cercetat resturile de mâncare și am numărat chiștoacele.

Mi s-a spus că Pavel fuma în jur de douăzeci de țigări „Favorit” pe zi. Printr-o simplă împărțire, am stabilit destul de precis de câte zile se găsea în captivitate. Asta pe de o parte. Pe de alta, când am venit să-l arestăm pe Gavrilescu, barmanul m-a impresionat printr-o inexplicabilă neîndemânare. Evident, nu era de meserie. Așadar Cornel, și nu Pavel!

— Cum ai ajuns la Van Holm?

— Nasturii lui antici mi s-au părut, nu vă supărați, mi s-au părut... cusuți cu ață albă. M-am informat la chelneri, la cameriste, în ce zile a lipsit de la hotel. Absența sa coincidea cu voiajul lui Gavrilescu la București și apoi pe litoral. În tot acest timp, Volvo-ul rămăsese la parcaj. Folosise, după cum se știe Studebaker-ul.

— Am impresia că printre argumentele tale, tot fantezia rămâne cel mai puternic!

— Stați nițel! Am apelat în cele din urmă la Max Dumitrescu. L-am luat cu răbdare și l-am ținut trei ceasuri bătut pe multe. Și-a adus aminte că încă înainte de vizita la bar a lui Gavrilescu și a Ginei, un individ cu ochelari de soare și dantură proeminentă l-a sunat de câteva ori de la recepție pe Van Holm.

— Păi cum, dacă era chiar el?

— O stratagemă! L-a sunat, dar n-a vorbit! Tocmai ca să creeze impresia că nu sunt unul și același. Tot lanțul ăsta de măsuri preventive exagerate l-a dus la pierzanie, ca de altfel și pe „Păianjen”. În timp ce Gavrilescu telefona, Dumitrescu a observat că are unghiile murdare. Și-a zis că-i și dânsul arheolog amator. Eu am fost de alta părere: că era chiar arheologul amator în persoană!

— Ce te-a făcut să te îndrepti către plaja de lângă Costinești, Radule?

— Logica, tovarășe colonel! Spionii erau într-o situație disperată. Eșecuri pe toată linia, pericol iminent de a fi capturați. Ultima soluție: fuga din țară cu ajutorul vasului care aducea stupefiantele! Mi-am făcut un calcul și am determinat ziua. Acum spune-mi și mie, Tomescul: cum de-ați sosit tocmai la țanc?

— Mulțumită lui Bene și a grănicerilor. I-a informat iar ei au interceptat nava traficantilor încă de la pătrunderea ei în apele noastre teritoriale și ne-au ținut la curent. Și eu îmi făcusem aceeași socoteală: că dacă există vreun complice, el va veni să ia în primire transportul. Când s-au înălțat flăcările, ne-am grăbit! O parte din oameni au înaintat pe uscat, ceilalți au debarcat dintr-o șalupă cu motor. Încă nu mi-ai explicat cum a izbucnit incendiul?

— Altă dată, Tomescul, dacă nu te superi. Sunt...

— Obosit, Radule? Flămând?

— ...lihnit după o țigară! Am voie să fumez?

Medicul îi puse în gură una din țigarile sale „Carpați” cu filtru și îi

întinse bricheta. Coman trase atât de grăbit fumul în plămâni încât se înecă, dar se simți după aceea grozav.

— Ce o să se întâmple acum cu mine?

— Păi, ai să-ți ispășești pedeapsa pentru plecarea ta fără ordin la Constanța. Asta în orice caz! Presupun însă că ți se vor acorda circumstanță atenuante.

— Îmi permiteți să vă raportez, tovarășe colonel, că deplasarea mea a avut loc în timpul concediului medical... sugerat chiar de dumneavoastră!

— Bată-te norocul, să te bată. Știi ce? S-ar putea să ți se pună în vedere să părăsești Serviciul de documentare.

— Tovarășe colonel!

Ceea ce i se vedea din figură semăna cu măștile tragice din teatrul antic.

— ...și să te transferi la un serviciu operativ! Apropo, Radule, știi că ai făcut treabă bună, nu glumă? Iar eu, trebuie să-ți cer scuze pentru toate bețele pe care ți le-am băgat în roate. Ce vrei, deși vechi prieteni, nu te-am cunoscut! Dacă-ți cunoșteam toate calitățile, curajul, perseverența... Ba, perseverența ți-o știu...

Masca se preschimbă din tragică în comică.

— Cum să-ți mulțumesc, Tomescule? I se așezase un nod în gât și înghițea în sec. Pe cuvânt că nu merit...

— Las-o încurcată! Lumea stă la coadă ca la panoramă să-l vadă, iar dumnealui se smiorcăie! Fii bărbat Radule, ce naiba! Haideți, intrați!

Rezerva se umplu de vizitatori. Bene și Scarlat sosiseră de la Constanța, Sonia Chelaru de la Tâlmaci. Gina Botez, abia restabilită, se sprijinea de brațul Olguței care strângea la piept un buchet de crizanteme galbene-aurii. I le puse bolnavului pe pătură și mirosul pătrunzător îi sugera locotenent-colonelului deznodământul neplăcut, pe lângă care trecuse foarte aproape.

Toți vorbeau de-a valma. Murmurul glasurilor era adormitor și, încet-încet, i se lipiră pleoapele. Fața încadrată de bandaje, cu sprâncenele stufoase avea ceva de copil, iar zâmbetul care-i flutura pe buze, neobișnuit pentru întreaga asistență, o făcu pe Olguța să exclame:

— Vai, ce dulce e tovarășul Coman al nostru!

Sfârșit